

Załącznik nr 5
do uchwały nr .../.../2016
Rady Gminy Krotoszyce
z dnia ..... 2016 r.

Zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce”

wersja ujednolicona stanowiąca

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XVII/155/2013 Rady Gminy Krotoszyce z dnia 04 marca 2013 r.

Z WYRÓŻNIENIEM ZMIAN WPROWADZONYCH:

Uchwałą nr / /2016r. z dnia

2016r.

SPIS TREŚCI

1.	Źródła i materiały wyjściowe	str. 9
1.1.	Studia, analizy, programy stanowiące podstawę opracowania	9
1.2.	Plany, studia, analizy, programy polityki przestrzennej i plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego	13
1.3.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	17
1.4.	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce	19
1.5.	Opracowania statystyczne	19
1.6.	Analizy własne	24
2.	Uwarunkowania	31
2.1.	Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu	34
2.1.1.	Tereny specjalne	37
2.2.	Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony	38
2.2.1.	Zgodność zagospodarowania terenu gminy z uwarunkowaniami przyrodniczymi	41
2.2.2.	Zgodność zagospodarowania terenu gminy z uwarunkowaniami kulturowymi	41
2.2.3.	Zgodność zagospodarowania terenu gminy z uwarunkowaniami społeczno-gospodarczymi	44
2.2.4.	Wizerunek gminy	45
2.3.	Stan środowiska, w tym rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	47
2.3.1.	Rolnicza przestrzeń produkcyjna	47
2.3.2.	Leśna przestrzeń produkcyjna	53
2.3.3.	Wielkość i jakość zasobów wodnych	56
2.3.4.	Powietrze atmosferyczne	59
2.3.5.	Odpady	64
2.3.6.	Hałas	65
2.3.7.	Promieniowanie elektromagnetyczne	68
2.4.	Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	72
2.4.1.	Obszary i obiekty objęte ochroną konserwatorską	74
2.4.2.	Opis obiektów i elementów zagospodarowania przestrzennego przedstawiających wartość kulturową w gminie Krotoszyce	96
2.4.3.	Dobra kultury współczesnej	100
2.4.4.	Ochrona krajobrazu kulturowego	100
2.5.	Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia	110
2.5.1.	Potencjał i rozwój demograficzny	110
2.5.1.1.	Prognozy demograficzne i społeczne na potrzeby zmiany studium „B”	117
2.5.2.	Warunki mieszkaniowe	119
2.5.3.	Opieka medyczna	121
2.5.4.	Oświata i wychowanie	124
2.5.5.	Zróżnicowanie i dostępność usług	125
2.5.6.	Sport i rekreacja	127
2.5.7.	Zatrudnienie i źródła utrzymania	129
2.5.8.	Bezrobocie	134
2.6.	Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	135
2.6.1.	Zagrożenie powodziowe	135
2.6.2.	Zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych	137
2.6.3.	Zagrożenie bezpieczeństwa publicznego	137
2.7.	Stan prawny gruntów	139
2.8.	Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	141

2.8.1.	Pomniki przyrody ożywionej	141
2.8.2.	System Natura 2000 (europejska sieć ekologiczna)	142
2.8.3.	System Econet-Polska (ekologiczny system obszarów chronionych)	142
2.9.	Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	145
2.10.	Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych	145
2.10.1.	Udokumentowane złoża kopalin	145
2.10.2.	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	146
2.11.	Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	149
2.12.	Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	150
2.12.1.	Komunikacja drogowa	150
2.12.2.	Komunikacja kolejowa	155
2.12.3.	Komunikacja wodna	155
2.12.4.	Komunikacja lotnicza	156
2.12.5.	Zaopatrzenie w wodę	156
2.12.6.	Gospodarka ściekowa	158
2.12.7.	Zaopatrzenie w gaz ziemny	159
2.12.8.	Zaopatrzenie w ciepło	160
2.12.9.	Elektroenergetyka	160
2.12.10.	Telekomunikacja	162
2.12.11.	Gospodarka odpadami	163
2.12.12.	Odnawialne źródła energii	164
2.13.	Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	168
2.14.	Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na potrzeby zmiany studium „B”	172
2.14.1.	Zapotrzebowanie na nową zabudowę – zmiana studium „B”	177
3.	Kierunki zagospodarowania przestrzennego	179
3.1.	Kierunki zmian w strukturze przestrzenno-funkcjonalnej gminy oraz w przeznaczeniu terenów	183
3.1.1.	Podział gminy Krotoszyce na obszary	184
3.2.	Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy	202
3.2.1.	Mieszkalnictwo	202
3.2.2.	Usługi	205
3.2.3.	Tereny produkcji rolnej i tereny aktywności gospodarczej	206
3.2.4.	Zieleń	206
3.2.5.	Wody	208
3.2.6.	Tereny specjalne	208
3.2.7.	Tereny wyłączone spod zabudowy	209
3.3.	Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	210
3.3.1.	Ochrona powietrza	211
3.3.2.	Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym	212
3.3.3.	Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	213
3.3.4.	Ochrona powierzchni ziemi (gleb i kopalin)	216
3.3.5.	Ochrona przyrody i krajobrazu	218
3.4.	Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	251
3.4.1.	Obszary objęte ochroną konserwatorską	252
3.4.2.	Obiekty objęte ochroną konserwatorską	256
3.4.3.	Parki kulturowe	256

3.4.4.	Dobra kultury współczesnej	256
3.5.	Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej	257
3.5.1.	Komunikacja drogowa	258
3.5.2.	Komunikacja kolejowa	259
3.5.3.	Komunikacja wodna	260
3.5.4.	Komunikacja lotnicza	260
3.5.5.	Zaopatrzenie w wodę	260
3.5.6.	Gospodarka ściekowa	261
3.5.7.	Gospodarka odpadami	262
3.5.8.	Zaopatrzenie w gaz ziemny	262
3.5.9.	Zaopatrzenie w ciepło	264
3.5.10.	Elektroenergetyka	264
3.5.11.	Telekomunikacja	267
3.5.12.	Odnawialne źródła energii	267
3.6.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	270
3.7.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1.	273
3.8.	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ² oraz obszary przestrzeni publicznej	275
3.8.1.	Obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości	275
3.8.2.	Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	277
3.8.3.	Obszary przestrzeni publicznej	277
3.8.4.	Tereny górnicze	278
3.9.	Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	278
3.9.1.	Obszary, na których są obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	278
3.9.2.	Obszary, dla których podjęto przygotowania lub rozpoczęto procedurę sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	281
3.9.3.	Obszary, które uzyskały zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, w tym obszary, które były objęte planami, które straciły moc po wejściu w życie „ustawy o pizp”	281
3.9.4.	Obszary, które wymagają zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i nieleśnych na cele nierolnicze i nieleśne	282
3.9.5.	Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	284
3.10.	Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	285
3.10.1.	Rolnicza przestrzeń produkcyjna	285
3.10.2.	Leśna przestrzeń produkcyjna, w tym obszary chronione i wskazane do zalesienia	289
3.11.	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych	290
3.11.1.	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi	290
3.11.2.	Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych	291
3.12.	Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	291
3.13.	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	291
3.14.	Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	293
3.15.	Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich	293

	ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 1999 r. Nr 41 poz.412 ze zm.)	
3.16.	Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie	294
3.17.	Wykaz tabel	298
3.18.	Wykaz rysunków	299

1. ŹRÓDŁA I MATERIAŁY WYJŚCIOWE

Podstawą podjęcia działań planistycznych związanych z realizacją niniejszego opracowania stała się:

uchwała nr XXIV/151/09 Rady Gminy Krotoszyce, z dnia 06 listopada 2009r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce przyjęte uchwałą nr XII/68/99 z dnia 10 listopada 1999r., zostało dotychczas zmienione uchwałami Rady Gminy Krotoszyce: nr XXVII/169/2010 z dnia 27 kwietnia 2010r., nr XXVII/171/2010 z 27 kwietnia 2010r., nr IV/26/2011 z dnia 21 lutego 2011r., nr V/34/2011 z dnia 18 kwietnia 2011r., nr XV/132/2012 z dnia 28 grudnia 2012r. i nr XVII/155/2013 z dnia 04 marca 2013r. Kolejne zmiany wprowadzone:

- 1) uchwałą Nr ...../...../2016 z dnia ... . 2016 r. oznaczono literą „B” oraz czcionką koloru granatowego.

1.1. PLANY, STUDIA, ANALIZY, PROGRAMY STANOWIĄCE PODSTAWĘ OPRACOWANIA

W skład dokumentów, na podstawie których opracowano zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce weszły:

- a) dokumenty na poziomie krajowym:
- 1) **Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju**, opracowana przez Rządowe Centrum Studiów Strategicznych pod kierunkiem prof. Jerzego Kołodziejskiego, przyjęta w dniu 5 października 1999 r. przez Radę Ministrów oraz w dniu 17 listopada 2000r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. Nr 26, poz. 432),
  - 2) **Aktualizacja Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju** została opracowana przez Rządowe Centrum Studiów Strategicznych, 2005 r.,
  - 3) **Projekt Narodowego Planu Rozwoju** na lata 2007–2013 przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 czerwca 2005 r.,
  - 4) **Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów** z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich, Dziennik Ustaw Nr 53 Poz. 436,
  - 5) **Strategia długofalowego rozwoju sektora mieszkaniowego na lata 2005 – 2025**, (projekt dokumentu),
www.funduszeuropejskie.gov.pl/informator/npr2/npr/informacje_dodatkowe/05.pdf
  - 6) **Stworzenie w Polsce do 2020 r., w oparciu o środki z UE i krajowe, nowoczesnego, zintegrowanego gałęziowo i terytorialnie, bezpiecznego i przyjaznego dla środowiska systemu transportowego.**
  - 7) **Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007– 2013 (Założenia)**,
  - 8) **Długofalowa Strategia Rozwoju Regionalnego Kraju**,
  - 9) **Narodowa Strategia Integracji Społecznej**,
  - 10) **Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013**,
  - 11) **Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007 – 2013**,
  - 12) **„System ochrony przyrody NATURA 2000”**,
  - 13) Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568).

- 14) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012r. poz. 647 – tekst jednolity) w związku z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2010r. Nr 130, poz. 871),
  - 15) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. Nr 124 poz. 1305).
  - 16) Wytyczne do opracowania problematyki ochrony wartości kulturowych w planach zagospodarowania przestrzennego. Zespół Ekspertów Międzynarodowej Komisji ds. Rewaloryzacji Miast i Zespołów Staromiejskich, Warszawa 1981.
  - 17) Wnioski w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Propozycja formy i zapisu wniosków. Stan prawny na dzień 30 sierpnia 2009r. Kurier konserwatorski. Krakow Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków. Nr 4/2009.
- b) dokumenty na poziomie regionalnym:
- 1) **Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku**, Wrocław, Listopad, 2005 rok,
  - 2) **Zintegrowana koncepcja lokalizacji biznesu na terenie Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego**
  - 3) **Strategia Rozwoju Powiatu Legnickiego na lata 2002-2017**,
  - 4) **Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego**
  - 5) **Dolnośląska Strategia Innowacji**
  - 6) **Strategia Energetyczna Dolnego Śląska**
  - 7) **Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego**
  - 8) **Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego**
  - 9) **Program Poprawy Stanu Bezpieczeństwa Publicznego na Obszarze Dolnego Śląska**
  - 10) **Strategia Rozwoju Policji Dolnośląskiej na lata 2005-2010**
  - 11) **Okresowa ocena planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego**
- c) dokumenty na poziomie lokalnym:
- 1) Kurpiewski A., Pietrzykowska K., Czińska-Wydra M., Nieśmiała K., **Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Krotoszyce**, ZOŚ DECYBEL, Jelenia Góra 2010 r.,
  - 2) **Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krotoszyce na lata 2006 – 2013**, Uchwała nr XXIX/189/06 Rady Gminy Krotoszyce z dnia 24 lutego 2006 roku,
  - 3) **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce**. Pracownia Urbanistyczna, Usługi Projektowe, Jan Hońko. Legnica, kwiecień 1999 r.,
  - 4) **Wieloletni Plan Inwestycyjny gminy Krotoszyce**
  - 5) Rejestr zabytków woj. Dolnośląskiego. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu.
  - 6) Spis dóbr kultury objętych ewidencją wojewódzką i ewidencją gminną. Materiały udostępnione przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków Delegaturę w Legnicy, uzupełnione w czasie opracowania. Karty ewidencyjne i karty adresowe zabytków architektury i budownictwa oraz karty Archeologicznego Zdjęcia Polski.

d) bibliografia:

- 1) Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31 XII 2007r. PIG Warszawa 2008 r.
- 2) Błachowski J., Markowicz-Judycka E., Zięba D. – redakcja. Opracowanie ekofizjograficzne dla województwa dolnośląskiego. Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu. <http://eko.wbu.wroc.pl> Wrocław 2005 r.
- 3) CHYBIŃSKI S., KRZYSKÓW A., KRUKOWSKA-SZOPA I., GREDKA M. Plan gospodarki odpadami dla gminy Krotoszyce zatwierdzony dnia 15 listopada 2004 r uchwałą Rady Gminy Krotoszyce Nr XIX/107/2004 . proGEO sp. z o.o., Wrocław 2004 r.
- 4) CHYBIŃSKI S., KRZYSKÓW A., KRUKOWSKA-SZOPA I., GRĘDKA M. Plan gospodarki odpadami dla gminy Krotoszyce. proGEO sp. z o.o., Wrocław 2004 r.
- 5) DZIEWANOWSKI M., SIWKA A. Ocena stanu czystości rzek województwa dolnośląskiego w 2008 r. WIOŚ Wrocław 2009 r.
- 6) EKOPROJEKT, zespół autorów. Wykonanie badań skażeń gleb w powiecie legnickim. Zakład Inżynierii Środowiska „EkoProjekt”. Pszczyna 2009 r.
- 7) GAWROŃSKI O. Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Sudetów. Arkusz Żarek (M33-33Cb). Wydawnictwo Geologiczne, Warszawa 1968 r.
- 8) GUMIŃSKI T. Legnica i okolice. Przewodnik. Legnica – Wrocław, 2001 r.
- 9) HANULA P. Ocena stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego. Rok 2008. WIOŚ Wrocław, 2009 r.
- 10) Inwentaryzacja stanu lasu wsi w gminie Krotoszyce na okres 01.01.2002 -01.12.2011. Agencja „CEZAR”, Mińsk Mazowiecki, 2002 r
- 11) JAGIELAK J (red), BIERNACKA M., HENSCHKE J., SOSIŃSKA A. Radiologiczny atlas Polski. PIOŚ, CELOR, PAA, Warszawa 1998 r.
- 12) JERZMAŃSKI J., WALCZAK-AUGUSTYNIAK M. Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Sudetów. Arkusz Krotoszyce (M33-33Cb). Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1994 r.
- 13) JÓZEFACIUK Cz. Ochrona gruntów przed erozją, IUNiG Puławy, 1999 r.
- 14) KARPUĆ H., PACHOLEK A., WAC Z. Plan urządzeniowo – rolny gminy Krotoszyce. Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych, Wrocław 2008 r.
- 15) KARPUĆ H., PACHOLEK A., WAC Z. Projekt granicy rolno-leśnej na terenie gminy Krotoszyce. Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych, Wrocław 2008 r.
- 16) KAÇKI Z., DAJDOK Z., SZCZĘŚNIAK E. Czerwona lista roślin naczyniowych Dolnego Śląska. W: Kaçki Z. (red.) Zagrożone gatunki flory naczyniowej Dolnego Śląska. Instytut Biologii Roślin UWr., PTPP „Pro Natura”, Wrocław, 2003.
- 17) KISTOWSKI M. Zarys koncepcji sporządzania opracowań ekofizjograficznych. Problemy Ocen Środowiskowych nr 4/2001 i nr 1/2002r.
- 18) KOLAGO G. (red.) MICHNIEWICZ M., MROCZKOWSKA B. WOJTKOWIAK Z. Mapa hydrogeologiczna Polski. Ark. 53 – Jelenia Góra. Wydawnictwo Geologiczne, 1992 r.
- 19) KONDRACKI J. Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa, 2002 r.
- 20) KOZŁOWSKA SZCZĘSNA T, BŁAŻEJCZYK K., KRAWCZYK B. Bioklimatologia człowieka. Metody i ich zastosowanie w badaniach bioklimatu Polski. PAN, Warszawa 1997 r.
- 21) KURPIEWSKI A., SZALEJ M., CZCIŃSKA M., NIEŚMIAŁA K., CHPANIER M. Aktualizacja planu akustycznego Legnicy. ZOŚ Decybel, Jelenia Góra 2007 r

- 22) ŁABA Z. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce. Diagnoza stanu i uwarunkowania rozwoju przestrzennego. P.U. Jan Hońko, Legnica 1999 r. Dokument przyjęty dnia 10 XI 1999 r Uchwałą Rady Gminy nr XII/68/99
- 23) Mapa glebowo- rolnicza gminy Krotoszyce w skali 1:25000 (z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego).
- 24) MATUSZKIEWICZ W. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. PWN, Warszawa 2001 r.
- 25) MIKOŁAJCZYK A., OSTRYCHARZ D. Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za rok 2008. WIOŚ Wrocław, 2009 r.
- 26) MIREK Z, PIĘKOŚ – MIRKOWA H., ZAJĄC A., ZAJĄC M. Krytyczna lista roślin naczyniowych Polski. 2002 r
- 27) NOWICKI Z. (red.) KOWALCZYK A., OLĘDZKA D. Wody podziemne miast Polski. Legnica. PiG Warszawa 2009 r.
- 28) OLSZOWY A., PASTUSZKA M. Monitoring składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Janowicach Dużych, gmina Krotoszyce. EkoProjekt, Pszczyna 2009 r.
- 29) Ortofotomapa gminy Krotoszyce, <http://www.geoportal.gov.pl/>
- 30) OSTASZEWSKA K. Geografia krajobrazu. Wybrane zagadnienia metodologiczne. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002 r.
- 31) PLAN ROZWOJU LOKALNEGO Gminy Krotoszyce na lata 2006 – 2013 przyjęty dnia 24 lutego 2006 r Uchwałą Nr XXIX/189/06 Rady Gminy Krotoszyce
- 32) PRZYSŁUP S. Dodatek Nr 1 do dokumentacji geologicznej w kat. C2 złoża kruszywa naturalnego „Dunino”. P.G. Polgeol S.A. Warszawa 1990 r.
- 33) RICHLING A. (red.). Geograficzne badania środowiska przyrodniczego. PWN Warszawa 2007 r.
- 34) RINKE Z., PAWLICKI W., PETRI A., CHUDZIŃSKI L. Opracowanie ekofizjograficzne dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miłkowice. Fizjo-Geo, Wrocław 2006 r.
- 35) RUSZLEWICZ A., SZLACHETKA A., WŁADYCZKA D. Opinia dotycząca inwentaryzacji przyrodniczej gminy Krotoszyce w zakresie jej przydatności do wykorzystania w procesie aplikacyjnym. Pracowania Projektowa Ars Vitae, Wrocław 2008 r.
- 36) SAWICKI L. Mapa geologiczna regionu dolnośląskiego z przyległymi obszarami Czech i Niemiec. 1:100 000. PiG Warszawa 1997 r.
- 37) SCHMUCK A. Rejonizacja pluwiotermiczna Dolnego Śląska. Zesz. Nauk. Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, Melioracja V, Nr 27, Wrocław 1960 r.
- 38) STAFFA M. et al. Słownik geografii turystycznej Sudetów. Tom 7. Pogórze Kaczawskie. Wydawnictwo I-Bis, Wrocław 2002 r.
- 39) SZCUKIEWICZ J. RZOŃCA H. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Legnica na okres od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2016 r. Program ochrony przyrody. BULiGL, Brzeg 2007 r.
- 40) SZLACHETKA A., RUSZLEWICZ A., WŁADYCZKA D. Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Krotoszyce. Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej „Zielona Akcja”, Legnica 1997 r.
- 41) SZULCZEWSKA B, KAFTAN J. (red). Kształtowanie systemu przyrodniczego miasta. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej. Warszawa 1996 r.
- 42) TURCZYN A. Aktualizacja inwentaryzacji surowców mineralnych gminy Krotoszyce. P.G. Wrocław, 1990 r.
- 43) WIERZBICKI J. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Legnica na okres od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2016 r. BULiGL, Brzeg 2007 r.

- 44) WILNIEWCZYC A. Raport analizy parametrów wiatru za okres od 3.02.2001 do 30.11.2001. Przedsiębiorstwo Elektroenergetyczne Zespołu Elektrociepłowni Wrocławskich „ESV” Sp. zo.o., Wrocław 2003 r.
- 45) WIOŚ Wrocław. Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2007 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Wrocław 2008 r.
- 46) Woś A. Klimat Polski. PWN Warszawa 1999 r.
- 47) WUJEK M., ANTOSZEWSKI R., URBAŃSKI I. Studium ochrony przed powodzią zlewni rzeki Kaczawy. Tom. II.3. Koncepcje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni rzeki Kaczawy przed powodzią. Biuro Studiów i Projektów Budownictwa Wodnego HYDROPROJEKT Poznań 2007 r.
- 48) ZATHEY M. (kierownik projektu) z zespołem. Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim (w. z 29.12.2009r. do wewnętrznych uzgodnień), WBU Wrocław, 2009 r.
- 49) ŻYNIOWICZ Ś. MIKOŁAJCZYK A. OSTRYCHARZ D. ZARODKIEWICZ T. BARAŃSKI L. NIEDŹWIECKA W. Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2007 roku, WIOŚ Wrocław 2008 r.

1.2. PLANY, STUDIA, ANALIZY, PROGRAMY POLITYKI PRZESTRZENNEJ I PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Od końca lat dziewięćdziesiątych daje się zauważyć pewien regres procesów urbanizacji, jakkolwiek procesy te postępują częściowo w formie rozprzestrzeniania się miasta poza jego granice administracyjne (suburbanizacja) oraz przekształceń i zmiany charakteru osadnictwa wiejskiego. Pogłębiające się różnice w poziomie aktywności gospodarczej między dużymi miastami województwa dolnośląskiego i obszarami metropolitalnymi sąsiednich regionów, a większością pozostałych miast wskazuje na kolejny etap polaryzacji dużych miejscowości metropolitalnych (Wrocław, Poznań, Szczecin), utrudniający realizację podstawowego celu wyznaczonego przez polską koncepcję polityki przestrzennego zagospodarowania, dotyczącą równoważenia rozwoju w przestrzeni. Koncepcja ta przewiduje postępującą koncentrację ludności i zasobów materialnych w aglomeracjach miejskich i obszarach metropolitalnych w wyniku generowania oraz dyfuzji impulsów rozwoju postępujących z zachodu na wschód, z dużych ośrodków miejskich do mniejszych, położonych w otaczających regionach oraz penetrowanie terytorium kraju wzdłuż głównych korytarzy transportowych, tworzących pasma intensywnego zagospodarowania i rozwoju.

STRATEGIA DŁUGOFALOWEGO ROZWOJU SEKTORA MIESZKANIOWEGO NA LATA 2005 – 2025 (projekt dokumentu).

W pierwszym okresie realizacji, odpowiadającym horyzontowi czasowemu zintegrowanego planu działań rozwojowych w okresie do 2013 roku, działania ukierunkowane na harmonizację rozwoju rynku mieszkaniowego i rynku pracy pod kątem zapewnienia spójności społecznej,

gospodarczej i przestrzennej w ujęciu regionalnym i krajowym będą podejmowane w obszarze sześciu priorytetów operacyjnych:

Priorytet 1: Tworzenie przyjaznego środowiska prawno-instytucjonalnego dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i systemów jego finansowania, poprzez:

- a) poprawę dostępności gruntów pod budownictwo mieszkaniowe,
- b) zmniejszenie czasochłonności i dolegliwości procedur administracyjnych towarzyszących procesowi inwestycyjnemu w budownictwie mieszkaniowym,
- c) optymalizację instytucjonalną, prawną i finansową funkcjonowania rynku nieruchomości i rynku finansowania mieszkalnictwa,
- d) podniesienie standardu budownictwa mieszkaniowego – jakości przestrzeni.

Priorytet 2: Likwidacja barier dla „ruchu mieszkaniowego” poprzez:

- a) zwiększenie zasobu mieszkań na wynajem realizowanych przez sektor prywatny i „non profit”,
- b) pobudzenie ruchu mieszkaniowego w istniejącym zasobie mieszkaniowym (migracje w obrębie lokalizacji i między lokalizacjami),
- c) restrukturyzację zasobów komunalnych, zakładowych i służbowych (przywrócenie im pierwotnej i właściwej funkcji).

Priorytet 3: Poprawa stanu technicznego i standardu wyposażenia zasobów mieszkaniowych poprzez:

- a) urealnienie opłat czynszowych połączone z racjonalizacją systemu osłonowego (dodatki mieszkaniowe),
- b) wsparcie finansowe gestorów zasobów w remontach i modernizacji budynków mieszkalnych i poprawy ich otoczenia,
- c) stworzenie ram instytucjonalnych i prawnych dla usprawnienia procesów rewitalizacyjnych,
- d) kreowanie środowiska prawno-instytucjonalnego dla zrównoważonego rozwoju sektora mieszkaniowego.

Priorytet 4: Promocja inwestycji we własne mieszkanie (szczególnie pierwsze) poprzez:

- a) wsparcie finansowe gospodarstw domowych w celu uzyskania własnego mieszkania,
- b) zwiększenie bezpieczeństwa transakcji na pierwotnym rynku mieszkaniowym.

Priorytet 5: Zapewnienie właściwego poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych osób starszych i osób niepełnosprawnych poprzez:

- a) dostosowanie istniejącego zasobu mieszkaniowego i jego otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych,
- b) stworzenie możliwości bezpiecznej konwersji dorobku życiowego w postaci mieszkania na stałe i pewne źródło dochodu w wieku emerytalnym.

Priorytet 6: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu w aspekcie mieszkaniowym, poprzez:

- a) tworzenie odpowiedniego zasobu lokali socjalnych dla eksmitowanych i zagrożonych eksmisją,
- b) zapobieganie bezdomności i reintegracje osób bezdomnych.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Diagnostując pod względem społeczno – gospodarczym region określono powody dewastacji i degradacji obszarów w województwie dolnośląskim. Najczęściej powodem ich jest działalność wydobywcza i przemysłowa, ale także znaczny udział w degradacji obszarów mają być radzieckie bazy wojskowe. Do najbardziej zdegradowanych i wymagających rekultywacji obszarów należą: tereny LGOM-u, związane z wydobyciem i przetwarzaniem miedzi oraz odpadami poflotacyjnymi, obszar wałbrzysko–noworudzki, gdzie od dawna koncentrowało się wydobycie węgla kamiennego, obszar turoszowski związany z wydobyciem węgla brunatnego, tereny byłych baz wojskowych w dawnych województwach: legnickim i jeleniogórskim oraz tereny wydobycia surowców skalnych.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego zapisano: „według Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju głównymi czynnikami warunkującymi rozwój i wzrost aktywności gospodarczej województwa dolnośląskiego są; położenie w paśmie najwyższej innowacyjności i aktywności społeczno-gospodarczej kształtującym się współzależnie z budową i modernizacją międzynarodowego i krajowego systemu infrastruktury technicznej (głównym elementem będzie system autostrad, linii kolejowych i energetycznych), położenie w strefie potencjalnie podwyższonej aktywności społeczno-gospodarczej stymulowanej przez proces integracji z Europą.(...)”

Plan ten ustalił również następujące nadrzędne zasady zagospodarowania przestrzennego w województwie:

1. dynamiczne równoważenie rozwoju jako podstawy polityki zagospodarowania przestrzennego,
2. wykorzystanie szans i możliwości zawartych w uwarunkowaniach,
3. ukierunkowanie na ekorozwój w użytkowaniu i zagospodarowaniu przestrzeni,
4. poprawa ładu przestrzennego,
5. przełamywanie barier i ograniczeń rozwoju w funkcjonowaniu struktur przestrzennych.

Strefy rozwoju przedsiębiorczości zostały wyznaczone na podstawie wyników analiz, które pomogły prawidłowo dobrać tereny przeznaczone do aktywizacji. Podstawą opracowania jest waloryzacja województwa dolnośląskiego i identyfikacja obszarów problemowych, następnie wyznaczenie i waloryzacja regionalnych stref rozwoju przedsiębiorczości na terenie województwa dolnośląskiego.

Wyznaczenie konkretnych lokalizacji regionalnych stref rozwoju przedsiębiorczości ma za zadanie wskazanie Samorządowi Dolnego Śląska miejsc posiadających potencjał do rozwoju funkcji gospodarczych jako obszarów komplementarnych dla specjalnych stref ekonomicznych. Zidentyfikowanie takich terenów pozwoli Samorządowi na podjęcie decyzji o wspieraniu danych obszarów, zarówno tych, które mogą intensywnie rozwinąć gospodarkę Dolnego Śląska, jak i tych, które pretendują do obszarów wsparcia ze względu na swoją trudną sytuację społeczno-gospodarczą.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego wyróżniono:

Powiat Legnica – Gmina Krotoszyce – Miejscowość Czerwony Kościół –Położenie: Przy węźle autostrady A-4 i drogi nr 364 – Rodzaj strefy: Węzłowa – Powierzchnia w ha: ok. 50 -

Nazwa terenu i Rodzaj planowanej działalności gospodarczej: Gminna strefa gospodarcza o zorganizowanej działalności inwestycyjnej – Działalność produkcyjno – usługowa.

By zrealizować cele założone w planie zagospodarowania przestrzennego konieczne jest użycie odpowiednich środków realizacji, inaczej instrumentów realizacji celów. Użyte powinny być instrumenty prawne i finansowe. Instrumenty prawne mogą występować jako: unijne, krajowe, wojewódzkie. Dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa wykorzystane zostaną instrumenty prawne krajowe, takie jak ustawy (w tym Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, Ustawa o ochronie środowiska, Ustawa o wspieraniu rozwoju regionalnego i inne), rozporządzenia oraz instrumenty prawne wojewódzkie: uchwały, rozporządzenia, strategie, programy, plany.

Gmina Krotoszyce należy do powiatu legnickiego, w którym **Legnica** jest znaczącym w skali regionu ośrodkiem przemysłowo – usługowym, jej węzłowa lokalizacja (skrzyżowanie pasm rozwojowych Trzeciego Paneuropejskiego Korytarza Transportowego i osi LGOM – Brama Lubawska) wpływa na jej dynamiczny rozwój i wyznacza jedną z najbardziej strategicznych pozycji w skali regionu.

Stąd też wywodzi się rola gminy Krotoszyce, jako ośrodka lokalnego o zasięgu obsługi w skali gminy. Dla gminy Krotoszyce przewidziano **funkcję usługową oraz obsługę rolnictwa**.

WNIOSKI:

Dla Gminy Krotoszyce wskazuje się funkcję **organizacji racjonalnej obsługi zaplecza rolniczego na szczeblu lokalnym, podstawowym dla sprawnego funkcjonowania rolnictwa, funkcje rekreacji, gospodarki leśnej oraz poprawy warunków życia ludności wiejskiej w ramach wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich**. Gminna strefa gospodarcza o zorganizowanej działalności inwestycyjnej, wspomagająca czerpanie korzyści z renty położenia wywodzi się z usytuowania – w pobliżu węzła komunikacji drogowej, łączącego szlaki korytarzy tranzytowych. Ważnym elementem w rozwoju gminy jest budowa drogi ekspresowej S-3 Legnica – Lubawka¹

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KROTOSZYCE NA LATA 2006 – 2013

Strategiczne cele rozwoju gminy Krotoszyce zostały określone na podstawie analizy postulatów mieszkańców gminy, opinii radnych i sołtysów oraz oceny wypracowanej przez specjalistów. Ustalono następujące strategiczne cele rozwoju gminy:

1) Podniesienie poziomu życia ludności gminy poprzez:

- kontynuację budowy i przebudowy infrastruktury technicznej i społecznej,
- rozwój przedsiębiorczości,
- rozwój turystyki i agroturystyki.

2) Poprawę warunków pracy poprzez:

- dostosowanie rolnictwa do gospodarki rynkowej,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego,

¹ Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2008-2010. Uchwała nr 163/2007 Rady Ministrów z dnia 25 września 2007r.

- zmniejszenie bezrobocia.

3) Zwiększenie liczby mieszkańców poprzez wyznaczenie nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

Przyjęto także **zadania w celu poprawy sytuacji w gminie:**

- ukierunkowanie rolnictwa na produkcję zdrowej żywności,
- modernizacja i unowocześnienie istniejących gospodarstw rolnych,
- zwiększenie arealów indywidualnych gospodarstw rolnych,
- rozwój usług dla obsługi rolnictwa,
- rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego opartego o lokalną bazę surowcową,
- rozwój doradztwa rolniczego w kierunku wprowadzania rolnictwa ekologicznego
- tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji dla osób zatrudnionych w rolnictwie,
- rozwój agroturystyki.

WNIOSKI:

Nadrzędnym celem strategicznym jest dla gminy Krotoszyce osiągnięcie wysokiej jakości życia mieszkańców gminy dzięki wykorzystaniu wszelkich szans i uwarunkowań rozwojowych.

Główne cele strategii rozwoju gminy Krotoszyce:

Cel 1. Podniesienie poziomu życia ludności;

Cel 2. Poprawa warunków pracy;

Cel 3. Zwiększenie liczby mieszkańców poprzez wyznaczenie nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe;

1.3. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w myśl ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012r. poz. 647 – j.t., z późn. zm.) jest jedynym dokumentem, sporządzanym obowiązkowo dla obszaru całej gminy. Określa on kierunki polityki przestrzennej oraz sposób rozwoju przestrzennego, traktowane w kategoriach perspektywicznego plan rozwoju gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, jednak w myśl obowiązujących przepisów, jego ustalenia są wiążące dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obowiązuje bowiem, zgodnie z art. 9 ust. 4 oraz 15 ust.1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wymóg zgodności zasad zagospodarowania formułowanych w miejscowych planach z kierunkami wytyczonymi w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

W ramach dokumentów planistycznych dla gminy Krotoszyce wymienić należy aktualnie obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce, zgodne z uchwałą nr XII/68/99 Rady Gminy Krotoszyce z dnia 10 listopada 1999r. W dniu 23 września 2009r. Rada Gminy Krotoszyce przyjęła uchwałę nr XXIII/138/09 w sprawie przystąpienia do realizacji zmiany studium. Uchwała ta uchylona została jednak przez uchwałę nr

XXIV/151/09 z dnia 06 listopada 2009r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce. W myśl intencji wskazanej przez Radę Gminy Krotoszyce w uchwale z dnia 06 listopada 2009r. przedmiotem zmiany studium będzie realizacja dokumentu zastępującego aktualnie obowiązujące studium, a tym samym dostosowanie jego ustaleń do wymagań określonych w art. 10 ust. 2 w związku z art. 33 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.)

Tabela 1. Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Krotoszyce w opracowaniu.

Lp	Numer uchwały	Data	Nazwa planu	Zakres zmian
1.	Uchwała nr XXII/123/09 Rady Gminy Krotoszyce	24 kwietnia 2009r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce dz. nr 185 w obrębie wsi Winnica;	w: strukturze przestrzenne gminy oraz przeznaczeniu terenów, zagospodarowaniu oraz użytkowania terenów, rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
2.	Uchwała nr XXII/133/09 Rady Gminy Krotoszyce	22 czerwca 2009r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce dz. nr 72 w obrębie wsi Warmątowice Sienkiewiczowskie;	w: strukturze przestrzenne gminy oraz przeznaczeniu terenów, zagospodarowaniu oraz użytkowania terenów, rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
3.	Uchwała nr XXII/135/09 Rady Gminy Krotoszyce	22 czerwca 2009r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce dz. nr 148/7 w obrębie wsi Złotniki;	w: strukturze przestrzenne gminy oraz przeznaczeniu terenów, zagospodarowaniu oraz użytkowania terenów, rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
4.	Uchwała nr XXIV/151/09 Rady Gminy Krotoszyce	06 listopada 2009r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce;	dostosowanie ustaleń studium do wymagań określonych w art. 10 ust. 2 w związku z art. 33 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.);

1.4. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KROTOSZYCE

Niezależnie od dokumentów wymienionych w pkt. 1.1., podstawą opracowania dokumentacji zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stały się również plany zagospodarowania przestrzennego, w tym:

- 1) miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie gminy Krotoszyce: patrz punkt 3.9.1. Obszary, na których są obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.
- 2) tereny objęte uchwałami o przystąpieniu do realizacji M.P.Z.P. na terenie gminy Krotoszyce: patrz punkt 3.9.2. Obszary, dla których podjęto przygotowania lub rozpoczęto procedurę sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

WNIOSKI:

Obszar gminy Krotoszyce: 6.750 ha.

Teren objęty obowiązującymi M.P.Z.P.: 13,68 ha, co stanowi 0,2 % powierzchni terenu objętego opracowaniem.

1.5. OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

- 1) **Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2007 roku**, GUS, notatka informacyjna, 2008 r.
- 2) **Dane Głównego Urzędu Statystycznego** <http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xchg/gus>
- 3) Materiały wyjściowe na podstawie danych statystycznych GUS za 2009 rok, podstawowe informacje o gminie Krotoszyce.

Tabela 2. Portret terytorialny gminy Krotoszyce w 2009 roku, Źródło: GUS za 2009 rok

	Link	Jedn. miary.	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
PODZIAŁ TERYTORIALNY (STAN W DNIU 31 XII)									
Miejscowości wiejskie	-	jed.	21	21	20	20	20	19	19
Sołectwa	-	jed.	14	14	14	14	14	14	14
Powierzchnia*	-	ha	6 759	6 759	6 759	6 759	6 750	6 750	6 750
* Od 2006 r. dane różnią się od wykazanych wg stanu w dniu 01.01.2005 r., ponieważ ustalone zostały znacznie dokładniejszą metodą, opartą o dane komputerowej bazy Państwowego Rejestru Granic.									
LUDNOŚĆ (STAN W DNIU 31 XII)									
Ludność faktycznie zamieszkała	-	osoba	2 995	2 953	2 975	2 930	2 895	2 880	2 866
Ludność na 1 km ²	-	osoba	44	44	44	43	43	43	42
W % ogółem ludność w wieku:									
przedprodukcyjnym	-	%	25,0	24,4	23,9	22,5	21,7	21,6	21,7
produkcyjnym	-	%	60,9	61,3	62,2	63,3	64,3	64,4	64,2

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

Ż R Ó D Ł A I M A T E R I A Ł Y

poprodukcyjnym	-	%	14,1	14,3	13,9	14,3	14,1	14,0	14,1
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	osoba	64,3	63,1	60,7	58,0	55,6	55,3	55,8
Kobiety na 100 mężczyzn	-	osoba	103	101	103	101	103	104	105
Na 1000 ludności:									
zgony	-	osoba	8,7	8,4	8,4	11,2	11,2	7,9	11,0
przyrost naturalny	-	osoba	-0,7	4,1	-1,7	-3,0	1,4	6,2	1,0
urodzenia żywe	-	osoba	8,0	12,5	6,7	8,1	12,6	14,1	12,1
małżeństwa	-	para	7,0	4,7	4,3	5,8	3,7	8,6	7,9
RYNEK PRACY (STAN W DNIU 31 XII)									
Pracujący*									
* W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.									
ogółem	-	osoba	178	177	177	167	190	172	186
mężczyźni	-	osoba	82	82	81	71	89	77	84
kobiety	-	osoba	96	95	96	96	101	95	102
Bezrobotni zarejestrowani									
ogółem	-	osoba	-	331	308	243	191	74	61
mężczyźni	-	osoba	-	167	147	115	76	25	29
kobiety	-	osoba	-	164	161	128	115	49	32
ZASOBY MIESZKANIOWE									
Mieszkania*	-	miesz.	830	878	881	886	889	892	906
* W roku 2002 zasoby mieszkaniowe zamieszkałe, od roku 2003 zasoby mieszkaniowe wszystkie (zamieszkałe i niezamieszkałe).									
Przeciętna powierzchnia użytkowa									
1 mieszkania	-	m2	86,9	86,7	87,0	88,1	88,4	88,4	89,2
na 1 osobę	-	m2	24,1	25,8	25,8	26,6	27,1	27,4	28,2
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne:									
wodociąg	-	miesz.	808	819	822	827	830	833	847
ustęp splukiwany	-	miesz.	697	708	711	716	719	722	736
łazienka	-	miesz.	710	721	724	729	732	735	749
centralne ogrzewanie	-	miesz.	540	547	549	554	557	560	574
gaz z sieci	-	miesz.	188	193	194	194	196	196	198
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO									
Budynki mieszkalne oddane do użytkowania*	-	bud.	1	8	4	3	5	3	14
* Od roku 2003 nowe budynki mieszkalne oddane do użytkowania.									
Mieszkania oddane do użytkowania									
mieszkania	-	miesz.	1	10	4	6	5	3	14
izby	-	izba	5	58	20	35	30	16	74
powierzchnia użytkowa mieszkań	-	m2	108	1 207	855	1 424	667	336	1 908
GOSPODARKA KOMUNALNA									
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności									
z wodociągu	-	%	46,8	47,5	58,7	59,0	59,0	59,1	59,1
z kanalizacji	-	%	31,0	31,1	40,9	41,0	41,0	41,1	41,1
z gazu	-	%	-	24,1	22,1	21,9	22,1	22,0	21,8
Zużycie wody, energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych									
zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	-	m3	12,0	10,6	10,3	12,3	13,1	14,6	15,3
zużycie energii elektrycznej w	-	kW*h	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

Ż R Ó D Ł A I M A T E R I A Ł Y

gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca									
zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	-	m3	54,5	67,3	33,5	45,6	42,6	41,8	46,6
EDUKACJA I WYCHOWANIE									
Współczynnik skolaryzacji brutto									
szkoły podstawowe	-	%	-	94,03	91,05	95,38	95,00	98,08	96,43
szkoły gimnazjalne	-	%	-	93,13	83,72	82,26	90,32	84,00	78,33
Uczniowie przypadający na 1 komputer przeznaczony do użytku uczniów z dostępem do Internetu									
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	-	osoba	-	12,60	8,07	7,83	8,04	6,80	9,45
gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	-	osoba	-	-	-	-	-	-	4,09
OCHRONA ZDROWIA (STAN W DNIU 31 XII)									
Zakłady opieki zdrowotnej									
ogółem	-	ob.	-	-	2	2	2	2	2
publiczne	-	ob.	-	-	2	2	2	2	2
niepubliczne	-	ob.	-	-	-	-	-	-	-
Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną	-	osoba	2 995	2 953	-	-	-	-	-
TURYSTYKA									
Obiekty noclegowe (bez kwater agroturystycznych, stan w dniu 31 VII)									
ogółem	-	ob.	-	-	-	-	-	-	-
hotele	-	ob.	-	-	-	-	-	-	-
pensjonaty	-	ob.	-	-	-	-	-	-	-
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	-	miejsce	-	-	-	-	-	-	-
Korzystający z noclegów	-	osoba	-	-	-	-	-	-	-
Udzielone noclegi	-	nocleg	-	-	-	-	-	-	-
KULTURA I SZTUKA									
Biblioteki i filie	-	ob.	2	2	2	2	2	2	2
Czytelnicy w ciągu roku	-	osoba	412	370	367	354	323	298	296
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	-	osoba	136	124	123	120	111	103	103
Kina stałe	-	ob.	-	-	-	-	-	-	-
Muzea łącznie z oddziałami	-	ob.	-	-	-	-	-	-	-
Zwiedzający muzea i oddziały	-	osoba	-	-	-	-	-	-	-
GOSPODARKA									
Podmioty gospodarcze (stan w dniu 31 XII)									
ogółem	-	jed.gosp	178	188	174	169	176	193	197
sektor publiczny	-	jed.gosp	7	9	9	9	9	9	9
sektor prywatny	-	jed.gosp	171	179	165	160	167	184	188
Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2004									
Sekcja A - Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	-	jed.gosp	26	27	14	16	17	16	15

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

Ż R Ó D Ł A I M A T E R I A Ł Y

Sekcja B - Rybactwo	-	jed.gosp	-	-	-	-	-	-	-
Sekcja C - Górnictwo	-	jed.gosp	1	1	1	1	1	1	1
Sekcja D - Przetwórstwo przemysłowe	-	jed.gosp	19	17	13	18	19	20	17
Sekcja E - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	-	jed.gosp	1	1	1	1	1	1	1
Sekcja F - Budownictwo	-	jed.gosp	15	17	11	12	17	29	33
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	-	jed.gosp	54	57	60	52	49	52	53
Sekcja H – Hotele i restauracje	-	jed.gosp	2	2	4	4	3	3	3
Sekcja I - Transport, gospodarka magazynowa i łączność	-	jed.gosp	23	26	23	15	16	15	17
Sekcja J - Pośrednictwo finansowe	-	jed.gosp	2	2	2	1	1	3	3
Sekcja K – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	-	jed.gosp	16	16	20	24	25	22	21
Sekcja L - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	-	jed.gosp	6	6	6	6	6	6	6
Sekcja M - Edukacja	-	jed.gosp	1	4	4	4	4	5	5
Sekcja N - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	-	jed.gosp	4	4	4	4	4	4	5
Sekcja O - Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	-	jed.gosp	8	8	11	11	13	16	17
Sekcja P - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	-	jed.gosp	-	-	-	-	-	-	-
Sekcja Q - Organizacje i zespoły eksterytorialne	-	jed.gosp	-	-	-	-	-	-	-

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

Ż R Ó D Ł A I M A T E R I A Ł Y

OCHRONA ŚRODOWISKA									
Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza									
pyłowych	-	t/r	-	-	-	-	-	-	-
gazowych	-	t/r	-	-	-	-	-	-	-
Parki narodowe	-	ha	-	-	-	-	-	-	-
Rezerваты przyrody	-	ha	-	-	-	-	-	-	-
Parki krajobrazowe	-	ha	-	-	-	-	-	-	-
Obszary chronionego krajobrazu	-	ha	-	-	-	-	-	-	-
Pomniki przyrody	-	szt	8	8	8	8	8	8	8
DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO*									
<i>* Do roku 2005 dane prezentowane z dokładnością do 1 zł.</i>									
Dochody budżetu gminy ogółem	-	zł	4 913 410,00	5 310 057,00	6 411 834,00	7 589 361,00	6 558 978,19	6 796 550,75	8 752 639,17
Wydatki z budżetu gminy ogółem	-	zł	4 318 168,00	5 567 897,00	10 131 283,00	5 612 083,00	6 322 947,95	6 640 915,22	8 368 585,85
Dochody budżetu miasta na prawach powiatu ogółem	-	zł	-	-	-	-	-	-	-
Wydatki z budżetu miasta na prawach powiatu ogółem	-	zł	-	-	-	-	-	-	-

1.6. ANALIZY WŁASNE

Obraz w świadomości i preferencje mieszkańców gminy Krotoszyce

Preferencje mieszkaniowe ludności obejmują bardzo rozległy zakres treści; począwszy od wyboru mieszkania wraz z jego cechami takimi jak: standard, wyposażenie, usytuowanie, warunki fizjograficzne a także wybór budynku, ulicy, watorów krajobrazowych, miasta aż do wyboru kraju, strefy klimatycznej, kontynentu. Ponieważ nie sposób zająć się tym wszystkim, dlatego ograniczono badania, przeprowadzone przez autorów na potrzeby niniejszego opracowania, do preferencji dotyczących zabudowy mieszkaniowej, miejsca zamieszkania, sposobu zagospodarowania przestrzeni wokół domu, odległości pomiędzy miejscem zamieszkania a miejscem pracy, mieszkaniem oraz sposobu korzystania ze strefy usług, preferowanych miejsc (rejonów, ulic i osiedli) oraz uwzględnianiem dostrzeganych zalet i wad, zaniedbań i potrzeb swojego miejsca zamieszkania na tle okolicy. Świadomie pominięto problematykę samego mieszkania.

Nie każda przestrzeń jest środowiskiem mieszkalnym człowieka, lecz każda zbiorowość terytorialna musi mieć swoją przestrzeń, na której może egzystować. Taką przestrzenią jest przestrzeń miejscowości. Jeśli społeczność wsi identyfikuje się choćby w minimalnym stopniu z przestrzenią, jej zagospodarowaniem to uznaje miejsce swej egzystencji za własne.

Planowanie przestrzenne zgodnie z obowiązującą ustawą powinno wspierać się na partycypacji społecznej. Partycypacja może przejawiać się czynnym udziałem mieszkańców w tworzeniu dokumentów planistycznych np.: poprzez wniesione wnioski do tworzonej zmiany studium, oraz biernym, pośrednim - wyrażaniem przez mieszkańców swych preferencji, potrzeb, życzeń i upodobań choćby poprzez badania, sondaże, ankiety i inne pośrednie formy wypowiedzi.

Badania ankietowe preferencji mieszkaniowych ludności Krotoszyce, na potrzeby niniejszego opracowania przeprowadzone zostały, przez mgr inż. A. Bazan-Krzywoszańską i dr inż. arch. M. Skibę, na przełomie marca i kwietnia 2010 roku. Badania przeprowadzono w oparciu o ankietę. Prawidłowo wypełnionych zostało 87 ankiet. Ankieta zawierała 19 pytań. W tabeli poniżej przedstawiono pytania i najczęstsze odpowiedzi wraz z podaną ich liczbą.

Tabela 3. Pytania i najczęstsze odpowiedzi z ankiety: obraz w świadomości i preferencje mieszkańców gminy Krotoszyce.

p.	Pytanie	Najczęstsze odpowiedzi	. odp.
1.	Jakie są według Pana(i) zalety gminy Krotoszyce?	Brak	24
		Malownicze okolice	19
		Nowe chodniki	16
		Organizowane festyny, boisko sportowe	12
		Ośrodek usługowy (szkoła, gmina, zdrowie, sklep, apteka)	11
		Bliskość m. Legnicy	11
		Dobre położenie, A4	6

p.	Pytanie	Najczęstsze odpowiedzi	. odp.
2.	Jakie są według Pana(i) wady gminy Krotoszyce?	Utrudniony dojazd, stan dróg, brak chodników	65
		Brak pieniędzy na wszystko	12
		Zaniedbanie	10
		Bliskość huty Legnica	7
		Brak miejsc pracy poza rolnictwem	4
3.	Co nakazałyby Pan(i) usunąć, zlikwidować w gminie Krotoszyce, gdyby od Pana(i) zależały decyzje?	Dziury w drogach	42
		Władze gminy (brak inicjatyw, bezczynność)	17
		Nielegalne wysypiska śmieci	4
		Ruch samochodów ciężkich 18 t	3
4.	Gdyby od Pana(i) zależały decyzje dotyczące wszystkich miejscowości w gminie Krotoszyce, co uznałyby Pan(i) za najpilniejsze?	Naprawę nawierzchni dróg i poboczy	55
		Inwestycje dla dzieci i młodzieży (szkoła, plac zabaw, sala gimnastyczna, boisko)	18
		Wodociągi i kanalizacja	10
		Remonty świetlic wiejskich i starych obiektów	8
		Gaz	5
		Poprawa komunikacji (w tym PKP)	5
		Miejsca pracy	3
		Ścieżki rowerowe	1
5.	Co Pan(i) podarowałby swojej miejscowości w gminie Krotoszyce, gdyby gospodarował Pan(i) nadzwyczajnymi funduszami?	Drogi i chodniki	23
		Plac zabaw, boisko, sala gimnastyczna	19
		Centrum kultury dla młodzieży (świetlica)	16
		Infrastruktura	9
		Nowe szkoły	4
		Ekran we wsi Prostynia	1
		Przedszkole 8-godzinne	1
6.	Jakie miejsca lub punkt swojej miejscowości uznałyby Pan(i) za centralny?	Boisko sportowe	16
		Przystanek autobusowy	15
		Sklep	13
		Pałac, Muzeum, Stary młyn	10
		Szkoła	9
		Kościół, krzyż, kaplica	9
		Urząd gminy (dom sołtysa)	9
		Klub lub świetlica wiejska	6
		Nie ma	5
7.	Co pokazałyby Pan(i) przybyszowi, który jeszcze nigdy nie był w Pana(i) miejscowości?	Pałac (Krotoszyce, Janowice, Czerwony Kościół)	29
		Krajobraz, panoramę, widok (gminę)	17
		Muzeum bitwy nad Kaczawą (Dunino)	10
		Stary młyn i jego okolice - Dunino	8
		Agroturystykę (krowy, konie)	6
		Zamek cystersów w Winnicy	6
		Kościół	5
		Nie ma takich miejsc	4

p.	Pytanie	Najczęstsze odpowiedzi	. odp.
8.	Czy istnieje obiekt lub obszar w którejś miejscowości gminy Krotoszyce, które mógłby Pan(i) określić jako jej „serce”? Proszę podać gdzie ono się znajduje?	Nie ma	12
		Krotoszyce (GOKiS, szkoła, bank, ośrodek zdrowia)	10
		Zamek (pałac) w Krotoszycach	9
		Muzeum (Dunino)	3
		Urząd gminy, sklep	3
		Kościół Krotoszyce	3
		Radar	2
		Osiedle nowych domów jednorodzinnych	2
9.	W jakiej części gminy Krotoszyce nie chciałby Pan(i) mieszkać?	Krotoszyce	12
		Babin	8
		Bielowice (PGR)	8
		Szymanowice	7
		Janowice Duże	7
		Wilczyce	7
		Winnica	5
		Czerwony Kościół	4
		Kozice	4
		Nigdzie	2
10.	Które miejsca i obiekty są Panu(i) szczególnie bliskie, ulubione?	Boisko	20
		Żadne	11
		Szkoła	7
		Kościół parafialny	6
		Las, park i rzeka (okolice)	4
		Sklep	3
		Grangia cysterska	3
11.	Jaką długość drogi z Pana(i) miejsca zamieszkania do pracy/szkoły byłby Pan(i) w stanie zaakceptować?	5 do 15 pieszo	36
		5 do 15 samochodem (autobusem)	21
		20 do 40 samochodem (autobusem)	15
		5 do 15 rowerem	9
		20 do 40 pieszo	5
		powyżej 45 samochodem (autobusem)	4
		20 do 40 rowerem	4
		powyżej 45 rowerem	2
		powyżej 45 pieszo	1
12.	Proszę wskazać znane Panu(i) miejsca związane z kulturą, obyczajami, świętami, obchodzonymi w Pana(i) miejscowości?	Boisko-GOKiS Krotoszyce	20
		Kościół w Krotoszycach, kapliczka	13
		Nie ma, nie wiem	10
		Muzeum - Dunino	8
		Świetlica gminna	7
		Pomnik, obelisk Dunino	4
		Warmątowice Sienkiewiczowskie-biwak historyczny	4

p.	Pytanie	Najczęstsze odpowiedzi	. odp.
13.	Co według Pana(i) jest symbolem miejscowości, w której Pan(i) mieszka?	Nie ma symbolu	12
		Muzeum (Dunino)	12
		Pałac	7
		Kościół, kapliczka	6
		Platany	5
		Boisko, plac zabaw	5
		sklep	3
		Praca na roli (kłosy w herbie)	3
		Zamek cystersów	2
		Świetlica	1
14.	W jaki sposób najchętniej Pan(i) wypoczywa?	Spacery, czynny wypoczynek, boisko, sport	35
		U siebie, w ogródku	25
		Nad wodą	8
		Pod sklepem, na przystanku	6
		W lesie	4
15.	Gdzie najczęściej Pan(i) wypoczywa (jeśli dotyczy to gminy Krotoszyce, to proszę podać nazwę lub określić rejon)?	U siebie, w domu	19
		Nad Rzeką (Kaczawa, Nysa Szalona – trasa rowerowa, wodospad)	11
		Dunino - Stary Młyn	7
		Wilczyce	5
		Boisko	5
		Przystanek	5
		Krotoszyce	3
		Nad morzem	2
W górach	2		
16.	Jakie walory środowiska przyrodniczego podkreśliłby Pan(i) przygotowując zaproszenie dla swoich ewentualnych gości?	Krajobraz	54
		Cisza, spokój	41
		Bogactwo świata roślinnego i zwierzęcego	20
		Czyste powietrze	20
		Czysta woda	15
17.	Czego nie poleciliby Pan(i) lub starałby się ukryć przed swoimi ewentualnymi gośćmi?	Zaniedbane, dziurawe i brudne drogi	26
		Brud i dzikie wysypiska śmieci	12
		Zaniedbana budynki, budynki gospodarcze	5
18.	Jakie zmiany wprowadziłby Pan(i) w swoim otoczeniu by poprawić warunki zamieszkania?	Nowe drogi i chodniki	29
		Poprawa infrastruktury	6
		Poprawa wyglądu budynku i ogródka	6
		Oświetlenie nocą	4
		Komunikacja miejska (bus, stacja PKP)	3
		Koszenie rowów wzdłuż dróg	3
		Nowe place zabaw	3
		Zakaz picia pod sklepem	3
		Ekrany od autostrady, zakaz TIR (Prostynia)	2
Ekologiczne ogrzewanie domów	1		

p.	Pytanie	Najczęstsze odpowiedzi	. odp.
19.	Jakich zmian w swoim otoczeniu się Pan(i) obawia?	Nie obawiam się zmian	27
		Przemysł	4
		Drogi szybkiego ruchu, autostrady	3
		Kopalni	2
		Strefy ekonomiczne	2
		Długotrwałych prac drogowych	2
		Budowy zakładów utylizacji	2

Strukturę wieku, płci i wykształcenia ankietowanych osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Struktura wieku, płci i wykształcenia respondentów.

Lp.	Osoby biorące udział w ankiecie	Liczba
1.	Kobiety	46
2.	Mężczyźni	41
3.	Wiek 10 do 15 lat	19
4.	Wiek 15 do 20 lat	35
5.	Wiek 20 do 30 lat	6
6.	Wiek 30 do 45 lat	13
7.	Wiek 45 do 65 lat	10
8.	Wiek pow. 65 lat	4
9.	Wykształcenie zawodowe	11
10.	Wykształcenie średnie	12
11.	Wykształcenie pomaturalne	5
12.	Wykształcenie wyższe	7
13.	Uczeń	52

Gmina Krotoszyce w opinii swych mieszkańców.

1) Zalety i wady Krotoszyc

Krotoszyce nie są dobrze oceniane przez swoich mieszkańców. Lista zalet, jak i wad jest długa, choć po przeanalizowaniu nasuwa się wniosek, że wiele wad, które odnoszą się do niesprawności funkcjonowania gminy, zaniedbań czy uchybień można próbować usunąć. W niczym natomiast nie są podważane i dewaluowane te cechy, które są „przyrodzone”. A jest to malownicze położenie oraz bliskość większego miasta Legnicy, które bywa też wadą, z uwagi na np. sposób funkcjonowania Huty Miedzi „Legnica”. Na zanieczyszczenie powietrza narzekali zwłaszcza ludzie starsi. Uczniowie szkoły gimnazjalnej podkreślali w walorach środowiska naturalnego „czyste powietrze”.

Najbardziej doskwiera mieszkańcom Krotoszyc komunikacja. Jest to jakby pulsujący sygnał interwencyjny i wniosek do przygotowywanej zmiany studium. Nie tylko brakuje połączeń komunikacyjnych w postaci dróg, ale jakość istniejących budzi największe zastrzeżenia. Większość respondentów w ankietach narzeka na dziurawe drogi. Podobnie zgłaszane są: brak chodników i niewykoszone pobocza, jako duże utrudnienia w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców. Na komunikację narzeka 4/5 respondentów. Co ciekawe, niewiele osób zgłasza potrzebę budowy nowych ścieżek rowerowych, pomimo deklarowanego

sposobu czynnego wypoczynku – niestety może to świadczyć o dominacji indywidualnego transportu samochodowego i nieuświadomionych możliwościach transportu alternatywnego.

Potrzeby gminy mogą wynikać zarówno z braków i niedostatków lub też sygnalizować kierunki rozwoju i aspiracje mieszkańców. Pytanie o potrzeby i dar należy traktować jako program pozytywny dla gminy w odróżnieniu od poprzednich pytań o wady i uciążliwości. W dużej mierze mieszkańcy pragną uzupełnienia oferty i jakości usług w miejscu zamieszkania.

Każda jednostka osiedleńcza ma swoje miejsce lub miejsca centralne. Im większa miejscowość, tym większe prawdopodobieństwo występowania kilku takich miejsc. Niemniej w gminie brakuje przestrzeni, z którymi mieszkańcy mogliby się utożsamiać. W ankietach odpowiedzi na to pytanie były wyraźnym sygnałem, że wybór miejsca jest dla mieszkańców kłopotliwy. Wiele osób w swojej ankiecie nie wskazało takiego miejsca. W Krotoszycach nie ma ustalonego miejsca centralnego. Mieszkańcy wskazali kilka miejsc, przy czym starsi mieszkańcy wskazywali: boisko – stadion, na którym odbywają się co roku „Dni Krotoszyce”, kościół, urząd gminy, natomiast młodszy mieszkańcy - przystanek autobusowy, który jest niejako „pierwszym punktem w drodze no innego świata”. Brakuje miejsca, które wszyscy mieszkańcy uznaliby za centralne, które miałyby znaczenie i wartość kulturową. Należy takie miejsce stworzyć i uznać to za naczelny wniosek do planów urbanistycznych.

Ponad dwie trzecie respondentów chciałaby mieć miejsce pracy w zasięgu 15 minut drogi, a tylko nieliczni godzą się na odległość, którą można przebyć w trzy kwadransy. Analiza wyników badań z tabeli nr 3, str. 24 posłużyć może do sformułowania bardziej ogólnych wniosków:

- należy poprawić publiczną komunikację, aby zwiększyć prędkość pokonywanych odległości,
- należy tak rozmieścić tereny aktywności gospodarczej, by nie doprowadzać do dużych skupisk miejsc pracy i do wydłużania dystansów przestrzennych między miejscami zamieszkania a pracy,
- należy projektować i utrzymywać ciągi piesze i rowerowe łączące skupiska miejsc pracy z większymi osiedlami mieszkaniowymi.

Podróże do pracy (piesze lub dojazdy) należą do najczęstszych, zazwyczaj rytmicznych i codziennych przemieszczeń ludności, dlatego wszelkie przekraczające niezbędne minimum straty czasu wydatkowanego na drogę do pracy, spotykają się z wyraźną dezaprobatą osób pracujących. Stąd wynika domaganie się skracania dystansów (czasowych) między miejscem zamieszkania a miejscem pracy. Są to jedne z ważniejszych wniosków do opracowań planistycznych.

2) **Wnioski aplikacyjne do opracowań urbanistycznych.**

- Układ komunikacyjny jest niewątpliwie „unerwieniem” gminy. Wydaje się jednak, że oprócz poprawy stanu dróg i chodników - komunikacji publicznej, należy umożliwić rozwój innych form komunikacji np. pieszej i rowerowej.
- Gmina Krotoszyce wyróżnia się wieloma walorami krajobrazowymi i geograficznymi, które są dostrzegane i cenione, stąd konieczność utrzymania i eksponowania tych walorów.

- Przygotowując tereny pod budownictwo mieszkaniowe, należy brać pod uwagę skalę gminy i konieczność tworzenia podstawowych ośrodków usługowych, które będą obsługiwały mieszkańców.
- Zawarte w tabelach propozycje wskazujące, co w ramach obszaru z gminy należałoby usunąć, zlikwidować, co jest najpilniejsze, co mieszkańcy podarowaliby swej miejscowości, należy traktować jako wnioski, propozycje do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- Należy dążyć do rozwinięcia oferty usług kulturalnych, rozrywkowych i rekreacyjnych, aby zabezpieczyć potrzeby mieszkańców.

WNIOSKI:

- 1) Układ komunikacyjny jest niewątpliwie „unerwieniem” gminy. Brak dobrego stanu dróg i poboczy zwraca uwagę na główne utrudnienia życia mieszkańców. Należy umożliwić rozwój innych form komunikacji np. pieszej i rowerowej.
- 2) Gmina Krotoszyce wyróżnia się wieloma walorami krajobrazowymi i geograficznymi, które są dostrzegane i cenione, stąd konieczność utrzymania i eksponowania tych walorów.
- 3) Przygotowując tereny pod budownictwo mieszkaniowe, należy brać pod uwagę skalę, preferencje mieszkańców oraz konieczność wytworzenia miejsc centralnych, symbolicznych utożsamianych z dziedzictwem kulturowym.
- 4) Zawarte w powyższej tabeli propozycje wskazujące co w gminie należałoby usunąć, zlikwidować, co jest najpilniejsze, co mieszkańcy podarowaliby swej miejscowości należy traktować jako wnioski, propozycje do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 5) Należy dążyć do rozwinięcia oferty usług kulturalnych, rozrywkowych i rekreacyjnych aby zabezpieczyć potrzeby mieszkańców.

2. UWARUNKOWANIA

Ocena zgodności aktualnej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Krotoszyce z ustaleniami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. Nr 80, poz. 717, z późn.zm.) na podstawie badań własnych autorów niniejszego opracowania :

Tabela 5. Ocena zgodności ustaleń w obowiązującym studium w zakresie wymogów art. 10 ust. 1 i ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

Ocena zgodności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Krotoszyce, uchwalonego uchwałą nr XII/68/99 z dnia 10 listopada 1999r., z ustaleniami ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.)			
p	2	3	4
	Regulacje obowiązujące na podstawie zapisów ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 – jednolity tekst z późn. zm)	Regulacje obowiązujące na podstawie zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.)	Ustalenia studium Ocena aktualności zakresu ustaleń studium z ustaleniami ustawy
Zakres opracowania w odniesieniu do uwarunkowań			
1.	dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu - art. 6 ust. 4 pkt 1	dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu – art. 10 ust. 1 pkt 1	część zbyt ogólna – rozdz. 2.15. – 2.29. CZĘŚCIOWO ZGODNE
2.	brak wymogów ustawy	stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony – art. 10 ust. 1 pkt 2	brak NIEZGODNE
3.	stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego – art. 6 ust. 4 pkt 3	stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego – art. 10 ust. 1 pkt 3	część bardzo ogólna rozdz. 2.4. „Ochrona środowiska” i 2.9. „Wykaz zabytków architektury i budownictwa”. CZĘŚCIOWO ZGODNE
4.	brak wymogów ustawy	stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej - art. 10 ust. 1 pkt 4	brak NIEZGODNE
5.	jakość życia mieszkańców – art. 6 ust. 4 pkt 5	warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia – art. 10 ust. 1 pkt 5	część bardzo ogólna rozdz. 1.3. „Ocena stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych” 1.7. „Personel służby zdrowia”. ZGODNE
6.	brak wymogów ustawy	zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia – art. 10 ust. 1 pkt 6	brak NIEZGODNE
7.	brak wymogów ustawy	potrzeby i możliwości rozwoju gminy – art. 10 ust. 1 pkt 7	brak NIEZGODNE
8.	prawa własności gruntów - art. 6 ust. 4 pkt 4	stan prawny gruntów - art. 10 ust. 1 pkt 8	brak NIEZGODNE
9.	występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych - art. 6 ust. 4 pkt 2	występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych – art. 10 ust. 1 pkt 9	Rozdz. 2.9. „Wykaz zabytków architektury i budownictwa”, 2.10. „Wykaz drzew spełniających kryteria pomnika przyrody”. CZĘŚCIOWO ZGODNE

U W A R U N K O W A N I A

	2	3	4
10.	brak wymogów ustawy	występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych – art. 10 ust. 1 pkt 10	brak NIEZGODNE
11.	brak wymogów ustawy	występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych – art. 10 ust. 1 pkt 11	Rozdz. 2.3. „Zasoby naturalne”. CZĘŚCIOWO ZGODNE
12.	brak wymogów ustawy	występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych – art. 10 ust. 1 pkt 12	brak NIEZGODNE
13.	brak wymogów ustawy	stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami – art. 10 ust. 1 pkt 13	brak NIEZGODNE
14.	zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych – art. 6 ust. 4 pkt 6	zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych – art. 10 ust. 1 pkt 14	brak zadań rządowych i samorządowych na terenie gminy Krotoszyce. CZĘŚCIOWO ZGODNE
Zakres opracowania w odniesieniu do kierunków			
1.	brak wymogów ustawy	kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenów – art. 10 ust. 2 pkt 1	brak NIEZGODNE
2.	obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, ze wskazaniem w miarę potrzeb, obszarów przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej – art. 6 ust. 5 pkt 5	kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy – art. 10 ust. 2 pkt 2	brak NIEZGODNE
3.	lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiska – art. 6 ust. 5 pkt 2	obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk – art. 10 ust. 2 pkt 3	brak NIEZGODNE
4.	obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych – art. 6 ust. 5 pkt 1	obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturalnego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej – art. 10 ust. 2 pkt 4	brak NIEZGODNE
5.	kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej m, w tym ob.-szary, na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także tereny niezbędne do wytyczenia ścieżek rowerowych – art. 6 ust. 5 pkt 6	kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej – art. 10 ust. 2 pkt 5	brak NIEZGODNE
6.	brak wymogów ustawy	obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym – art. 10 ust. 2 pkt 6	brak NIEZGODNE
7.	obszary przewidziane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki zawartej w strategii województwa – art. 6 ust. 5 pkt 8	obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 – art. 10 ust. 2 pkt 7	brak zadań rządowych i samorządowych dla terenu gminy Krotoszyce CZĘŚCIOWO ZGODNE

	2	3	4
8.	obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania – art. 6 ust. 5 pkt 7	obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000m ² oraz obszary przestrzeni publicznej – art. 10 ust. 2 pkt 8	brak NIEZGODNE
9.	brak wymogów ustawy	obszary dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne – art. 10 ust. 2 pkt 9	brak NIEZGODNE
10.	obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy – art. 6 ust. 5 pkt 3	kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej – art. 10 ust. 2 pkt 10	brak NIEZGODNE
11.	brak wymogów ustawy	obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych – art. 10 ust. 2 pkt 11	brak NIEZGODNE
12.	brak wymogów ustawy	obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny – art. 10 ust. 2 pkt 12	brak NIEZGODNE
13.	brak wymogów ustawy	obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. nr 41, poz. 412 oraz z 2002r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271) – art. 10 ust. 2 pkt. 13	brak występowania takich obszarów CZĘŚCIOWO ZGODNE
14.	obszary zabudowane, ze wskazaniem, w miarę potrzeb, terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji – art. 6 ust. 5 pkt 4	obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji – art. 10 ust. 2 pkt 14	brak NIEZGODNE
15.	brak wymogów ustawy	granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych – art. 10 ust. 2 pkt 15	brak NIEZGODNE
16.	brak wymogów ustawy	inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie art.10 ust. 2 pkt 16	brak NIEZGODNE

Z uwagi na rozszerzenie zakresu tematycznego i problemowego, dokonanego przez ustawodawcę w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. nr 15, poz. 139, nr 41, poz. 412 i nr 111, poz. 1279 oraz z 2000 r. nr 12, poz. 136), poprzez wprowadzenie do obiegu prawnego ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r., nr 80, poz. 717 z późn. zm.) i w związku z art. 32 ust. 1 tejże ustawy dokonano analizy – oceny zgodności obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce, uchwalonego uchwałą nr XII/68/99 z dnia 10 listopada 1999r., z obowiązującymi przepisami ustawowymi. Według powyższej analizy Studium uchwalone w 1999 roku nie posiada wszystkich ustaleń i zapisów wymaganych prawem. Istotne rozbieżności dotyczą zakresu w odniesieniu do: art. 10

ust. 1 pkt 2, pkt 4, pkt 6, pkt 7, pkt 8, pkt 10, pkt 12, pkt 13 oraz ust. 2 pkt 1, pkt 2, pkt 3, pkt 4, pkt 5, pkt 6, pkt 8, pkt 9, pkt 10, pkt 11, pkt 12, pkt 14, pkt 15, pkt 16 obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

WNIOSKI:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce, uchwalone uchwałą nr XII/68/99 z dnia 10 listopada 1999r., „jest niezgodne z obowiązującymi przepisami w części dotyczącej **art. 10 ust. 1 pkt 2, pkt 4, pkt 6, pkt 7, pkt 8, pkt 10, pkt 12, pkt 13 oraz ust. 2 pkt 1, pkt 2, pkt 3, pkt 4, pkt 5, pkt 6, pkt 8, pkt 9, pkt 10, pkt 11, pkt 12, pkt 14, pkt 15, pkt 16.**

2.1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE

Gmina Krotoszyce leży na południowy-zachód od miasta Legnicy, w obszarze przejściowym pomiędzy Pogórzem Kaczawskim a Równiną Legnicką. Część zachodnią gminy stanowi pagórkowata wysoczyzna, a część wschodnią Równina Legnicka. Środkową, dolinną część gminy stanowią terasy akumulacyjne rzek: Kaczawy i Nysy Szalonej. Zlewnia ma charakter górski. Rzeźba terenu jest urozmaicona, najwyższe partie terenu leżą na wysokości 220 m npm, a najniższe na wysokości 125 m npm.

Najkorzystniejszy dla potrzeb osadnictwa jest teren na wysoczyznach, a także w obrębie terasy wysokiej i średniej. Najmniej korzystne pod rozwój zabudowy są tereny dolinne, okresowo zalewane i zagrożone powodzią.

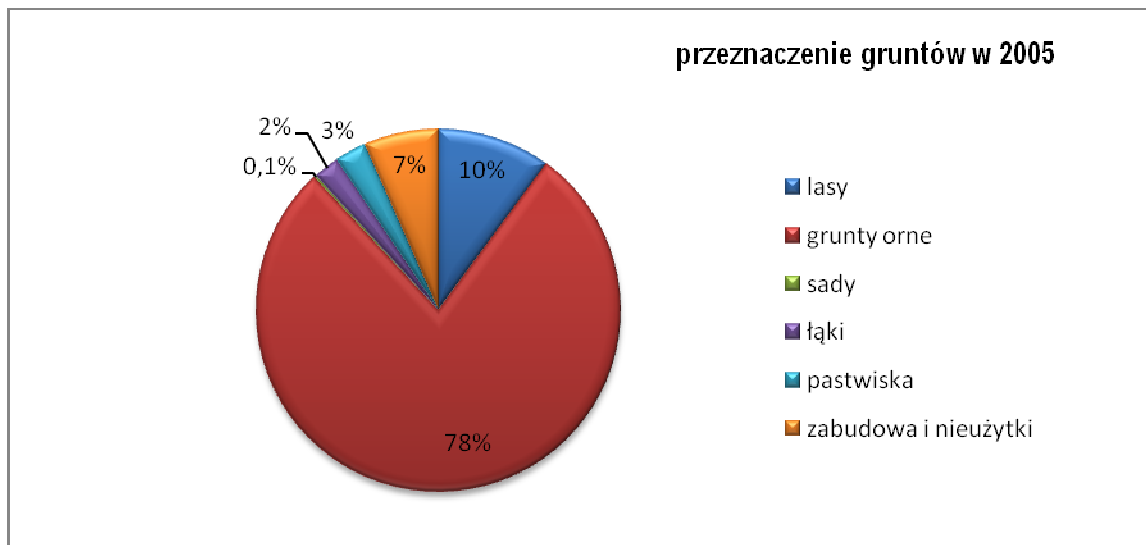
Powiat legnicki położony na *Nizinie Śląsko - Łużyckiej*, w centralnej części województwa dolnośląskiego graniczy z powiatem: bolesławieckim, polkowickim, lubińskim, wołowskim, średzkim, jaworskim, złotoryjskim. Siedzibą powiatu jest Legnica, miasto na prawach powiatu. Administracyjnie powiat dzieli się na osiem gmin: Chojnów - miasto, Prochowice - miasto i gmina oraz gminy Chojnów, Krotoszyce, Kunice, Legnickie Pole, Miłkowice i Ruja.

Gmina Krotoszyce położona jest w południowej części powiatu legnickiego, sąsiaduje z pięcioma gminami:

- od zachodu z Gminą Złotoryja,
- od północy z Gminą Miłkowice,
- od północnego - wschodu z miastem Legnica,
- od wschodu z Gminą Legnickie Pole,
- od południa z Gminą Męcinka.

Administracyjnie gmina podzielona jest na 14 sołectw: Krotoszyce, Wilczyce, Krajów, Czerwony Kościół, Winnica, Janowice Duże, Tyńczyk Legnicki, Kozice, Warmątowice Sienkiewiczowskie, Babin-Kościelec, Prostynia, Złotniki, Dunino, Szymanowice. W poszczególnych sołectwach wyróżnia się 17 miejscowości¹.

¹ dane: <http://www.krotoszyce.pl/o-gminie-krotoszyce>

Rys.1. Dotychczasowe przeznaczenie gruntów z podziałem na sposób użytkowania w gminie Krotoszyce. Dane GUS za 2005 rok.

W porównaniu do danych za rok 1995 zmiany w przeznaczeniu gruntów dotyczyły głównie:

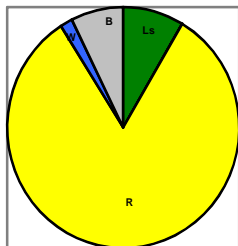
- zwiększenia udziału gruntów ornych o 9,5%;
- zwiększenia lesistości o 89%;
- zmniejszenia ilości łąk o 30%;
- zmniejszenia arealu pastwisk o 64%;
- znaczącego zmniejszenia się ilości sadów o 86%.

Układ zagospodarowania terenu objętego opracowaniem odzwierciedla struktura użytkowania gruntów. Według ewidencji wykorzystania gruntów na dzień 12 listopada 2009 roku, uzyskanej w Starostwie Powiatowym w Legnicy [Zestawienie klasoużytków w obrębach] powierzchnia ewidencyjna terenu objętego opracowaniem ekofizjograficznym wynosi 6747,64 ha, przy czym:

- użytki rolne (R) zajmują 5438 ha, co stanowi 80,6% pow. ogólnej obszaru,
- nieużytki – 14 ha, to jest 0,2% pow. ogólnej,
- grunty pod lasami (Ls) – 560,8 ha, to jest 8,3% pow. ogólnej,
- grunty zadrzewione i zakrzaczone (Lz) – 84 ha, to jest 8,3% pow. ogólnej,
- grunty pod wodami (W) – 114 ha – 1,7% pow. ogólnej
- tereny zabudowane i zurbanizowane (B) – 482 ha, to jest 7,1% powierzchni ogólnej obszaru, w tym:
  - tereny mieszkaniowe: 146 ha, co stanowi 27,1% pow. zabudowanej,
  - tereny przemysłowe: 30 ha – 5,7% pow. zabudowanej,
  - tereny rekreacyjne i wypoczynkowe: 9 ha – 1,6% pow. zabudowanej,
  - inne tereny zabudowane: 11 ha – 5,6% pow. zabudowanej,
  - tereny niezabudowane - 6 ha – 1,0% pow. zabudowanej,
  - tereny kopalniane: 7 ha- 1,2% pow. zurbanizowanej,
  - drogi: 274 ha, to jest 51% powierzchni zurbanizowanej,
  - tereny kolejowe: 56 ha, co stanowi 10,3% pow. zurbanizowanej,
  - inne tereny komunikacyjne: 0 ha.

Przestrzeń objęta opracowaniem jest zatem zdominowana przez użytki rolne. Tereny zainwestowane zajmują łącznie 7% powierzchni gminy. Wśród terenów zabudowanych największy procent zajmują tereny komunikacyjne – prawie 2 razy więcej, niż zabudowa mieszkaniowa i przemysłowa. [źródło: Zestawienie klasoużytków 2009].

Struktura użytkowania gruntów na terenie opracowania jest nieco odmienna do struktury ich użytkowania w całym województwie. Zauważyć można znacznie wyższy odsetek gruntów ornych. Znacznie niższy jest natomiast odsetek gruntów pod lasami, łąk i pastwisk, ale również gruntów zainwestowanych oraz nieużytków. Świadczy to o zdecydowanie rolniczym charakterze gminy.

Rys. 2. Zestawienie klasoużytków w gminie Krotoszyce, dane 2009 rok

W ogólnej powierzchni gminy grunty rolne zajmują około 81%, podczas gdy na obszarach wiejskich powiatu legnickiego około 73%, a na obszarach wiejskich województwa dolnośląskiego około 60%. Wskaźnik lesistości gminy kształtuje się na bardzo niskim poziomie i wynosi 8,3%. Jest prawie dwa razy niższy od lesistości powiatu – 16,0% oraz blisko 4 razy niższy od lesistości województwa (29,4%).

Należy eliminować, a nade wszystko nie dopuszczać do powstawania sytuacji konfliktowych pomiędzy terenami o antagonistycznych sposobach zagospodarowania, a są to:

- Przebieg ciągów podstawowego systemu komunikacyjnego (autostrada A4) przez obszary zabudowane lub w ich bliskim sąsiedztwie – to typowa sytuacja konfliktowa między oczekiwanym standardem obszarów mieszkaniowych a pożądaną sprawnością układu komunikacyjnego. Duże natężenie tranzytowego ruchu samochodowego powoduje hałas, drgania, zanieczyszczenie powietrza i gleby, zaburzenia stosunków wodno-gruntowych i zakłócenia obiegu wody. W strefie najbardziej intensywnego oddziaływania drogi (strefa zagrożenia) zakłócenia spowodowane eksploatacją drogi mają długotrwały charakter i wywołują zjawiska stresowe naruszające stabilność wielu ekosystemów.
- Stwarzająca konflikty jest również sytuacja, gdy ruchliwe ciągi komunikacji (droga krajowa nr 3 oraz droga wojewódzka nr 364) przecinają obszary nieurbanizowane, a zwłaszcza obszary o wysokiej wartości i wrażliwości przyrodniczej. Nie powodują one wprawdzie bezpośrednich uciążliwości dla ludzi w środowisku, lecz poprzez podział ekosystemów, przecięcia zwyczajowych tras wędrówek zwierząt, wpływ hałasu na zwierzęta, emisję zanieczyszczeń pyłowych i gazowych stanowią element konfliktogenny. Drogi przecinając naturalne układy przyrodnicze powodują rozcięcia, naruszenia czy nawet bezpowrotne zniszczenie różnorodnych więzi i uwarunkowań przyrodniczych, przestrzennych, funkcjonalnych, kompozycyjnych. Drogi i ruch drogowy rozdzielają aerał występowania gatunków, zwłaszcza zwierząt o małej mobilności, na szereg izolowanych populacji. Szczególnie dla płazów i gadów drogi są głównymi barierami ograniczającymi przemieszczanie się gatunków, co prowadzi do izolacji poszczególnych populacji, w których z kolei następują zakłócenia procesów życiowych prowadzące do wymierania zwierząt. Drogi

są przyczyną ploszenia i zabijania zwierząt w kolizji z samochodami. Skala tego zjawiska już obecnie jest duża, szczególnie jeśli chodzi o płazy i gady. W glebach lasów leżących w bezpośrednim sąsiedztwie tras drogowych obserwuje się wzrost zawartości związków azotu i fosforu. Ich nadmiar powoduje eutrofizację siedliska, czego efektem jest wkraczanie do runa lasów gatunków nitrofilnych. Warstwa runa podlega procesowi zadarniania, na miejsce gatunków leśnych wkraczają różne gatunki traw. Następuje też nadmierny rozwój warstwy podszytu.

– Innym podstawowym konfliktogennym czynnikiem funkcjonalno – przestrzennym na terenie opracowania może być sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej z terenami produkcyjnymi (Huta Miedzi „Legnica”) i działalności gospodarczej (sąsiedztwa obiektów hodowlanych z budynkami mieszkalnymi, czego skutkiem są często uciążliwości odorowe). Jakkolwiek, na terenie gminy nie obserwuje się obecnie przekroczeń norm środowiskowych, lecz pomimo tego ich sąsiedztwo nie jest przyjazne funkcji mieszkaniowej. Konflikty pojawiają się także na tle konieczności obsługi komunikacyjnej istniejących obiektów usługowych i hurtowni drogami nieprzystosowanymi do ruchu ciężkiego i prowadzonymi przez tereny zabudowy mieszkaniowej.

– Eksploatacja surowców mineralnych wiąże się z dewastacją powierzchni gruntów i ich pokrycia (roślinności) a także zmniejszeniem wartości użytkowej gruntów rolnych lub leśnych. Aktualnie, na terenie gminy Krotoszyce zorganizowana działalność górnicza nie jest prowadzona, ale potencjalnie – z uwagi na duże powierzchnie udokumentowanych złóż surowców mineralnych - podjęcie takiej działalności jest kwestią czasu.

– Przebieg liniowych systemów uzbrojenia stwarza sytuacje konfliktowe w aspekcie zmniejszenia wartości krajobrazowej (w szczególności napowietrzne linie elektroenergetyczne) i użytkowej terenów, przez które przebiegają (zakaz zabudowy w pasach wzdłuż ciągów uzbrojenia, w szczególności istotny w pasach wzdłuż gazociągów wysoko- i średnioprężnych).

– Lokalizacja zabudowy na terenach podtapianych wodami Nysy Szalonej (przysiółek Świąciany oraz zabudowa agroturystyczna „Stary Młyn” w Duninie),

– Lokalizacja zabudowy w strefie ochrony sanitarnej cmentarzy (Krotoszyce, Kościelec).

2.1.1. TERENY SPECJALNE

Tereny zamknięte.

W granicach administracyjnych gminy Krotoszyce², nie występują tereny zamknięte³.

Granice i powierzchnię terenów zamkniętych określa się wg podziału administracyjnego i ewidencji gruntów, przy czym granice działek ewidencyjnych są granicami terenów zamkniętych.

² na podstawie danych Urzędu Gminy Krotoszyce

³ zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym art. 4 ust. 2a, ust. 2b i ust. 2c, ustawy z dnia 17 maja 1989 – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2005 r. Nr 240, poz. 2027 – jednolity tekst z późn. zm.)

WNIOSKI:

Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 27 marca 2003 r., o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dla terenów zamkniętych, o których mowa w art. 2 pkt. 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyznacza się granice i strefy ich ochrony.

W granicach administracyjnych gminy Krotoszyce brak jest terenów zamkniętych.

2.2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Układ urbanistyczny Gminy Krotoszyce determinuje układ komunikacyjny.

Teren gminy Krotoszyce łączy się z zewnętrznym układem komunikacyjnym regionu za pomocą sieci dróg powiatowych, drogi wojewódzkiej nr 364 i autostrady A-4. Drogi te stanowią ruszt komunikacyjny gminy, do którego dowiązane są drogi powiatowe i gminne obsługujące pozostałe miejscowości w terenie.

Przez obszar gminy przebiega zelektryfikowana linia kolejowa nr 284 relacji Legnica – Złotoryja - Jerzmanice Zdrój, która została wyłączona z ruchu pociągów pasażerskich. Z eksploatacji wyłączono także stacje kolejowe w Wilczycach i Pawłowicach Małych, dlatego też obsługa komunikacyjna gminy opiera się wyłącznie na komunikacji samochodowej.

Mając na uwadze cechy analizowanego obszaru, wynikające między innymi z ukształtowania terenu, cały teren gminy objęty niniejszym opracowaniem, zaliczyć należy do jednostki krajobrazowej, która nosi znamiona krajobrazu kulturowego osadnictwa wiejskiego na terenach nizinnych, o charakterze którego decydują rozproszone pośród rozłogów przestrzenie zabudowy wiejskiej.

Konstrukcję tego typu przestrzeni stanowi forma otwarta, jako pofalowana przestrzeń rolnicza, uformowana wzdłuż dróg i cieków wodnych, pocięta drogami gospodarczymi oraz urozmaicona lasami, zadrzewieniami liniowymi i płatami zakrzaczeń wraz z zabudową wiejską. Typowymi elementami pierwszej formy są pola uprawne z pasami zadrzewień i zakrzaczeń oraz wyspami zadrzewień uformowanych samorzutnie na wyrobiskach poeksploatacyjnych. Większe kompleksy leśne ciągną się południkowym pasem przez centralną część gminy, od Dunina do Winnicy i dalej do zbiornika Słup, tworząc tzw. „smugę lasów”. Ponadto, odizolowane tereny lasów znajdują się na zachód od Krotoszyce oraz na północ od Czerwonego Kościoła.

Spod wyżej opisanego schematu wyłamują się tereny położone w północnej części gminy, w obrębach Jaszków, Białka i Pawłowice Małe. Znaczną część powierzchni tych obrębów obejmowała była strefa ochronna Huty Miedzi „Legnica”⁴, w granicach której nasadzono duże połacie antropogenicznych lasów topolowych. Laski te stanowią o typie zagospodarowania w tej części gminy. Wsie: Jaszków, Białka i Pawłowice Małe zostały wysiedlone, a ich zabudowa wyburzona. Jeszcze bardziej na północ, na pograniczu z gminą Miłkowice znajdował się poligon wojskowy wykorzystywany ostatnio przez stacjonujące w Legnicy wojska radzieckie. Są to tereny zarastające brzożami.

Druga z omawianych form architektoniczno- krajobrazowych zaliczona może być do krajobrazów typu nizinnego, wiejskiego, o charakterze którego decydują przestrzenie mieszkalno-

⁴ po zniesieniu strefy są to teraz w większości tereny, będące własnością KGHM

gospodarczej zabudowy zagrodowej przemieszanej z terenami urządzeń związanych z produkcją naturalną (rolną, hodowlaną).

Na terenie opracowania znajduje się 21 jednostek takiej zabudowy - każda z nich posiada pewne indywidualne cechy. Generalnie jednak są to wsie o dość zwartym układzie, najczęściej pasmowym o wydłużonej, liniowej postaci, z pewnymi elementami wielodrożnic (Janowice Duże, Warmątowice Sienkiewiczowskie, Krajów) lub ulicówek (Prostynia, Krotoszyce).

Na dzisiejszy obraz wsi składają się zarówno zachowane jeszcze elementy historycznego zagospodarowania, jak i współczesne obiekty. Bliskość Legnicy sprawia, że te ostatnie stanowią coraz większy procent wśród zabudowy mieszkaniowej, zwłaszcza w północnej, dobrze skomunikowanej z Legnicą części gminy (Dunino, Złotniki, Prostynia).

Zabudowa na terenie wsi jest z reguły niska i rozproszona, jednorodzinna o bardzo zróżnicowana pod względem funkcjonalnym. Są tutaj zabudowania typowo mieszkaniowe z ogrodami przydomowymi, o podmiejskim charakterze. Są tu też zabudowania typu zagrodowego, w których budynkom mieszkalnym towarzyszy cały kompleks, ustawionych najczęściej w podkowę zabudowań gospodarczych: stajnia, chlewnia, stodoła i inne. Podwórko jest często placem składowym i parkingiem dla maszyn i sprzętu rolniczego. W wielu przypadkach zabudowania gospodarcze wykorzystywane są do prowadzenia innej, nierolniczej działalności usługowej, np. stolarstwo, mechanika pojazdów, betoniarstwo. Istnieje tu też zabudowa pośrednia pomiędzy tymi typami. Są to zabudowania typu zagrodowego, które nie pełnią już funkcji rolniczych, lecz coraz bardziej są upodabniane do podmiejskiej zabudowy mieszkaniowej. Zabudowania gospodarcze stają się garażami i przydomowymi komórkami lub są rozbierane.

W najbliższym sąsiedztwie zagród mieszkalnych przeważnie znajdują się użytki rolne, które są traktowane i użytkowane jako przydomowe polećka. Są to albo warzywniaki i sady lub też prowadzi się tu małoobszarową uprawę zbóż. Często pozostawiane są one odłogiem. Z reguły nie są one ogrodzone.

Wśród zabudowy wsi często wyróżniają się zabudowania starego folwarku, które wcześniej wykorzystywane były przez PGRy. W niektórych wsiach po PGR-ach pozostały także osiedla mieszkalne (Kościelec). Jest to przeważnie schematyczny zestaw pudełkowatych, dwu lub trójkondygnacyjnych bloków, odcinający się wyraźnie od ukształtowanego przez stulecia układu osadnictwa wiejskiego.

Częstym elementem krajobrazu niemalże każdej z rozpatrywanych wsi jest mniej lub bardziej zrujnowany pałac otoczony, zwykle zdewastowanym, założeniem parkowym. Indywidualnych cech poszczególnym skupiskom zabudowy nadają niekiedy bryły kościołów, a zwłaszcza ich widoczne z daleka wieże (Krotoszyce, Czerwony Kościół, Kościelec, Krajów). Wśród takich dominant architektonicznych wymienić należy położony na wzgórzu, poza południową granicą gminy, kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Słupie.

Charakterystycznymi, ale już negatywnymi elementami kształtującymi odczucia wizualne obserwatorów są kominy Huty Miedzi „Legnica” oraz liczne, zwłaszcza w północnej i zachodniej części gminy, snujące się z północy na południe i ze wschodu na zachód napowietrzne linie energetyczne. Nawet zlokalizowana w pobliżu węzła autostradowego wieża stacji bazowej telefonii komórkowej nie psuje tak krajobrazu, jak słupy wspomnianych linii. W panoramie Krotoszyca i Janowic Dużych wyróżniają się dysharmonizujące krajobraz, wysokie i stalowo

błyszczące kolumny suszarni zboża. Do obiektów zakłócających krajobraz należy zaliczyć także jeden z budynków mieszkalnych w Winnicy. Jest to zlokalizowany w wyjątkowo wyeksponowanym miejscu pudełkowaty obiekt pomalowany na drażniąco śnieżnobiały kolor, który kontrastująco wyróżnia się wśród międzywojennej zabudowy gospodarczej. Dodatkowo, obok tego budynku postawiono drewnianą chatę w stylu góralskim, zupełnie nieprzystającą do otaczającej formy zabudowy. Powyższe elementy powinny zostać wyeliminowane z krajobrazu gminy. Ważnym zadaniem polityki przestrzennej jest uzupełnienie ruralistycznych jednostek kompozycyjnych o brakujące elementy. Dążyć należy do urządzenia miejsc hierarchicznie ważnych, takich jak:

- główne place i ulice,
- uczytelnienia granic i historycznych układów geometrycznych;

WNIOSKI:

Wysiedlone wsie: Jasków, Białka i Pawłowice Małe wymagają zagospodarowania, zwłaszcza w części dotyczącej pozostałości po wyburzonej, na rzecz byłej już strefy ochronnej Huty Miedzi „Legnica”, zabudowie. Uregulowania wymaga również roślinność zarastająca resztki ruin, gruzowiska oraz pozostawione nielegalnie odpady wielkogabarytowe.

W ramach terenów zabudowy mieszkaniowej wsi dominują wciąż jeszcze zabudowania typu zagrodowego, które nie pełnią już funkcji rolniczych, lecz coraz bardziej są upodabniane są do podmiejskiej zabudowy mieszkaniowej. Zabudowania gospodarcze stają się garażami i przydomowymi komórkami lub są rozbierane. Wsie Złotniki i Prostynia stanowią przykład wsi, w ramach których ich sypialniana funkcja w odniesieniu do miasta Legnica, powoduje zaburzenia w zabudowie wiejskiej na rzecz formy budownictwa o charakterze typowo miejskich osiedli zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W ramach zahamowania ww. procesu należy wprowadzić w dokumentach planistycznych ustalenia, dopuszczające rozwój budownictwa jednak o gabarytach, charakterze i formie zbliżonej do układu i formy charakteryzującej wieś gminy Krotoszyce.

Należy dążyć harmonizowania niekontrolowanego lub wskazywanego jedynie na podstawie decyzji administracyjnych rozwoju zabudowy.

Na obszarach mieszkaniowych brak jest ukształtowanych przestrzeni publicznych wspomagających integrację społeczną, ciągów komunikacji pieszej i rowerowej, niezależnych od komunikacji kołowej.

Brak przestrzeni publicznych w ośrodkach pozwalających na identyfikację mieszkańców ze swoim siedliskiem.

Zmierzać należy do stopniowej likwidacji zaburzeń kompozycyjnych i do uzyskania ciągłości zabudowy na terenach wiejskich.

2.2.1. ZGODNOŚĆ ZAGOSPODAROWANIA TERENU Z UWARUNKOWANIAM I PRZYRODNICZYMI

Analizując aktualne ukształtowane struktury przestrzennej gminy pod kątem zgodności z uwarunkowaniami przyrodniczymi należy ocenić, że nie występują tutaj tereny w istotny sposób zakłócające strukturę układów przyrodniczych.

Analizę przeprowadzono nakładając wypracowaną w opracowaniu ekofizjograficznym [KURPIEWSKI A. z zespołem, 2010] matrycę optymalnego wykorzystania przestrzeni na informacje o aktualnym użytkowaniu i zagospodarowaniu terenów uzyskując w ten sposób dane o stopniu zgodności planowanej działalności człowieka z warunkami przyrodniczymi.

WNIOSKI:

- 1) Autostrada i droga szybkiego ruchu stanowią barierę ekologiczną obszaru gminy.
- 2) Stan środowiska przyrodniczego gminy Krotoszyce ocenia się jako dobry. Jednak obecny stan nie jest pozbawiony zagrożeń. Do największych zagrożeń należą:
  - a) niekontrolowany rozwój zabudowy,
  - b) zanieczyszczanie powierzchni terenu, gleb i wód ze strony niekontrolowanego wyrzucania śmieci;

2.2.2. ZGODNOŚĆ ZAGOSPODAROWANIA TERENU Z UWARUNKOWANIAM I KULTUROWYMI

Niewłaściwe zagospodarowanie terenu stanowi nierzadko zagrożenia dla dziedzictwa kulturowego i zabytków;

Zagrożenie dla dziedzictwa kulturowego gminy w ostatnich kilkudziesięciu latach stanowi niewątpliwie brak skutecznej ochrony, jak również możliwości utrzymania historycznie wykształconych układów osadniczych oraz zabytków w ich dobrym stanie i pierwotnym wyglądzie. Efektem przemian społeczno-gospodarczych w ostatnich latach jest zjawisko bierności właścicieli obiektów zabytkowych, którzy często, z różnych powodów, nie są w stanie powstrzymać dewastacji tych obiektów.

Układy ruralistyczne historycznie ukształtowanej zabudowy nie są dostosowane do aktualnych potrzeb, wzorców kulturowych i technicznych. Powodem tego typu zjawisk, bardzo często jest brak ekonomicznego i funkcjonalnego uzasadnienia, do dalszej eksploatacji obiektów mieszkalnych i produkcyjnych. Najbardziej drastyczne przykłady tego stanu rzeczy występują na terenach dawnych założeń pałacowo-parkowych oraz zespołów dawnej zabudowy związanej z aktywności produkcji rolniczej, których rewaloryzacja i użytkowanie w dzisiejszych warunkach ekonomicznych staje się szczególnie utrudnione.

W znacznym stopniu zagrożone są także zespoły zabytkowej zieleni. Wiele zachowanych na terenie gminy założeń parkowych jest zaniedbana i pozostawiona własnemu losowi. Niepokoi stan alei, w szczególności w kontekście podejmowanych przez zarządców dróg, decyzji o likwidacji poprzez wycinkę, w imię złe pojmowanego bezpieczeństwa kierowców, zachowanych do dzisiaj szpalerów drzew.

Charakterystyka parków podworskich

W obrębie obszaru objętego opracowaniem znajduje się osiem parków o zabytkowych założeniach przestrzennych, zwierających jednocześnie cenny drzewostan. Są to następujące obiekty:

Bielowice- Park o powierzchni 3,92 ha, gdzie powierzchnia wody stanowi 0,05 ha. Zarówno polana widokowa, układ wodny oraz układ ścieżek i alejki parkowe zniszczone. W runie dominują gatunki ruderalne, a resztki drzewostanu tworzą dęby szypułkowe (*Quercus robur*), klony jawory (*Acer pseudoplatanus*), olsze czarne (*Alnus glutinosa*), wiązy szypułkowe (*Ulmus laevis*) (największy ma obwód pnia 350 cm) oraz krzewiaste głogi jednoszyjkowe (*Crataegus monogyna*). Warto wspomnieć o dwóch topolach białych (*Populus alba*), których obwód przekracza nawet 500 cm (545 i 550 cm). oraz dębie szypułkowym o obwodzie 468 cm.

Czerwony Kościół- Park ma powierzchnię 2,18 ha i 0,8 ha wody. Początek datuje się na przełom XVIII i XIX wieku, a zamysłem był park krajobrazowy. Obecnie słabo zachował się układ alejek i ścieżek.

Wśród drzew dominują klony pospolite (*Acer platanoides*), lipy drobnolistne (*Tilia cordata*), graby pospolite (*Carpinus betulus*), dęby szypułkowe (*Quercus robur*), olsze czarne (*Alnus glutinosa*) oraz wiązy szypułkowe (*Ulmus laevis*). Wyróżnia się grupa trzech platanów klonolistnych o obwodach 415, 248 i 230 cm. Obok rośnie niewielkich rozmiarów dąb błotny. Bliżej północnej granicy założenia rośnie oznaczona zieloną tabliczką pomnika przyrody dwupienna sosna czarna, o obwodach pni 257 i 264 cm, obok nieco mniejsza, o pierśnicy 200 cm. Uwagę zwraca również wiąz szypułkowy (pierśnica 485 cm), dąb szypułkowy (455 cm), dąb szypułkowy (392 cm). Przy południowo – wschodnim narożniku pałacu rośnie oznakowany tabliczką pomnika przyrody platan o obwodzie 570 cm. Na teren założenia prowadzi przerzedzona już aleja lipowa. Największe lipy (obwody 395 i 400 cm) rosną przy bramie wjazdowej.

W runie znaleźć można dużą ilość siewek drzew liściastych, które tworzą drzewostan o charakterze łąkowym, natomiast wiosną runo pokrywa się zawilcem gajowym (*Anemone nemorosa*).

Park jest zaniedbany, drzewostan w znacznej części zdewastowany przez wichurę, która nawiedziła rejon Legnicy we wrześniu 2009 roku. Liczne, nie uprzęgnięte jeszcze wiatrolomy, wykroty i połamane drzewa i wyłamane konary drzew sprawiają przygnębiające wrażenie. Park stanowi wyspę leśną w terenie rolniczo przekształconym.

Janowice Duże. Park przypałacowy o powierzchni 2,9 ha, w tym 0,5 ha stanowi powierzchnia wody. Położony na skarpie porośniętej łąką, gdzie drzewostan buduje głównie grab pospolity (*Carpinus betulus*) z domieszką buka pospolitego (*Fagus sylvatica*), dębu szypułkowego (*Quercus robur*), olszy szarej (*Alnus incana*), wierzby (*Salix sp.*) głogu jednoszyjkowego (*Crataegus monogyna*) oraz klonu pospolitego (*Acer platanoides*). W runie spotkać można miodunkę łąkową, dąbrówkę rozłogową, zawilca gajowego (*Anemone nemorosa*).

Po obu stronach drogi dojazdowej do pałacu położone są dwa stawy połączone z sobą ciekami wodnymi /rowem/. Pałac otacza park, który w chwili obecnej pozbawiony jest starych alei, ścieżek i cennych drzew. Nie wykazując głębszych cech stylowych nie stanowi zabytku sztuki ogrodowej.

Krajów. Dwór w Krajowie był związany z niewielkim parkiem krajobrazowym, powstałym w pierwszej połowie XIX wieku. Park posiadał nieduży staw obecnie wyschnięty i porośnięty trawą. Do dzisiaj zachowały się jedynie fragmenty ważniejszych alei oraz ścieżek, ponieważ w 1964 roku po powodzi dokonano melioracji części terenu parku, w trakcie, której zlikwidowano staw oraz rów doprowadzający wodę do młyna, który w tym czasie już nie istniał

Park ma powierzchnię 3,75 ha, gdzie 0,07 ha stanowi woda. Obecnie na terenie parku wypasane jest bydło w związku z czym runo zostało całkowicie zniszczone. Resztki drzewostanu budowane są głównie wiązy szypułkowe (*Ulmus laevis*), dęby szypułkowe (*Quercus robur*), klony pospolite (*Acer platanoides*) oraz wierzby (*Salix sp.*). W domieszce godne uwagi gatunki o wymiarach pomnikowych takie jak: jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*)- 325 cm, szaktak pospolity (*Rhamnus catharticus*)- 95 cm, lipa drobnolistna (*Tilia cordata*)- 450cm i topola czarna (*Alnus glutinosa*)- 533 cm. Warto jeszcze wspomnieć o wierzbie białej (*Salix alba*)- 695 cm oraz wierzbie kruchej (*Salix fragilis*)- 585 cm.

Krotoszyce. Park o powierzchni 4,3 ha, w tym 0,8 ha stanowi woda. Powstały w XIX w. w charakterze parku krajobrazowego. Dobrze zachowały się dwie polany widokowe oraz drzewostan, alejki i ścieżki częściowo zachowane. Wczesną wiosną runo pokrywają geofity: zawilec gajowy (*Anemone nemorosa*) oraz kokorycz pusta (*Cordylis cava*). Oprócz tego występuje bluszcz pospolity (*Hedera helix*) oraz pojedynczo wiciokrzew pomorski (*Lonicera*). Drzewostan na skarpie ma charakter grądowy, a w miejscach wilgotniejszych charakter łągu. Do gatunków dominujących należą: lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), jawor (*Acer pseudoplatanus*), dęby szypułkowe (*Quercus robur*), jesiony wyniosłe (*Fraxinus excelsior*) oraz wierzby kruche (*Salix fragilis*). Na uwagę zasługuje platan klonolistny (*Platanus acerifolia*) rosnący przy dawnym pałacyku. Stwierdzono sporą ilość drzew o wymiarach pomnikowych, głównie dęby i lipy. Na topoli białej (*Populus alba*) i dębie szypułkowym (*Quercus robur*) zanotowano owocujące okazy bluszczu pospolitego (*Hedera helix*).

Szymanowice. Od strony autostrady panoramę wsi przysłaniają pozostałości założenia parkowego przylegającego od południa do odremontowanego pałacu z folwarkiem. Założenie to nie wyróżnia się atrakcyjnym drzewostanem. Pośród niewielkich drzew (lipy, dęby, wierzby), wśród podrostów i krzewów zwracają uwagę lipy o obwodach do 300 cm) oraz rosnący przy granicy dąb szypułkowy o obwodzie pnia 404 cm. Runo zdominowane przez rośliny ruderalne, głównie pokrzywy. W parku znajduje się niewielkie oczko wodne otoczone wierzbami kruchymi (do 250 cm w obwodzie).

Kościelec. Zaniedbane założenie parkowe o powierzchni ok. 1,4 ha z niewielkim, zarastającym oczkiem wodnym. Założenie zajmuje północną skarpę i dno doliny potoku zasilającego staw. W większości budują go miejscowe gatunki drzew, niemniej można tu wyróżnić kilka drzew, które były nasadzone lub w szczególny sposób pielęgnowane przez założyciela parku. Są to przede wszystkim dwa platany klonolistne o obwodach pnia 570 i 492 cm. Wyróżniają się także: klon zwyczajny (310 cm w obwodzie) oraz dąb szypułkowy (345 cm).

Warmątowice Sienkiewiczowskie. Najciekawszy i najcenniejszy ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe jest park w Warmątowicach Sienkiewiczowskich. Znajduje się on także w niezłym stanie technicznym. Jego powierzchnia wynosi 19,3 ha, przy czym 8,4 ha zajmuje włączony w obręb założenia, przylegający do niego las. Wody (oczko wodne i fosa) zajmują 0,62 ha.

Drzewostan tworzą głównie grab pospolity (*Carpinus betulus*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), klon pospolity (*Acer platanoides*), lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) oraz jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*). W parku kilka dębów szypułkowych ma status pomnika przyrody, oprócz tego inne drzewa o wymiarach pomnikowych. Na uwagę zasługują stare dęby (ponad 200 lat) o obwodzie ponad 3,5 m, a najokazalszy z nich to dąb w pobliżu fosy o obwodzie 5,76 m. Runo parkowe zdominowane jest przez bluszcz pospolity (*Hedera helix*).

Cmentarze i zieleń przykościelna

Na rozpatrywanym terenie znajduje się dwa cmentarze. Mają one nie tylko wartości kulturowe, ale często, stanowiąc interesujące założenia zieleni urządzonej, także i przyrodnicze.

Kościelec – zieleń cmentarna i przykościelna. Niezbyt duży plac przykościelny porastają głównie lipy drobnolistne (*Tilia cordata*), największe o obwodzie ok. 350cm. Na jednej z lip uwagę zwraca ładnie owocujący okaz bluszczu (*Hedera helix*). Oprócz tego zanotowano dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o wymiarach 407cm.

Krotoszyce – zieleń cmentarna jest tutaj uboga, ograniczona w zasadzie do ozdobnych iglaków sadzonych nieregularnie w obrębie poszczególnych kwater.

Drzewa

Poza parkami, na obszarze opracowania występuje kilka różnogatunkowych skupień drzew usytuowanych w sąsiedztwie starych budynków, kapliczek czy przydrożnych krzyży oraz jako nasadzenia liniowe (aleje lub szpalery) wzdłuż dróg. Drzewa odgrywają szczególną rolę w krajobrazach wsi. W miejscach, gdzie nie występują żadne dominanty terenowe ani urbanistyczne to one stają się one charakterystycznymi elementami krajobrazu i jednocześnie stanowią tło, w które wtapiają się zabudowania. W tabeli 12 wymieniono najbardziej wartościowe drzewa nie objęte jeszcze ochroną w formie pomnika przyrody ożywionej lub ochroną konserwatorską, które jednak z uwagi na swoje walory przyrodnicze i krajobrazowe takiej ochrony wymagają. Lokalizację tych drzew wskazano na mapie ekofizjografii.

WNIOSKI:

Ochrona obiektów i założeń przedstawiających szczególne wartości kulturowe i historyczne, w tym również parków podworskich i zieleni w ramach szpalerów drzew przydrożnych.

2.2.3. ZGODNOŚĆ ZAGOSPODAROWANIA TERENU Z UWARUNKOWANIAM I SPOŁECZNO-GOSPODARCZYMI

Stwierdzić należy, w odniesieniu do przeanalizowanego materiału, niewielkie dysproporcje w rozwoju funkcjonalno – przestrzennym terenu gminy. Tereny wiejskie gminy nie wykazują dynamiki rozwoju. Część dawnej zabudowy zagrodowej przekształca się w typową podmiejską zabudowę mieszkalną. Najbliższe wsie wokół Legnicy⁵ zamieniają się w dzielnice sypialniane. Niestety powoduje to rozpad wsi, jako zespołów urbanistycznych, czy ośrodków współzależnych. W układach dawnych wsi, plac publiczny został zdegradowany, i służy obecnie jako miejsce pod zabudowę dla pawilonów usługowych, lub zabudowę towarzyszącą obiektom kultu religijnego.

⁵ Zaliczyć do nich należy przede wszystkim: Wilczyce, Prostynia, Złotniki.

Brakuje znaków przestrzennych symbolicznych, pozwalających utożsamiać się z miejscem. Pojawia się także przypadkowa zabudowa wzdłuż dróg bez zachowania historycznych podziałów parcelacyjnych. Brakuje działań integrujących mieszkańców. Nowe domy mieszkalne, malowane w nieprzystające do reszty zabudowań wsi kolory, powstają zazwyczaj za wysokimi płotami i murami, izolując nowych mieszkańców jeszcze bardziej, od społeczności wiejskich.

Malownicze okolice nie posiadają rozwiniętej bazy noclegowej i zaplecza usługowego, czego niewątpliwym dowodem jest znikoma ilość gospodarstw prowadzących działalność agroturystyczną.

Brakuje zintegrowanego systemu terenów zielonych gminy w powiązaniu z obszarami pełniącymi funkcję rekreacyjno- turystyczną, co niewątpliwie sprzyjałoby poprawie warunków zamieszkiwania, a tym samym wpłynęło na wizerunek gminy.

Wieś Krotoszyce stanowi ośrodek nadrzędny dla okolicznych miejscowości wchodzących w skład gminy wiejskiej, pełniąc funkcję ośrodka skupiającego główne instytucje administracyjne, produkcyjno – usługowo- handlowe, turystyczne, edukacyjne, usług zdrowia i kultury.

Większość budynków użyteczności publicznej nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

WNIOSKI

W odniesieniu do terenu gminy Krotoszyce należy dążyć do:

- a) uzupełnienia infrastruktury technicznej na potrzeby poprawy jakości życia mieszkańców,
- b) uzyskania wysokich walorów estetycznych i funkcjonalnych, w ramach modernizacji istniejącego zagospodarowania przestrzeni, tak aby sprostać wymogom stawianym ośrodkom o funkcji obsługi turystyki i rekreacji, przyjmując tą funkcję jako potencjalną dziedzinę rozwoju, uzupełniającą dla działalności rolniczej ,
- c) brak bazy noclegowej i zaplecza usługowo – gastronomicznego dla funkcji obsługi turystów,
- d) wprowadzenie jasnych i czytelnych punktów orientacyjnych w ramach szlaków turystycznych,
- e) wyznaczenia szlaków turystycznych, w tym ciągów komunikacji rowerowej w sposób bezkolizyjny z komunikacją kołową;

2.2.4. WIZERUNEK GMINY

Celem działań związanych z wytworzeniem wizerunku gminy jest wyartykułowanie i wylansowanie charakterystycznych i unikalnych cech, wyznaczających jego tożsamość i wyróżniających go. Wizerunek uwzględniać musi wysokie walory krajobrazu, środowiska i położenia oraz tradycji kulturowych.

Gmina Krotoszyce położona jest w taki sposób, że panorama niektórych wsi i osiedli stanowi dobrze widoczne elementy, zwłaszcza z głównych dróg wjazdowych. Wobec tego wydaje się, że główne drogi prowadzące do miejscowości, nie powinny być przesycane informacjami reklamowymi. Powinno się dążyć do odsłaniania kierunków widoków na dominujące elementy urbanistyczne tworzące panoramy.

Priorytetem w wykreowaniu pożądanego wizerunku jest zachowanie skali i charakteru przy jednoczesnym zachowaniu odrębności przestrzennej poszczególnych wsi, oraz miejscowości

Krotoszyce postrzeganej jako ośrodek ponadlokalny o największym w gminie oddziaływaniu. Niestety nawet znaczny udział terenów otwartych tworzących naturalne pasmo oddzielające tereny zurbanizowane, nie uchronił Krotoszyce przed złączeniem zabudowy ze wsią Wilczyce. Obie miejscowości funkcjonują jak jedna długa ulicówka.

Bardzo ważne jest także, aby określić granice rozwoju urbanistycznego pozostałych miejscowości. Niekorzystnym jest bowiem zjawisko „wylewania się zabudowy”, tzw. suburbanizacja, wzdłuż dróg dojazdowych. A istnieją tendencje do takiego poszerzania zabudowy.

Należy również ukierunkować profil rozwojowy gminy, w kierunku ośrodka o funkcji: produkcji rolniczej, usługowej (w tym ośrodka kształcącego na poziomie podstawowym), rekreacyjno-sportowej, produkcyjnej – wykorzystującej współczesne technologie oraz przyjaznego i atrakcyjnego miejsca zamieszkania.

Powinno dążyć się do podwyższenia rangi i znaczenia gminy Krotoszyce poprzez kreowanie jego pożądanego wizerunku. Przedsięwzięcia mogłyby obejmować:

- a) opracowanie hasła i logo,
- b) nasycenie rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych treściami symbolicznymi,
- c) stworzenie katalogu elementów i detalu architektonicznego charakterystycznego dla gminy Krotoszyce,
- d) promocję wizerunku wsi i osiedli wśród mieszkańców,
- e) opracowanie programu promocji gminy.

WNIOSKI:

Elementem planowanych działań powinno stać się:

- a) wykreowanie miejsc bramowych, przez które wjeżdża się lub wchodzi na teren gminy, a także do poszczególnych zespołów ruralistycznych,
- b) ochrona panoramy wsi,
- c) podkreślenie miejsc węzłowych, związanych z placami lub przecięciem się makronętrz,
- d) obiekty usytuowane we wnętrzach ruralistycznych powinny być symbolicznie związane z miejscem,
- e) określenie cech charakterystycznych, indywidualnych wizerunku, możliwych do wykorzystania na „zewnątrz”,
- f) wykorzystanie istniejących elementów zagospodarowania, przedstawiających wartości kulturowe, na potrzeby rozwoju gminy np. historii związanych z miejscem – Warmątowice Sienkiewiczowskie, bitwa nad Kaczawą, kopalnie złóż naturalnych;

2.3. STAN ŚRODOWISKA, W TYM ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

2.3.1. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

W „Strategii rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego” opracowanej przez Urząd Marszałkowski we Wrocławiu, gmina Krotoszyce zaliczona została do I regionu funkcjonalnego: intensywnego rolnictwa. Jest to region zróżnicowany o dobrym i średnim poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz takich samych warunkach rozwoju. Wśród wydzielonych regionów funkcjonalnych województwa dolnośląskiego, posiada on najlepsze warunki dla rozwoju intensywnego, towarowego rolnictwa. Wysokiej intensywności produkcji rolnej sprzyjają bardzo dobre warunki glebowo – klimatyczne. Gmina Krotoszyce uzyskała maksymalną wartość ogólnego wskaźnika jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej i wynosi ona 100 punktów. W poszczególnych obrębach wartości wskaźnika są mało zróżnicowane i zawierają się w przedziale od 90 do 100 punktów.

Według danych z Wydziału Geodezji Starostwa Powiatowego w Legnicy, w listopadzie 2009 roku tereny rolnicze zajmowały 5437,8 ha, tj. 80,6% obszaru gminy Krotoszyce. Udział użytków rolnych w poszczególnych obrębach jest zróżnicowany i kształtuje się od 19,8% w Białce do 92,2% w Szymanowicach. Wysokim udziałem (powyżej 80%), użytków rolnych w powierzchni ogólnej charakteryzuje się zdecydowana większość obrębów gminy. Bardzo niski udział użytków rolnych występuje w wyżej wymienionej Białce, Jaskowie – 37,9% i Pawłowicach Małych – 58,2%. Są to obręby położone w strefie ochronnej Huty Miedzi Legnica. Na średnim poziomie kształtuje się on w dwóch obrębach; w Janowicach Dużych – 76,7% i 77,9% w Prostyni.

Około 90% użytków rolnych obszaru objętego opracowaniem stanowią użytki orne. Użytki zielone zajmują tu blisko 9%. Niewielką powierzchnię rolniczej przestrzeni produkcyjnej zajmują sady. Sądów na terenie opracowania jest jednak znacznie więcej, niż wynika to z zestawień geodezyjnych, ponieważ często zajmują one ogrody przydomowe, kwalifikowane geodezyjnie jako grunty budowlane. W poszczególnych obrębach udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych wykazuje zróżnicowanie i kształtuje się od 49,8% w Białce do 99,6% w Szymanowicach. W przeważającej liczbie obrębów, udział ten jest wysoki i bardzo wysoki (powyżej 80%). Tylko w Tyńczyku Legnickim kształtuje się on na średnim poziomie (77,4%), a w Białce na niskim poziomie.

Największe powierzchnie użytków zielonych gminy znajdują się w obrębach: Krotoszyce (ok. 79 ha), Winnica (ok. 73 ha) i Janowice Duże (ok. 71 ha), zajmując w sumie około 46% ich ogólnej powierzchni w gminie.

Analiza struktury użytkowania gruntów w poszczególnych obrębach gminy określiła dla nich kierunki użytkowania ziemi. Wyróżniono 4 kierunki użytkowania ziemi [KARPUĆ i inni 2008]

- rolny,
- rolny z udziałem lasów,
- leśny z udziałem rolnego,
- równy udział rolnego, leśnego i pozostałych.

Zdecydowana większość obszaru gminy (14 obrębów), charakteryzuje się rolnym kierunkiem użytkowania ziemi. Kierunek rolny z udziałem lasów występuje w dwóch obrębach: Janowice Duże i Pawłowice Małe. Leśnym kierunkiem użytkowania z udziałem rolnego charakteryzuje się obręb Białka, a równy udział kierunku rolnego, leśnego i pozostałych występuje w Jaszkanie. [KARPUĆ i inni 2008].

Wśród mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym około 6,9% deklaruje zatrudnienie głównie w swoim gospodarstwie rolnym. Najwięcej osób pracujących głównie w swoim gospodarstwie rolnym znajduje się w Winnicy (24), Warmątowicach Sienkiewiczowskich (18), Czerwonym Kościele (17), Krajewie (16) i Krotoszycach (15). Wsie: Białka, Jaszkanie i Pawłowice Małe są niezamieszkałe, a we wsiach: Bielowice i Tyńczyk Legnicki nie ma osób, które byłyby zatrudnione głównie w swoim gospodarstwie rolnym [KARPUĆ et al. 2008].

Jak podaje *Plan urzędniowo rolny gminy Krotoszyce* [KARPUĆ et al. 2008], na terenie gminy Krotoszyce funkcjonują 392 gospodarstwa rolne, w tym 7 gospodarstw tzw. wielkoobszarowych, które gospodarują na powierzchni około 1 700 ha. Aby uchwycić właściwy obraz struktury gospodarstw rolnych, w cytowanym dokumencie analizowano gospodarstwa o powierzchni do 100 ha (bez gospodarstw wielkoobszarowych), uwzględniając grunty własne i dzierżawione. Łącznie gospodarstwa te użytkują 3 178,5 ha gruntów, a średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 8,26 ha. W poszczególnych obrębach przeciętna powierzchnia gospodarstwa jest zróżnicowana i kształtuje się od 6,74 ha w Krotoszycach do 18,12 ha w Babinie. Większość obrębów posiada średnią powierzchnię gospodarstwa mieszczącą się w przedziale obszarowym od 5,00 ha do 9,99 ha. Tylko w jednym obrębie – Babin, średnia powierzchnia gospodarstwa kształtuje się powyżej 15,00 ha. Na terenie czterech obrębów: Białka, Jaszkanie, Pawłowice Małe i Bielowice nie znajdują się siedziby gospodarstw rolnych.

Analizując strukturę obszarową gospodarstw rolnych w cytowanym opracowaniu wyszczególniono 3 grupy gospodarstw o następujących przedziałach wielkościowych:

- gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha – 214 (55,6%),
- gospodarstwa średnie o powierzchni od 5 do 15 ha – 119 (30,9%),
- gospodarstwa duże o powierzchni powyżej 15 ha. – 52 (13,5%).

Na terenie gminy przeważają gospodarstwa małe, o powierzchni poniżej 5 ha. Jest ich aż 214 (około 56% ogólnej liczby gospodarstw). Średnia wielkość gospodarstwa w tej grupie wynosi 2,27 ha i użytkują one niewiele ponad 15% powierzchni ogólnej gospodarstw. Największa ich liczba występuje w Krotoszycach (49), Winnicy (33) i Wilczycach (25). Gospodarstw średnich o powierzchni od 5,00 ha do 14,99 ha jest 119 (około 31% ogólnej liczby gospodarstw), o średniej wielkości gospodarstwa wynoszącej 8,59 ha. Udział ich w powierzchni zajmowanej przez gospodarstwa wynosi około 32%. Najwięcej tych gospodarstw jest w Winnicy (23), Wilczycach (20) i w Czerwonym Kościele (15).

Gospodarstw dużych o powierzchni powyżej 15 ha jest tylko 52 (13,5%), a średnia ich powierzchnia wynosi 32,14 ha. Udział tych gospodarstw w poszczególnych obrębach przedstawia rysunek 19. Użytkują one około 1 671 ha, zajmując 52,5% ogólnej powierzchni gospodarstw. Najwięcej gospodarstw dużych znajduje się w Winnicy – 9, Krotoszycach - 8, Duninie – 7 i Babinie - 6. W pozostałych obrębach ich liczba kształtuje się od 1 do 5. Największe udziały w zajmowanej powierzchni mają gospodarstwa duże w Babinie (81,8%), Szymanowicach (75,5%), Kozicach (73,8%), Duninie (63,0%) i Prostyni (60,2%).

Dokonana analiza struktury obszarowej gospodarstw pozwoliła wyróżnić na terenie gminy Krotoszyce 5 typów obszarowych gospodarstw:

- dominacja gospodarstw małych – Krotoszyce, Prostynia i Złotniki,
- przewaga gospodarstw małych – Krajów, Winnica, Dunino, Kozice, Warmatowice Sienkiewiczowskie i Szymanowice,
- równy udział gospodarstw małych i średnich – Wilczyce, Janowice Duże i Tyńczyk Legnicki,
- równy udział gospodarstw małych, średnich i dużych – Babin,
- przewaga gospodarstw średnich – Czerwony Kościół.

Określając typ gospodarstw dla obszaru gminy należy stwierdzić, że w ogólnej liczbie 385 analizowanych gospodarstw, przeważają gospodarstwa małe. Ich liczba wynosi 214 (55,6%) i użytkują około 486 ha (15,3% powierzchni gospodarstw w gminie). Gospodarstwa duże (powyżej 15 ha), których liczba jest czterokrotnie mniejsza niż gospodarstw małych – 52 (13,5%), użytkują ponad trzy razy większą powierzchnię – około 1 671 ha (52,5%) [KARPUĆ i inni 2008].

W strukturze upraw gminy Krotoszyce największy udział mają zboża, które zajmują około 85% powierzchni zasiewów. Wśród nich największe znacznie ma pszenica, która zajmuje około 71% ogólnej powierzchni obsiewanej zbożami. Udział okopowych w strukturze zasiewów to ok. 6%. Z roślin okopowych uprawiane są buraki cukrowe i ziemniaki, po ok. 3% w strukturze zasiewów. Natomiast z przemysłowych uprawiany jest przede wszystkim rzepak, zajmujący ok. 7,5% powierzchni zasiewów. Udział warzyw w strukturze upraw jest bardzo mały – 0,5%. Jedynie w Bielowicach i Winnicy, zajmują one większe powierzchnie. Z uzyskanych danych wynika, że we wszystkich obrębach gminy udział zbóż kształtuje się na poziomie 80%. Tak duży wskaźnik udziału zbóż w strukturze zasiewów jest zjawiskiem niekorzystnym i może doprowadzić do degradacji gleb, co w rezultacie spowoduje obniżkę uzyskiwanych plonów [KARPUĆ i inni 2008].

Z uzyskanych danych wynika, że podstawowymi kierunkami produkcji zwierzęcej na terenie gminy Krotoszyce jest chów bydła i trzody chlewnej. W indywidualnych gospodarstwach rolnych hodowano 312 szt. bydła (w tym 114 krów) i 323 szt. trzody chlewnej (w tym 42 lochy). Z pozostałych zwierząt chów drobiu prowadzony jest na własne potrzeby. W sumie w całej gminie hoduje się około 2 500 szt. drobiu. Ponadto utrzymywano również owce (4 szt.) i konie (18 szt.). Produkcja zwierzęca na obszarze gminy Krotoszyce znajduje się na bardzo niskim poziomie, co świadczy o słabym zainteresowaniu rolników produkcją zwierzęcą. Tylko 9 gospodarstw indywidualnych prowadzi ją na nieco większą skalę z przeznaczeniem na sprzedaż. Stanowi to zaledwie 2,3% ogólnej ich liczby. Sześć gospodarstw zajmuje się hodowlą bydła mlecznego. W dwóch prowadzony jest chów bydła opasowego i w jednym – chów trzody chlewnej. Prowadzona w większości gospodarstw rolnych produkcja zwierzęca (chów bydła i trzody chlewnej), odbywa się na małą skalę. Uwzględnia ona przede wszystkim potrzeby własne właścicieli i ich rodzin, a jej wielkość sięga kilku sztuk w gospodarstwie [KARPUĆ i inni 2008].

Typologia i systematyka gleb

Typologicznie na obszarze gminy Krotoszyce zdecydowanie dominują gleby brunatnoziemne. Zajmują one 75,3% całkowitej powierzchni użytków rolnych [EKOPROJEKT 2009]. Gleby brunatnoziemne są glebami klimaksowymi dla obszaru pogórza aż do wysokości 1000m n.p.m. W naturalnych warunkach występują głównie pod drzewostanami liściastymi, na siedliskach lasów mieszanych. Wytworzone są z bardzo zróżnicowanego materiału, głównie z glin lekkich i średnich pylastych o różnej genezie i różnej ilości szkieletu.

Należące do rzędu gleb brunatnoziemnych, gleby brunatne właściwe, zajmują głównie tereny zrównane i łagodne stoki. Największe ich kompleksy występują w obrębach: Złotniki, Szymanowice, Babin- Kościelec, Tyńczyk Legnicki, Kozice, Janowice Duże, Bielowice, Winnica, Czerwony Kościół, Krajów, Krotoszyce i Wilczyce.

Należące do tego samego rzędu gleby płowe (dawniej pseudobielicowe) zlokalizowane są w stosunkowo dużych płatach na terenie obrębów: Białka, Czerwony Kościół, Złotniki, Krotoszyce, Janowice i Warmątowice Sienkiewiczowskie. Są to gleby te są związane z pyłowo-ilastym składem mechanicznym i częściej występują na utworach wodnolodowcowych. W wyniku zubożenia we frakcje ilaste poziomy podpróchniczne mają nieco jaśniejsze (płowe) zabarwienie w porównaniu z glebami brunatnymi.

Drugim pod względem powierzchni typem gleb są mady rzeczne należące do rzędu gleb aluwialnych. Zajmują one 23,7% całkowitej powierzchni użytków rolnych na terenie gminy Krotoszyce. Gleby te powstają w wyniku osadzania się namulów niesionych przez wody w czasie wezbrań. Z racji swojej genezy mady często należą do najlepszych gleb na omawianym terenie. Na obszarach zalewowych osadzane są głównie frakcje pyłowe i ilaste, a także sporo materii organicznej. Mady charakteryzują się dobrymi właściwościami wodno – powietrznymi i obecnością próchnicy w całym profilu, a co za tym idzie - dużą potencjalną produktywnością. Z uwagi na okresowe nadmierna uwilgotnienie mady często użytkowane są jako użytki zielone. Poza wałami, gdy przerwany zostaje proces akumulacji osadów rzecznych następuje przeobrażenie mad w gleby brunatne. Główne kompleksy tych gleb związane są z dolinami Kaczawy i Nysy Szalonej. Występują więc w obrębach: Krajów, Winnica, Krotoszyce, Dunino i Prostynia.

Tylko 1% powierzchni użytków rolnych zajmują czarne ziemie, w większości w podtypie czarne ziemie zdegradowane i gleby szare.

Zajmują one mały płat na terenie obrębu: Krotoszyce oraz wschodnią część obrębu Warmątowice Sienkiewiczowskie, w miejscach niegdyś zabagnionych w kompleksie z glebami mułowo-glejowymi. Proces glejowy jest tu dominujący, jednak duże uwilgotnienie związane z lokalnymi wysiękami wody powoduje spowolnienie rozkładu materii organicznej, przez co tworzy się wilgotny, czarny poziom próchniczny o miąższości powyżej 20cm. Po osuszeniu lub naturalnym zarośnięciu podmokłości, z gleb objętych procesem bagiennym tworzą się czarne ziemie, zaliczane do jednych z bardziej urodzajnych gleb.

Gleby hydrogeniczne (mułowe, murszowe i torfowe), których geneza związana jest z procesem akumulacji masy organicznej w warunkach środowiska wodnego oraz osadzania materiału transportowanego przez wodę i wiatr nie występują na obszarze opracowania.

Kompleksy przydatności rolniczej

Do najlepszych gleb na terenie gminy (mając na uwadze skład mechaniczny) należą gleby lessowate ilaste, całkowicie i niecałkowicie podścielone gliną lub ilem, które zaliczane są do **kompleksu 1: pszennego bardzo dobrego** lub **kompleksu 2: pszennego dobrego**. Występują one we wszystkich obrębach zajmując łącznie prawie 70% powierzchni użytków rolnych. Znacznie mniejszy obszar (ok. 17%) zajmują gleby lessowate, niecałkowite na utworach żwirowo-piaszczystych. Ich wartość rolnicza zależy głównie od głębokości zalegania przepuszczalnego podłoża oraz od rzeźby terenu. Większość tych gleb to gleby okresowo suche zaliczane do kompleksu **trzeciego: pszennego wadliwego**, z tym że gleby o głębszym

zaleganiu podłoża przepuszczalnego i korzystniejszym położeniu wchodzi w skład kompleksu drugiego.

Piaski gliniaste na utworach żwirowo-piaszczystych oraz piaski słabo gliniaste całkowite należą do najsłabszych gleb na terenie gminy. Gleby te zaliczane są do **kompleksu żytniego słabego** (kompleks 6) lub **żytniego dobrego** (kompleks 5). Występują one fragmentarycznie wśród gleb innych kompleksów.

W użytkach zielonych dominuje kompleks 2z- użytki zielone średnie. Zajmują one 84% powierzchni użytków zielonych w gminie. Użytki zielone średnie położone są na glebach mineralnych, głównie madach ciężkich, rzadziej na glebach brunatnych i czarnych ziemiach, zwykle w dolinach rzecznych lub obniżeniach terenu. Fakt, że mogą być okresowo zalewane oraz wysoki poziom wody gruntowej jest stwarza stan nadmiernego uwilgotnienia.

Rozkład ilościowy gleb należących do poszczególnych kompleksów przydatności rolniczej w każdym z obrębów na terenie gminy podano w tabeli 1.

Tabela 6. Zestawienie procentowego udziału powierzchni kompleksów rolniczej przydatności gleb w stosunku do całej powierzchni użytków rolnych na terenie gminy Krotoszyce [źródło: JUNG w Puławach za EkoPomiar 2009].(znak „#” oznacza mniej niż 1%).

Gmina	Powierzchnia użytków ornych [ha]	Kompleksy przydatności rolniczej [% powierzchni]							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Krotoszyce	5438	23	46	17	2	6	3	#	2

Zanieczyszczenie gleb

W ramach realizacji obowiązku określonego w art. 109 ustawy Prawo ochrony środowiska oraz art. 18 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych starostwa powiatu legnickiego przeprowadził w 2009 roku badania gleb w celu rozeznania stopnia ich zanieczyszczenia. Badania te wykazały przekroczenie wartości dopuszczalnych metali ciężkich, określonych Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz stanów jakości ziemi, w 6% próbek pobranych na terenie gminy Krotoszyce. Zanieczyszczenia gleby (stężenie co najmniej jednej substancji przekracza wartość dopuszczalną) stwierdzono w obrębach: Białka (ołów, miedź), Pawłowice Małe (ołów, miedź), Szymanowice, (ołów), Czerwony Kościół (miedź) i Prostynia (arsen).

Najwyższymi zawartościami substancji zanieczyszczających na badanych terenach charakteryzowały się gleby pobrane w sąsiedztwie Huty Miedzi „Legnica” oraz Autostrady A4.

WNIOSKI:

1. Tereny rolnicze zajmują 5437,8 ha, tj. 80,6% obszaru gminy Krotoszyce.
2. Ponad 90% użytków rolnych obszaru objętego opracowaniem stanowią użytki orne. Użytki zielone zajmują tu nieco blisko 9%.
3. Zdecydowana większość obszaru gminy charakteryzuje się rolnym kierunkiem użytkowania ziemi. Kierunek rolny z udziałem lasów występuje w dwóch obrębach: Janowice Duże i Pawłowice Małe. Leśnym kierunkiem użytkowania z udziałem rolnego charakteryzuje się obręb Białka, a równy udział kierunku rolnego, leśnego i pozostałych występuje w Jaskowie.

4. Gmina posiada jedne z najlepszych na Dolnym Śląsku warunki dla rozwoju intensywnego, towarowego rolnictwa. Wysokiej intensywności produkcji rolnej sprzyjają bardzo dobre warunki glebowo – klimatyczne.
5. Do najlepszych gleb na terenie gminy należą gleby lessowate ilaste, całkowicie i niecałkowicie podścielone gliną lub ilem, które zaliczane są do kompleksu 1: pszennego bardzo dobrego lub kompleksu 2: pszennego dobrego. Występują one we wszystkich obrębach zajmując łącznie prawie 70% powierzchni użytków rolnych.
6. Gleby pobrane w sąsiedztwie Huty Miedzi „Legnica” oraz Autostrady A4 w obrębach Białka, Czerwony Kościół, Pawłowice, Prostynia i Szymanowice wykazują przekroczenia norm zawartości metali ciężkich.

2.3.2. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie gminy Krotoszyce wynosi 560,8 ha (8,3% obszaru gminy), a gruntów zadrzewionych i zakrzewionych 83,5 ha (1,2%). Wskaźnik lesistości gminy – 9,5%, kształtuje się na bardzo niskim poziomie i jest wielokrotnie niższy od wskaźnika lesistość dla województwa dolnośląskiego (29,4%). Na obszarze poszczególnych obrębów wskaźnik ten jest bardzo zróżnicowany i wynosi od 0,3% w Prostyni do 69,5% w Białce. Zdecydowana większość obszarów gminy Krotoszyce (12 obrębów) charakteryzuje się bardzo niską lesistością (do 10%). Trzy obręby posiadają niską lesistość: Krajów – 10,5%, Winnica – 11,4% i Janowice Duże – 18,4%. Największe wartości wskaźnika lesistości mają obręby położone w sąsiedztwie Huty Miedzi Legnica (była strefa ochronna). Są to: Białka (69,5%), Jasków (32,1%) i Pawłowice Małe (28,8%).

Na podstawie opracowania ekofizjograficznego [KURPIEWSKI A. z zespołem 2010] oraz wcześniejszych inwentaryzacji wyróżnić można następujące zbiorowiska leśne:

Ładnie zachowane płaty grądu środkowoeuropejskiego (*Gallio-Carpinetum*), siedliska przyrodniczego należącego do sieci Natura 2000 o kodzie 9170-1 (odmiana śląsko-wielkopolska). Drzewostan buduje tutaj dąb szypułkowy (*Quercus rubra*), klon pospolity (*Acer platanoides*), lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), grabu pospolitego (*Carpinus betulus*) oraz domieszka trzmieliny pospolitej (*Euonymus europaea*) i bzu czarnego (*Sambucus nigra*). Miejscami pojawia się świerk pospolity (*Picea abies*). Runo porasta głównie kosmatka gajowa (*Luzula luzuloides*), śmiełek pogięty (*Deschampsia flexuosa*), przytulia leśna (*Galium sylvaticum*), poziomka pospolita (*Fragaria vesca*), pszeniec gajowy (*Melampyrum nemorosum*) oraz borówka czarna (*Vaccinium myrtillus*). Zidentyfikowano również płatowo rozmieszczoną konwalię majową (*Convalaria majalis*), kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*), marzankę wonną (*Galium odoratum*) oraz bluszcz pospolity (*Hedera helix*).

Laski topolowe w okolicy Białki i Pawłowic. Monokultury nasadzone na terenach byłej strefy ochronnej Huty Miedzi „Legnica” jako zieleń ochronna, są ubogimi zbiorowiskami roślinnymi z dominującą topolą, domieszką brzozy brodawkowatej (*Betula pendula*) oraz głogu jednoszyjkowego (*Crataegus monogyna*). W trawiastym runie przeważa nawłóć (*Solidago sp.*).

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae, Populetum albae, Alnenion glutinoso—incanae*)- siedliska natury 2000 o kodzie 91E0. Dosyć silnie przekształcone płaty łągów tworzą wąskie pasy wzdłuż cieków wodnych. Prawdopodobnie największy procent tego zbiorowiska zajmuje podgórski łąg jesionowy (*Carici remotae-Fraxinetum*) o kodzie 91E0-5. W drzewostanie wyróżnia się duży udział jesionu wyniosłego (*Fraxinus excelsior*) oraz klonu jawora (*Acer pseudoplatanus*), co wskazuje na górski charakter tego lasu. Dno tych lasków często porasta pierwiosnek wyniosły (*Primula elatior*), czartawa pospolita (*Circaea lutetiana*), nitrofilne gatunki ruderalne oraz duże ilości maliny (*Rubus sp.*). W runie obserwuje się także masowo geofity, takie jak złoć żółta (*Gagea lutea*), kokorycz pusta (*Cordylalis cava*), zawilec żółty (*Anemone ranunculoides*) czy miodunka ćma (*Pulmonaria obscura*).

Lasy państwowe

Lasy leżące na terenie gminy Krotoszyce zarządzane są przez Państwowe Gospodarstwo Leśne- Lasy Państwowe Nadleśnictwo Legnica, Leśnictwo Lubiatów. Według stanu na 1 stycznia 2007 r. [Wierzbicki J. 2007] powierzchnia zarządzanych przez ALP gruntów leśnych i zalesionych

na terenie gminy Krotoszyce wynosi 326,3 ha, co stanowi tylko 11% powierzchni lasów całego Nadleśnictwa.

Grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe występują tylko w 9 obrębach, a ich udział kształtuje się od 0,2% w Babinie i Wilczycach do 17,4% w Janowicach Dużych. Największe procentowo powierzchnie gruntów PGL (224,4 ha) znajdują się w trzech obrębach: Janowice Duże, Winnica i Czerwony Kościół. Zostały one oznaczone na mapie ekofizjografii, na której podano numery wydzieleń leśnych.

W całym nadleśnictwie wyodrębniono 12 typów siedliskowych, ale tylko 6 z nich występuje na terenie gminy Krotoszyce. Są to: las świeży (60%), las mieszany świeży (19%), las wilgotny (10%) oraz na niewielkich powierzchniach: bór mieszany świeży, ols jesionowy i las łęgowy. Dominują więc siedliska świeże, jednak niemały odsetek (ok. 12%) stanowią też siedliska wilgotne, łęgowe i bagienne.

Lasy nie należące do Skarbu Państwa

Lasy nie będące pod zarządem Nadleśnictwa Legnica należą do osób prywatnych (34,9 ha), gminy Krotoszyce (1,7 ha w obrębach: Babin, Krotoszyce i Winnica), parafialne (0,4 ha w Szymanowicach) oraz KGHM Huta Miedzi „Legnica” (ok. 160 ha w obrębach Białka, Pawłowice i Jaszaków). Łączna powierzchnia tych lasów równa jest 234,5 ha.

Pod względem siedliskowym (nie licząc topolowych lasków KGHM) największy udział mają lasy: mieszany świeży (30,9%) i świeży (29,8%). Siedliska borowe (bór świeży i bór mieszany świeży) zajmują łącznie 3,8 ha (10%). Lasy wilgotne i bagienne (olsy) zajmują natomiast 10,8ha, to jest 29% lasów prywatnych [Inwentaryzacja stanu lasu, 2002].

Funkcje ochronne lasów

Zgodnie z Ustawą o lasach z dnia 28 września 1991 r. (Tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 z późniejszymi zmianami) za lasy szczególnie chronione, zwane też "lasami ochronnymi", mogą być uznane:

- 1) lasy glebochronne, które chronią glebę przed zmywaniem lub wyjałowieniem, powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin;
- 2) lasy wodochronne, które chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów;
- 3) ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków;
- 4) są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu;
- 5) stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej;
- 6) mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa;
- 7) są położone:
  - a) w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców,
  - b) w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. Nr 167, poz. 1399).
  - c) w strefie górnej granicy lasów.

Las stanowiący własność Skarbu Państwa uznawany jest za ochronny w drodze decyzji Ministra Środowiska, natomiast w odniesieniu do pozostałych lasów decyzje taką podejmuje Starosta.

Aktualnie dla Nadleśnictwa Legnica obowiązuje Zarządzenie nr 184 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 października 1996 roku w sprawie uznania za ochronne lasów, stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Legnica. Powierzchnia lasów ochronnych w Nadleśnictwie Legnica wynosi 14951 ha, w tym 287 ha w obrębie gminy Krotoszyce.

Na terenie opracowania są to: lasy położone w pobliżu miasta – 287 ha, lasy wodochronne – 9 ha i lasy przyrodniczo cenne (cenne fragmenty rodzimej przyrody) – 38 ha. Do tej ostatniej kategorii zakwalifikowano położone między Winnicą i Janowicami Dużymi lasy oddziałów 367 i 368. Ochronę taką uzasadniono chronionymi siedliskami (grądy i lasy łęgowe), cennym drzewostanem (dęby, lipy i klony w wieku 180 – 200 lat) oraz licznymi stanowiskami roślin chronionych (konwalia, kopytnik, bluszcz, lilia złotogłów).

Lasy nie będące własnością Skarbu Państwa nie są lasami ochronnymi, chociaż w wielu przypadkach nie ustępują one wartościom lasów państwowych, a lasy KGHM dodatkowo winny być chronione z uwagi na funkcję zieleni izolacyjnej.

Stan zdrowotny lasów

Wszystkie lasy na terenie opracowania leżą w I strefie uszkodzeń przemysłowych [WIERZBICKI J. 2007]. Oznacza to, że 11 – 25% drzewostanu wykazuje uszkodzenia (defoliacja, chorobliwe przebarwienia liścia, deformacja pędów, stan pni i korzeni).

W dużej mierze drzewostany nękane są przez szkodniki wtórne (przyplaszczka granatka, cetyńce, piętki) oraz zwierzynę łowną. Innym czynnikiem oddziałującym na stan zdrowotny lasu są warunki klimatyczne (susze, powodzie, huragany).

WNIOSKI:

1. Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie gminy Krotoszyce wynosi 560,8 ha (8,3% obszaru gminy), a gruntów zadrzewionych i zakrzewionych 83,5 ha (1,2%). Wskaźnik lesistości gminy – 9,5%, kształtuje się na bardzo niskim poziomie i jest wielokrotnie niższy od wskaźnika lesistość dla województwa dolnośląskiego (29,4%).
2. Lasy leżące na terenie gminy Krotoszyce zarządzane są przez Państwowe Gospodarstwo Leśne- Lasy Państwowe Nadleśnictwo Legnica, Leśnictwo Lubiatów. Powierzchnia zarządzanych przez ALP gruntów leśnych i zalesionych na terenie gminy Krotoszyce wynosi 326,3 ha, co stanowi tylko 11% powierzchni lasów całego Nadleśnictwa.
3. Lasy nie będące pod zarządem Nadleśnictwa Legnica należą do osób prywatnych (34,9 ha), gminy Krotoszyce (1,7 ha w obrębach: Babin, Krotoszyce i Winnica), parafialne (0,4 ha w Szymanowicach) oraz KGHM Huta Miedzi „Legnica” (ok. 160 ha w obrębach Białka, Pawłowice i Jaszków). Łączna powierzchnia tych lasów równa jest 234,5 ha.
4. Powierzchnia lasów ochronnych w Nadleśnictwie Legnica, w obrębie gminy Krotoszyce wynosi 287 ha. Są to: lasy położone w pobliżu miasta – 287 ha, lasy wodochronne – 9 ha i lasy przyrodniczo cenne (cenne fragmenty rodzimej przyrody) – 38 ha. Do tej ostatniej kategorii zakwalifikowano położone między Winnicą i Janowicami Dużymi lasy oddziałów 367 i 368. Ochronę taką uzasadniono chronionymi siedliskami (grądy i lasy łęgowe), cennym drzewostanem (dęby, lipy i klony w wieku 180 – 200 lat) oraz licznymi stanowiskami roślin chronionych (konwalia, kopytnik, bluszcz, lilia złotogłów).

5. Lasy nie będące własnością Skarbu Państwa nie są lasami ochronnymi, chociaż w wielu przypadkach nie ustępują one wartościom lasów państwowych, a lasy KGHM dodatkowo winny być chronione z uwagi na funkcję zieleni izolacyjnej.

2.3.3. WIELKOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW WODNYCH

Gmina Krotoszyce leży na obszarze zlewni Odry. Rozpatrywany obszar należy do zlewni II rzędu, mianowicie obejmuje dorzecze Kaczawy i jej prawobrzeżnego dopływu – Nysy Szalonej. Wododział III rzędu pomiędzy tymi dwiema rzekami przebiega przez środek gminy, z południowego zachodu na północny wschód. Niewielka północna część obszaru gminy (rejon Czerwonego Kościoła) odwadniana jest w kierunku Czarnej Wody (lewobrzeżny dopływ Kaczawy) poprzez bezimienne ciekii zasilające Lubiakówkę.

Głównym ciekim wodnym w rejonie objętym opracowaniem jest rzeka Kaczawa (lewy dopływ Odry), której źródła (590m n.p.m.) znajdują się w rejonie Kaczorowa na zboczu góry Turzec (Góry Ołowiane). Zlewisko Kaczawy zajmuje powierzchnię 2261,3 km², w jej obrębie znajduje się tylko 8,4 % obszarów leśnych. W górnym biegu przepływa przez tereny rolnicze, w środkowym i dolnym odwadnia obszary o charakterze przemysłowo-rolniczym. Średni roczny przepływ ulega dużym wahaniom zależnym od równie zmiennych opadów atmosferycznych. W latach 1920-1935 wynosił on przeciętnie 7,1 m³/s, a w latach 1978-1990 tylko 3,7 m³/s. W 1990 roku średni roczny przepływ wyniósł niespełna 1,5 m³/s. Gmina Krotoszyce usytuowana jest w środkowym odcinku biegu tej rzeki, na wysokości ujścia Nysy Szalonej.

Nysa Szalona jest prawobrzeżnym dopływem Kaczawy. Uchodzi do Kaczawy na zachód od Dunina, na wysokości ok. 140 m n.p.m. Odwadnia ona północno – wschodnią część Grzbietu Wschodniego Gór Kaczawskich, Pogórze Bolkowskie oraz znaczną część Pogórza Kaczawskiego. Rzeka ta swoje źródła ma w Sudetach Środkowych, na południe od Bolkowa (rejon Przełęczy Domanowskiej, 450-480 m n.p.m.). Całkowita długość rzeki wynosi 51 km. Na rzece tej poniżej Jawora usytuowany jest zbiornik retencyjny „Słup”, stanowiący podstawowy element systemu zaopatrzenia miasta Legnicy w wodę do picia. [STAFFA i inni 2002].

Ponadto, przez teren opracowania przepływają następujące większe ciekii⁶:

- **Błotnica** (Gąska), lewy dopływ Nysy Szalonej. Wypływa na obszarze Mniszego Lasu, z północnych zboczy Jeżycy, na wysokości ok. 395-410 m n.p.m. Skalistą doliną dociera do Bogaczowa (k. Męcinki) i dalej wpływa na lekko sfalowany, bezleśny obszar Niziny Śląskiej. Za Sichowem przyjmuje swój największy dopływ – Gajkę. Na niektórych mapach błędnie oznaczono, że to Błotnica jest dopływem Gajki Płynię głębokim rowem przez rolniczo użytkowane tereny gminy Krotoszyce. Wzdłuż koryta rosną pojedyncze drzewa (głównie wierzby kruche) i krzewy, jedynie jej ujściowy odcinek jest dość dobrze biologicznie obudowany. Do Nysy wpływa w rejonie Winnicy, po przepłynięciu około 7,5 km. [STAFFA M. z zespołem, 2002].
- **Kojszkówka**. Źródło potoku znajduje się na terenie parku w Warmątowicach. Jest ono odbudowane i zasila sieć wodociagową obiektów po dawnej tuczarni. Potok ten przeciska się pomiędzy zabudowaniami wsi, po czym wpływa na tereny rolnicze. Na

⁶ Dane: Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Krotoszyce, 2010

zachód od wsi potok ten zasila dwa duże stawy rybne, po czym opuszcza teren gminy. Płyńie przez Kojszków i Raczkową, gdzie wpada do Wierzbiaka – dopływu Kaczawy. Długość potoku ok. 8 km, z czego ok. 2,5 km na terenie gminy Krotoszyce.

- **Pawłówka.** Wy pływa z rejonu byłej wsi Pawłowice Małe. Następnie płyńie wzdłuż torów kolejowych w kierunku północno- zachodnim, opływa składowisko odpadów „Polowice”, zasila zbiornik retencyjny w rejonie Białki po czym, już na terenie Legnicy zasila Czarną Wodę. Długość potoku – ok. 5,3 km, z czego ok. 1 km na terenie gminy Krotoszyce.
- Potok bez nazwy przepływający przez Krajewo Górne. Wy pływa w rejonie Sichowa, wpływa do Nysy Szalonej przed mostem w Krajewie. Potok ten jest obudowany bogatą roślinnością w formie zadrzewień, zakrzaczeń i zbiorowisk łąkowych. Na odcinku ujściowym przepływa on przez dość duży zagajnik leśny z oczkiem wodnym utworzonym na tym potoku. Potok rozlewa się tutaj dość szeroko tworząc podmokłości i namuliska, co nadaje zagajnikowi charakter lasu olsowego. Długość potoku wynosi ok. 6 km, z czego ok. 4 km na terenie gminy Krotoszyce.
- Potok bez nazwy, dopływ Lubiatówki przepływający przez Czerwony Kościół zasilając staw parkowy. Długość potoku – ok. 5,5 km, przy czym ok. 3 km na terenie gminy Krotoszyce.
- Potok bez nazwy przepływający przez Dunino. Długość potoku ok. 3 km.
- Potok bez nazwy wy pływający z parku w Janowicach Dużych, gdzie zasila kilka stawów. Następnie płyńie w kierunku Prostyni, gdzie również zasila duży staw hodowlany. Długość potoku ok. 3,5 km.
- Potok bez nazwy wy pływający z okolic Tyńczyka Legnickiego. Przepływa przez Babin zasilając staw na terenie zaniedbanego parku. W rejonie Prostyni opuszcza teren gminy, po czym wpływa na tereny ujęć wody w Przybkwowie przyjmując po drodze między innymi dopływy z Janowic i z Dunina Długość potoku ok. 4,5 km.
- Potok bez nazwy przecinający Krotoszyce. Wy pływa ze zbocza wzniesienia 195 m npm. na zachód od Krotoszyce, po czym dość szeroką, miejscami podmokłą doliną spływa w kierunku wsi. Dalej płyńie przez tereny rolnicze aż do Kaczawy. Długość potoku – ok. 2,4 km.

Wody płynące i rowy zajmują niewielką powierzchnię gminy–95,4 ha. Bardzo małą powierzchnię zajmują wody stojące– 19,1 ha (0,3%). Wody stojące to występujące na terenie gminy stawy hodowlane, stawy przypałacowe i oczka wodne, pełniące funkcje zbiorników małej retencji. Największą powierzchnię zajmują one w obrębach: Wamałowice Sienkiewiczowskie (4,78 ha), Prostynia (4,47 ha), Dunino (3,45 ha) i Jasków (2,84 ha). Są one często zdewastowane i zanieczyszczone. Na terenie obrębów: Bielowice, Kozice, Pawłowice Małe, Szymanowice, Wilczyce, Winnica i Złotniki ewidencjonowane wody stojące nie występują.

Łącznie pod wodami znajduje się 114,4 ha, to jest 1,7% powierzchni gminy tj. 114,51 ha – najwięcej w obrębach: Krotoszyce (34,21 ha), Wilczyce (16,22 ha), Winnica (16,22 ha) i Krajów (12,72 ha) [źródło: Zestawienie klasoużytków w gminie Krotoszyce na dzień 12-11-2009].

Ocena jakości wód powierzchniowych

Badania jakości wód powierzchniowych prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Z rzek przepływających przez teren opracowania monitoringiem objęte są Kaczawa oraz Nysa Szalona [WIOŚ 2009]. W 2008 roku rzeki te były badane w ramach monitoringu operacyjnego. W ramach badań stwierdzono:

1) Kaczawa:

wody Kaczawy badane były w ramach monitoringu operacyjnego w 4 przekrojach pomiarowych, przy czym 2 z nich (most na Kaczawie w Krotoszycach oraz na terenie ujęcia w Przybkowie) obrazują stan wód tej rzeki w obrębie gminy Krotoszyce;

W obu tych punktach parametry wskaźników fizykochemicznych wód Kaczawy zaliczono do II klasy czystości. Oznacza to, że stan chemiczny wód Kaczawy na terenie gminy Krotoszyce (zarówno poniżej jak i powyżej obszaru gminy) jest dobry [DZIEWANOWSKI et al. 2009].

Oprócz tego, na ujęciu brzegowym Przybków badano wody Kaczawy w celu oceny jakości wód ujmowanych do spożycia. Stwierdzono pogorszenie stanu sanitarnego tych wód ze względu na ilość bakterii grupy coli typu fekalnego do wartości nieodpowiadających kategorii A3. W porównaniu do roku poprzedniego stwierdzono również wzrost stężeń manganu i niklu do poziomu kategorii A2 i A3. Z kolei w 2008 r. nie wyizolowano bakterii z rodzaju Salmonella [DZIEWANOWSKI et al. 2009].

2) Nysa Szalona:

parametry wskaźników fizykochemicznych wód Nysy Szalonej w punkcie poniżej Bolkowa (Wolbromek) zaliczone zostały do III klasy, natomiast w punkcie ujścia do Kaczawy (Dunino) do II klasy [DZIEWANOWSKI i in. 2009].

Powyżej Krotoszyc elementy fizykochemiczne w wodach Nysy Szalonej zostały sklasyfikowane w III klasie, co oznacza, że – niezależnie od wyników klasyfikacji elementów biologicznych – osiągnięty zostałby w tym punkcie co najwyżej umiarkowany stan ekologiczny, a w konsekwencji zły stan wód. W przekroju ujściowym wody Nysy Szalonej charakteryzują się dobrą jakością [DZIEWANOWSKI i in. 2008].

WNIOSKI:

1. Gmina Krotoszyce leży na obszarze zlewni głównego ciekę Dolnego Śląska- Odry. Rozpatrywany obszar należy do zlewni II rzędu, mianowicie obejmuje dorzecze Kaczawy i jej prawobrzeżnego dopływu – Nysy Szalonej.
2. Parametry wskaźników fizykochemicznych wód Kaczawy zaliczono do II klasy czystości. Oznacza to, że stan chemiczny wód Kaczawy na terenie gminy Krotoszyce (zarówno poniżej jak i powyżej obszaru gminy) jest dobry. Stwierdzono natomiast pogorszenie stanu sanitarnego tych wód ze względu na ilość bakterii grupy coli typu fekalnego do wartości nieodpowiadających kategorii A3.
3. Parametry wskaźników fizykochemicznych wód Nysy Szalonej w punkcie poniżej Bolkowa (Wolbromek) zaliczone zostały do III klasy. W przekroju ujściowym wody Nysy są już lepsze osiągając dobrą jakość (II klasa czystości).

2.3.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Główne źródła emisji zanieczyszczeń

Największym, przemysłowym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie opracowania jest Huta Miedzi „Legnica” należąca do Spółki KGHM „Polska Miedź”. Zakład ten zlokalizowany jest w pobliżu północno – zachodniej granicy gminy. Zastosowana w Hucie Miedzi "Legnica" technologia pieców szybowych, była w przeszłości przyczyną znacznej emisji gazów i pyłów. Obecnie wszystkie gazy technologiczne z pieców szybowych, po odpyleniu, spala się w lokalnych elektrociepłowniach, a gazy spalinowe z elektrociepłowni są odsiarczane.

Znaczny udział w zanieczyszczeniu powietrza mają również emisje substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych pyłów i gazów. Do większych emitorów takich zanieczyszczeń położonych w rejonie opracowania należy między innymi elektrociepłownia w Legnicy. Najistotniejszą rolę odgrywa tu jednak emisja zanieczyszczeń z emitorów o niskiej wysokości (od kilku, kilkunastu do maksymalnie 30 m). Z tego powodu są one szczególnie uciążliwe dla środowiska. Są to zazwyczaj nieefektywne lokalne kotły grzewcze oraz paleniska domowe, gdzie przy spalaniu w niskich temperaturach mogą powstawać WWA i dioksyny. Z reguły duża ilość tych emitorów i niekorzystne warunki rozprzestrzeniania na ograniczonym terenie kształtują poziom stężeń w ich najbliższym otoczeniu.

Podstawową masę zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery stanowi dwutlenek węgla. Jednak najbardziej uciążliwe składniki spalin to przede wszystkim dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pył. W mniejszych ilościach emitowane są również chlorowódz, różnego rodzaju węglowodory aromatyczne i alifatyczne oraz związki węgla elementarnego w postaci sadzy. Wraz z pyłem emitowane są również metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i benzo(a)piren.

Innym ważnym elementem niskiej emisji są zanieczyszczenia komunikacyjne, obejmujące takie substancje jak: tlenki azotu, węglowodory, pyły, tlenek węgla, aldehydy. Emisja ta wraz z postępującym zwiększaniem się ilości pojazdów wykazuje tendencję wzrostową. Szczególnie wysokie zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw w silnikach pojazdów występuje przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu (tutaj autostrada A4 oraz droga wojewódzka nr 364).

Ocena stanu czystości powietrza w gminie Krotoszyce

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu corocznie sporządza ocenę jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska. (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150) oraz akty wykonawcze do ww. ustawy, a w szczególności:

- 1) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.z 2008 r. Nr 47, poz. 281).
- 2) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie oceny poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2009 r. Nr 5 poz. 31).

Ponadto, w 2008 roku opublikowana została Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Dyrektywa „CAFE”). Nowa Dyrektywa wprowadziła krajowy cel redukcji narażenia na działanie PM_{2,5} dla ochrony zdrowia ludzkiego oraz wartość docelową i wartość dopuszczalną PM_{2,5} dla ochrony zdrowia ludzkiego.

Oceny dokonuje się z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Odnoszone są one do jednostek terytorialnych nazywanych strefami, którą stanowi aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy lub obszar powiatu nie wchodzący w skład aglomeracji.

Podstawą do niniejszej oceny były wyniki pomiarów jakości powietrza w 2008 roku ze stacji pomiarowych eksploatowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu - Delegaturę w Legnicy, Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną we Wrocławiu oraz KGHM „Polska Miedź” S.A. W rejonie opracowania w 2008 r. badania jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi prowadzono w następujących punktach [ŻYNIWICZ i inni 2009; informacje z KGHM zawarte w piśmie nr TOŚ 486/XII/2009 z dn. 15 grudnia 2009 r.]:

- 1) w stałej stacji pomiarowej zlokalizowanej w Legnicy przy ulicy Rzeczypospolitej (WIOŚ),
- 2) w 1 punkcie, w którym wykorzystano pasywny (wskaźnikowy) sposób poboru próbek powietrza (WIOŚ),
- 3) w automatycznej stacji pomiarowej zlokalizowanej przy ulicy Złotoryjskiej (KGHM).

Stała stacja monitoringu, której wyniki z uwagi na niewielką odległość mogą być odnoszone do obszaru opracowania, zlokalizowana jest w Legnicy przy ulicy Złotoryjskiej. Jest ona oddalona jest 6 – 8 km na północ od Krotoszyce. Na terenie Legnicy pracują jeszcze dwie inne stałe stacje monitoringu, jednak z uwagi na położenie punktów obserwacji pośród zwartej zabudowy miejskiej, w bezpośrednim sąsiedztwie ruchliwych ulic (główne źródło emisji stanowi ruch drogowy oraz zanieczyszczanie z niskich emitorów) nie są one reprezentatywne dla obszarów wiejskich terenu opracowania. W zwartej zabudowie miejskiej inne są też warunki przewietrzania.

Od początku lat 80., KGHM Polska Miedź S.A. prowadzi systematyczne badania stanu zanieczyszczenia powietrza, wykorzystując do tego od lat 90. również specjalną sieć automatycznego monitoringu. Badanie stanu zanieczyszczenia powietrza dotyczy w szczególności rejonów wokół Huty Miedzi "Legnica". Automatyczny system pomiaru emisji wokół tej Huty składał się najpierw z czterech, a od 2003 r. z trzech stacji pomiarowych, stacji dyspozytorskiej i meteorologicznej. Od 2008 roku Huta posiada jedną stację monitoringu przy ulicy Złotoryjskiej, z której wyniki przedstawiono poniżej. Stacja ta mierzy m.in. półgodzinne stężenia dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłu zawieszonego PM10, tlenu węgla i ołowiu, a także kierunek i prędkość wiatru.

W 2007 roku, w Krotoszycach, realizowany był monitoring powietrza na podstawie pomiarów pasywnych podstawowych zanieczyszczeń powietrza. W 2008 roku badania takie prowadzono w Męcince, oddalonej ok. 15 km na wschód od Krotoszyce. Badane tutaj były tylko imisje dwóch zanieczyszczeń: dwutlenek siarki i tlenki azotu.

Tabela 7. Wyniki pomiarów dwutlenku siarki w Krotoszycach (2007 r) oraz w rejonie gminy Krotoszyce w 2008 r. [$\mu\text{g}/\text{m}^3$], źródło: [ŻYNIWICZ 2009].

Lp.	Stanowisko pomiarowe	Średnia roczna	Średnia – sez. grzewczy	Średnia – sez. pozagrzewczy
1	Krotoszyce, ul Gwarna – pomiary pasywne w 2007 r.	2,8	4,3	1,3
2	Męcinka– pomiary pasywne w 2008 r.	4,6	6,8	2,4
3	Legnica, ul. Złotoryjska – stała stacja monitoringu (2008 r.)	13,0	17,0	9,0

Dla dwutlenku siarki, z uwagi na ochronę zdrowia ludzi normowane są tylko stężenia jednogodzinne i dobowe, które nie są oznaczane metodą pasywną. Na stacji przy ulicy Złotoryjskiej stwierdzono 2 przypadki przekroczenia dopuszczalnego stężenia dobowego SO₂ (dopuszczalna liczba przypadków = 3 razy). Nie została jednak przekroczona tutaj dopuszczalna częstość przekroczeń (24 razy w roku dla stężeń 1-godzinowych). Stężenie dwutlenku siarki mierzone w punkcie przy ulicy Złotoryjskiej należało do najwyższych w 2008 roku na terenie Dolnego Śląska.

Tabela 8. Wyniki pomiarów dwutlenku azotu w Krotoszycach (2007 r) oraz w rejonie gminy Krotoszyce w 2008 r. [µg/m³], źródło: [Żyniewicz 2009].

Lp	Stanowisko pomiarowe	Średnia roczna	% normy ¹⁾	Średnia – sez. grzewczy	Średnia – sez. pozagrzewczy
1	Krotoszyce, ul Gwarna – pomiary pasywne w 2007 r.	10,5	26%	14,0	7,0
2	Męcinka– pomiary pasywne w 2008 r.	9,6	24%	11,4	7,8
3	Legnica, ul. Złotoryjska – stała stacja monitoringu (2008)	14,0	35%	16,4	11,7

¹⁾ dopuszczalny poziom średnioroczny NO₂ dla obszarów kraju wynosi 40 µg/m³

W obu punktach stwierdzono dobrą jakość powietrza w odniesieniu do norm obowiązujących dla dwutlenku azotu.

Tabela 9. Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM₁₀ na terenie gminy Krotoszyce w 2008 r.[µg/m³], źródło: [Żyniewicz 2009].

Lp	Stanowisko pomiarowe	Średnia roczna	% normy ¹⁾	Średnia – sez. grzewczy	Średnia – sez. pozagrzewczy
1	Legnica, ul. Złotoryjska – stała stacja monitoringu	30,2	76%	28,5	31,9

¹⁾ dopuszczalny poziom średnioroczny pyłu zawieszonego dla obszarów kraju wynosi 40 µg/m³

W punkcie tym 25 razy stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego 24-godzinnego poziomu stężenia pyłu zawieszonego, który dla obszaru kraju wynosi 50 µg/m³. Dopuszczalna liczba przypadków powyżej poziomu dopuszczalnego – 35 razy.

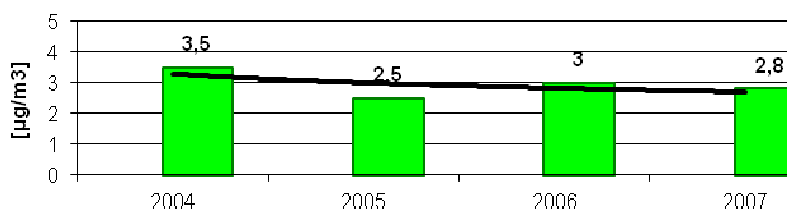
W Krotoszycach zanotowano znaczne różnice sezonowe stężeń, średnio ponad 2-krotnie wyższe stężenia zanotowano w okresie grzewczym. W okresie zimowym następuje wzrost stężeń podstawowych zanieczyszczeń powietrza z powodu tzw. „niskiej emisji” pochodzącej głównie ze spalania paliw w indywidualnych paleniskach. Zmian takich nie notuje się w punkcie przy ulicy Złotoryjskiej, co sugeruje, że emisje zanieczyszczeń nie są tutaj sezonowe. Źródłem ich może być przemysł lub/i komunikacja.

W stosunku do pozostałych zanieczyszczeń, wyniki badań jakości powietrza przy ul. Złotoryjskiej, prowadzonych w 2008 r. wykazały:

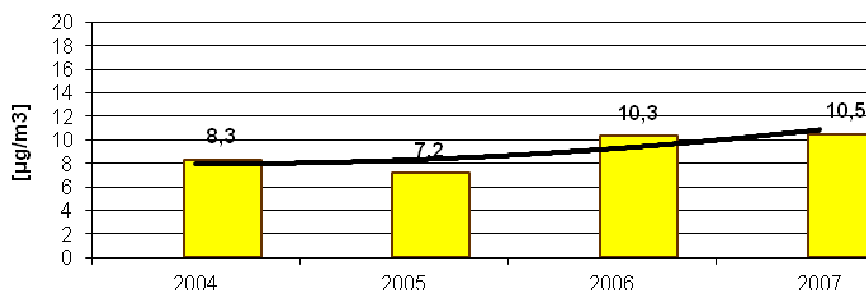
- bardzo niski poziom zanieczyszczenia niklem i kadmem w odniesieniu do wartości docelowych ustalonych w Dyrektywie U.E. (<20% wartości docelowej),
- nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu 8- godzinnego tlenu węgla (10% normy),
- nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego stężenia ołowiu, aczkolwiek wynik zanotowany na stacji przy ulicy Złotoryjskiej był najwyższy na Dolnym Śląsku (86% normy),

- najwyższe na Dolnym Śląsku stężenie średnioroczne arsenu zanotowano w Legnicy przy Al. Rzeczypospolitej: 7,7 ng/m³ (129% wartości docelowej),
- bardzo wysokie, wynoszące 503% wartości docelowej wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych oznaczonych w pyłe PM10 w punkcie przy ul. Rzeczypospolitej.

W okresie ostatnich kilku lat (badania metodą pasywną w Krotoszycach prowadzone były od 2004 do 2007 roku) stwierdza się ustalony poziom stężeń zanieczyszczeń z lekką tendencją spadkową dla dwutlenku siarki i nieznacznym wzrostem stężeń dwutlenek azotu. Trendy zmian na podstawie pomiarów w Krotoszycach zobrazowano na poniższych wykresach.

Rys. 3. Zmiany średniorocznych stężeń dwutlenku siarki w latach 1992-2003 w Krotoszycach z wyznaczoną linią trendu (poziom średnioroczny ze względu na ochronę zdrowia nie jest normowany) [opracowano na podstawie raportów WIOŚ we Wrocławiu].

Rys. 4. Zmiany średniorocznych stężeń dwutlenku azotu w latach 2002-2006 w Krotoszycach z wyznaczoną linią trendu (czerwona linia wyznacza poziom dopuszczalny średnioroczny na obszarach kraju=40 µg/m³) [opracowano na podstawie raportów WIOŚ we Wrocławiu].

Wyniki uzyskanych przez sieć pomiarów pozwoliły więc stwierdzić, że zanieczyszczenie powietrza wokół Huty Miedzi Legnica mieści się w granicach norm dopuszczanych przez polskie przepisy o ochronie środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, do 31 czerwca każdego roku, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref. Gmina Krotoszyce włączona została do strefy jaworsko – złotoryjskiej.

Biorąc pod uwagę poziom zanieczyszczenia powietrza w rejonie terenu objętego opracowaniem w odniesieniu do norm ustalonych dla obszaru kraju z uwagi na ochronę zdrowia ludzi obszar opracowania kwalifikuje się do strefy A, w obrębie której nie stwierdza się przekroczeń wartości dopuszczalnych i zaleca się utrzymanie jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie.

Tabela 10. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych substancji oraz klasa ogólna wg kryteriów ustanowionych dla celu ochrony zdrowia dla Krotoszyca w roku 2008 [źródło: WIOŚ Wrocław].

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych substancji dla obszaru całej strefy								Klasa ogólna strefy
	SO2	NO2	PM10	Pb	C6H6	CO	O3	Inne*	
Strefa jaworsko - złotoryjska	A	A	A	A	A	A	-	A	A

*) Klasyfikacja stref w odniesieniu do poziomów docelowych określonych w celu ochrony zdrowia dla arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)piranu

Na podstawie klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za rok 2007 stwierdzono potrzebę opracowywania programów ochrony powietrza uwzględniających ochronę roślin dla strefy dolnośląskiej z uwagi na ponadnormatywne stężenia ozonu (AOT 40). Ocena jakości powietrza przeprowadzona na podstawie kryteriów określonych dla ochrony roślin wykazała przekroczenie obowiązujących poziomów dopuszczalnych dla ozonu.

Stężenie ozonu w dolnej warstwie atmosfery warunkują dwa czynniki: naturalne tworzenie ozonu pod wpływem promieniowania słonecznego oraz wtórne reakcje zachodzące w powietrzu z uczestnictwem tzw. prekursorów ozonu, głównie tlenków azotu i lotnych związków organicznych pod wpływem promieniowania słonecznego. Kompletność serii pomiarowych z ostatnich 5 lat pozwala na określenie średniego 5-letniego współczynnika AOT 40 jedynie dla stacji pomiarowej położonej na Śnieżce. Za lata 2002-2006 AOT 40 na Śnieżce wynosi 17 176 $\mu\text{g}/\text{m}^3\text{h}$, co stanowi 72 % obowiązującej normy.

WNIOSKI:

1. Największym, przemysłowym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie opracowania jest Huta Miedzi „Legnica” należąca do Spółki KGHM „Polska Miedź”. Zakład ten zlokalizowany jest w pobliżu północno – zachodniej granicy gminy.
2. Stała stacja monitoringu powietrza, której wyniki z uwagi na niewielką odległość mogą być odnoszone do obszaru opracowania, zlokalizowana jest w Legnicy przy ulicy Złotoryjskiej. Stacja ta jest obsługiwana przez KGHM.
3. Dla dwutlenku siarki, stwierdzono 2 przypadki przekroczenia dopuszczalnego stężenia dobowego SO₂ (dopuszczalna liczba przypadków = 3 razy). Nie została jednak przekroczona tutaj dopuszczalna częstość przekroczeń (24 razy w roku dla stężeń 1-godzinowych). Stężenie dwutlenku siarki mierzone w punkcie przy ulicy Złotoryjskiej należało do najwyższych w 2008 roku na terenie Dolnego Śląska.
4. W punkcie tym 25 razy stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego 24-godzinnego poziomu stężenia pyłu zawieszonego, który dla obszaru kraju wynosi 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Dopuszczalna liczba przypadków powyżej poziomu dopuszczalnego – 35 razy.
5. Stwierdzono tu dobrą jakość powietrza w odniesieniu do norm obowiązujących dla dwutlenku azotu, tlenku węgla, niklu i kadmu, ołowiu.
6. W okresie ostatnich kilku lat w Krotoszycach stwierdza się ustalony poziom stężeń zanieczyszczeń z lekką tendencją spadkową dla dwutlenku siarki i nieznacznym wzrostem stężeń dwutlenek azotu.
7. Wyniki uzyskanych pomiarów pozwoliły stwierdzić, że zanieczyszczenie powietrza wokół Huty Miedzi „Legnica” mieści się w granicach norm dopuszczalnych przez polskie przepisy o ochronie środowiska.

2.3.5. ODPADY

Na terenie gminy Krotoszyce zlokalizowane jest jedno składowisko odpadów komunalnych stałych w Janowicach Dużych, które zostało wybudowane w 1988 roku. Zlokalizowane ono na działce nr 102/2, w nieczynnym wyrobisku poeksploatacyjnym i przylegającym do niego nieużytku, przy drodze łączącej Janowice Duże z Krajowem, ok. 1,2 km od Janowic. Odpady deponowane są na pow. 0,80 ha, a całkowita pojemność składowiska wynosi 8 tys. m³. Obiekt nie posiada uszczelnienia oraz drenażu wód odciekowych. Składowisko to pozostaje zamknięte od 1 stycznia 2006 r. z ustalonym obowiązkiem zakończenia rekultywacji do końca 2009 r. Aktualnie obiekt ten podlega naturalizacji (naturalnej sukcesji) i jest regularnie monitorowany [OLSZOWY A., PASTUSZKA M., 2009].

Obecnie odpady komunalne z większości gospodarstw domowych wyposażonych w pojemniki odbierane przez cztery firmy wywozowe trafiają na składowiska zlokalizowane poza gminą (składowiska w Legnicy, Pielgrzymce i Lubinie). W bieżącym roku wprowadzono w kilku miejscowościach częściową, selektywną zbiórkę odpadów plastikowych [Sprawozdania z realizacji Planu gospodarki odpadami dla gminy Krotoszyce].

Na terenie gminy Krotoszyce zlokalizowane jest składowisko przemysłowe „Pawłowice” w rejonie Pawłowic Małych. Na składowisko to przyjmowane są także odpady niebezpieczne. Użytkownikiem składowiska jest KGHM POLSKA MIEDŹ S.A., Oddział Huta Miedzi LEGNICA. W większości deponowane są odpady z Huty Miedzi LEGNICA, Zakładów Mechanicznych LEGMET oraz Oddział Instytutu Metali Nieżelaznych Legnicy.

Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z wydzielonymi kwaterami do składowania odpadów niebezpiecznych w Pawłowicach funkcjonuje od 1987 wykorzystując nieczynne wyrobisko po eksploatacji żwiru. Położone jest w granicach obrębu Pawłowice Małe (działki 105/2, 105/5). Obiekt ten leży w zachodniej części obszaru ograniczonego od południa linią PKP relacji Legnica- Złotoryja, od północy drogą lokalną pomiędzy zlikwidowanymi zabudowaniami Białki i Pawłowic, a od wschodu i zachodu odcinkami dróg lokalnych do w/w zlikwidowanych wsi.

Składowisko składa się z czterech części, o różnej funkcji i na różnym etapie funkcjonowania [CHYBIŃSKI i inni 2004]:

- Część zachodnia- tzw. ”stara”, wyłączona z eksploatacji 30 czerwca 1999 r. o powierzchni 7,10 ha. Dla części tej, w 2000 roku został opracowany projekt rekultywacji, zatwierdzony Decyzją Starosty Powiatowego w Legnicy nr RS. 6018-II-2/00 z dnia 24.11.2000 r.
- W obrębie zamkniętej „starej” części składowiska zlokalizowane jest trzykomorowe składowisko odpadów niebezpiecznych. Całkowita powierzchnia zabudowy trzech komór składowiska, z drogami, podjazdami i placami wewnętrznymi wynosi 5 733,5 m². Decyzją Starosty w Legnicy, składowisko zostało dopuszczone do użytkowania w marcu 2001 r.
- Część wschodnia, przeznaczona jest do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, bezpośrednio przylegająca do części zamkniętej, o łącznej powierzchni 9,4 ha. Składają się na nią dwie kwatery-Nr1 i Nr2, oddane do użytkowania w lutym 1998 roku oraz teren przeznaczony pod budowę kwater Nr3 i Nr4, które będą realizowane po wypełnieniu kwater Nr 1 i Nr 2.

W rejonie składowiska prowadzony jest stały monitoring zanieczyszczeń gleb, wód powierzchniowych (p. Pawłówka) i podziemnych (9 piezometrów).

WNIOSKI:

1. Na terenie gminy Krotoszyce zlokalizowane jest jedno składowisko odpadów komunalnych stałych w Janowicach Dużych, które zostało wybudowane w 1988 roku. Składowisko to zostało zamknięte od 1 stycznia 2006 r. z ustalonym obowiązkiem zakończenia rekultywacji do końca 2009 r. Aktualnie obiekt ten podlega naturalizacji (naturalnej sukcesji) i jest regularnie monitorowany.
2. Na terenie gminy Krotoszyce zlokalizowane jest składowisko przemysłowe „Pawłowice” w rejonie Pawłowic Małych. Na składowisko to przyjmowane są także odpady niebezpieczne. Użytkownikiem składowiska jest KGHM POLSKA MIEDŹ S.A., Oddział Huta Miedzi LEGNICA. W rejonie składowiska prowadzony jest stały monitoring zanieczyszczeń gleb, wód powierzchniowych (p. Pawłówka) i podziemnych (9 piezometrów).
3. Obecnie odpady komunalne z większości gospodarstw domowych wyposażonych w pojemniki odbierane przez cztery firmy wywozowe trafiają na składowiska zlokalizowane poza gminą (składowiska w Legnicy, Pielgrzymce i Lubinie).

2.3.6. HAŁAS

Hałas jest czynnikiem fizycznym nie powodującym widocznej i trwałej degradacji środowiska. Negatywne oddziaływanie fal akustycznych dotyczy przede wszystkim ludzi w okresie przebywania w strefach ich uciążliwego oddziaływania.

Standardy klimatu akustycznego

Artykuł 112a ustawy Prawo Ochrony Środowiska wprowadza dwa typy wskaźników oceny hałasu, określonych poziomem dźwięku A wyrażonym w decybelach (dB), mianowicie:

1) długookresowe wskaźniki hałasu (L_{DWN} i L_N) wyznaczone w ciągu wszystkich dób w roku, mające zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania map akustycznych oraz programów ochrony środowiska przed hałasem:

2) dobowe wskaźniki hałasu mające zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:

a) $L_{Aeq D}$ - równoważny poziom hałasu dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰),

b) $L_{Aeq N}$ - równoważny poziom hałasu dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym normującym dopuszczalne wartości tych wskaźników w zależności od przeznaczenia terenu i rodzaju źródeł hałasu jest rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2007, Nr 120, poz. 826).

Wartości dopuszczalne są zależne od funkcji urbanistycznej, jaką spełnia dany teren. Ich zakres podzielono na 4 klasy. Dla terenów wymagających intensywnej ochrony przed hałasem określone są najniższe poziomy dopuszczalne, natomiast dla terenów gdzie ochrona przed

hałasem nie jest zagadnieniem krytycznym poziomy dopuszczalne są najwyższe. Wartości wskaźników dobowych przytoczono w tabeli 6. Długookresowe wskaźniki hałasu posiadają identyczne z dobowymi wartości dopuszczalne (inny jest sposób ich obliczania oraz czas odniesienia).

Zgodnie z art. 114.1 powołanej wyżej ustawy klasyfikowanie terenów do poszczególnych klas standardu akustycznego leży w gestii miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 11. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq,D}$ oraz $L_{Aeq,N}$, które mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby. Tereny występujące na terenie opracowania wyróżniono pogrubioną trzcionką.

Klasa standardu akustycz.	Przeznaczenie terenu	Drogi lub linie kolejowe		Hałasy instalacyjne	
		$L_{Aeq,D}$	$L_{Aeq,N}$	$L_{Aeq,D}$	$L_{Aeq,N}$
I	A. Strefy „A” ochrony uzdrowiskowej	50	45	45	40
	B. Tereny szpitali poza miastem				
II	A. Tereny zabudowy mieszkaniowej, jednorodzinnej	55	50	50	40
	B. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży				
	C. Tereny domów opieki społecznej.				
	D. Tereny szpitali w miastach				
III	A. Tereny zabudowy mieszkaniowej, wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego	60	50	55	45
	B. Tereny zabudowy zagrodowej				
	C. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe				
	D. Tereny mieszkaniowo-usługowe				
IV	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	65	55	55	45

Na większości zabudowanych działek rozpatrywanego obszaru występują tereny kwalifikujące się do III klasy standardu akustycznego. Ochronie takiej podlegają działki z zabudową zagrodową lub zabudową mieszkaniową jednorodziną z usługami. Do klasy tej zalicza się także osiedla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (Kościelec). Podwyższone wymagania dotyczące jakości klimatu akustycznego (klasa II), obowiązują tutaj na obszarach gdzie skupione są budynki jednorodzinne, bez funkcji usługowych prowadzonych w obrębie posesji. Takim samym, zaostrożonym normom podlegają tereny szkół, klubów i świetlic, czyli tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży

Tereny usługowe, przemysłowe, komunikacyjne, a także tereny upraw rolnych oraz tereny leśne nie podlegają ochronie akustycznej.

Źródła uciążliwości akustycznych na terenie opracowania

Klimat akustyczny na podlegających ochronie przeciwhałasowej obszarach zurbanizowanych kształtowany może być przez oddziaływanie akustyczne obiektów przemysłowych, lotnisk oraz przez linie komunikacyjne związane z ruchem samochodów i ruchem pociągów. Na terenie

opracowania nie występuje aktualnie problem hałasu związanego z lotnictwem jak i hałasem napowietrznych linii energetycznych. Hałas przemysłowy również nie jest znaczącym w kształtowaniu klimatu akustycznego na obszarach chronionych. Oddziaływanie hałasów instalacyjnych (przemysłowych) ma znaczenie lokalne i jest ściśle nadzorowane przez służby ochrony środowiska. Klimat akustyczny na terenie opracowania w największym stopniu kształtują źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego.

Sporządzona w 2007 roku aktualizacja planu akustycznego Legnicy [KURPIEWSKI z zespołem 2007] pozwala określić hałas przy trasach komunikacyjnych nr 3 oraz 364. Punkty pomiarowe zlokalizowano na wylocie ulicy Złotoryjskiej oraz przy obwodnicy Legnicy w ciągu drogi krajowej nr 3.

Sporządzając ekofizjografię [KURPIEWSKI A. z zespołem 2010] przeprowadzono orientacyjne badania hałasu przy odcinkach bardziej uczęszczanych dróg, a zwłaszcza w pobliżu autostrady A4. Półgodzinne pomiary wykonano dnia 8 grudnia 2009 roku w godzinach między 10 i 15.

Otrzymane wartości podano w tabeli 7. Są to równoważne poziomy L_{eqA} hałasu w punktach zlokalizowanych 1m od krawędzi ulicy lub, jak w przypadku autostrady – przy najbliższej zabudowie mieszkaniowej, na wysokości 1,5m od poziomu gruntu. Wartości te określono dla godzin szczytu komunikacyjnego (między 10-15), w związku z tym są one zawyżone o 1-2 dB w stosunku do normowanych wartości L_{eqA} dla pory dziennej. Lokalizację punktów pomiarowych pokazano na mapie uwarunkowań.

Tabela 12. Szacunkowe parametry drogowych źródeł hałasu na terenie opracowania [źródło: KURPIEWSKI z zespołem 2007 oraz 2010].

Nr drogi	Miejscowości	Natężenie ruchu [poj/h]		Poziom hałasu L_{eq}	Zasięg hałasu >60dB
		lekkich	ciężkich		
364	Wilczyce	651	59	74,1 dB	47 m
A4	Prostynia (190m od autostrady)	bd	bd	60,4 dB	200 m
A4	Złotniki (280m od autostrady)	bd	bd	56,6 dB	150 m
3 *)	Białka	598	170	73,8 dB	36 m
2206D	Winnica	36	0	60,6 db	2 m
2190D	Krotoszyce, Winnica, Krajów	40	4	62,9 dB	4 m
2715D	Warmątowice, Kościelec	34	4	62,5 dB	3 m
2203D	Prostynia, Dunino	38	2	61,8 dB	3 m
-	Szymanowice	10	0	54,1 dB	0 m
2204D	Czerwony Kościół	16	0	58,3 dB	0 m

Objaśnienia: bd – brak danych *) – według pomiarów z 2007 roku

Obliczenia zasięgu oddziaływania hałasu przeprowadzono w sposób przybliżony, który nie uwzględnia oddziaływania elementów ekranujących. W związku z tym, określając narażenie na hałas brano pod uwagę tylko pierwszą linię zabudowy przyjmując, że dalsze budynki są skutecznie ekranowane przez budynki pierwszej linii.

Dużą, negatywną rolę w kształtowaniu klimatu akustycznego odgrywa autostrada A4. Hałas o poziomie 60dB, jak dopuszczalny w ciągu dnia dla terenów III klasy standardu akustycznego (zabudowa mieszkaniowa z usługami), osiągany jest tu w odległości około 200 m od krawędzi skrajnej jezdni autostrady i osiąga linię zabudowy wsi Prostynia i Złotniki. Pomiarów hałasu od autostrady w porze nocnej nie przeprowadzono, ale prawdopodobnie nie będzie on dużo mniejszy niż w dzień. Przyjmując to założenie można oszacować, że poziom hałasu od autostrady przekroczy dopuszczalny dla pory nocnej poziom hałasu komunikacyjnego (50 dB) w pasie o szerokości około 500 m. W strefie uciążliwości hałasu nocnego prawdopodobnie znajdują się zabudowania wsi Prostynia, Złotniki i Szymanowice.

Inne odcinki dróg na terenie gminy Krotoszyce nie powodują istotnych przekroczeń norm akustycznych, bądź to z uwagi na brak w ich sąsiedztwie terenów podlegających ochronie przed hałasem (droga nr 364) bądź też z uwagi na niewielkie obciążenie ruchem.

Przyczyną uciążliwości akustycznych nie jest też linia kolejowa, na której tylko sporadycznie (2 razy na dobę) odbywa się ruch składów towarowych.

WNIOSKI:

1. Dużą, negatywną rolę w kształtowaniu klimatu akustycznego odgrywa autostrada A4. Hałas o poziomie 60dB, jak dopuszczalny w ciągu dnia dla terenów III klasy standardu akustycznego (zabudowa mieszkaniowa z usługami), osiągany jest tu w odległości około 200 m od krawędzi skrajnej jezdni autostrady i osiąga linię zabudowy wsi Prostynia i Złotniki. Można oszacować, że poziom hałasu od autostrady przekroczy dopuszczalny dla pory nocnej poziom hałasu komunikacyjnego (50 dB) w pasie o szerokości około 500 m. W strefie uciążliwości hałasu nocnego prawdopodobnie znajdują się zabudowania wsi Prostynia, Złotniki i Szymanowice.
2. Inne odcinki dróg na terenie gminy Krotoszyce, a także linia kolejowa nie powodują istotnych przekroczeń norm akustycznych, bądź to z uwagi na brak w ich sąsiedztwie terenów podlegających ochronie przed hałasem (droga nr 364) bądź też z uwagi na niewielkie obciążenie ruchem.

2.3.7. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Promieniowanie niejonizujące jest to emisja energii elektromagnetycznej w postaci pól elektromagnetycznych, wywołane zmianami rozkładów ładunków elektrycznych w układach materialnych. Absorpcja energii elektromagnetycznej promieniowania niejonizującego może wywoływać efekty biologiczne w organizmach, nie powodując jednak jonizacji atomów i cząsteczek tych organizmów. Do promieniowania niejonizującego zalicza się fale elektromagnetyczne o długościach większych niż 10^{-8} metra. W zakres promieniowania nazywanego niejonizującym wchodzi dolna część widma promieniowania nadfioletowego, światło widzialne, promieniowanie podczerwone, jak również, mające największe znaczenie z punktu widzenia ochrony środowiska: mikrofały, fale radiowe (makrofały), oraz fale o długościach kilku tysięcy kilometrów, towarzyszące działaniu systemów elektroenergetycznych.

Jednostką charakteryzującą stan energetyczny pola elektromagnetycznego jest gęstość mocy pola (gęstość strumienia energii) wyrażana w watach na metr kwadrat (W/m^2). Pole elektromagnetyczne (PEM) opisują także następujące wielkości:

- 1) natężenie składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego używane jest jako jedno z podstawowych kryteriów oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko; jednostką natężenia pola elektrycznego jest volt na metr (V/m);
- 2) natężenie składowej magnetycznej pola elektromagnetycznego, którego jednostką jest amper na metr ($1A/m$).

Ochroną przed polami elektromagnetycznymi – zgodnie z art. 121 ustawy Prawo ochrony środowiska (Tytuł II Dział VI „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”) polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszeniu poziomu pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymywane. Podstawowym przepisem, określającym standardy jakości środowiska dotyczące ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 listopada 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003, Nr 192, poz. 1883). Zgodnie z tym rozporządzeniem na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową składowa elektryczna elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego o częstotliwości 50Hz (częstotliwość sieci elektroenergetycznej) nie może przekraczać wartości $1kV/m$, zaś składowa magnetyczna – $60A/m$. W innych miejscach dostępnych dla przebywania ludzi, natężenie takiego pola elektrycznego nie może przekraczać wartości granicznej $10kV/m$, a magnetycznej składowej pola – $60 A/m$. Normy powyższe nie dotyczą miejsc niedostępnych dla ludzi. Rozporządzenie to reguluje również dopuszczalne poziomy promieniowania elektromagnetycznego dla innych częstotliwości, także dla pól stacjonarnych oraz szybkoprzemiennych (gigahercowych).

Linie przesyłowe i urządzenia elektroenergetyczne

Źródłami pola elektromagnetycznego powodującego przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych mogą być linie przesyłowe oraz stacje elektroenergetyczne dla napięć 110 kV i wyższych. W Polsce, w systemach elektroenergetycznych wykorzystuje się napięcie przemienne o częstotliwości 50 herców (Hz). Sieci przesyłowe wysokiego napięcia wykorzystują napięcie znamionowe 110 kV (kilowoltów), 220 kV i 400 kV. W otoczeniu tych linii występuje pole elektryczne i magnetyczne. Rozkład pól elektrycznych i magnetycznych w otoczeniu linii zależy od napięcia znamionowego linii, prądu jaki przez nie płynie oraz konstrukcji linii (budowa słupa). Natężenie pól elektrycznych szybko maleje wraz z oddalaniem się od linii: do $1 kV/m$ w odległości od 10 do 30 m, licząc od rzutu skrajnego przewodu na powierzchni terenu. Pole magnetyczne o napięciu wyższym od dopuszczalnego ($60 A/m$) w miejscach dostępnych dla ludzi w praktyce nie występuje.

Przez gminę z zachodu na wschód przebiega linia tranzytowa 400 kV oznaczona symbolem Mi-Cza 4-0-02, stanowiąca element składowy centralnego układu energetycznego. Przecina ona ciąg zabudowy Krotoszyce w północnej części wsi. Najbliższe do osi linii zabudowania mieszkalne znajdują się w odległości 40 m.

Przez obszar gminy przebiega również szereg linii wysokiego napięcia 110 kV wychodzących ze stacji 110/20 kV Pawłowice (poprzednia nazwa: R-9 w Pawłowicach Małych) łączących w/w stację ze stacjami GPZ w Prusicach, Raciborowicach, Paszowicach, Świebodzicach i Wrocławiu.

Są to linie oznaczone symbolami:

- S-435 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Złotoryja,
- S-430 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Złotoryja,
- S-139 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Jawor,
- S-216 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Świebodzice,
- S-432 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Przybków,
- S-461 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Lubin,
- S-433 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Legnica,
- S-103 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Kąty Wrocławskie.

Przebieg tych linii nie koliduje z terenami zabudowanymi.

Urządzenia radiokomunikacyjne

Zagrożenia promieniowaniem niejonizującym mogą być także spowodowane przez urządzenia radiokomunikacyjne, które wytwarzają pola elektromagnetyczne w zakresie częstotliwości od 0,003 do 300 000 MHz. Do urządzeń takich należą między innymi stacje bazowe telefonii komórkowej.

Maszty wsporcze, u szczytu których montuje się anteny nadawcze cyfrowej telefonii komórkowej promieniują energię elektromagnetyczną o częstotliwościach od 450 do 2100 MHz. Moc anteny jest niewielka, rzędu 40 ÷ 60dBm (120 ÷ 180mW). Z reguły, na jednym maszcie umieszcza się kilka takich anten. Całkowita moc anteny zależy od mocy doprowadzonej i charakterystyki promieniowania anten sektorowych. W otoczeniu tych anten pola elektromagnetyczne o wartościach powyżej dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samej anteny (i to na wysokości jej zamontowania) – w praktyce jest to odległość krótsza od 25 metrów. Na stacjach GSM oprócz anten sektorowych montowane są anteny radiolinii służące do transmisji danych między masztami. Charakteryzują się one bardzo wąską wiązką promieniowania (kąty połowy mocy poniżej 1,5 stopnia) i praktycznie nie mają wpływu na elektromagnetyczne otoczenie stacji bazowej.

Stacje bazowe telefonii komórkowej, jak wynika z brzmienia przepisu art. 76 ustawy Prawo ochrony środowiska, nie mogą być oddane do użytkowania, jeśli nie spełniają wymagań ochrony środowiska, takich jak m.in. uzyskanie ustawowo wymaganych decyzji określających zakres i warunki korzystania ze środowiska. Jednym z podstawowych warunków oddania inwestycji w postaci nowego nadajnika telefonii komórkowej było wykonanie pomiarów promieniowania elektromagnetycznego w miejscach przebywania ludzi i w środowisku. Z tej przyczyny nie traktuje się ich jako obiekty powodujące ograniczenia w użytkowaniu terenów, choć niewątpliwie często stanowią one negatywne dominanty krajobrazowe oraz mogą być powodem protestów społecznych.

W granicach terenu opracowania znajduje się jedna stacja bazowych telefonii komórkowej, która jest zlokalizowana przy węźle autostradowym z drogą wojewódzką nr 364. W rejonie tej stacji nie ma terenów zabudowanych. W sąsiedztwie gminy Krotoszyce znajduje się stacja bazowa zlokalizowana na wieżowcu biurowym KGHM (750 m od granicy obrębu Białka) oraz na wzgórzu w rejonie Lipiec (gm. Miłkowice) w odległości ok. 500 m od granicy obrębu Jasków.

WNIOSKI:

1. Przez gminę z zachodu na wschód przebiega linia tranzytowa 400 kV oznaczona symbolem Mi-Cza 4-0-02, stanowiąca element składowy centralnego układu energetycznego. Przecina ona ciąg zabudowy Krotoszyce w północnej części wsi. Najbliższe do osi linii zabudowania mieszkalne znajdują się w odległości 40 m i nie wchodzi w obręb strefy, w której nie dopuszcza się do stałego przebywania ludzi.
2. Przez obszar gminy przebiega również szereg linii wysokiego napięcia 110 kV wychodzących ze stacji R-9 w Pawłowicach Małych łączących w/w stację ze stacjami GPZ w Prusicach, Raciborowicach, Paszowicach, Świebodzicach i Wrocławiu. Są to linie oznaczone symbolami: S-435, S430; S-139, S-216, S-432, S-461, S-433 i S-103. Przebieg tych linii nie koliduje z terenami zabudowanymi.
3. W granicach terenu opracowania znajduje się jedna stacja bazowych telefonii komórkowej, która jest zlokalizowana przy węźle autostradowym z drogą wojewódzką nr 364. W rejonie tej stacji nie ma terenów zabudowanych.

2.4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Rozwój przestrzenny gminy Krotoszyce.

Teren powiatu legnickiego to obszar charakteryzujący się wyjątkowo intensywnym rozwojem osadnictwa, w całym okresie historycznym, czego dowodem jest odkrycie znacznej ilości pozostałości terenowych pradziejowego osadnictwa, w tym: cmentarzysk, kurhanów, a także relikwów świadczących o rozwoju działalności gospodarczej, artystycznej i religijnej. W powiecie legnickim odnotowano 1299 stanowisk archeologicznych, na których odnaleziono 2242 fakty osadnicze, tj. ślady osadnictwa z poszczególnych okresów historycznych, z których 77 wpisano do rejestru zabytków. Niektóre z ww. stanowisk archeologicznych posiadają duże walory turystyczno – krajoznawcze. Należą do nich między innymi grodziska wczesnośredniowieczne zlokalizowane we wsi Krajów, należącej do gminy Krotoszyce.

Pierwsze informacje dotyczące terenów Gminy Krotoszyce pochodzą z XII wieku i związane są z opactwem cysterskim, założonym w 1175 roku w Lubiążu, które to od kasztelana legnickiego Bolesława Wysokiego otrzymało osadę położoną na terenie dzisiejszej wsi Krajów. Do opactwa należały również, od 1177r., tereny wokół wsi Winnica. Podczas wojen husyckich obie wsie uległy spaleni. Odbudowano je na przełomie XVII i XVIII wieku.

Dunino – wieś oddalona o 3,0 km od Krotoszyc, położona u zbiegu rzek Kaczawy i Nysy Szalonej. Na terenie wsi stwierdzono występowanie śladów osadnictwa z okresu wpływów rzymskich oraz z okresu średniowiecza i czasów nowożytnych. W pobliżu wioski, w okresie wojen napoleońskich, w dniu 26 sierpnia 1813 r., miała miejsce bitwa określana mianem „Bitwy nad Kaczawą”, pamięci której w 1908 r. wzniesiono kamienny kopiec z kulami armatnimi pochodzącymi z pola bitwy. W 1909 r. we wsi wybudowano mauzoleum, w kształcie wielobocznej rotundy, w którym urządzono ekspozycję pamiątek z wojen napoleońskich. Działalność mauzoleum reaktywowano w 1996r.

Informacje o wsi Janowice Duże, należącej do opactwa w Lubiążu, pochodzą z XIII w. Nazwa wsi wymieniana jest w dokumentach klasztornych z 1202 r. i 1222 r. Jako dobra lenne, w 1506 r., Janowice Duże przeszły na własność księstwa legnickiego. Pałac w Janowicach Dużych powstał w XVIII w. i pod względem stylowym zdradza cechy od baroku do klasycyzmu. Elewacja frontowa ww. obiektu ma wiele cech wspólnych z elewacją ratusza w Legnicy. Przy pałacu w XIX w. założono park z dwoma stawami połączonymi ciekami wodnymi. Obecnie park znacznie zaniedbany utracił cechy stylowe.

Pierwsza wzmianka o terenach obecnej wsi Krotoszyce pochodzi z 1255r., zarządzana w ówczesnym czasie przez Księcia Bolesława II. Ostatnim znanym właścicielem Krotoszyc był Ferdynand Engler, jego rodzina zarządzała wsią do 1816 roku. W skład zasobnej na owe czasy wsi wchodziły: dwór z zespołem folwarcznym z XIX wieku, kościół ewangelicki, plebania, szkoła, browar, karczma i kuźnia. W blisko 76 domostwach rozlokowanych na terenie wsi mieszkało ok. 500 mieszkańców.

Tereny dzisiejszej wsi Krajów w XII wieku stanowiła siedzibę rycerza Dirsikrawa. Od 1230 roku stanowiła własność Klasztoru Lubiąskiego, następnie stała się własnością Księcia Henryka II. W 1546 roku Krajów wszedł w posiadanie Georga von Schweinitz i w rękach rodziny Schweinitz, wraz z okolicznymi terenami, pozostał do czasów II wojny światowej.

Pierwsze wzmianki o terenach dzisiejszej wsi Czerwony Kościół pochodzą z 1315 roku, kiedy to Bolesław III nadał rycerzowi Woysicusowi patronat nad tamtejszym kościołem. Od około 1186 roku wieś stanowiła siedzibę rodziny Rothkirchów, pochodzącej z Tyrolu, przybyłej na Dolny Śląsk z Jadwigą z Meranu, żoną Księcia Henryka I. W 1370 roku Rothkirchowie utracili te ziemie na blisko 400 lat, aż do 1776 roku, kiedy to Hans Sigismund von Rothkirch, odkupił rodzinny majątek.

Obszar dzisiejszej wsi Winnica, wraz z pobliską wsią Słup, od 1177 roku stanowiły własność Klasztoru Lubiąskiego, pełniąc rolę centrum administracyjno – gospodarczego regionu. W 1202 roku, Książę Henryk Brodaty funduje tu oddzielną grangię – folwark Winnicę, by w 1217 roku, dzięki opatowi Rudolfowi, powstała osada wiejska. Podczas wojen husyckich, w XV wieku, Winnica i Słup zostają spalone. Ponowny rozwój tych terenów datuje się na XVII i XVIII wiek, kiedy to za sprawą opatów Nitschego i Baucha, powstają nowe zabudowania dworskie, a Winnica pełni rolę prepozytury Klasztoru Lubiąskiego. Należy wspomnieć, iż w tym okresie, do Winnickiej grangii należały: cenobia – dom zakonników, kuźnia, dwa młyny wodne, browar, gorzelnia, budynki gospodarcze, park i ogrodowy belweder. Wzrost znaczenia Winnicy potwierdza nadanie jej, w 1784 roku, statusu gminy. Skutkiem wojen napoleońskich, w 1810 roku władze Prus postanowiły upaństwowić mienie śląskich klasztorów. Po sekularyzacji dóbr winnickich tamtejszy folwark, jeszcze przez dwa lata prowadzi miejscowy proboszcz. W 1812 roku, w drodze licytacji, właścicielem majątku zostaje Carl Josef Otto. W połowie XIX wieku przechodzi on na własność Marii Luizy Pauliny Hohenzollern – Hechigen i pozostaje we władaniu tej rodziny do II wojny światowej.

Warmątowice Sienkiewiczowskie to jedna z wielu osad powstałych w okresie wczesnopiastowskim. Dokładna data jej powstania jest nieznana, jednak jej nazwa pojawia się po raz pierwszy w dokumencie biskupa wrocławskiego Wawrzyńca, z roku 1217, jako „Warumtovici”. W innych dokumentach obszar wsi nazywany jest „Gniewomierowicami”, należącymi do kościoła parafialnego w Słupie. Powyższe informacje wskazują na fakt, iż jeszcze przed najazdem tatarskim i kolonizacją tych obszarów przez ludność niemiecką, wieś zamieszkiwana była przez ludność pochodzenia polskiego. Na przestrzeni wieków wieś wielokrotnie zmieniała właściciela, w 1535 roku powstał tu nowy folwark, jako przynależny do Mikołajewic, znanych z eksploatacji złota. W 1812 roku, będąc własnością Ludwik Serafin Olszewski powiększył majątek ówczesnego dworu, który liczył w tym okresie 275 ha użytków rolnych. W dniu 26 sierpnia 1813 roku w pobliżu Warmątowic, na polach majątku, doszło do bitwy wojsk francuskich, marszałka Mac Donalda z wojskami prusko-rosyjskimi pod dowództwem generała Bluchnera. Zakończyła się ona zwycięstwem wojsk sprzymierzonych. Powyższa bitwa w historii tego rejonu zapisała się jako bitwa Nad Kaczawą, obejmowała ona swoimi działaniami rejon wsi Dnino, Warmątowice, Bielowice i Krajów. Oddzielną problematykę stanowią obiekty upamiętniające tę bitwę. W rejonie przeprowadzonych działań bitewnych postawiono szereg cenotafów, posadzono również drzewa.

W wieku XIX Warmątowice przynależały do grupy typowych wsi folwarczno – chałupniczych. Około 1900 roku majątek wsi przejmuje Alfred von Olszewski, który to w swoim testamencie przekazał ziemię dzieciom pod warunkiem repolonizacji, w przeciwnym wypadku, po śmierci żony miał on przejść w posiadanie Henryka Sienkiewicza. Pisarza pod wpływem którego Alfred von Olszewski ożywił swoją świadomość polskiego pochodzenia. Pisarz jednak zrzekła się wszelkich

praw do tych ziem, a majątek przeszedł w posiadanie Alfreda Olszewskiego. W 1946 roku wieś została zasiedlona polską ludnością napływową. Zamieszkały tu również rodziny zdemobilizowanych żołnierzy I i II Armii Wojska Polskiego.

Biorąc pod uwagę powyższe przyjąć należy iż:

1) osadnictwo na terenie obecnej gminy Krotoszyce kształtowało się w sposób zróżnicowany. Poszczególne miejscowości gminy powstawały z nadań książęcych (Krotoszyce, Czerwony Kościół), z nadań klasztorom (Janowicami, Bielowice, Winnica) lub jako siedziby rycerskie (Krajów);

2) na przestrzeni wieków miejscowości często zmieniały właścicieli;

3) na początku XVI w. przy dobrach ziemskich zaczęto wznosić rezydencje, które przebudowywano i modernizowano stosownie do rangi i zamożności właścicieli;

4) na przełomie XVIII i XIX w. przy dworach i pałacach zaczęto zakładać parki krajobrazowe, do których można zaliczyć park w Czerwonym Kościele, Krotoszycach i Warmątowicach lub mniejsze założenia parkowo ogrodowe w Bielowicach, Janowicach i Krajowie;

5) w XIX wieku, w związku z intensywnym rozwojem rolnictwa powstawać zaczęły folwarki, w skład których wchodziły budynki gospodarcze i związane z hodowlą zwierzęcą;

6) intensywny rozwój gospodarki rolnej tego terenu wiązać należy z powstawaniem młynów i młeczarni.

W II połowie XIX wieku na granicach gminy Krotoszyce została zbudowana linia kolejowa na trasie Legnica – Złotoryja. W latach 30 XX wieku powstała dwupasmowa droga szybkiego ruchu (autostrada) z Berlina w kierunku na Górny Śląsk, przez Wrocław.

2.4.1. OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ

Tabela 13. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie gminy Krotoszyce, stanowiących podstawę do wykonania gminnego rejestru zabytków gminy Krotoszyce, powiat legnicki.

	Miejscowość/adres	Obiekt	Data powstania	Nr rejestru
1	2	3	4	5
KOŚCIOŁY				
1	Czerwony Kościół	Kościół filialny p.w. Narodzenia N.M.P. (styl wczesnogotycki)	1302r., przebudowy: 1677, 1718, XVIII, XIX w.	A/1508/679
2	Kościelec	Kościół filialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa (styl gotycki)	XV w, XVII w.	A/2070/834
3	Krotoszyce	Kościół p.w. Wniebowzięcia N.M.P. (bez cech stylowych)	ok. 1305r., przebudowa: 1626, 1777r., 1874r.	A/2179/705
CMENTARZE				
4	Czerwony Kościół	Cmentarz przykościelny (nagrobki w murze, mauzoleum, drzewostan ok. 100 letni poza murem)	1600 r.	612/L/89

U W A R U N K O W A N I A

5	Kościelec	Cmentarz przykościelny (nagrobki, epitafia, krzyże, mauzoleum, drzewostan ok. 120 letni)	1522 r.	A/2071/689/L
6	Krotoszyce	Cmentarz przykościelny wraz ze współczesną rozbudową (drzewostan ok. 100 letni wraz z współczesnymi nasadzeniami)	1663 r.	A/2180/716/L
PARKI				
7	Bielowice	Park dworski o pow. 3,92 ha, w tym 0,05 ha woda. Drzewostan – 106 szt.	2 poł. XIX w.	471/L
8	Czerwony Kościół	Park angielski przy pałacu o pow. 2,18 ha, w tym 0,80 ha woda. Drzewostan – 203 szt. w tym 7 szt. drzew pomnikowych	I poł. XIX w.	450/L
9	Janowice Duże	Park przy pałacu o pow. 2,90 ha, w tym 0,50 ha woda. Drzewostan - 149 szt.	XIX w.	473/L
10	Krajów	Ogród dworski o pow. 3,75 ha, w tym 0,074 ha woda. Drzewostan – 407 szt. Najstarsze drzewa 200 letnie.	I poł. XIX w.	482/L
11	Krotoszyce	Ogród dworski (park krajobrazowy) o pow. 6,32 ha, w tym 0,58 ha woda. Drzewostan – 480 szt., w tym 13 szt. pomnikowych, 2 szt. – ok. 350 letnie.	XIX w.	617/L
12	Krotoszyce	Park krajobrazowy	XIX w.	475/L
13	Warmątowice	Park krajobrazowy, d. ogród ozdobny o pow. 19,03 ha, w tym 6,02 ha woda. Drzewostan – 1717 szt. w tym 15 szt. drzew pomnikowych	II poł. XVIII w.	455/L
PAŁACE				
14	Babin	Pałac	1892 r.	714/L
15	Bielowice	Pałac wraz z folwarkiem	III ćw. XIX w.	1066/L
16	Czerwony Kościół	Pałac (styl neorenesans) kubatura 3400 m ³ pow. użyt. 426 m ²	1315 r. przebudowa 1776 r., XIX i XX w.	486/L
17	Janowice Duże	Pałac (styl barokowy / klasycyzm) kubatura 3328,5 m ³ pow. użyt. 475,5 m ²	XVIII w., XIX w., 1964 r.	487/L
18	Krajów	Dwór (styl renesansowy) kubatura 3446,8 m ³ pow. użyt. 492 m ²	1546 r. przebudowa 1700 r. 1964r.	704/L
19	Krotoszyce	Pałac (styl renesans/ neorenesans) kubatura 7064 m ³ pow. użyt. 784,9 m ²	1303 r. przebudowa 1686 r. modernizacja 1894 r. XIX w.	706 617/L
20	Szymanowice	Dwór (bezstylowy) kubatura 2821,4 m ³ pow. użyt. 576 m ²	II poł. XVII w. przebudowa XIX w.	786/L
21	Tyńczyk Legnicki	Pałac (styl neobarokowy) kubatura 3026 m ³ pow. zab. 588 m ³	lata 80 XIX w.	715/L
22	Warmątowice	Budynek dworski / pałac	1602 r.	713/120/L

U W A R U N K O W A N I A

		kubatura 109,4 m ³ pow. użyt. 182,9 m ²	Przebudowa 1748 r. i XX w.	
--	--	--	-------------------------------	--

Pozostałe obiekty zabytkowe

23	Bielowice	Zespół dworski (budynek mieszkalny, 2 budynki gospodarcze, 2 obory, 2 stodoły)	II poł. XIX w.	1066/L
24	Czerwony Kościół	Dwa budynki mieszkalne, budynek oficyny dworskiej	XVIII, I poł XIX w.	90/A/02/1-2
25	Czerwony Kościół	Budynek obory w granicach murów obwodowych	k. XIX w.	A/1802
26	Warmątowice	Budynek gosp. kubatura 771 m ³ pow. zab.125 m ²	XVIII w.	713/L
27	Warmątowice	Pawilon ogrodowy/ kapliczka (styl barokowy) kubatura 126 m ³	XVIII w	934/L
28	Warmątowice	Zespół folwarczny (1 budynek mieszkalny i 6 budynków gospodarczych)	XVII – XIX w. 1912r.	954/L
29	Winnica	Klasztor cysterski/d.dom zakonników grangii cysterskiej (styl barokowy) kubatura 9000 m ³ pow. użyt. 1500 m ² pow. zab. 902 m ² .	XVII, XVIII w. przebudowa: 1810 r.	1067/L
30	Winnica	Kuźnia w zespole pocysterskim (barok - obiekt zbudowany na planie ośmiokąta) kubatura 502 m ³ pow. użyt. 152 m ²	XVIII w.	823/L

Stanowiska archeologiczne

31	Kozice	Stanowisko 1. Cmentarzysko kultury łużyckiej i osada wielokulturowa	IV okres EB i XII – XIII w.	74/85/418/Arch/69
32	Krajów	Stanowisko 1/59. Grodzisko	wczesne średniowiecze	6/85/11/Arch/64
33	Krotoszyce	Stanowisko 9/43. Grodzisko	wczesne średniowiecze	114/85/726/Arch/74
34	Krotoszyce	Stanowisko 44. Osada wielokulturowa	Neolit, EB, okres wpływów rzymskich, wczesne średniowiecze	73/85/417/Arch/69
35	Prostynia	Stanowisko 2. Osada wielokulturowa	EB, wczesne średniowiecze	78/85/423/Arch/69

Tabela 14. Wykaz obiektów wpisanych do ewidencji zabytków położonych na terenie gminy Krotoszyce, stanowiących podstawę do wykonania gminnej ewidencji zabytków gminy Krotoszyce, powiat legnicki.

	Miejscowość/adres	Obiekt	Data powstania	Uwagi
1	2	3	4	5
CMENTARZE				
1	Janowice Duże	Teren po cmentarzu wojennym Armii Czerwonej	Zwłoki ekshumowano w 1952 r. i przeniesiono na cmentarz do Legnicy	Wskazanie: trwale oznaczyć
2	Wilczyce	j.w. (przy domu nr 38 słup kamienny)	j.w.	Wskazanie: zachować słup granitowy jako ślad
3	Czerwony Kościół	Cmentarz		
4	Kościelec	Cmentarz		
Miejsca upamiętniające bitwę nad Kaczawą w 1813 r.				
5	Kościelec	Cenotaf (naprzeciw wejścia do kościoła)	Ku czci poległych w 1866 i 1871	
6	Bielowice	Pomnik bitwy nad Kaczawą 26 sierpień 1813 r.	26 VIII 1817	Zniszczony w 1945 r.
7	Bielowice	Dom inwalidów przy pomniku		Zachowane fundamenty
8	Bielowice przy drodze polnej do Słupa	Cenotaf 1813 r.		
9	Bielowice przy drodze na Stary Jawor	Cenotaf 1813 r.		
10	Janowice Duże	Cenotaf	W 100 rocznicę bitwy z 1813 r.	
11	Dunino	Cenotaf 1813 r.	j.w. 1908 r.	
12	Janowice Duże - Krajów	Cenotaf 1813 r.	j.w.	Leży licem do ziemi.
13	Dunino	Cenotaf 1914 - 1918	1920 r.	
14	Dunino	Mauzoleum Bitwy nad Kaczawą 1813 r. Gromadzono tu pamiątki po bitwie z 1813 r. W otoczeniu drzewostan ok. 100 letni.	1909 r.	
15	Droga Krajów – Łażniki	Miejsce po cenotafie bitwy 1813 r.		
16	Krajów	Mogiła zbiorowa żołnierzy francuskich.	1813 r.	
17	Krajów	Cenotaf 1813 r.	1913 r.	
18	Krajów	Epitafium na wschodniej ścianie pałacu	XVI – XVII w.	
19	Krotoszyce (przed kościołem na podjeździe)	Miejsce po cenotafie	1914 – 1920 r	
20	Smokowice	Miejsce po cenotafie	1913 r.	
21	Warmątowice	Cenotaf 1813	1813 r.	
22	Skrzyżowanie dróg Winnica - Bielowice	Cenotaf 1813 (przeniesiony do mauzoleum w Duninowie – leży złożony)		

U W A R U N K O W A N I A

23	Wilczyce (przy domu mieszkalnym nr 25)	Cenotaf 1914 – 1918		
24	Dunino	Teren pocmentarny epidemiczny	XIX w.	
25	Czerwony Kościół	Kaplica grobowa rodu Rothkirchów	XIX w.	
26	Droga z Winnicy do Warmątowic	Miejsce po Lipie Bluchera. Stał też pomnik bitwy n/Kaczawą z 1813r.	XIX w.	
27	Kozice (posadzona na grobie oficera francuskiego na drodze między wsiami Janowice Duże a Tyńczyk Legnicki)	Lipa Yorcka	1836 r.	
28	Tyńczyk Legnicki	Lipa Gneisenava	1836 r.	
29	Szymanowice	Teren pocmentarny wojenny z 1813 r.	1813 r.	
30	Krotoszyce (wzgórze 197 m npm)	Mauzoleum rodzinne		
Pozostałe obiekty zabytkowe				
31	Winnica	Oficyna mieszkalno – gospodarcza (elementy barokowe) kubatura 2020 m ³ pow. zab. 505 m ²	XVIII w.	
32	Winnica	Oficyna mieszkalna klasztoru cysterskiego	XVIII w. przebudowa XX w.	
33	Winnica	Remiza strażacka	1900 r.	
34	Tyńczyk Legnicki	Folwark 5 budynków gospodarczych	Od lat 80 XIX w.	
35	Smokowice	Chałupa nr 10	XVIII w.	
36	Krotoszyce	Zespół zabudowań młyna 4 budynki plus 4 stodoły	ok. 1870 r.	
37	Krotoszyce	Zespół folwarczny 10 budynków	ok. 1870 r.	
38	Babin	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 2
39	Babin	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	nr 4
40	Babin	Stodoła	k. XIX w.	przy nr 4
41	Babin	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	nr 5
42	Babin	Stodoła	k. XIX w.	nr 6
43	Babin	Dom mieszkalny	pocz. XX w.	nr 7
44	Babin	Budynki gospodarcze	pocz. XX w.	przy nr 7
45	Babin	Obora	k. XIX w.	przy nr 7
46	Babin	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 9
47	Czerwony Kościół	Dom mieszkalny	pocz. XX w.	nr 4
48	Czerwony Kościół	Dom mieszkalno – gospodarczy	pocz. XX w.	nr 7
49	Czerwony Kościół	Obora	pocz. XX w.	przy nr 7
50	Czerwony Kościół	Budynek gospodarczy	pocz. XX w.	przy nr 7
51	Czerwony Kościół	Obora	XIX/XX w.	nr 8
52	Czerwony Kościół	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 9
53	Czerwony Kościół	Dom mieszkalny	pocz. XX w.	nr 15
54	Czerwony Kościół	Obora	II poł XIX w.	przy nr 15
55	Czerwony Kościół	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	przy nr 15
56	Czerwony Kościół	Stodoła I	pocz. XX w.	przy nr 15
57	Czerwony Kościół	Stodoła II	pocz. XX w.	przy nr 15
58	Czerwony Kościół	Dom mieszkalno – gospodarczy	XIX/XX w.	nr 18
59	Czerwony Kościół	Dom mieszkalno – gospodarczy	k.XIX,XX w.	nr 19
60	Czerwony Kościół	Dom mieszkalny	XIX/XX w.	nr 20
61	Czerwony Kościół	Stodoła	pocz. XX w.	przy nr 20

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

U W A R U N K O W A N I A

62	Czerwony Kościół	Dom mieszkalny	k.XIX w.	nr 22
63	Czerwony Kościół	Stodoła przy	k.XIX w.	nr 22
64	Czerwony Kościół	Dom mieszkalny	k.XIX w.	nr 29
65	Czerwony Kościół	Dom mieszkalny	k.XIX w.	nr 30
66	Czerwony Kościół	Dom mieszkalny	k.XIX w.	nr 32
67	Dunino	Dom mieszkalny	k.XIX w.	nr 1
68	Dunino	Stodoła	k.XIX,XX w.	przy nr 1
69	Dunino	Obora	k.XIX w.	przy nr 1
70	Dunino	Dom mieszkalno – gospodarczy	Pocz.XXw.	nr 2
71	Dunino	Dom mieszkalny	1879r.	nr 3
72	Dunino	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 5
73	Dunino	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 7
74	Dunino	Stodoła	1892r.	przy nr 7
75	Dunino	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 8
76	Dunino	Dom mieszkalny	II poł. XIX w.	nr 12
77	Dunino	Budynek gospodarczy	II poł. XIX w.	przy nr 12
78	Dunino	Stodoła	II poł. XIX w.	przy nr 12
79	Dunino	Obora	k. XIX w.	przy nr 12
80	Dunino	Dom mieszkalny	II poł. XIX w.	nr 13
81	Dunino	Budynek gospodarczy	Pocz. XX w.	przy nr 13
82	Dunino	Chlew	II poł. XIX w.	przy nr 13
83	Dunino	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 14
84	Dunino	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	przy nr 14
85	Dunino	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	przy nr 14
86	Dunino	Spichlerz	k. XIX w.	przy nr 14
87	Dunino	Dom mieszkalny	II poł. XIX w.	nr 16
88	Dunino	Dom mieszkalny	Pocz. XX w.	nr 17
89	Dunino	Dom mieszkalny	1880r.	nr 19
90	Dunino	Stodoła	k. XIX w.	przy nr 19
91	Dunino	Obora	1887r.	przy nr 19
92	Dunino	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	nr 20
93	Dunino	Stodoła	k. XIX w.	przy nr 20
94	Dunino	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	przy nr 22
95	Dunino	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 23
96	Dunino	Zabudowania gospodarcze	k. XIX w.	przy nr 23
97	Dunino	Dom mieszkalny	1831r.	nr 24
98	Dunino	Stodoła	Pocz. XIX w.	przy nr 24
99	Dunino	Dom mieszkalno – gospodarczy	Pocz. XX w.	nr 25
100	Dunino	Stodoła	Pocz. XX w.	przy nr 25
101	Dunino	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 27
102	Dunino	Obora	k. XIX w.	przy nr 27
103	Dunino	Stodoła	k. XIX w.	przy nr 27
104	Janowice Duże	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 2
105	Janowice Duże	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	nr 8
106	Janowice Duże	Dom mieszkalny	Pocz. XX w.	nr 10
107	Janowice Duże	Zabudowania mieszkalno - gospodarcze	k. XIX w.	przy nr 10
108	Janowice Duże	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	nr 11
109	Janowice Duże	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	nr 12
110	Janowice Duże	Obora	II poł XIX w.	przy nr 12
111	Janowice Duże	Dom mieszkalny	II poł XIX w.	nr 17
112	Janowice Duże	Obora	XIX/XX w.	przy nr 17
113	Janowice Duże	Dom mieszkalny	Pocz. XX w.	nr 18
114	Janowice Duże	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 25
115	Janowice Duże	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 31
116	Janowice Duże	Budynek gospodarczy	Pocz. XX w.	przy nr 32
117	Janowice Duże	Dom mieszkalny	Pocz. XX w.	nr 33

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

U W A R U N K O W A N I A

118	Janowice Duże	Dom mieszkalno – gospodarczy	I poł. XIX w.	nr 35
119	Kościelec	Szkoła	II poł. XIX w.	nr 5
120	Kościelec	Dom mieszkalny	II poł. XIX w.	nr 1
121	Kościelec	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	przy nr 1
122	Kościelec	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 2
123	Kościelec	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 3
124	Kościelec	Stodoła	k. XIX w.	przy nr 3
125	Kościelec	Stodoła	k. XIX w.	przy nr 3
126	Kościelec	Dom mieszkalny	II poł XIX w.	nr 8
127	Kościelec	Obora	k. XIX w.	przy nr 8
128	Kościelec	Stodoła	k. XIX w.	przy nr 8
129	Kościelec	Gołębnik	XIX/XX w.	przy nr 8
130	Krajów Górny	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 20
131	Krajów Górny	Stajnia	k. XIX w.	przy nr 20
132	Krajów Górny	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 23
133	Krajów Górny	Stodoła	k. XIX w.	przy nr 23
134	Krajów Górny	Kapliczka	II poł XIX w.	obok nr 23
135	Krajów Górny	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	przy nr 23
136	Krajów Górny	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	przy nr 25
137	Krajów Górny	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	nr 26
138	Krajów Górny	Stodoła I	II poł XIX w.	przy nr 26
139	Krajów Górny	Stodoła II	II poł XIX w.	przy nr 26
140	Krajów Górny	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 27
141	Krajów Górny	Obora	k. XIX w.	przy nr 27
142	Krajów Górny	Dom mieszkalno – gospodarczy	II poł XIX w.	nr 29
143	Krajów Górny	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 30
144	Krajów Górny	Dom mieszkalny	k. XIX w.	nr 31
145	Krotoszyce	Plebania	Pocz. XX w.	ul. Piastowska 43
146	Krotoszyce	Urząd Gminy	XIX/XX w.	ul. Piastowska 46
147	Krotoszyce	Szkoła	k. XIX w.	ul. Piastowska 41
148	Krotoszyce	Poczta	Pocz. XX w.	ul. Piastowska 60
149	Krotoszyce	Młyn, ob. magazynowy	k. XIX w.	ul. Piastowska 16
150	Krotoszyce	Mechanizm dźwigu przy młynie	k. XIX w.	przy nr 16
151	Krotoszyce	Remiza	k. XIX w.	
152	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 2B
153	Krotoszyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	II poł XIX w.	ul. Piastowska 6
154	Krotoszyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 8
155	Krotoszyce	Stodoła I	k. XIX w.	ul. Piastowska 8
156	Krotoszyce	Stodoła II	k. XIX w.	ul. Piastowska 8
157	Krotoszyce	Stodoła III	k. XIX w.	ul. Piastowska 8
158	Krotoszyce	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 8
159	Krotoszyce	Obora	Poł XIX w.	ul. Piastowska 9
160	Krotoszyce	Spichlerz	Poł XIX w.	ul. Piastowska 9
161	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Parkowa 1
162	Krotoszyce	Stodoła	k. XIX w.	ul. Parkowa 1
163	Krotoszyce	Stajnia	II poł XIX w.	ul. Parkowa 1
164	Krotoszyce	Budynek gospodarczy	II poł XIX w.	ul. Parkowa 1
165	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 14
166	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 15
167	Krotoszyce	Obórka	k. XIX w.	ul. Piastowska 15
168	Krotoszyce	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 15
169	Krotoszyce	Dom mieszkalny	1890r.	ul. Piastowska 14
170	Krotoszyce	Stodoła	k. XIX w.	ul. Piastowska 14
171	Krotoszyce	Stajnia	k. XIX w.	ul. Piastowska 14
172	Krotoszyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 17
173	Krotoszyce	Budynek gospodarczy	1860r.	ul. Piastowska 17
174	Krotoszyce	Dom mieszkalny	I poł XIX w.	ul. Piastowska 16a

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

U W A R U N K O W A N I A

175	Krotoszyce	Stodoła	k. XIX w.	ul. Piastowska 16a
176	Krotoszyce	Stodoła	k. XIX w.	ul. Piastowska 19
177	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 18
178	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 21
179	Krotoszyce	Stodoła i spichlerz	k. XIX w.	ul. Piastowska 21
180	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Gwarna 2B
181	Krotoszyce	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	ul. Gwarna 2B
182	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Gwarna 12
183	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Gwarna 16
184	Krotoszyce	Studnia	k. XIX w.	ul. Gwarna 16
185	Krotoszyce	Stodoła	k. XIX w.	ul. Gwarna 16
186	Krotoszyce	Obora	k. XIX w.	ul. Gwarna 16
187	Krotoszyce	Obora	k. XIX w.	ul. Piastowska 25
188	Krotoszyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 22
189	Krotoszyce	Dom mieszkalny	1905r.	ul. Piastowska 24
190	Krotoszyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 27
191	Krotoszyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	II poł XIX w.	ul. Piastowska 27
192	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 27
193	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX /XXw.	ul. Piastowska 27
194	Krotoszyce	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 31
195	Krotoszyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 34
196	Krotoszyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 35
197	Krotoszyce	Budynek gospodarczy	II poł XIX w.	ul. Piastowska 40
198	Krotoszyce	Dom mieszkalny	Pocz. XXw.	ul. Piastowska 40b
199	Krotoszyce	Dom mieszkalny, ob. mleczarnia	Pocz. XXw.	ul. Ogrodowa 4
200	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 45
201	Krotoszyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	XIX /XXw.	ul. Piastowska 42
202	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 50
203	Krotoszyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 52
204	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 58
205	Krotoszyce	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 58
206	Krotoszyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 60
207	Krotoszyce	Dom mieszkalny	Pocz. XXw.	ul. Krótka 1
208	Krotoszyce	Stodoła i obora	k. XIX w.	ul. Krótka 1
209	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 64
210	Krotoszyce	Dom mieszkalny	Pocz. XXw.	ul. Piastowska 59
211	Krotoszyce	Dom mieszkalny	I poł XIX w.	ul. Piastowska 66
212	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Słoneczna 2
213	Krotoszyce	Stodoła	k. XIX w.	ul. Słoneczna 2
214	Krotoszyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 61
215	Krotoszyce	Stodoła	k. XIX w.	ul. Piastowska 61
216	Krotoszyce	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	ul. Piastowska 61
217	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 70
218	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 72
219	Krotoszyce	Stodoła	k. XIX w.	ul. Piastowska 72
220	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	ul. Piastowska 71
221	Krotoszyce	Dom mieszkalny	Pocz. XXw.	ul. Piastowska 73
222	Krotoszyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 1
223	Kozice	Obora I	k. XIX w.	Przy nr 1
224	Kozice	Obora II	k. XIX w.	Przy nr 1
225	Kozice	Dom mieszkalny	II poł XIX w.	Nr 3
226	Kozice	Stodoła	k. XIX w.	Nr 5
227	Kozice	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 6
228	Kozice	Stodoła	k. XIX w.	Nr 6
229	Kozice	Obora	k. XIX w.	Nr 6
230	Kozice	Obora	1858r.	Nr 8a
231	Kozice	Dom mieszkalny	1823r.	Nr 8a

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

U W A R U N K O W A N I A

232	Kozice	Dom mieszklany	k. XIX /pocz.XXw.	Nr 10
233	Kozice	Stodoła	pocz.XXw.	Przy nr 10
234	Kozice	Dom mieszklany	II poł XIX w.	Nr 12
235	Kozice	Dom mieszklany	II poł XIX w.	Nr 13
236	Prostynia	Dom mieszklany	Pocz.XXw.	Nr 1
237	Prostynia	Dom mieszklany	Ok. 1870r.	Nr 2
238	Prostynia	Obora	k. XIX w.	Przy nr 2
239	Prostynia	Budynek gospodarczy	k. XIX /XXw.	Przy nr 2
340	Prostynia	Dom mieszklany	1870r.	Nr 2b
241	Prostynia	Dom mieszklany	1811r.	Nr 4
242	Prostynia	Dom mieszklany	Pocz.XXw.	Nr 6
243	Prostynia	Dom mieszkalno – gospodarczy	1884r.	Nr 8
244	Prostynia	Stodoła	XIX /XXw.	Przy nr 8
245	Prostynia	Dom mieszklany	Pocz. XX w.	Nr 10
246	Prostynia	Dom mieszklany	Pocz. XX w.	Nr 12
247	Prostynia	Dom mieszklany	k. XIX w.	Nr 14
248	Szymanowice	Altanka, domek myśliwski	Pocz. XXw.	Za pałacem
249	Szymanowice	Dom mieszkalno – gospodarczy	Pocz. XXw.	Nr 6
250	Szymanowice	Stodoła I	k. XIX w.	Przy nr 6
251	Szymanowice	Stodoła II	k. XIX w.	Przy nr 6
252	Szymanowice	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	Przy nr 6
253	Święciany - Krotoszyce	Obora	k. XIX w.	Nr 1
254	Święciany - Krotoszyce	Stodoła	k. XIX w.	Nr 2
255	Tyńczyk Legnicki	Kapliczka	II poł XIX w.	Obok przystanku PKS
256	Tyńczyk Legnicki	Dom mieszklany	k. XIX w.	Nr 1
257	Tyńczyk Legnicki	Dom mieszklany	k. XIX w.	Nr 8
258	Tyńczyk Legnicki	Dom mieszklany	k. XIX w.	Nr 9
259	Tyńczyk Legnicki	Obora	Pocz. XX w.	Przy nr 9
260	Tyńczyk Legnicki	Stodoła	k. XIX w.	Przy nr 9
261	Tyńczyk Legnicki	Chlewik	k. XIX w.	Nr 10
262	Tyńczyk Legnicki	Dom mieszklany	k. XIX w.	Nr 11
263	Tyńczyk Legnicki	Dom mieszkalno – gospodarczy	I poł. XIX w.	Nr 12
264	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszklany	Pocz. XXw.	Nr 1
265	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Obora	k. XIX w.	Przy nr 1
266	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszklany	k. XIX w.	Nr 2
267	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszklany	k. XIX w.	Nr 3
268	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszklany	Pocz. XX w.	Nr 6
269	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszklany	Pocz. XX w.	Nr 7
270	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszklany	Pocz. XX w.	Nr 8
271	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszklany	Pocz. XX w.	Nr 9
272	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Stodoła	Pocz. XX w.	Nr 11
273	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 11
274	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 12
275	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszkalno – gospodarczy	II poł XIX w.	Nr 19
276	Warmątowice	Dom mieszklany	Pocz. XX w.	Nr 20

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

U W A R U N K O W A N I A

	Sienkiewiczowskie			
277	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 21
278	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Stodoła	k. XIX w.	Przy nr 21
279	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Obora	k. XIX w.	Przy nr 21
280	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 23
281	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszkalno – gospodarczy	Pocz. XX w.	Nr 25
282	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 26
283	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 27
284	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszkalny	Pocz. XX w.	Nr 29
285	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Obora	Pocz. XX w.	Nr 30
286	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszkalny	Pocz. XX w.	Nr 31
287	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Obora	k. XIX w.	Przy nr 31
288	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 33
289	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 34
290	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Obora	k. XIX w.	Przy nr 34
291	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 1
292	Wilczyce	Stodoła	k. XIX w.	Przy nr 1
293	Wilczyce	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	Przy nr 1
294	Wilczyce	Stodoła	k. XIX w.	Obok nr 1
295	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 2
296	Wilczyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	II poł XIX w.	Nr 3
297	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 5
298	Wilczyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 6
299	Wilczyce	Dom mieszkalny	II poł XIX w.	Nr 7
300	Wilczyce	Budynek gospodarczy	II poł XIX w.	Przy nr 7
301	Wilczyce	Stodoła	II poł XIX w.	Przy nr 7
302	Wilczyce	Dom mieszkalny	II poł XIX w.	Nr 8
303	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 9
304	Wilczyce	Stodoła	II poł XIX w.	Przy nr 9
305	Wilczyce	Stajnia	k. XIX w.	Przy nr 9
306	Wilczyce	Dom mieszkalny	Pocz. XXw.	Nr 10
307	Wilczyce	Obora	k. XIX w.	Obok nr 10
308	Wilczyce	Stodoła	k. XIX w.	Obok nr 10
309	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 11
310	Wilczyce	Stajnia	k. XIX w.	Przy nr 11
311	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 12
312	Wilczyce	Budynek gospodarczy (d. kuźnia)	k. XIX w.	Przy nr 12
313	Wilczyce	Obora	poł XIX w.	Nr 13
314	Wilczyce	Stodoła	k. XIX w.	Nr 14
315	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 15
316	Wilczyce	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	Przy nr 15
317	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 16
318	Wilczyce	Spichlerz	k. XIX w.	Przy nr 16
319	Wilczyce	Stodoła	k. XIX w.	Przy nr 16

U W A R U N K O W A N I A

320	Wilczyce	Obora	k. XIX w.	Nr 16
321	Wilczyce	Dom mieszkalny	XIX/XX w.	Nr 17
322	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 17
323	Wilczyce	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	Przy nr 17
324	Wilczyce	Obora	k. XIX w.	Przy nr 17
325	Wilczyce	Stodoła	k. XIX w.	Przy nr 17
326	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 18
327	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 18a
328	Wilczyce	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	Nr 19
329	Wilczyce	Stodoła	k. XIX w.	Przy nr 19
330	Wilczyce	Dom mieszkalny	Pocz. XX w.	Nr 20
331	Wilczyce	Dom mieszkalny	XIX/XX w.	Nr 21
332	Wilczyce	Stodoła	k. XIX w.	Przy nr 21
333	Wilczyce	Chlew	k. XIX w.	Przy nr 21
334	Wilczyce	Obora	k. XIX w.	Przy nr 21
335	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 24
336	Wilczyce	Obora	k. XIX w.	Przy nr 24
337	Wilczyce	Stodoła	k. XIX w.	Nr 26
338	Wilczyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Przy nr 26
339	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 26
340	Wilczyce	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 27
341	Wilczyce	Obora	k. XIX w.	Przy nr 27
342	Wilczyce	Dom mieszkalny	Pocz. XX w.	Nr 28
343	Wilczyce	Stodoła	II poł XIX w.	Przy nr 28
344	Wilczyce	Obora	k. XIX w.	Przy nr 28
345	Wilczyce	Szkoła	Pocz XX w.	Nr 29
346	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 30
347	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 32
348	Wilczyce	Dom mieszkalny	Poł. XIX w.	Nr 36
349	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 39
350	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 40
351	Winnica	Klasztor cysterski		XVIII,XX w.
352	Winnica	Stajnia	Poł. XIX w.	Przy opactwie
353	Winnica	Stodoła	II poł XIX w.	Przy opactwie
354	Winnica	Obora	Poł. XIX w.	Przy opactwie
355	Winnica	Spichlerz	XVIII, XX w.	Przy opactwie
356	Winnica	Dom mieszkalno – gospodarczy	II poł XIX w.	Przy opactwie
357	Winnica	Oficyna mieszkalno – gospodarcza z zespołem klasztornym	Poł. XIX w.	Przy opactwie
358	Winnica	Pawilon ogrodowy	II poł XIX w.	Przy opactwie
359	Wilczyce	Kapliczka	I poł. XIX w.	Za nr 21
360	Wilczyce	Remiza	II poł XIX w.	Przy nr 31
361	Winnica	Zespół gospodarczy	II poł XIX w.	Nr 3
362	Winnica	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 3
363	Winnica	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 4
364	Winnica	Zabudowania gospodarcze	k. XIX w.	Nr 5
365	Winnica	Stajnia	Pocz. XXw.	Przy nr 5
366	Winnica	Stodoła	II poł XIX w.	Przy nr 5
367	Winnica	Stodoła	Pocz. XXw.	Nr 5
368	Winnica	Dom mieszkalno – gospodarczy	II poł XIX w.	Przy nr 5
369	Winnica	Dom mieszkalno – gospodarczy	Pocz. XXw.	Nr 6
370	Wilczyce	Dom mieszkalny	Pocz. XXw.	Nr 7
371	Wilczyce	Dom mieszkalny	XIX/XX w.	Nr 8
372	Winnica	Obora	II poł XIX w.	Przy nr 8
373	Winnica	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 9
374	Winnica	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 14
375	Winnica	Stodoła	II poł XIX w.	Przy nr 14

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

U W A R U N K O W A N I A

376	Winnica	Stajnia	II poł XIX w.	Przy nr 14
378	Winnica	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 15
379	Winnica	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 16
380	Wilczyce	Stodoła	XIX/XX w.	Przy nr 16
381	Wilczyce	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 17
382	Winnica	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 18
383	Winnica	Stodoła	k. XIX w.	Przy nr 18
384	Winnica	Stodoła	k. XIX w.	Nr 20
385	Winnica	Dom mieszkalny	II poł XIX w.	Nr 21
386	Winnica	Obora	k. XIX w.	Przy nr 21
387	Winnica	Stodoła	XIX/XX w.	Przy nr 21
388	Winnica	Stajnia	k. XIX w.	Przy nr 21
389	Winnica	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 23
390	Winnica	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 25
391	Wilczyce	Obora	k. XIX w.	Przy nr 25
392	Wilczyce	Zabudowania gospodarcze	k. XIX w.	Przy nr 25
393	Winnica	Stajnia	k. XIX w.	Przy nr 25
394	Winnica	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 26
495	Winnica	Stodoła	II poł XIX w.	Przy nr 26
396	Winnica	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 29
397	Winnica	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 31
398	Winnica	Obórka	XIX/XX w.	Nr 34
399	Winnica	Budynek gospodarczy	Pocz. XX w.	Nr 39
400	Winnica	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 40
401	Winnica	Dom mieszkalny	II poł XIX w.	Nr 41
402	Winnica	Dom mieszkalno – gospodarczy	II poł XIX w.	Nr 43
403	Winnica	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 44
404	Winnica	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 45
405	Winnica	Dom mieszkalny	II poł XIX w.	Nr 47
406	Winnica	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 51
407	Winnica	Dom mieszkalny	II poł XIX w.	Nr 52
408	Winnica	Stodoła	II poł XIX w.	Nr 54
409	Winnica	Obora	k. XIX w.	Nr 56
410	Winnica	Budynek gospodarczy	k. XIX w.	Nr 61
411	Winnica	Dom mieszkalno – gospodarczy	k. XIX w.	Nr 62
412	Winnica	Zabudowania mieszkalno - gospodarcze	XIX/XX w.	Nr 70
413	Winnica	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Nr 72

Tabela 15. Wykaz obiektów dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków prowadzonego przez Wójta Gminy Krotoszyce.

	Miejscowość/adres	Obiekt	Data powstania	Uwagi/właściciel
1	2	3	4	5
1	Czerwony Kościół	Kapliczka grobowa rodziny Koenig	II poł.XIX w.	Parafia Rzymsko – Katolicka w Krotoszycach
2	Dunino	Muzeum bitwy nad Kaczawą	XX w.	Gmina Krotoszyce, właściciel prywatny
3	Dunino	Obelisk	I poł XX w.	właściciel prywatny
4	Dunino	Młyn gospodarczy	II poł XIX w.	właściciel prywatny
5	Janowice Duże	Obelisk	I poł XX w.	Gmina Krotoszyce
6	Kościelec	Obelisk	II poł XX w.	Gmina Krotoszyce
7	Kościelec	Krzyż pokutny	I poł XX w.	Gmina Krotoszyce
8	Kościelec	Dom winoogrodnika	II poł XVIII w.	właściciel prywatny
9	Kościelec	Grób rodziny Olszewskich	II poł XIX w.	Parafia Rzymsko – Katolicka
10	Krotoszyce	Młyn gospodarczy		właściciel prywatny
11	Krajów	Obelisk	I poł XX w.	Gmina Krotoszyce
12	Tyńczyk Legnicki	Kapliczka	II poł XIX w.	
13	Warmątowice Sienkiewiczowskie	Obelisk	I poł XX w.	Gmina Krotoszyce
14	Wilczyce	Obelisk	I poł XX w.	Gmina Krotoszyce
15	Winnica	Kaplica	I poł XIX w.	Parafia Rzymsko – Katolicka

Tabela 16. Wykaz stanowisk archeologicznych gminy Krotoszyce, powiat legnicki.

o.	r stanowiska iejscu	Nr obszaru	Nr stanowiska na obszarze	Rodzaj stanowiska	Kultura	Chronologia
1	2	3	4	5	6	7
Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków						
patrz rozdz. 2.4.1. Obszary i obiekty objęte ochroną konserwatorską, tabela nr 13. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie gminy Krotoszyce, stanowiących podstawę do wykonania gminnego rejestru zabytków gminy Krotoszyce, powiat legnicki.						
BABIN						
1.	1	78-20	49	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	KPL	późne średniowiecze XIII-XIV wczesne średniowiecze VII-IX pradzieje neolit
2.	2	78-20	50	punkt osadniczy śląd osadnictwa	przeworska	pradzieje OWR
3.	1	79-20	51	osada osada		późne średniowiecze wczesne średniowiecze
4.	2	79-20	53	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		późne średniowiecze XIV-XVI pradzieje
5.	3	78-20	54	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	łużycka	późne średniowiecze XIII-XIV pradzieje halsztat
6.	4	78-20	55	śląd osadnictwa osada osada	przeworska łużycka	pradzieje OWR ep. brazu III
7.	5	78-20	56	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	łużycka	średniowiecze pradzieje halsztat?
BIELOWICE						
8.	1	79-20	3	śląd osadnictwa	łużycka	ep. brazu III
9.	2	79-20	63	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa		późne średniowiecze XIII-XIV wczesne średniowiecze VIII-X pradzieje
CZERWONY KOŚCIÓŁ						
10.	1	78-19	95	śląd osadnictwa	przeworska?	OWR
11.	2	78-19	96	śląd osadnictwa		OWR
12.	3	78-19	97	droga/szlak		OWR
13.	4	78-19	98	śląd osadnictwa		pradzieje
14.	5	78-19	99	cmentarzysko ciałopalne		pradzieje
15.	6	78-19	100	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
16.	7	78-19	101	śląd osadnictwa		pradzieje
17.	8	78-19	102	śląd osadnictwa		pradzieje
18.	9	78-19	103	śląd osadnictwa		pradzieje
DUNINO						
19.	3	78-20	11	śląd osadnictwa	celtycka	Laten A
20.	4	78-20	12	śląd osadnictwa	przeworska	OWR
21.	2	78-20	13	cmentarzysko ciałopalne		Laten - OWR
22.	1	78-20	14	cmentarzysko ciałopalne	przeworska	Laten - OWR
23.	5	78-20	28	punkt osadniczy śląd osadnictwa	łużycka	pradzieje ep. brazu III-IV
24.	6	78-20	29	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	przedłużycka?	późne średniowiecze XIV-XV pradzieje ep. brazu II

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

U W A R U N K O W A N I A

1	2	3	4	5	6	7
25.	7	78-20	30	śląd osadnictwa osada osada	przedłużycka? łużycka	pradzieje OWR ep. brazu V- halsztat
26.	8	78-20	31	śląd osadnictwa osada osada	przeworska łużycka	pradzieje laten II – I PNE ep. brazu V- halsztat
27.	9	78-19	104	śląd osadnictwa	przeworska	OWR
28.	10	78-19	105	śląd osadnictwa		OWR
29.	11	78-19	106	grodzisko?		
30.	12	78-19	107	osada śląd osadnictwa		późne średniowiecze pradzieje
31.	13	78-19	108	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
32.	14	78-19	109	osada		wczesne średniowiecze
33.	15	78-19	110	śląd osadnictwa		średniowiecze XII-XIV
JANOWICE DUŻE						
34.	1	79-20	52	osada		późne średniowiecze – ON XIV-XVI
35.	2	79-20	55	osada		późne średn. – ON XIV-XVI
KOZICE						
36.	1	79-20	1	osada osada cmentarzysko śląd osadnictwa	łużycka	późne średniowiecze wczesne średniowiecze neolit
37.	2	79-20	2	osada śląd osadnictwa cmentarzysko	łużycka	średniowiecze wczesne średniowiecze
38.	3	79-20	54	osada osada		późne średniowiecze XIII/XIV wczesne średniowiecze XI- XIII
KRAJÓW						
39.	3	79-19	56	śląd osadnictwa		pradzieje
40.	4	79-19	57	osada śląd osadnictwa	łużycka	halsztat wczesne średniowiecze XI-XII
41.	2	79-19	58	cmentarzysko osada osada	łużycka	ep. brazu III-V wczesne średniowiecze X-XI późne średniowiecze
42.	1	79-19	59	grodzisko		wczesne średniowiecze VIII- IX
43.	5	79-19	60	osada	łużycka	halsztat
44.	6	79-19	61	śląd osadnictwa		pradzieje
45.	7	79-19	62	osada śląd osadnictwa		pradzieje późne średniowiecze
46.	8	79-19	63	śląd osadnictwa osada		pradzieje późne średniowiecze
47.	9	79-19	64	osada	przeworska?	OWR?
48.	10	79-19	65	śląd osadnictwa		pradzieje
49.	11	79-19	66	osada osada		pradzieje późne średniowiecze
50.	12	79-19	67	osada	przeworska	OWR
51.	13	79-19	68	osada	łużycka	halsztat

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

U W A R U N K O W A N I A

1	2	3	4	5	6	7
52.	14	79-19	69	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada osada śląd osadnictwa	przeworska	neolit OWL faza D pradzieje wczesne średniowiecze VII-X późne średniowiecze
53.	15	79-19	70	osada osada	łużycka	halsztat późne średniowiecze
54.	16	79-19	71	nieokreślona	łużycka	ep. brazu- halsztat
55.	17	79-19	72	nieokreślona		wczesne średniowiecze
KROTOSZYCE						
56.	45	79-19	21	cmentarzysko śląd osadnictwa	łużycka	halsztat późne średniowiecze
57.	46	79-19	22	osada śląd osadnictwa osada	łużycka	halsztat wczesne średniowiecze IX-X późne średniowiecze
58.	47	79-19	23	osada		pradzieje
59.	48	79-19	24	śląd osadnictwa		pradzieje
60.	49	79-19	25	osada		późne średniowiecze
61.	50	79-19	26	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	przeworska	neolit OWL faza D późne średniowiecze
62.	40	79-19	27	osada śląd osadnictwa osada osada	przeworska	neolit? OWR-OWL faza C-D wczesne średniowiecze IX-X wczesne średniowiecze XII- XIII
63.	51	79-19	28	osada osada osada osada	łużycka przeworska	ep. brazu OWR faza C1-C2 pradzieje pradzieje
64.	52	79-19	29	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	łużycka?	ep. brazu? wczesne średniowiecze XI- XIII późne średniowiecze
65.	53	79-19	30	osada śląd osadnictwa		pradzieje wczesne średniowiecze IX-X
66.	54	79-19	31	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		pradzieje późne średniowiecze
67.	55	79-19	32	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		pradzieje wczesne średniowiecze X-XII
68.	41	79-19	33	osada śląd osadnictwa	łużycka	ep. brazu – halsztat późne średniowiecze
69.	56	79-19	34	śląd osadnictwa osada		wczesne średniowiecze XI-XII późne średniowiecze
70.	1	78-19	35	cmentarzysko ciałopalne osada osada	przeworska	ep. brazu laten II – I PNE późne średniowiecze
71.	2	78-19	36	cmentarzysko ciałopalne osada śląd osadnictwa osada	łużycka przeworska	halsztat OWR-OWL faza C3-D wczesne średniowiecze X-XI późne średniowiecze
72.	3	78-19	37	cmentarzysko ciałopalne osada osada śląd osadnictwa		pradzieje wczesne średniowiecze VIII-I poł.X wczesne średniowiecze XI-XII późne średniowiecze
73.	4	78-19	38	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	łużycka przeworska	halsztat OWR-OWL faza C3-D wczesne średniowiecze X-XI późne średniowiecze

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

U W A R U N K O W A N I A

1	2	3	4	5	6	7
74.	5	78-19	39	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	przeworska łużycka	OWR halsztat późne średniowiecze
75.	6	78-19	40	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada		wczesne średniowiecze pradzieje późne średniowiecze
76.	7	78-19	41	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	łużycka	ep. brazu - halsztat neolit pradzieje wczesne średniowiecze późne średniowiecze
77.	8	78-19	42	śląd osadnictwa osada osada osada śląd osadnictwa osada nieokreślona śląd osadnictwa nieokreślona	przeworska łużycka łużycka pomorska przeworska	późne średniowiecze pradzieje OWR ep. brazu - halsztat neolit
78.	9	78-19	43	grodzisko? punkt osadniczy		późne średniowiecze pradzieje
79.	10	78-19	44	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
80.	11	78-19	45	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		średniowiecze XII-XIV pradzieje
81.	12	78-19	46	śląd osadnictwa osada		późne średniowiecze pradzieje
82.	13	78-19	47	śląd osadnictwa osada osada		wczesne średniowiecze pradzieje neolit?
83.	14	78-19	48	śląd osadnictwa osada		późne średniowiecze XIII-XIV neolit?
84.	15	78-19	49	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze pradzieje
85.	16	78-19	50	śląd osadnictwa osada		wczesne średniowiecze pradzieje
86.	17	78-19	51	osada	przeworska	OWR
87.	18	78-19	52	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
88.	19	78-19	53	osada osada osada osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa	przeworska	wczesne średniowiecze wczesne średniowiecze VIII-X pradzieje OWR neolit? późne średniowiecze
89.	20	78-19	54	osada	przeworska	OWR

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

U W A R U N K O W A N I A

1	2	3	4	5	6	7
90.	21	78-19	55	osada		neolit
91.	22	78-19	56	śląd osadnictwa osada osada osada ?	przeworska	późne średniowiecze pradzieje OWR neolit
92.	23	78-19	57	śląd osadnictwa osada		późne średniowiecze pradzieje
93.	24	78-19	58	śląd osadnictwa osada		późne średniowiecze pradzieje
94.	25	78-19	59	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
95.	26	78-19	60	śląd osadnictwa		pradzieje
96.	27	78-19	61	śląd osadnictwa osada		wczesne średniowiecze pradzieje
97.	28	78-19	62	osada osada osada	przeworska	pradzieje OWR neolit
98.	29	78-19	63	osada śląd osadnictwa		późne średniowiecze XIII-XIV pradzieje
99.	30	78-19	64	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		późne średniowiecze pradzieje
100.	31	78-19	65	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	przeworska	późne średniowiecze OWR
101.	32	78-19	66	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		późne średniowiecze neolit?
102.	33	78-19	67	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa		późne średniowiecze pradzieje neolit
103.	34	78-19	68	osada		pradzieje
104.	35	78-19	69	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
105.	36	78-19	70	śląd osadnictwa		pradzieje
106.	37	78-19	71	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa		późne średniowiecze pradzieje neolit
107.	38	78-19	72	śląd osadnictwa osada	przeworska	późne średniowiecze OWR
108.	39	78-19	73	śląd osadnictwa		pradzieje
109.	42	79-19	36	osada śląd osadnictwa osada	przeworska	OWR – OWL faza C3 – D wczesne średniowiecze późne średniowiecze
110.	43	79-19	41	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa		pradzieje wczesne średniowiecze późne średniowiecze
111.	44	79-19	42	śląd osadnictwa osada nieokreślona śląd osadnictwa nieokreślona	łużycka pomorska przeworska	neolit ep. brązu – holsztat holsztat OWR wczesne średniowiecze
112.	57	79-19	35	osada osada	przeworska	Laten II – I PNE późne średniowiecze
113.	58	79-19	37	osada osada śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze wczesne średniowiecze późne średniowiecze
114.	59	79-19	38	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	przeworska	OWR – OWL faza C3-D wczesne średniowiecze późne średniowiecze
115.	60	79-19	39	śląd osadnictwa		późne średniowiecze

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce

	U	W	A	R	U	N	K	O	W	A	N	I	A
116.	61	79-19	40	śląd osadnictwa osada									pradzieje późne średniowiecze
117.	1	78-19	111	osada osada	łużycka								późne średniowiecze ep. brązu – halsztat
118.	2	78-19	112	śląd osadnictwa śląd osadnictwa									wczesne średniowiecze pradzieje
119.	5	78-19	115	punkt osadniczy śląd osadnictwa śląd osadnictwa									późne średniowiecze wczesne średniowiecze pradzieje
NOWA WIEŚ LEGNICKA													
120.	5	78-20	47	punkt osadniczy									pradzieje
PROSTYŃIA													
121.	1	78-20	6	cmentarzysko ciałopalne	łużycka								ep. brązu
122.	2	78-20	7	osada osada	łużycka								późne średniowiecze ep. brązu
123.	3	78-20	8	osada osada śląd osadnictwa	łużycka								późne średniowiecze wczesne średniowiecze
124.	4	78-20	9	osada osada									późne średniowiecze wczesne średniowiecze
125.	5	78-20	32	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	łużycka KPL?								pradzieje ep. brązu V – halsztat neolit
126.	6	78-20	33	śląd osadnictwa									pradzieje
127.	7	78-20	57	osada	łużycka								
SZYMANOWICE													
128.	1	78-19	117	osada osada	łużycka								nieokreślona
SZYMKOWO													
129.	1	78-20	1	osada osada osada śląd osadnictwa osada	łużycka								średniowiecze wczesne średniowiecze halsztat ep. brązu I neolit
130.	16	78-19	20	osada									neolit
131.	2	78-19	21	osada	łużycka								ep. brązu- halsztat
132.	3	78-19	22	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada osada	łużycka								późne średniowiecze pradzieje neolit
133.	4	78-19	23	śląd osadnictwa osada	łużycka								późne średniowiecze XIV-XV ep. brązu III
134.	5	78-19	24	śląd osadnictwa osada osada osada	przeworska								późne średniowiecze pradzieje OWR późny neolit
135.	6	78-19	25	osada osada osada osada śląd osadnictwa	przeworska łużycka								wczesne śred. faza starsza pradzieje OWR ep. brązu – halsztat neolit późne średniowiecze
136.	7	78-19	26	osada osada	łużycka								pradzieje ep. brązu – halsztat
137.	8	78-19	27	śląd osadnictwa osada osada osada	przeworska								późne średniowiecze pradzieje OWR późny neolit

1	2	3	4	5	6	7
138.	9	78-19	28	śląd osadnictwa		pradzieje
139.	10	78-19	29	osada osada		pradzieje neolit
140.	11	78-19	30	śląd osadnictwa osada		późne średniowiecze pradzieje
141.	12	78-19	31	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
142.	13	78-19	32	śląd osadnictwa		pradzieje
143.	14	78-19	33	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		późne średniowiecze pradzieje
144.	15	78-19	34	osada		późne średniowiecze XIII-XIV
TYNĄCZYK LEGNICKI						
145.	1	79-20	49	osada śląd osadnictwa	łużycka KPL?	neolit
WARĄTOWICE						
146.	1	79-20	4	grodzisko		średniowiecze
147.	2	79-20	44	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		późne średniowiecze pradzieje
148.	3	79-20	45	śląd osadnictwa śląd osadnictwa punkt osadniczy		późne średniowiecze wczesne średniowiecze pradzieje
149.	4	79-20	46	punkt osadniczy śląd osadnictwa		późne średniowiecze neolit?
150.	5	79-20	47	punkt osadniczy punkt osadniczy punkt osadniczy śląd osadnictwa	łużycka	wczesne średn. faza starsza pradzieje neolit
151.	6	79-20	48	śląd osadnictwa osada	przeworska	późne średniowiecze OWR późny
152.	7	79-20	50	śląd osadnictwa osada osada osada	przeworska	późne średniowiecze wczesne średniowiecze VIII-X pradzieje OWR
153.	8	79-20	56	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa		późne średniowiecze pradzieje OWR neolit
154.	9	79-20	57	osada śląd osadnictwa		późne średn. ON XIV-XVI wczesne średn. faza starsza
155.	10	79-20	58	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		późne średniowiecze pradzieje
156.	11	79-20	59	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze
157.	12	79-20	60	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada osada	przeworska przeworska	wczesne średniowiecze VIII-X pradzieje OWR późny Laten późny II –I PNE
158.	13	79-20	61	śląd osadnictwa		późne średn. – ON XIV-XVI
159.	14	79-20	62	śląd osadnictwa		późne średniowiecze – ON XIV-XVI
160.	15	79-20	64	punkt osadniczy śląd osadnictwa		późne średniowiecze pradzieje
161.	16	79-20	65	śląd osadnictwa		późne średn. -ON XIV-XVI

1	2	3	4	5	6	7
WILCZYCE						
162.	1	78-19	1	śląd osadnictwa osada osada śląd osadnictwa cmentarzysko ciałopalne grobów klasztornych osada	przeworska łużycka	późne średniowiecze OWR Laten ep.brązu – halsztat neolit
163.	2	78-19	2	cmentarzysko ciałopalne	łużycka	ep.brązu V
164.	3	78-19	3	śląd osadnictwa	przeworska	OWR
165.	4	78-19	4	śląd osadnictwa cment. ciałopalne śląd osadnictwa śląd osadnictwa	przeworska	wczesne średniowiecze pradzieje OWR neolit
166.	5	78-19	5	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
167.	6	78-19	6	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
168.	7	78-19	7	osada osada		późne średniowiecze XIV-XV pradzieje
169.	8	78-19	8	śląd osadnictwa osada osada	przeworska	późne średniowiecze pradzieje OWR późny
170.	9	78-19	9.	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		późne średniowiecze pradzieje
171.	10	78-19	10	śląd osadnictwa		pradzieje
172.	11	78-19	11	śląd osadnictwa osada osada	łużycka	późne średniowiecze pradzieje ep.brązu – halsztat
173.	12	78-19	12	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
174.	13	78-19	13	śląd osadnictwa osada osada osada osada	przeworska	późne średniowiecze wczesne średniowiecze X-XI pradzieje laten późny neolit
175.	14	78-19	14	śląd osadnictwa osada osada		późne średniowiecze wczesne średn. faza starsza pradzieje
176.	15	78-19	15	śląd osadnictwa osada osada osada	przeworska	późne średniowiecze pradzieje laten późny neolit
177.	16	78-19	16	śląd osadnictwa osada osada osada	przeworska łużycka	późne średniowiecze OWR ep.brązu neolit
178.	17	78-19	17	śląd osadnictwa		pradzieje
179.	18	78-19	18	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		późne średniowiecze pradzieje
180.	19	78-19	19	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
181.	20	78-19	118	śląd osadnictwa osada osada?	łużycka przeworska	ep. kamienia nieokreślona nieokreślona

1	2	3	4	5	6	7
WINNICA						
182.	1	79-19	1	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		pradzieje późne średniowiecze
183.	2	79-19	2	osada śląd osadnictwa	przeworska	laten II – I PNE pradzieje
184.	3	79-19	3	osada nieokreślona	przeworska	OWR pradzieje
185.	4	79-19	6	osada osada osada osada	łużycka przeworska	ep.brązu III – IV laten II – I PNE pradzieje wczesne średn. VII/VIII-IX
186.	5	79-19	7	śląd osadnictwa osada	przeworska ?	OWR? późne średniowiecze
187.	6	79-19	8	osada śląd osadnictwa	przeworska	OWR-OWL faza C-D późne średniowiecze
188.	7	79-19	9	osada	przeworska	laten – OWR II PNE-III NE
189.	8	79-19	10	śląd osadnictwa osada		neolit? późne średniowiecze
190.	9	79-19	11	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	przeworska	OWL faza D późne średniowiecze
191.	10	79-19	12	osada śląd osadnictwa	łużycka	halsztat późne średniowiecze
192.	11	79-19	13	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	łużycka?	ep.brązu III – halsztat? późne średniowiecze
193.	12	79-19	14	śląd osadnictwa śląd osadnictwa		pradzieje późne średniowiecze
ZŁOTNIKI						
194.	1	78-20	2	osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa	przeworska łużycka	laten późny – OWR neolit
195.	2	78-20	3	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa osada	przeworska	późne średniowiecze wczesne średniowiecze OWR ep. brązu III - V
196.	3	78-20	4	osada osada		późne średniowiecze wczesne średniowiecze
197.	4	78-20	5	osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa	łużycka	wczesne średniowiecze neolit
198.	6	78-20	48	osada śląd osadnictwa	przeworska	OWR pradzieje
199.	7	78-20	64	osada śląd osadnictwa	łużycka	ep.brązu średni. NE
Wykaz użytych w tabeli skrótów:						
PNE			Przed naszą erą			
NE			Naszej ery			
ON			Okres nowożytny			
LATEN			Okres lateński			
OWR			Okres wpływów rzymskich			
KPL			Kultura pucharów lejkowych			
Pradzieje			Okres od VI tysiąclecia do 990 roku n.e.			

2.4.2. OPIS OBIEKTÓW I ELEMENTÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PRZEDSTAWIAJĄCYCH WARTOŚĆ KULTUROWĄ W GMINIE KROTOSZYCE**Babin:**

Pałac wzniesiony na planie prostokąta, dwukondygnacyjny z bogatą neobarokową dekoracją elewacji. Zasluguje na uwagę między innymi ze względu na ciekawą formę bryły oraz oryginalny wystrój architektury. Pałac należy do prywatnego właściciela.

Bielowice:

Do 2001r. istniał tu zespół dworski, w skład którego wchodził pałac wraz z czterema obiektami gospodarczymi, założony około 1870 r., wybudowany z kamienia i cegły. Cały zespół zajmował obszar 5 ha, otoczony kamiennym murem. Od zachodu przylegał do niego niewielki park. Od czasów II wojny do 2001 roku zachował się w całości, w posiadaniu Państwowych Gospodarstw Rolnych. Pomieszczenia budynku pałacu przerobiono na mieszkania dla pracowników, a w zabudowaniach gospodarczych prowadzono hodowlę zwierząt. W chwili obecnej niszczeje porzucony przez właściciela, Niemca polskiego pochodzenia, który kupił cały zespół od Agencji Rolnej Skarbu Państwa.

Czerwony Kościół:

Pałac jako obiekt klasycyzy, otoczony parkiem, związany jest przestrzennie z wsią. Obecnie dwukondygnacyjny budynek, wysoko podpiwniczony, na rzucie w kształcie litery T. Zarówno frontową, jak i tylną jego elewację charakteryzuje asymetria. Od wschodu zdobią je dwa masywne ryzality. Całość budynku kryje dach z podwójnymi lukarnami. Analiza stylowa wskazuje, że pałac składa się z dwóch części powstałych w odmiennym czasie. Skrzydło zachodnie posiada pewne cechy baroku, skrzydło główne nosi znamiona północnego klasycyzmu, który na Śląsk dotarł wraz z pruskimi urzędnikami budowlanymi. Na przełomie XVIII i XIX wieku nastąpiła częściowa rozbudowa pałacu. Kształt parku przynależnego do pałacu, w rzucie nie regularny, ograniczony przez drogi dojazdowe i grunty uprawne, zajmuje powierzchnię 2,8 ha. Obecnie ze względu na ciągłą dewastację trudno dostrzec jego pierwotny układ przestrzenny. Dominującym elementem parku jest staw położony po wschodniej stronie pałacu. Od czasów II wojny zarówno pałac i park przynależał do Państwowych Gospodarstw Rolnych, w związku z czym pomieszczenia pałacu częściowo wykorzystywano jako mieszkania dla pracowników. W chwili obecnej całość założenia stanowi własność prywatną.

Janowice Duże:

Pałac z ok. XVIII w. Obszerna blokowa budowla kryta czterospadowym dachem. Z jednej jego strony, ukośnymi przyporami, ściany zostały zabezpieczone przed osunięciem się gruntu. Budynek dwukondygnacyjny. Elewacja główna posiada pięć osi z których środkowa jest trójkondygnacyjną wieżą zakończoną owalnym otworem okiennym. Ściany elewacji głównej posiadają delikatne dekoracje ramowe, w tym charakteryzują się gzymsem między kondygnacyjnym. Pod względem stylowym pałac zdradza cechy przejściowe pomiędzy barokiem a klasycyzmem, które to zaczęły występować w architekturze śląskiej około połowy XVIII w. Dowodem tego jest ukształtowanie elewacji frontowej pałacu, podobnej do elewacji Ratusza w Legnicy, powstałej w latach 1737-1741. Po obu stronach drogi dojazdowej do pałacu położone są dwa stawy, połączone z sobą ciekim wodnym /rowem/. Pałac otacza park, który w chwili obecnej pozbawiony jest starych alei, ścieżek i cennych drzew.

Krotoszyce:**Pałac:**

Budynek główny wraz z zabudowaniami folwarcznymi ulokowanymi na planie w kształcie litery L. Powierzchnia użytkowa pałacu wynosi 581m². Pałac krotoszycki został przebudowany najprawdopodobniej przez Hansa Sebaldua Heinricha, który w latach 1597- 1636, jako obywatel legnicki, był właścicielem Krotoszyca. W pierwszych założeniach pełnił funkcję zameczku obronnego otoczonego fosą. Zachowana nad wejściem, w Kartuszu herbowym, data 1686r., świadczy o przebudowie dokonanej na zlecenie ówczesnego właściciela, Floriana Gottlob von Thielau. W 1894 dobudowano klatkę schodową skrzydła zachodniego. Budynek od południa i zachodu otoczony jest parkiem założonym na rzucie nieregularnym, zajmującym powierzchnię 6,30 ha. Teren parku miejscami podmokły przecina, z południowego - zachodu na wschód, rów - dawny ciek wodny Młynówka, którego odnoga dochodzi do stawu położonego za pałacem. W parku zachowało się z czasów dawnej świetności wiele okazów drzew, w tym: platany, kasztanowce oraz dęby szypułkowe.

W chwili obecnej nowy właściciel przeprowadza remont całego zespołu pałacowo-parkowego, starając się przywrócić jego dawny wygląd.

Kościół:

Wieża kościelna została zbudowana w 1241 r., po bitwie pod Legnicą, jako wieża wartownicza. Sam kościół wybudowano w całości z kamienia ok. 1305r. Wieżę wykonano z bardzo mocnego materiału – bazaltu ze złotoryjskich kamieniołomów łączonego trwałą zaprawą wapienną. Nie można dokładnie określić, jak królujący nad Krotoszycami kościół głęboko wznosi się w historię. Przekazy słowne mówią o czasach, w których żyła Św. Jadwiga. Kronika kościelna wspominając najazd husarski, mówi również o spaleniu kościoła. Dzisiejszy wygląd zarówno wewnętrzny jak i zewnętrzny kościoła odbiega od tego sprzed 1945r. Wiele elementów wyposażenia kościoła zostało rozebranych. W latach pięćdziesiątych przeprowadzano prymitywną jego odnowę, podczas której, nie zwracając uwagi na drogocenne malowidła, zamalowano je farbami olejnymi, wiele detali stanowiących pierwotne wyposażenie zniszczono. Dzisiaj w kościele pozostało ich już niewiele.

Krajów:

Dwór: Jest to skromny, dwukondygnacyjny budynek, składającym się z dwóch skrzydeł zwróconych do siebie pod kątem prostym. Kryty dachem dwuspadowym. Obecnie w posiadaniu Agencji Nieruchomości Rolnych. Około XIII wieku został poddany przebudowie, o czym świadczył jego wewnętrzny wystrój. Po znacznych zniszczeniach w czasie II wojny i w okresie powojennym, w 1964 r. dokonano jego kolejnego remontu. Do dwór przylegał niewielki park krajobrazowy, powstałym w pierwszej połowie XIX wieku, założony na płaskim terenie, we wschodniej części wsi, przy drodze lokalnej, prowadzonej do wsi Winnica. Park posiadał nieduży staw. Do dzisiaj zachowały się jedynie fragmenty ważniejszych jego alei oraz ścieżek, które ocalały przed melioracją tego terenu, wykonaną w 1964 roku, po powodzi. W trakcie prac melioracyjnych, zlikwidowano staw oraz rów doprowadzający wodę do młyna, który w tym czasie już nie istniał.

Szymanowice:

Pałac zbudowany w II poł. XVII w. na planie prostokąta, dwukondygnacyjny z mansardowym dachem. Przebudowany pod koniec XIX w. przez dodanie bocznego niższego skrzydła i rozbudowę drugiej kondygnacji fasady. Elewacje przybudówek dzielone pilastrami ozdobione zostały boniowaniem. Aktualnie w posiadaniu prywatnego właściciela.

Warmątowice Sienkiewiczowskie:

Dwór to okazała budowla, która leży w północno-zachodniej części wsi, otoczona od ulicy budynkami gospodarczymi. Początki tej budowli sięgają XVII w., kiedy to w 1602 roku Korzbok von Zedlitz, opiekun córki księcia legnicko-brzeskiego Henryka XI, zbudował tutaj własną rezydencję. Fragmenty tej budowli zachowały się do dziś, jako kamienne sklepienie w piwnicach, do których prowadzi długi korytarz od fosy. Na tych kamieniach, kolejni właściciele z rodu Schartossów, budowali dwór, nadając mu dzisiejszy wygląd. Zbudowany w stylu barokowym, trzykondygnacyjny z kamienia i cegły, z nadbudowaną drewnianą wieżą z hełmem, o łącznej kubaturze 3180 m³ i powierzchni zabudowy 397 m². Budynek podpiwniczony, od strony wschodniej i północnej wzbogacony tarasami. Wejście główne zaprojektowano przez kamienny mostek nad fosą. Uwagę zwraca barokowy portal z herbami dawnych właścicieli w tympanonie i tekstem opisującym dzieje dworu, kartusz herbowy w hollu (obecnie w Muzeum w Legnicy), tablica erekcyjna oraz kominki. Obok fosy stoi murowany pawilon z XVII w. na rzucie sześciokąta z dachem kopulastym, zwieńczonym latarnią. W podwórzu zachował się budynek gospodarczy z kamienia i cegły, z XVII w., służący dawniej jako spichlerz. Na terenie parku znajduje się źródło potoku zwanego Kojszkówką, odbudowane zasila sieć wodociagową obiektów po dawnej tuczarni. Park, założony został na ok. 11 ha, przylega do niego las o powierzchni 8,4 ha. Wśród cennych drzewa zespołu zielonego znalazły się: buki, lipy i świerki. Na uwagę zasługują stare, ponad dwustuletnie dęby, o obwodzie ponad 3,5 m, a najokazalszy z nich to dąb, rosnący w pobliżu fosy, o obwodzie 5,76 m.

Winnica :

grunty na których powstała wieś w roku 1177 zostały przekazane przez księcia Bolesława Wysokiego, za przyzwoleniem Mieszka III Starego zakonowi cystersów z Lubiąża. W 1202 r. Książę Henryk Brodaty ufundował cystersom w Winnicy oddzielny folwark – grangię. W tym czasie wybudowane zostają również obiekty zabudowań dworskich, otoczone ogrodem. Dwór pełni funkcje administracyjno – gospodarczą, w tym związaną z pobieraniem od miejscowej ludności czynszu i dziesięciny. Początki gospodarki czynszowej w Winnicy datuje się na rok 1208, kiedy to następuje rozbudowa zabudowań folwarcznych oraz siedziby rezydujących cystersów. W 1217 r. przy folwarku powstała osada wiejska. W 1316 r. wieś odkupił od księcia Bolesława Rozrzutnego opat z Lubiąża Rudolf. W okresie od początku XIV w. do połowy XV w. zaznacza się upadek gospodarki cystersów. Wzmianki historyczne mówią o zniszczonych obiektach i rabunkach. Podczas wojen husyckich Winnica została spalona. Od 1741 roku Winnica jest ośrodkiem władzy cysterskiej jako prepozytura, dzięki działalności zakonu cystersów przeżywa swój ponowny rozkwit, a od roku 1784 wieś nazywana jest gminą. W tym czasie powstały nowe zabudowania, a miejscowość podniesiona została do rangi prepozytury klasztoru. Po sekularyzacji klasztoru w 1810 r. folwark Winnicki kilkakrotnie zmienia właścicieli., w 1812 r. folwark od Królestwa Pruskiego przejmuje kancelista z Lubiąża - Carl Josef Otto. Inwentaryzacja pochodząca z 1845 roku wzmiankuje, że grania w Winnicy obejmuje pałac z parkiem i częścią gospodarczą; dwa młyny wodne, cegielnię, browar i gorzelnię jako własność księżnej Marii Luizy Pauliny Hohenzollern – Hechingen.

W połowie XIX w. wieś stała się własnością Marii Luizy Pauliny Hohenzollern – Hechigen. Miejscowość posiadała wówczas pałac z parkiem, oraz folwark z zabudowaniami gospodarskimi, kuźnią, dwoma młynami wodnymi, cegielnią, browarem i gorzelnią. Zabudowania dworskie oraz budynki gospodarcze wzniesione zostały w terenie płaskim, porośniętym starodrzewiem. Grunty pocysterskie przecina rzeka Nysa Szalona od której w kierunku południowym rozciągają się tarasowe tereny z niewielkimi wzgórzami. Są to prawdopodobnie tereny uprawy winorośli od których przyjęto nazwę miejscowości – Winnica. Granicę folwarku grangi wyznaczał mur z kamienia łamanego, którego fragmenty istnieją do dzisiaj. Budowla mieszkalna cystersów górowała nad niskimi zabudowaniami gospodarskimi folwarku w skład którego wchodziły stajnie, obory, spichlerze i kuźnia. Istnieją też ślady założenia parkowych z aleją lipową, jednak obecny stan oraz brak przekazów ikonograficznych nie pozwala na odtworzenie całości założenia ogrodowo dworskich. Barokowy dwór cystersów wykazuje cechy zróżnicowane stylistycznie. Przepuszczalnie budowla została wzniesiona na budowlach wcześniej istniejących a ostateczny wystrój wewnętrzny i opracowania elewacji powstały w końcu XVII w. oraz na początku XVIII w. i jest związany z ogólnie przyjętymi w tej epoce schematami nawiązującymi do warsztatu lubiąskiego – repertuar form charakterystyczny do sztuki końca XVIII w.

W czasie II wojny światowej oraz po 1945 r. zabudowania pocysterskie uległy znacznemu zniszczeniu. Budynek mieszkalny mnichów od zakończenia II wojny światowej nie jest użytkowany, ani zabezpieczony przed dewastacją, co powoduje jego coraz większą dewastację. Brak zadania jeszcze bardziej tą sytuację potęguje.

Ruiny okazałego pałacu pocysterskiego oraz położony obok ośmiokątny budynek kuźni, w której urządzono ekspozycję sprzętu kowalskiego (piec, miech, kowadło i narzędzia) stanowią obecnie atrakcję turystyczną.

Szlaki turystyczne gminy:

Cennym historycznym walorem gminy jest szlak cystersów, stanowiący Europejskiego Szlaku Cystersów. Przez Dolny Śląsk jego trasa przebiega przez Trzebnicę i Lubiąż. Na terenie Gminy Krotoszyce jego trasa łączy: Kościelec, Warmatowice Sienkiewiczowskie i Winnicę, w której to o dawnej funkcji tej wsi świadczą ruiny pałacu pocysterskiego, a w jego ośmioboczna, odremontowana, budowla - kuźnia pocysterska, posiada urządzenia i sprzęt kowalski.

Szlaki pieszo- rowerowe:

W powiecie legnickim wytyczono wiele szlaków turystycznych, które promują cenne pod względem historycznym budowle, parki rezydencjalne, wydarzenia historyczne, ślady dawnej i obecnej twórczości oraz obszary o walorach przyrodniczych. Ze względu na nizinny charakter regionu najkorzystniej korzystać z ich uroków na rowerach, popularyzując tym samym aktywną formę wypoczynku. Wyznaczone przez PTTK szlaki służą uprawianiu turystyki kwalifikowanej i stanowią produkt łączący miejscowości regionu.

1. Ścieżka dydaktyczna Bitwy nad Kaczawą 1813:

Dunino – Krajów 4,7 km, Winnica – 7,0 km, Bielowice – 9,5 km, Warmatowice Sienkiewiczowskie 13,0 km, Tyńczyk 15,5 km, Janowice Duże 17,9 km, Dunino - 20km.

2. Szlak Polskiej Miedzi – ok. 112 km długości. Szlak nizinny, łączący rejony „starego zagłębia miedziowego”, ze śladami górnictwa złota w okolicach Złotoryi.

3. Szlak dookoła Legnicy – odcinek 4 – ok. 10,2 km z 72 km długości. Szlak przebiega przez tereny o dużych walorach przyrodniczych oraz miejsca upamiętniające wydarzenia z roku 1241. Częściowo pokrywa się ze Szlakiem Cystersów i łączy liczne zabytki z czasów piastowskich. Szlak dzieli się na 5 odcinków. Przez teren gminy Krotoszyce przebiega odcinek 4:

Pawłowice Małe – Szymanowice – 1,0km, Smokowice – 2,0 km, Dunino- 5,0 km, Tyńczyk – 9,1 km, Warmątowice – 10,2km.

Szlaki rowerowe :

Szlak rowerowy „Bitwy nad Kaczawą” – czerwony ok. 20,0 km

Trasa : Dunino – 4,3km, Krajów – 2,0 km, Winnica -2,9 km, Bielowice -3,0 km, Warmątowice Sienkiewiczowskie – 2,4 km, Tyńczyk – 2,5 km, Janowice Duże – 2,9 km, Dunino.

Szlak rowerowy „Naszych przodków” – zielony ok. 10,0 km

Trasa: Dunino – 4,3 km, Krajów – 2,5 km, Janowice Duże – 2,9 km, Dunino.

2.4.3. DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Nie wyodrębniono.

2.4.4. OCHRONA KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Ukształtowanie terenów gminy Krotoszyce odznacza się dużym i bogatym zróżnicowaniem, między innymi poprzez bogato urozmaiconą rzeźbę terenu.

Uroku terenom gminy Krotoszyce, a przez to terenom wsi: Winnica, Krajów, Święcany, Wilczyce, Dunino dodaje niewątpliwie lokalizacja w najniższej położonych terenach doliny rzeki Kaczawy i rzeki Nysy Szalonej.

Analizując lokalizację gminy w odniesieniu do form geologicznych przyjąć należy iż:

- 1) w kierunku północnym, za autostradą A4 i drogą krajową nr 364 Legnica – Złotoryja, miejscowości Czerwony Kościół i Grośniki położone są na Wysoczyźnie Chojnowskiej,
- 2) w kierunku wschodnim miejscowości od Babina poprzez Kozice, Kościelec, Janowice Duże, Tyńczyk Legnicki i Warmątowice Sienkiewiczowskie ulokowane zostały na obrzeżach Wzgórz Strzegomskich,
- 3) w kierunku południowym tłem dla panoramy gminy są wzniesienia Przedgórze Kaczawskiego z Parkiem Krajobrazowym „Chełmy”.

Niewątpliwie analizując ukształtowanie krajobrazu gminy, do elementów pływających dysharmonizująco zaliczyć należy:

- 1) komin, należący do obiektów KGHM Huty Miedzi „Legnica”, który towarzyszy obserwatorowi analizującemu krajobraz gminy, patrząc w kierunku północnym,
- 2) autostrada A 4, z mknącymi po niej samochodami oraz w dali zarysy miasta Legnicy, jeśli za punkt obserwacji przyjmimy miejscowości: Prostynia, Babin, Kozice, Kościelec,
- 3) napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego średniego napięcia tnące krajobraz gminy w różnych kierunkach;

Wśród cech charakteryzujących krajobraz gminy Krotoszyce niewątpliwie znaczny udział mają takie elementy jak: forma, gabaryty oraz materiał z jakiego zrealizowano poszczególne elementy zabudowy. W gminie, w przeważającej części występuje zabudowa pochodząca z XIX w. Budynek

wzniesione zostały z cegły, następnie otynkowane. Przeważają dachy dwuspadowe proste ze szczytami murowanymi lub deskowanymi (zdjęcie nr 1). Występują też dachy z naczółkami lub „wolim okiem” (zdjęcia nr 1, nr 2 i nr 12). Sporadycznie można spotkać budynki z muru pruskiego (zdjęcie nr 2). Pokrycia dachowe wykonane zostały z dachówki ceramicznej. Niestety, wśród obiektów wchodzących w skład zespołów ruralistycznych terenu gminy wchodzi również obiekty o dachach pokrytych eternitem. Analizując formę dachów zabudowy, stwierdzić należy iż przeważa dach dwuspadowy, jednak występują również w niewielkiej ilości budynki zwieńczone dachami mansardowymi (zdjęcia nr 5, nr 6 i nr 11). Przy zabudowaniach folwarcznych można zauważyć budynki gospodarcze z dachami spichlerzowymi (zdjęcie nr 13). Jednak z uwagi na unowocześnienie rolnictwa obiekty folwarczne są w większości nie użytkowane i niszczeją (zdjęcie nr 10). Stara zabudowa wiejska, każdej funkcji, w wielu wypadkach ulega zużyciu, a jej stan jest zły (zdjęcie nr 8). Zagrody gospodarcze niszczeją opuszczane (zdjęcia nr 1 i nr 3).

Zabudowa w poszczególnych miejscowościach Gminy Krotoszyce jest bardzo zróżnicowana przez co trudno wskazać styl architektoniczny, który byłby wyróżniający. Tylko Krotoszyce i Wilczyce charakteryzuje zabudowa typowej ulicówki. Pozostałe miejscowości gminy odznaczają się zabudową rozczłonkowaną – od głównej drogi wiejskiej odchodzą odnogi, wzdłuż których zlokalizowane są budynki i zagrody przydomowe.

Analizując układ ruralistyczny poszczególnych wsi trudno jednoznacznie stwierdzić o przewadze jednej charakterystycznej. W stosunku do osi drogi budynki mają różne położenie tj. usytuowane są szczytem lub kalenicą. Zabudowa zagrodowa również przedstawia podobne tendencje. W jednym ciągu budynek mieszkalny, przy nim budynek inwentarski i stodoła. Ta forma zabudowy zwrócona jest ścianą szczytową do drogi wiejskiej. Wyróżnić można jednak zagrody, w których budynek mieszkalny jest wolnostojący, usytuowany ścianą frontową przy drodze wiejskiej, a w głębi, w podwórzu znajdują się zabudowania gospodarcze.

Odmienne układy zabudowy posiadają folwarki. Pałace ulokowane zostały w pewnym oddaleniu od drogi wiejskiej, zazwyczaj otoczone parkami, często ze zbiornikami wodnymi oraz wydzieloną częścią gospodarczą, z budynkami o znacznej kubaturze: oborami, stajniami, stodołami oraz tzn. czworakami mieszkalnymi. Zabudowania rozlokowane zostały wokół obszernego podwórza (majdanu).

Niepokojącym jest nowy styl zabudowy mieszkalnej, wprowadzanej na teren gminy wraz z realizacjami w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dla której pozwolenia na budowę wydawane są na podstawie decyzji administracyjnych. W wypadku tej formy budownictwa w obiektach mieszkalnych przeważają dachy wielopłociowe (zdjęcia nr 4, nr 7, nr 9 i nr 11), obce pierwotnej formie zabudowy, zlokalizowanej na tym terenie. Współczesne budownictwo jednorodzinne realizowane jest również wg tzw. katalogowych „projektów gotowych” lub zgodnie z życzeniem inwestora, często przy wykorzystaniu materiałów czy formy obcej nie tyle regionowi ile krainie geograficznej. Przykładem tego typu działań jest zabudowa występująca w ramach wsi Winnica, gdzie przy realizacji zabudowy mieszkaniowej wykorzystano bale drewniane lub np. trzcinę dla pokrycia dachu (zdjęcie nr 14).

W okresie powojennym, w celu poprawy warunków mieszkaniowych ludności, wybudowano jednoklatkowe budynki typu „blokowego” przy funkcjonujących PGR w: Bielowicach, Szymanowie i Krotoszycach. Zabudowa ta funkcjonuje w swojej formie i charakterze do dnia dzisiejszego.

Zdjęcie nr 1. Winnica – opuszczony i niszczący budynek mieszkalny.

Zdjęcie nr 2. Winnica – dom mieszkalno – zagrodowy.

Zdjęcie nr 3. Krajów – opuszczona i niszcząca zagroda.

Zdjęcie nr 4. Krotoszyce – budynek mieszkalny z początku XXw. przy folwarku i pałacu.

Zdjęcie nr 5. Krotoszyce – XIX w. budynek mieszkalny przy folwarku i pałacu.

Zdjęcie nr 6. Krotoszyce – XIX wieczny budynek mieszkalny przy zagrodzie.

Zdjęcie nr 7. Wilczyce – opuszczony i niszczący budynek po byłej mleczarni.

Zdjęcie nr 8. Wilczyce – widok na dawne zabudowania i ich stan zachowania.

Zdjęcie nr 9. Wilczyce – budynek mieszkalny.

Zdjęcie nr 10. Wilczyce – niszcząca zabudowa budynków gospodarczych.

Zdjęcie nr 11. Wilczyce – budynek szkolny.

Zdjęcie nr 12. Czerwony Kościół – budynek przy zabudowaniach folwarcznych pałacu.

Zdjęcie nr 13. Warmątowice – budynek gospodarczy przy pałacu.

Zdjęcie nr 14. Winnica – współczesna zabudowa (dom jednorodzinny pokryty trzcina).

WNIOSKI:

1. Po roku 1945 folwarki i związane z nimi dwory i pałace położone w granicach administracyjnych gminy, zarządzane były przez Państwowe Gospodarstwa Rolne. Brak należytej staranności w gospodarowaniu spowodował iż, zniszczone już w czasie działań wojennych, w okresie powojennym uległy dalszej degradacji przede wszystkim zabytkowe pałace i założenia parkowe.
2. Z folwarkami nie zawsze związane były domina lub zakony. Budowali je również zamożniejsi chłopi. Stąd w miejscowościach gminy Krotoszyce wiele zagród rolniczych posiada okazałą zabudowę mieszkalną i gospodarczą.
3. W rejonie przeprowadzonych działań bitewnych związanych z bitwą Nad Kaczawą postawiono szereg cenotafów, posadzono również drzewa. Z uwagi na brak tradycji i odpowiedniego odniesienia do historii Polski, obiekty te nie znajdują przeznaczonego im zainteresowania.
4. Stary układ ruralistyczny wsi przetrwał bez większych zmian do ok. poł. XIX w., tj. do czasów budowy przez te osady nowych dróg. W trakcie prac zacierano dawne kształty nawisów, starano się je regulować i porządkować przestrzennie. W tym kształcie układy wsi, ze zmienionymi nawisami, zachowały się do obecnych czasów.
5. W większości zamożnych wsi kmieciowych już w średniowieczu budowano kościoły
6. i zakładano przykościelne cmentarze. Do miejscowości tych należy zaliczyć: Krotoszyce, Czerwony Kościół i Kościelec. Sytuowano je najczęściej na terenie nawisów. Również kościoły były modernizowane lub przebudowywane na przestrzeni dziejów.
7. Wczesne przeprowadzenie uwłaszczenia ludności wiejskiej, spowodowało, że od połowy
8. XIX wieku powstała bardziej okazała zabudowa - duże murowane zagrody w czworobokach tworzące ciągi zabudowy wzdłuż granic nawisów. W II poł. XIX wieku zagrody te stały się jeszcze większe, otrzymały bardziej regularne układy oraz tworzone były przez okazalsze zabudowania.
9. W średniowieczu i w czasach nowożytnych w folwarkach w niektórych wsiach mogły istnieć rycerskie lub szlacheckie siedziby, które później zanikły.
10. Analizując stan historyczny gminy oraz specyfikę jej środowiska kulturowego przyjąć należy, iż wskazują one na wysokie walory historyczne, artystyczne oraz kulturowe tego terenu. Większość miejscowości Gminy Krotoszyce ma swoją historię wartą upamiętnienia i wyeksponowania. Historia Gminy wiąże się z historią Dolnego Śląska, a także historią Europy.
11. Zespoły zabudowy i pojedyncze obiekty zabytkowe gminy posiadają walory o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. Pozostałe zabytki architektury, w tym pojedyncze obiekty oraz stanowiska archeologiczne posiadają walory o znaczeniu krajowym i regionalnym.
12. Godne uwagi wydarzenia związane z Bitwą nad Kaczawą, które mają swoje odzwierciedlenie w elementach krajobrazowych w miejscowościach: Dunino, Warmątowice Sienkiewiczowskie, Bielowice, Krajów. Obiektami upamiętniającymi wydarzenia historyczne są obeliski oraz niewielki pawilon, wzniesione w 1909 r., we wsi Dunino, w którym urządzono Muzeum Bitwy nad Kaczawą. W muzeum znalazły się m. in.: elementy uzbrojenia i umundurowania, dokumenty, kolorowane miedzioryty.
13. Cenny walor historyczny gminy stanowi szlak cystersów, który jest fragmentem Europejskiego Szlaku Cystersów. Na Dolnym Śląsku przebiega on począwszy od Trzebnicy przez Lubiąż, a na terenie Gminy Krotoszyce przez Kościelec, Warmątowice Sienkiewiczowskie do Winnicy.
14. Malownicze krajobrazy, przedstawiające wartość kulturową zespoły pałacowo – parkowe, trwałe ślady bogatej działalności lubiąskiego klasztoru cystersów oraz zabytki z okresu wojen napoleońskich stanowią doskonałą ofertę turystyczną, która sprzyjać powinna rozwojowi agroturystyki i turystyki weekendowej, mieszkańców okolicznych miejscowości.
15. Niestety, wśród obiektów wchodzących w skład zespołów ruralistycznych terenu gminy wchodzi również obiekty o dachach pokrytych eternitem.
16. Należy podjąć działania mające na celu ochronę form zabudowy charakterystyczną dla gminy Krotoszyce.

2.5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA

Lista gminnych jednostek organizacyjnych:

1. **Zespół Szkół w Krotoszycach**, ul. Piastowska 41, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 88-78-392, e-mail: zskrotoszyce@poczta.onet.pl
w skład wchodzi gimnazjum, szkoła podstawowa, oddział przedszkolny
(ilość uczniów – 220 - stan na 31.03.2010r., liczba nauczycieli – 29 stan na 31.03.2010r.)
2. **Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Kościelecu**, Kościelec 9, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 850-64-72, e-mail: sp.koscielec@neostrada.pl, strona: www.sp.koscielec.of.pl, w skład wchodzi szkoła podstawowa i oddział przedszkolny
(ilość uczniów – 81 stan na 31.03.2010r., liczba nauczycieli – 13 stan na 31.03.2010r.)
3. **Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Krotoszycach**, ul. Piastowska 40 A, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 88-78-390, e-mail: gokiskrotoszyce1@wp.pl, w skład którego wchodzi:
  - a) **Biblioteka Gminna w Krotoszycach**, ul. Mikołaja Kopernika 9/4, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 88-78-306
  - b) **Biblioteka w Warmątowicach Sienkiewiczowskich**, Warmątowice Sienkiewiczowskie, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 850-64-82
4. **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krotoszycach**, ul. Mikołaja Kopernika 9/5, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 88-78-322, e-mail: gopskrotoszyce@wp.pl
5. **Gminny Ośrodek Zdrowia w Krotoszycach**, ul. Mikołaja Kopernika 9/3, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 88-78-312
(ilość lekarzy -4, ilość pielęgniarek-3), w skład którego wchodzi:
Gminny Ośrodek Zdrowia w Krotoszycach – Filia w Kościelecu, Kościelec 13, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 723-78-85
Ponadto na terenie Gminy Krotoszyce funkcjonuje:
Alternatywny Ośrodek Przedszkolny w Krotoszycach, ul. Mikołaja Kopernika 9/4
(liczba dzieci w wieku od 3 do 5 lat – 23 stan na 31.03.2010r., liczba nauczycieli - 4 stan na 31.03.2010r.)

2.5.1. POTENCJAŁ I ROZWÓJ DEMOGRAFICZNY

Stan ludności

Województwo dolnośląskie, na terenie którego leży gmina Krotoszyce, należy do jednego z gęściej zaludnionych regionów Polski (144 osoby/km²). Gmina Krotoszyce posiada niskie wskaźniki 42 osoby/km². W powiecie legnickim wskaźnik średniej gęstości zaludnienia wynosi 72 osoby/km².

Na przestrzeni ostatnich lat liczba ludności w gminie ulegała zmianom, przy czym zauważalna jest stała negatywna tendencja zmniejszania się liczby ludności. Główną przyczyną tego był ujemny przyrost naturalny do 2003 roku i ujemna migracja.

Opracowana w 2003 roku, na bazie wyników spisu ludności 2002 oraz przewidywanych trendów w zakresie dzietności, umieralności, migracji wewnętrznych i zagranicznych długookresowa prognoza demograficzna⁷, zakłada, że do 2020 r. liczba ludności Polski zmniejszy się o milion osób, a w następnej dekadzie (lata 2020-2030) o kolejne półtora miliona. W 2030 roku ludność Polski może osiągnąć liczbę 35,7 mln. W stosunku do stanu obecnego przewiduje się, że do 2030 r. liczba ludności w miastach zmniejszy się w sumie o 3 mln osób, a na wsi wzrośnie o ok. pół miliona.

Opracowana w roku 1995 dla potrzeb Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy perspektywiczna prognoza demograficzna dla poszczególnych miejscowości gminy, obejmująca przekroje czasowe: rok 2000, 2005, 2010, 2015, 2020 nie sprawdziła się. W roku 2010 prognozowana liczba ludności całej gminy miała wynieść 3059 osób, a w 2008 wynosiła 2866.

Zaobserwowana tendencja zmniejszania się liczby ludności jest charakterystyczna dla całej Polski. Ujemne tempo przyrostu ludności wynosiło w ostatniej dekadzie od 0,01% w 1997 r., do 0,03% w 2007 r. Bezpośrednią przyczyną zmniejszania się ilości ludności jest spadek ilości urodzeń, przy stałej liczbie zgonów. Niemniej, od 2005 roku w gminie Krotoszyce⁸, obserwuje się stopniowy wzrost liczby urodzin, od 2006 gmina nie znajduje się w depresji urodzeniowej. Pomimo rosnącej liczby urodzeń, w dalszym ciągu, poziom reprodukcji nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń⁹. Od 1989 roku, w całej Polsce utrzymuje się głęboka depresja urodzeniowa. Perspektywy rozwoju demograficznego na najbliższe lata oraz rosnąca emigracja może powodować coraz większe trudnienia na rynku pracy, a tym samym również w systemie zabezpieczenia społecznego.

Wynikiem przeobrażeń z lat 90-tych jest między innymi przesunięcie najwyższej płodności kobiet z grupy wieku 20-24 lata, do grupy 25-29 lat. W większości przypadków jest to efekt wyboru i świadomej decyzji osiągnięcia w pierwszej kolejności odpowiedniej stabilizacji ekonomicznej, a dopiero potem założenia i powiększania rodziny. Zauważa się, że poziom wykształcenia matek, od początku lat 90-tych, wzrósł pięciokrotnie z 6% do 29%¹⁰. Na poziom dzietności kobiet w istotnym stopniu wpływa ilość zawieranych związków małżeńskich. Zdecydowana większość dzieci, bo ok. 80%, rodzi się w rodzinach tworzonych przez prawnie zawarte związki małżeńskie, a prawie ich połowa rodzi się w okresie pierwszych trzech lat trwania małżeństwa rodziców.

W całym kraju nadal, utrzymuje się duża różnica między trwaniem życia kobiet i mężczyzn. W 2008 roku przeciętna długość życia dla mężczyzn wynosiła 70,9 lat, dla kobiet – 79,6. W porównaniu do początku lat 90-tych trwanie życia wydłużyło się o prawie 5 lat dla mężczyzn i o ok. 4,5 roku dla kobiet. Wyraźny postęp w wydłużaniu się trwania życia należy przypisywać szeroko propagowanemu, od początku lat 90-tych, prowadzeniu zdrowego stylu życia, co potwierdziły badania GUS z 1996 i 2004 roku.

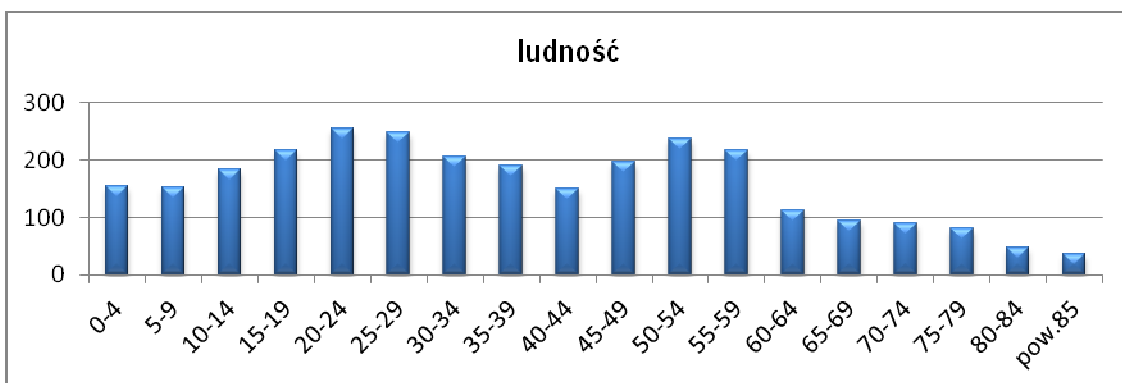
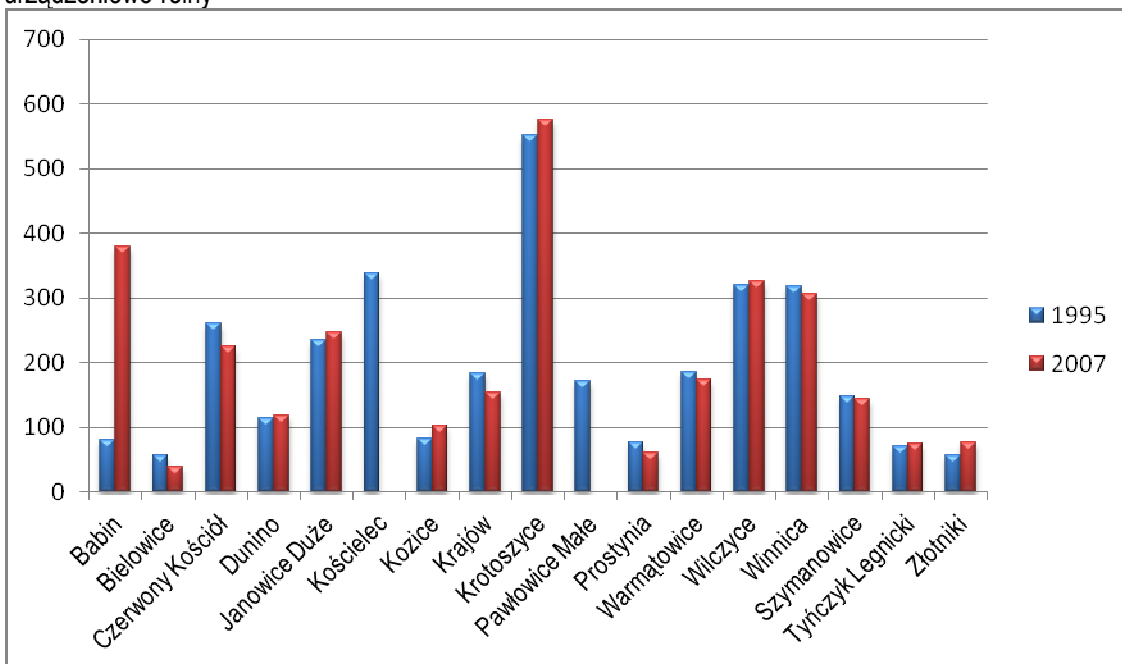
⁷ założenia do prognozy ludności są wynikiem ustaleń ekspertów Głównego Urzędu Statystycznego, Rządowej Rady Ludnościowej i Komitetu Nauk Demograficznych PAN.

⁸ od 2004 na terenie Polski

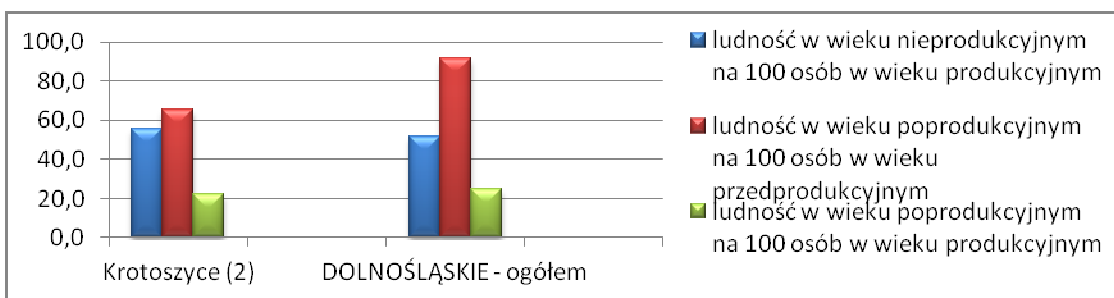
⁹ Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2007 roku, GUS 2008 rok

¹⁰ Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2007 roku, GUS 2008 rok

Tabela 17. Liczba ludności w poszczególnych wsiach gminy Krotoszyce w 2007 roku. Dane: Plan urządzeniowo-rolny

Rys.5. Charakterystyka ludności według grup wiekowych. Dane GUS za 2008 rok

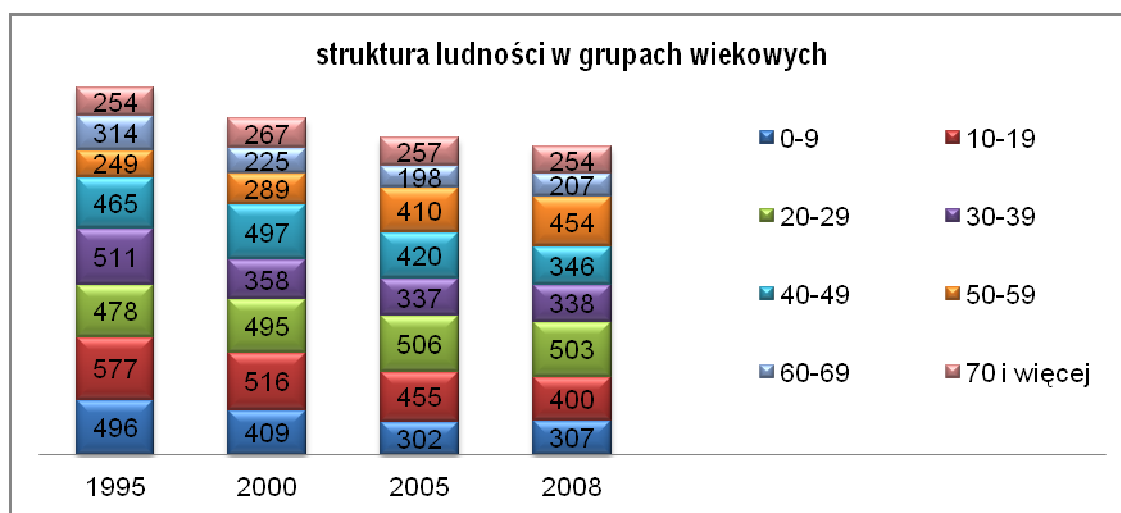
Rys.6. Wskaźnik obciążenia demograficznego. Dane GUS za 2008 rok

Struktura ludności

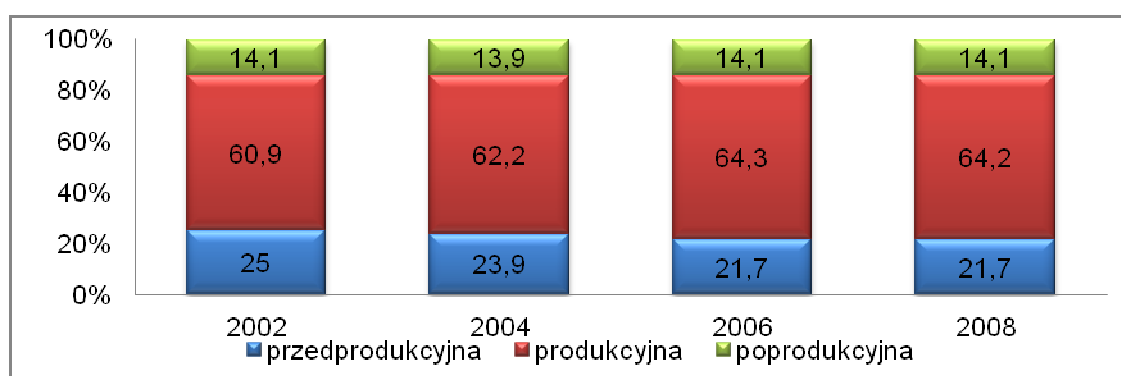
Struktura ludności według podziału na podstawowe grupy wiekowe w roku 2008 wskazuje, że w ogólnej liczbie mieszkańców gminy na 22% udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. Łącznie na terenie gminy Krotoszyce mieszkają 621 osoby w wieku przedprodukcyjnym.

Udział ludności w wieku produkcyjnym wynosi 64 % jest niższy w stosunku do średniej wojewódzkiej - 66 %. W 2008 roku gminę zamieszkiwało 1840 osób w wieku produkcyjnym.

Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców – 14% świadczy o postępującym starzeniu się mieszkańców gminy. Prognozy demograficzne ukazują postępujące starzenie się ludności. Dane demograficzne potwierdzają zmianę proporcji ludności według płci. Stale zwiększa się udział kobiet w populacji. Prognozy demograficzne wskazują na utrzymanie się tej tendencji. Aktualnie na 100 mężczyzn w gminie Krotoszyce przypada 105 kobiet (w województwie dolnośląskim - 109). W latach 1992 – 1998 obserwowany był w całej Polsce systematyczny spadek umieralności, a od 1999 następuje nieznaczny jednostajny wzrost, który przyjmuje się za początek stabilizacji poziomu umieralności. Najczęstszym powodem zgonów w powiecie legnickim były choroby spowodowane niewydolnością krążenia i na drugim miejscu choroby nowotworowe.

Rys.7. Struktura ludności gminy Krotoszyce w grupach wiekowych w latach 1995-2008. Dane GUS

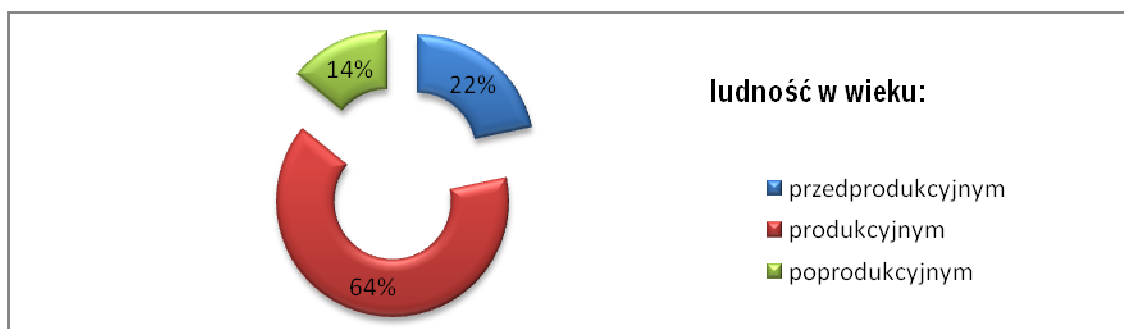

Rys. 8. Struktura ludności gminy Krotoszyce w grupach pokoleniowych w latach 2002-2008. Dane GUS.

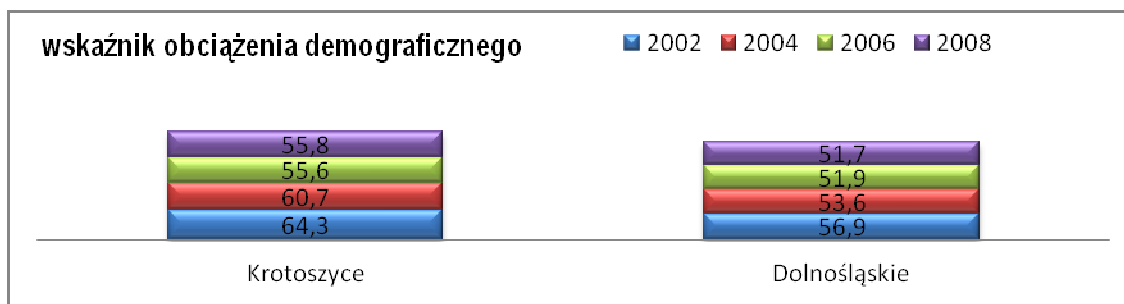
Procesy demograficzne znacząco oddziałują na gospodarkę, zjawiska społeczne i pośrednio na zagospodarowanie przestrzenne kraju. Struktura wieku ludności określa zasoby siły roboczej.

Rezultatem przemian w procesach demograficznych jest gwałtowne zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży, przez co udział ludności przedprodukcyjnej w ogólnej liczbie ludności zmniejsza się, na korzyść udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Począwszy od roku 2002, wiek produkcyjny osiągają coraz mniej liczne roczniki 18-latków. Jednocześnie obserwuje się proces starzenia zasobów siły roboczej, powodowany zwiększaniem się liczby osób w wieku niemobilnym, tj. pow. 44 roku życia. Liczba i struktura ludności w wieku produkcyjnym determinuje podaż zasobów siły roboczej na rynku pracy. Emigracja czasowa ludzi, która ma miejsce od 2004 roku, dotyczy głównie osób w wieku produkcyjnym mobilnym.

Na koniec 2008 roku w gminie Krotoszyce wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności wyniósł 12,1 i był wyższy od wskaźnika wojewódzkiego, który wynosił 10,4. Przyrost naturalny od 2006 roku do końca 2008 jest dodatni.

Rys.9. Struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Dane GUS za 2008 rok.

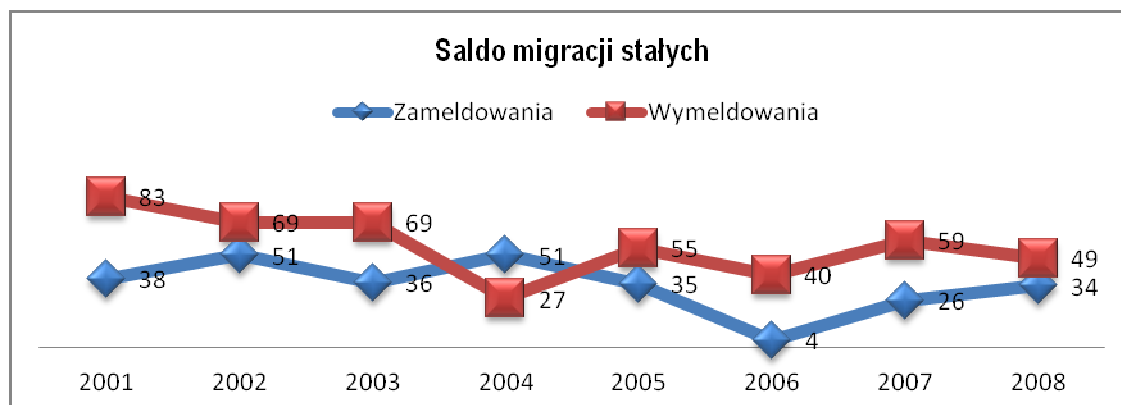

Rys. 10. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Dane GUS za 2002-2008 rok.

Migracje

Ważnym miernikiem charakteryzującym przebieg procesów demograficznych jest saldo migracji stałej ludności. Łącznie w roku 2008 zanotowano napływ do gminy 34 osób oraz odpływ 49 osób. Istotny jest wpływ migracji, które mają charakter selektywny, ponieważ dotyczą głównie ludzi młodych. O ile niektóre zjawiska, jak np. strukturę wieku ludności, można przewidzieć z dość dużą dokładnością w horyzoncie 10 i więcej lat, o tyle np. procesy migracyjne są trudno przewidywalne, ponieważ zależą nie tylko od wielu czynników obiektywnych, ale przede

wszystkim od postaw i zachowań jednostek. Z tego też względu prognozowanie zjawisk takich, jak migracje, na podstawie obserwacji dotychczasowych trendów jest często zawodne¹¹.

Rys.11. Saldo migracji stałych w gminie Krotoszyce w latach 2001-2008. Dane GUS za 2008 rok.

Małżeństwa

Równie ważnym wskaźnikiem ukazującym bieżące tendencje jest ilość zawieranych małżeństw. Ilość zawieranych małżeństw świadczy między innymi o skłonności mieszkańców do dalszego pobytu w miejscu dotychczasowego zamieszkiwania. Wskaźnik ilości zawieranych małżeństw na 1000 mieszkańców jest dla gminy Krotoszyce wyższy niż średnia dla województwa dolnośląskiego i na koniec 2008 roku wyniósł 7,9 przy średniej dla województwa 6,6.

Począwszy od 2007 roku, dla gminy Krotoszyce, a od 2003 roku w Polsce, obserwuje się wzrost liczby nowo-zawartych małżeństw – co pozwala przewidywać utrzymanie pozytywnego trendu, jakim jest rosnąca liczba urodzin. Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat zdecydowanie zwiększył się wiek nowożeńców.

W latach 2007 i 2008 ilości zawieranych małżeństw w gminie Krotoszyce wzrosła dwukrotnie w stosunku do 2006 roku. Wskaźnik ilości zawartych małżeństw na 1000 mieszkańców miał w gminie Krotoszyce wartość wyższą od średniej wojewódzkiej i powiatowej. Natomiast przyrost naturalny był niższy niż dla powiatu legnickiego, a wyższy niż średnia w województwie.

Maleje odsetek osób żonatyh i zamężnych, tj. żyjących w formalnych związkach. Zwiększa się liczba związków partnerskich. Wskazuje to na zmianę modelu rodziny. Zwraca uwagę duży odsetek gospodarstw tworzonych przez jedną osobę. Powstawanie gospodarstw jednoosobowych powoduje odkładanie decyzji dotyczących zawierania małżeństw. Zmniejsza się wielkość gospodarstw domowych (z 3 osób w 2001 r. do 2,73 osoby w 2008 r.) Tendencja ta utrzymać się będzie w perspektywie długookresowej. Odnotowuje się także spadek liczby gospodarstw dużych 3 – 4 osobowych oraz 5 i więcej osobowych. Rodziny niepełne stanowią około 20% ogółu wszystkich rodzin.

Wykształcenie

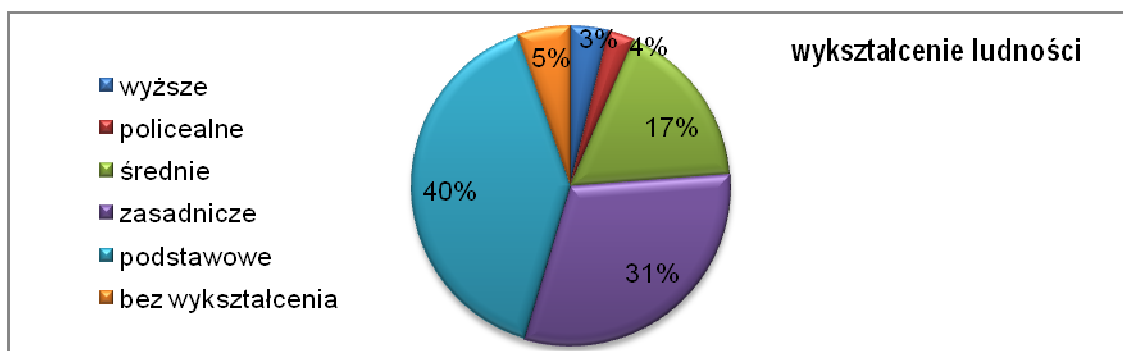
Poziom wykształcenia mieszkańców określa także w dużym stopniu możliwości rozwojowe miejscowości i regionów. Wskaźnik wykształcenia ludności Polski mierzony udziałem ludności z wyższym wykształceniem w liczbie ludności w wieku powyżej 15 lat podniósł się o ponad 70%

¹¹ Aktualizowana Koncepcja Zagospodarowania Przestrzennego Kraju, 2005 r.

i wynosi obecnie 9,9%¹². Jest on nadal niższy niż w Europie Zachodniej. Przewidywanie dalszych zmian w poziomie wykształcenia ludności jest bardzo trudne, ponieważ decyzje o kształceniu się na poziomie wyższym zależą od wielu czynników, po stronie popytu: od zamożności społeczeństwa, wzorów kariery zawodowej, oceny sytuacji na rynku pracy, a od strony podaży: od ilości i jakości oferty edukacyjnej. Biorąc jednak pod uwagę rosnącą rolę wykształcenia we współczesnym społeczeństwie, można zakładać, że odsetek osób powyżej 15 lat mających wyższe wykształcenie będzie ok. 2015–2020 r. wynosić ok. 18%.

Wykształcenie w gminie Krotoszyce odbiega jednak od średniej krajowej. Osób z wyższym wykształceniem jest w gminie zaledwie 4%, a średnia dla Polski wynosi 10%. Wykształcenie zasadnicze i podstawowe ma w gminie 31 i 40% ludności w stosunku do 24 i 30% dla Polski.

Rys. 12. Wykształcenie ludności gminy Krotoszyce w roku 2002. Dane GUS.

Przeciętny poziom wykształcenia nadal odbiega od standardów europejskich. Na 1000 mieszkańców w Polsce przypadało 33 studentów, w Finlandii 40 i w Hiszpanii 39. Boom edukacyjny w szkołach wyższych dotyczy większych miast.

Założenia strategiczne¹³ określają wprowadzenie od 2025 r. powszechnego wykształcenia na poziomie pełnego wykształcenia średniego, rozwój kształcenia wyższego i objęcia nim w 2025 r. 50% młodzieży w wieku 20 – 24 lat. W tym roku należy objąć 70% populacji 20-24 lat różnymi formami kształcenia;

WNIOSKI:

Analiza danych pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- liczba kobiet jest wyższa od liczby mężczyzn i stale się zwiększa,
- przyrost naturalny powoli rośnie, na co ma wpływ przede wszystkim wzrost liczby urodzin,
- saldo migracji w ostatniej dekadzie było ujemne,
- w strukturze wiekowej ludności gminy nie zaszły gwałtowne zmiany, także w strukturze poszczególnych grup wiekowych (przedprodukcyjnej, produkcyjnej i poprodukcyjnej), choć utrzymuje się niekorzystna tendencja uniemożliwiająca prostą zastępowalność pokoleń,
- poziom wykształcenia mieszkańców gminy Krotoszyce jest bardzo niski.

¹² Narodowy Spis Powszechny 2002 rok. Dane GUS.

¹³ Dane Strategia rozwoju województwa lubuskiego

2.5.1.1. PROGNOZY DEMOGRAFICZNE I SPOŁECZNE na potrzeby zmiany studium „B”

W dniu 18 listopada 2015r. weszła w życie ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z dnia 3 listopada 2015 r. poz.1777). Art. 41 ww. ustawy o rewitalizacji wprowadził szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym m.in. liczne zmiany w art.10 określającym zakres i problematykę określaną w studium. Zmiany wprowadzone w art.10 koncentrują się na konieczności wykonania analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, prognoz demograficznych, analiz możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz bilansów terenów przeznaczonych pod zabudowę – w celu określenia potrzeb i możliwości rozwoju gminy (art.10 ust.1 pkt 7). Począwszy od 18 listopada 2015r. w oparciu o ww. analizy oraz uwzględniając bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium określa się kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego, oraz kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone od zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy. Ponadto w art.10 dodano ustępy 5-7 precyzujące problematykę opracowywania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz możliwości finansowania infrastruktury należącej do zadań własnych gminy.

Na potrzeby zmiany studium oznaczonej literą „B”, oraz zgodnie z wprowadzonym w art. 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ust. 3a w brzmieniu:

Zmiana studium dla części obszaru gminy wymaga dokonania, zarówno w części tekstowej jak i graficznej studium, zmian w odniesieniu do wszystkich treści, które w wyniku wprowadzonej zmiany przestają być aktualne, w szczególności zmian w zakresie określonym w art. 10 ust. 1., tekst studium uzupełniono a aktualne analizy demograficzne i społeczne.

Na podstawie danych udostępnionych przez GUS „Dolnośląskie Podregiony, Powiaty, Gminy 2015r.” oraz zawartych w (TABL. 5 (42). ZASOBY MIESZKANIOWE W 2014r., wybrane dane dla Gminy Krotoszyce przedstawiono w poniższej tabeli. Dane te porównano z rokiem 2002 i 2007 oraz liczbą ludności:

Gmina KROTOSZYCE	2002r.	2007r.	Stan na dzień 31.XII 2014r. (GUS)
Liczba mieszkań	830	892	994
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,60	3,22	3,30
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	86,9	88,4	97,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na jedną osobę	24,1	27,4	29,5
LUDNOŚĆ	2995	2880	3285

Na podstawie „Prognozy demograficznej dla gmin województwa dolnośląskiego, Część 1: Legnicki – Głogowski Obszar Funkcjonalny (autorzy: dr Stanisława Górecka, dr Robert Szmytkie), stwierdzono:

TABELA 1. STRUKTURA LUDNOŚCI WG PŁCI I WIEKU (GRUPY PIĘCIOLETNIE)															
	2013			2020			2025			2030			2035		
	K	M	ogółem	K	M	ogółem	K	M	ogółem	K	M	ogółem	K	M	ogółem
0-4	78	95	173	82	87	169	74	79	153	68	73	141	65	69	134
5-9	88	104	192	74	95	169	84	89	173	77	82	159	72	75	147
10-14	90	85	175	106	118	224	76	97	173	86	92	178	79	84	163
15-19	111	105	216	86	78	164	106	118	224	76	100	176	87	93	180
20-24	118	120	238	97	101	198	84	78	162	106	120	226	76	102	178
25-29	116	135	251	117	128	245	95	100	195	81	77	158	104	119	223
30-34	156	130	286	119	112	231	116	127	243	92	99	191	81	76	157
35-39	123	139	262	137	140	277	120	115	235	116	129	245	94	99	193
40-44	118	129	247	141	140	281	142	142	284	124	116	240	119	129	248
45-49	82	84	166	122	134	256	143	139	282	142	142	284	124	115	239
50-54	117	100	217	99	103	202	122	132	254	143	136	279	141	137	278
55-59	121	139	260	104	91	195	99	98	197	122	127	249	141	132	273
60-64	110	107	217	118	114	232	103	86	189	98	92	190	120	119	239
65-69	57	52	109	109	104	213	113	101	214	98	77	175	94	83	177
70-74	44	34	78	71	59	130	102	88	190	105	86	191	91	65	156
75-79	49	24	73	42	31	73	64	47	111	90	68	158	93	66	159
80-84	42	10	52	35	17	52	34	20	54	52	32	84	72	45	117
85 i więcej	37	7	44	42	10	52	39	12	51	38	15	53	49	22	71
ogółem	1657	1599	3256	1701	1662	3363	1716	1668	3384	1714	1663	3377	1702	1630	3332

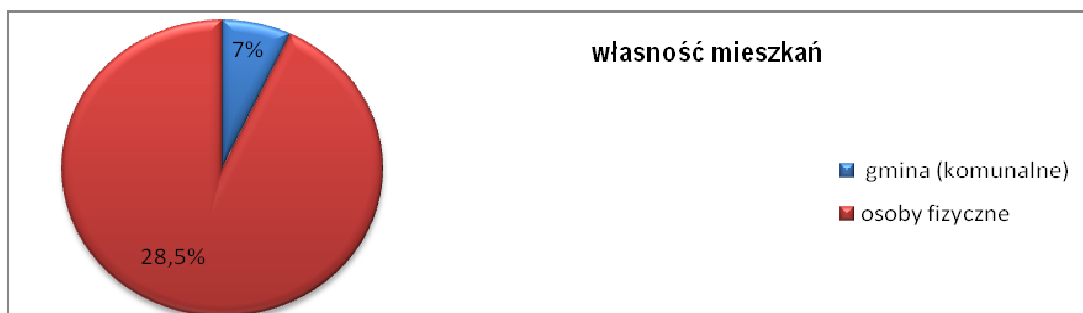
TABELA 2. STRUKTURA LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU															
	2013			2020			2025			2030			2035		
	K	M	ogółem	K	M	ogółem	K	M	ogółem	K	M	ogółem	K	M	ogółem
wiek przedprodukcyjny	316	341	657	311	354	665	294	339	633	283	302	585	267	282	549
wiek produkcyjny	1002	1131	2133	973	1087	2060	967	1061	2028	950	1083	2033	916	1067	1983
wiek produkcyjny mobilny	682	701	1383	648	645	1293	603	606	1209	543	586	1129	510	564	1074
wiek produkcyjny niemobilny	320	430	750	325	442	767	364	455	819	407	497	904	406	503	909
wiek poprodukcyjny	339	127	466	417	221	638	455	268	723	481	278	759	519	281	800
ogółem	1657	1599	3256	1701	1662	3363	1716	1668	3384	1714	1663	3377	1702	1630	3332

TABELA 3. STRUKTURA LUDNOŚCI WG FUNKCJONALNYCH GRUP WIEKU															
	2013			2020			2025			2030			2035		
	K	M	ogółem	K	M	ogółem	K	M	ogółem	K	M	ogółem	K	M	ogółem
0-2	37	56	93	48	51	99	43	46	89	40	43	83	39	41	80
3-6	79	89	168	68	72	140	63	67	130	58	62	120	54	58	112
7-12	103	97	200	100	133	233	104	109	213	98	104	202	90	94	184
13-15	59	60	119	63	61	124	46	66	112	53	57	110	50	53	103
16-19	89	87	176	69	61	130	84	95	179	58	81	139	70	75	145
20-24	118	120	238	97	101	198	84	78	162	106	120	226	76	102	178
ogółem	485	509	994	445	479	924	424	461	885	413	467	880	379	423	802

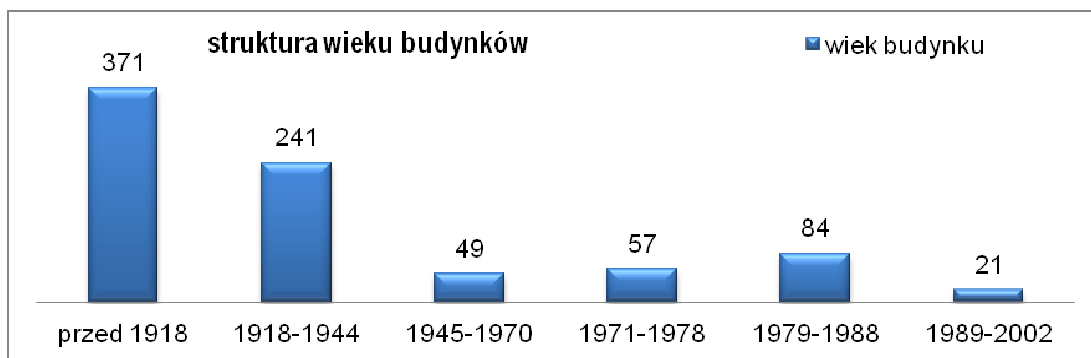
2.5.2. WARUNKI MIESZKANIOWE

Większość mieszkań w gminie Krotoszyce jest własnością osób fizycznych. Gmina posiada jedynie 7% mieszkań.

Substancja mieszkaniowa w dużej mierze wykazuje zły stan techniczny, głównie ze względu na znaczny stopień zużycia. W strukturze wieku substancji budowlanej dominują budynki stare, które powstały jeszcze przed II wojną światową. Duża ilość domów, a w nich mieszkań, jest zdekapitalizowana. Średnia wielkość powierzchni użytkowej budowanego mieszkania, od końca lat 70-tych poprzedniego stulecia, stale rośnie. Średnia wielkość budowanego mieszkania w 2002 roku w Polsce wynosi 112,5 m². Większe mieszkania buduje się na wsi.

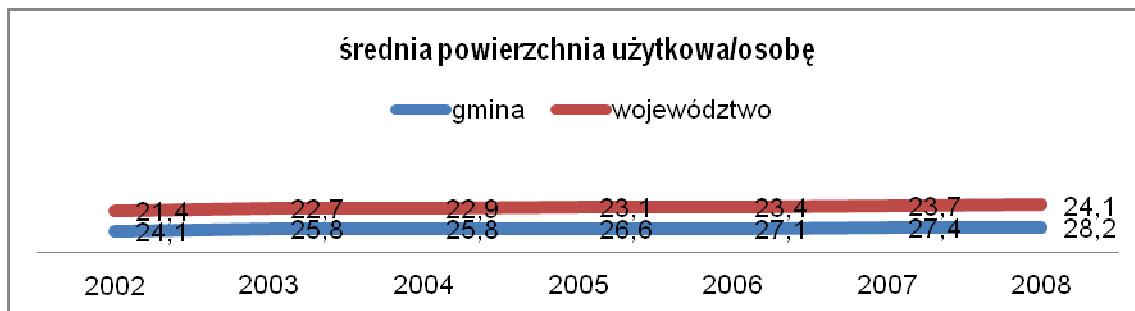

Rys.13. Zasoby mieszkaniowe liczone wg ilości mieszkań i form własności w gminie. Dane GUS - NSP za 2002 rok.

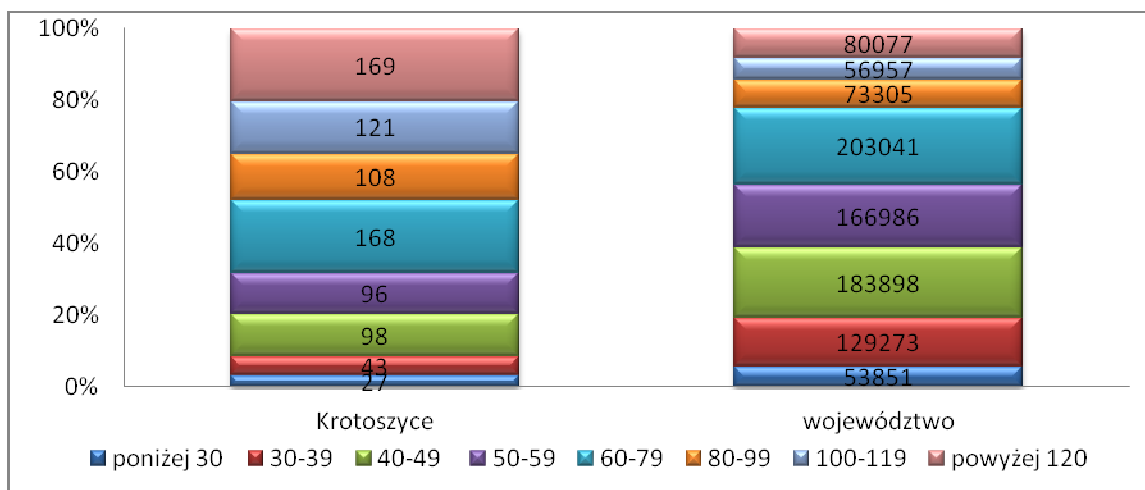

Rys. 14. Struktura wieku budynków w gminie w 2002 roku w przeliczeniu na mieszkania. Dane GUS.

Liczba osób przypadająca na jedno mieszkanie utrzymuje się praktycznie na stałym poziomie, co wydaje się być zależne od demografii i liczby osób stanowiących jedną rodzinę, natomiast systematycznie maleje ilość osób przypadających na jedna izbę mieszkalną, co świadczy o stałej poprawie jakości życia mieszkańców gminy, podobnie jak średnia powierzchnia użytkowa na osobę. Średnia wielkość mieszkania jest wyższa niż wartość średniej dla województwa, co nie świadczy o lepszych warunkach bytowych, gdyż w województwie dolnośląskim wpływ ma na to, duża ilość domów wielorodzinnych, kiedy budowano raczej małe i nie komfortowe mieszkania.

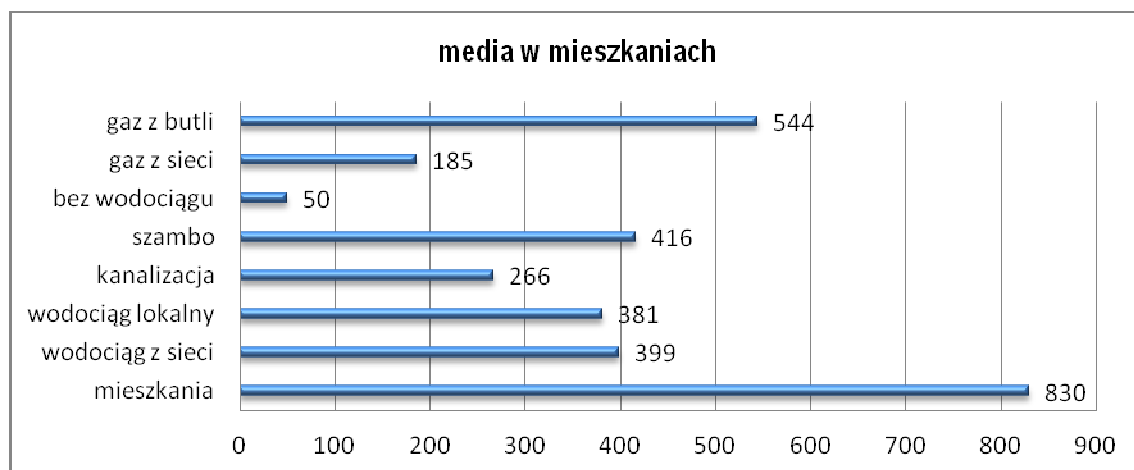
Rys. 15. Średnia powierzchnia użytkowa w latach 2002 – 2008 na osobę w gminie Krotoszyce. Dane GUS.

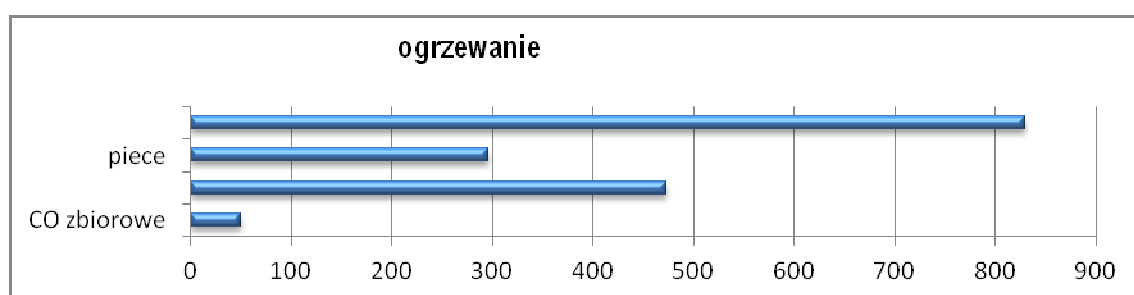
Rys. 16. Struktura średniej powierzchni mieszkania w gminie w 2002 roku. Dane GUS.

Wyposażenie mieszkań w media jest niewystarczające. Duże braki wykazują zwłaszcza obszary nieposiadające bieżącej wody, kanalizacji i w których mieszkańcy ogrzewają mieszkania piecami w izbach.

W gminie brakuje samodzielnego mieszkania dla około 150 gospodarstw, ale i w Polsce około 1,5 mln gospodarstw domowych nie posiada samodzielnego mieszkania.

Rys. 17. Mieszkania pozbawione wyposażenia w media w 2002 roku. Dane GUS.

Rys. 18. Wyposażenie mieszkań w media w gminie w 2002 roku. Dane GUS.

WNIOSKI:

1. Ilość mieszkań w gminie Krotoszyce w 2008 r. ogółem: 906
2. **Średnia pow. użytkowa mieszkania w m²/osobę: 28,2**
3. Ilość gospodarstw domowych w gminie w 2002 to – 980
4. Substancja mieszkaniowa gminy w dużej mierze wykazuje zły stan techniczny.
5. Dominują budynki, które powstały jeszcze przed II wojną światową.
6. **Wyposażenie mieszkań w media jest niewystarczające. Brakuje: bieżącej wody, kanalizacji i gazu.**

Cel - dążenie do zrównania liczby mieszkań z liczbą gospodarstw domowych.

2.5.3. OPIEKA MEDYCZNA

W województwie dolnośląskim większość wszystkich zgonów spowodowana była chorobami cywilizacyjnymi - choroby układu krążenia, w tym najczęściej występujące to: choroba niedokrwienna serca i miażdżyca oraz nowotworami. Niekorzystnym zjawiskiem jest systematyczny wzrost ilości zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia. Odnotowuje się jednak systematyczny spadek zgonów spowodowanych urazami i zatruciami. Tendencja ta bardziej odnosi się do mężczyzn, niż do kobiet. Liczba zgonów powodowanych chorobami nowotworowymi utrzymuje się na stałym poziomie.

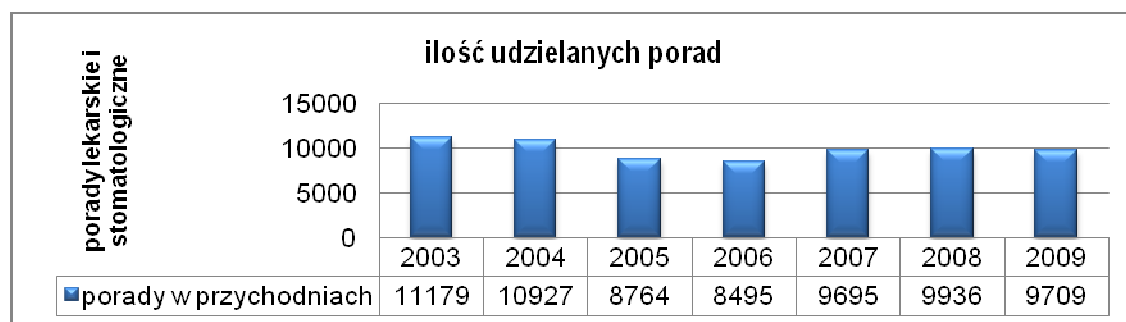
Zmieniła się w 2003 roku struktura służby zdrowia, nie tylko z uwagi na komercjalizację podaży usług, ale także poprzez wprowadzenie służb podległych samorządom. Od roku 2003

stale rośnie procent udzielanych porad przez placówki podległe samorządom w kraju i województwie. W Krotoszycach niepokoi jednak fakt, zmniejszania się od 2003 roku ilości porad udzielanych przez placówki opieki zdrowotnej (zwłaszcza przez podległe samorządowi), pomimo ogólnego wzrostu ilości udzielnych porad zdrowotnych w województwie. Oznacza to duże trudności w dostępności i doborze odpowiednich usług służby zdrowia. Istnieje pilna konieczność wprowadzenia zmian, tak aby zagwarantować dostęp ludności gminy do odpowiednich standardów usług medycznych i dentystycznych.

W województwie dolnośląskim stale zwiększa się ilość placówek medycznych i dentystycznych, zwłaszcza na korzyść niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. W Krotoszycach nie ma jednak ani jednego zakładu niepublicznego opieki zdrowotnej. W powiecie legnickim nie występuje szpital ogólny. Zatem dostęp do łóżek szpitalnych dla mieszkańców gminy Krotoszyce jest także utrudniony.

W gminie działa tylko jeden punkt apteczny, pomimo stale rosnącej tendencji zwiększania ilości aptek i punktów aptecznych w województwie dolnośląskim. W ramach działań zmierzających do poprawy obecnego stanu należy dążyć do:

- a) poprawy jakości i dostępności gminnych świadczeń medycznych;
- b) przedłużenia przeciętnego trwania życia do poziomu UE – kobiet 81 – 83 lat i mężczyzn 74 – 77 lat (Polska – 77 i 68 lat);

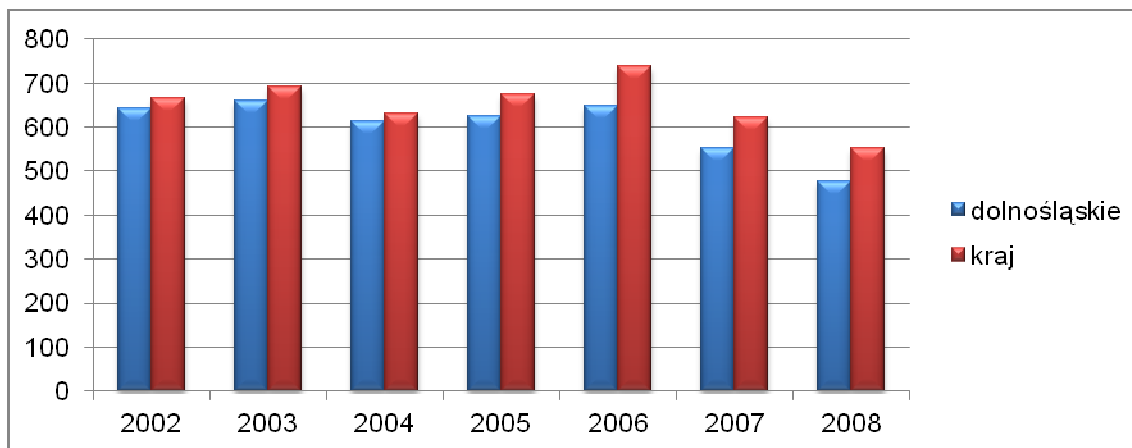

Rys. 19. Ilość udzielanych porad lekarskich i stomatologicznych w gminie Krotoszyce w latach 2003 – 2009. Dane GUS.

W gminie Krotoszyce nie funkcjonuje ani jeden oddział żłobkowy.

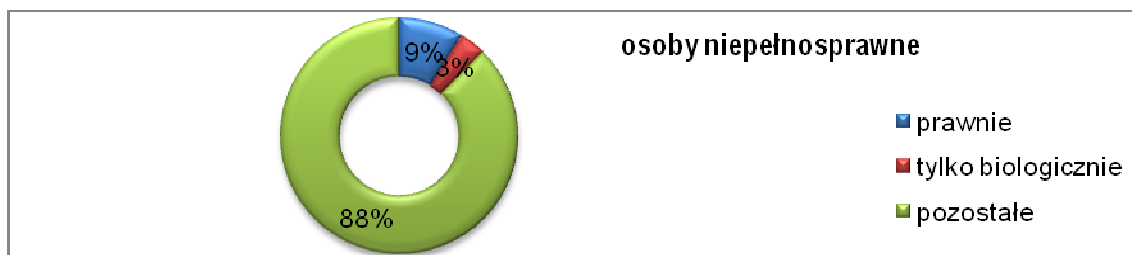
Brak danych GUS odnośnie ilości mieszkańców korzystających z placówek opieki społecznej, ilości osób niepełnosprawnych, bezdomnych itp. w gminie Krotoszyce.

Ilość osób korzystających z pomocy społecznej od 2006 roku znacząco spada, dane według wskaźnika ilości osób korzystających ze świadczeń opieki społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w województwie, w odniesieniu do całego kraju charakteryzuje poniższy rysunek.

Rys. 20. Ilość mieszkańców województwa dolnośląskiego i kraju korzystających z pomocy placówek opieki społecznej 2002 – 2006. Dane GUS.

Populacja osób niepełnosprawnych stanowi 12% ogółu ludności powyżej 15 roku życia w gminie Krotoszyce.

Rys. 21. Ilość osób niepełnosprawnych powyżej 15 roku życia z rozbiem na prawnie i biologicznie w całości społeczeństwa w gminie Krotoszyce w roku 2002. Dane GUS.

WNIOSKI:

W ramach działań zmierzających do poprawy obecnego stanu dąży się do:

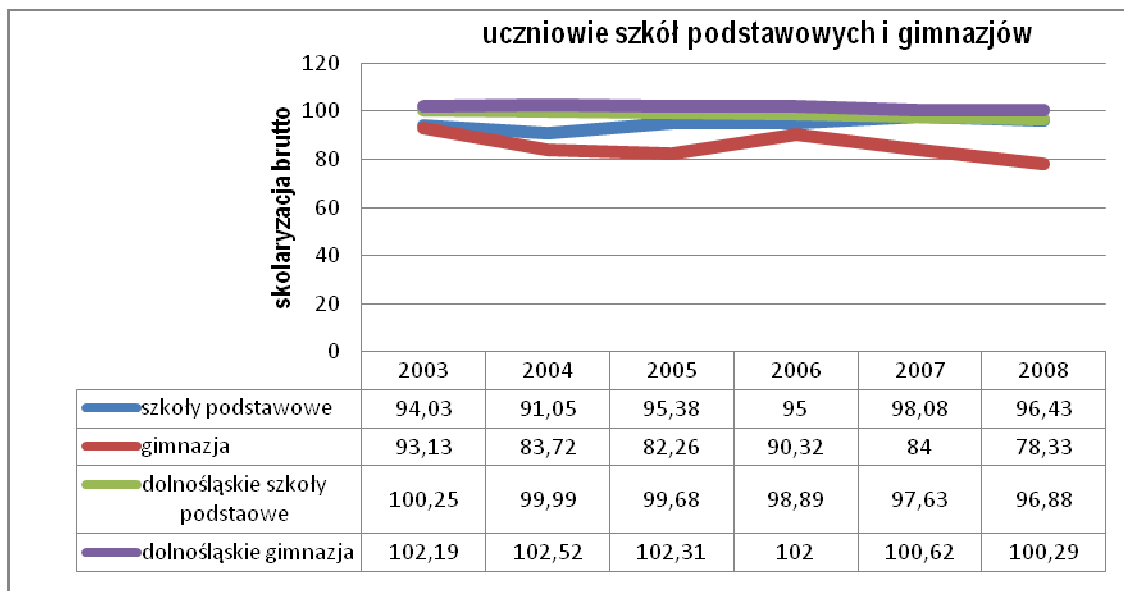
- poprawy jakości i dostępności świadczeń medycznych,
- przedłużenia przeciętnego trwania życia do poziomu UE – kobiet 81 – 83 lat i mężczyzn 74 – 77 lat (Polska – 77 i 68 lat);

Poziom zatrudnienia lekarzy, dentystów i pielęgniarek oraz obsługi mieszkańców w zakresie służby zdrowia jest niedostateczny

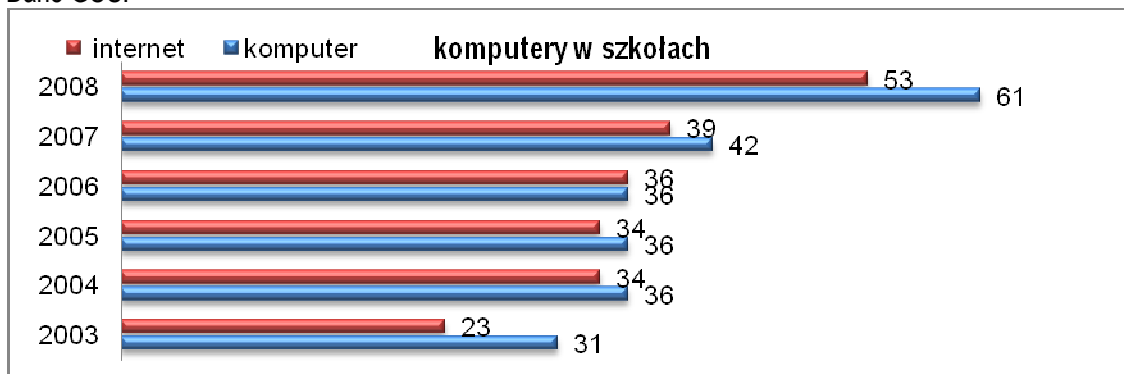

2.5.4. OŚWIATA I WYCHOWANIE

W szkołach podstawowych i gimnazjach niepokoi zbyt mała liczba osób kończąca dany etap nauki, w stosunku do średniej województwa dolnośląskiego. Jeszcze gorsza sytuacja dotyczy jedynego gimnazjum w Krotoszycach.

Rys. 22. Współczynnik skolaryzacji brutto - jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania w latach 2003-2008. Dane GUS.

Rys. 23. Ilość komputerów, z wyszczególnieniem podłączonych do Internetu, w szkołach podstawowych i gimnazjalnych (bez specjalnych) w gminie w latach 2003-2008. Dane GUS.

Ilość komputerów w szkołach, w tym podłączone do Internetu w latach 2003-2008, obrazuje powyższy rysunek.

WNIOSKI:

Należy zabezpieczyć odpowiednią ilość miejsc w placówkach oświaty na odpowiednich poziomach kształcenia w uwagi na:

- 1) postępujący wyż demograficzny,
- 2) przygotowana przez Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego reformę przewidującą objęcie obowiązkiem szkolnym dzieci 6-cio letnich.

2.5.5. ZRÓŻNICOWANIE I DOSTĘPNOŚĆ USŁUG

Rozmieszczenie i struktura placówek handlowych zmienia się w sposób bardzo dynamiczny. Nie ma możliwości, przy pomocy narzędzi z zakresu planowania przestrzennego sterować strukturą handlu detalicznego i usług w sposób precyzyjny. Centra usługowe o specjalizacji handlowej wymagają relatywnie dużych rezerw terenowych. Stanowią one istotne źródło ruchu ale charakteryzują się bardzo słabym powiązaniem z otoczeniem.

Na podstawie zmian zachodzących w dużych aglomeracjach miejskich, można przewidzieć kierunek przemian w formach zakupów artykułów codziennego użytku:

- a) zwiększanie wielkości punktów sprzedaży związane ze stopniową koncentracją usług,
- b) stopniowe wyhamowywanie przyrostu i spadek liczby punktów sprzedaży w obiektach nietrwałych,
- c) adaptacja parterów w zabudowie śródmiejskiej na rzecz funkcji usługowej.

Dostępność usług w gminie Krotoszyce w dużej mierze zależy od dostępności komunikacyjnej. Dla gminy jednostką skoncentrowanych usług wyższego rzędu jest centrum Legnicy. Tam też istnieje większa dostępność usług (w tym większych powierzchni sprzedażowych usytuowanych na obrzeżach miasta). Na terenach gminy, podstawowym utrudnieniem w dostępie do usług, jest brak komunikacji masowej (poza PKS nie obsługującym dostatecznie mieszkańców gminy). Tu również, podstawowym czynnikiem warunkującym dostęp do usług, pozostaje transport indywidualny. Z uwagi na ograniczone działanie komunikacji masowej, wzrasta ranga komunikacji indywidualnej i rola samochodu.

Wieś Krotoszyce stanowi ośrodek nadrzędny dla okolicznych miejscowości wchodzących w skład gminy wiejskiej, pełniąc funkcję ośrodka skupiającego główne instytucje administracyjne, produkcyjno – usługowo- handlowe, turystyczne, edukacyjne, usług zdrowia i kultury.

W gminie funkcjonują następujące placówki:

- **Zespół Szkół w Krotoszycach** ul. Piastowska 41, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 88-78-392 e-mail : zskrotoszyce@poczta.onet.pl w skład wchodzi gimnazjum, szkoła podstawowa, oddział przedszkolny. (ilość uczniów – 220 - stan na 31.03.2010r.; liczba nauczycieli – 29 stan na 31.03.2010 r.).
- **Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Kościelcu** Kościelec 9, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 850-64-72 e-mail : sp.koscielec@neostrada.pl, strona: www.sp.koscielec.of.pl, W skład wchodzi szkoła podstawowa i oddział przedszkolny. (ilość uczniów – 81 stan na 31.03.2010 r.; liczba nauczycieli – 13 stan na 31.03.2010 r.).
- **Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Krotoszycach** ul. Piastowska 40A, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 88-78-390 e-mail: gokiskrotoszyce1@wp.pl, w skład którego wchodzi:
  - **Biblioteka Gminna w Krotoszycach**, ul. Mikołaja Kopernika 9/4, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 88-78-306
  - **Biblioteka w Warmątowicach Sienkiewiczowskich**, Warmątowice Sienkiewiczowskie, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 850-64-82.
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krotoszycach**, ul. Mikołaja Kopernika 9/5, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 88-78-322, e-mail: gopskrotoszyce@wp.pl
- **Gminny Ośrodek Zdrowia w Krotoszycach**, ul. Mikołaja Kopernika 9/3, 59-223 Krotoszyce, tel. 076 88-78-312. (ilość lekarzy -4, ilość pielęgniarek-3), w skład którego wchodzi:
  - **Gminny Ośrodek Zdrowia w Krotoszycach – Filia w Kościelcu**, Kościelec 13, 59-223

Krotoszyce, tel. 076 723-78-85.

Ponadto na terenie Gminy Krotoszyce funkcjonuje:

- **Alternatywny Ośrodek Przedszkolny w Krotoszycach**, ul. Mikołaja Kopernika 9/4
liczba dzieci w wieku od 3 do 5 lat – 23 stan na 31.03.2010 r., liczba nauczycieli - 4 stan na 31.03.2010 r.

W gminie Krotoszyce funkcjonują 4 jednostki **Ochotniczej Straży Pożarnej**:

- Janowice,
- Winnica,
- Krotoszyce,
- Warmatówice Sienkiewiczowskie

W gminie działa także **Urząd Pocztowy w Krotoszycach**, ul. Piastowska 60, 59-223 Krotoszyce, a także **Bank Spółdzielczy w Krotoszycach**, ul. Piastowska 30A, 59-223 Krotoszyce

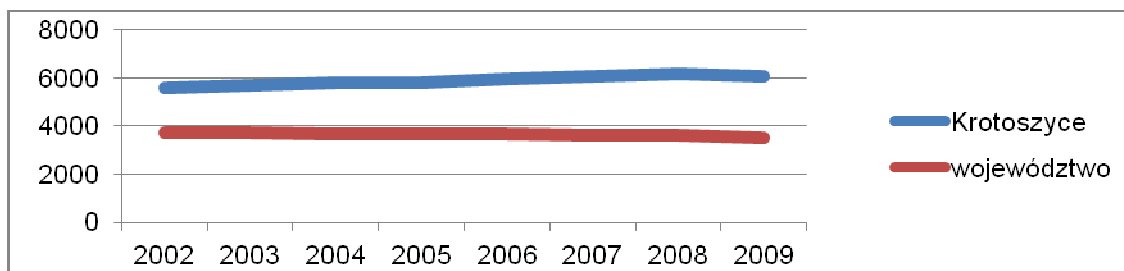
Działają także parafie:

- **Parafia Rzymsko-Katolicka P.W. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Krotoszycach**, ul. Piastowska 29 A, 59-223 Krotoszyce, tel. 076-88-78-420,
- **Parafia Rzymsko-Katolicka P.W. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Słupie**, Słup nr 58, 59-424 Męcinka, tel. 076-870-86-37,
- **Parafia Rzymsko-Katolicka P.W. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Małuszowie**, Małuszów, 59-424 Męcinka, tel. 076-873-84-95,

Na terenie Gminy Krotoszyce usługi w zakresie wywozu odpadów komunalnych i opróżniania zbiorników bezodpływowych od właścicieli nieruchomości świadczą podmioty gospodarcze:

- Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. z/s w Legnicy,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych van Ganswinkel Legnica , Sp. z o. o .
- Rejonowe Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o .
- SULO Polska Sp. z o. o . Oddział w Krapkowicach
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych PORTO Sp. z o. o.
- USŁUGI TRANSPORTOWE oraz USUWANIE NIECZYSTOŚCI Franciszek Jędrzejkiwicz
- PHU „DAREK” Dariusz Jarema.

W sferze usług kultury zauważyć można zdecydowane zmniejszenie się ilości osób korzystających z księgozbioru oraz zmniejszanie się wypożyczeń z bibliotek przy jednoczesnym wzroście liczby woluminów w placówkach.

Rys. 24. Księgozbiór bibliotek mierzony ilością woluminów przypadającą na 1000 ludności w gminie Krotoszyce na tle województwa w latach 2002 – 2008. Dane GUS.

WNIOSKI:

- 1) Dostępność usług w gminie w dużej mierze zależy od dostępności komunikacyjnej.
- 2) Brakuje komunikacji masowej na terenie gminy, gdzie Legnica pełni rolę ośrodka nadrzędnego.
- 3) Wzrasta ranga komunikacji indywidualnej.
- 4) Brak ścieżek rowerowych na terenie gminy
- 5) Uznaje się jakość zagospodarowania przestrzennego wokół przystanków za niedostateczną.

2.5.6. SPORT I REKREACJA

Na terenie gminy Krotoszyce działają następujące placówki sportowo-rekreacyjne:

- a) Klub sportowy „Nysa” - Winnica,
- b) Klub sportowy „Gryf Olimpia Krotoszyce”, (klub zrzesza 40 zawodników w dwóch drużynach: seniorów i juniorów),
- c) Klub sportowy „Błękitni Kościelec” (klub realizował zadanie publiczne w 2008 roku w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu w miejscowościach: Janowice Duże, Kościec, Tyńczyk Legnicki, Kozice, Warmątowice Sienkiewiczowskie).

Głównymi obszarami działań pozostałych organizacji pozarządowych była:

- kultura fizyczna, sport, rekreacja i turystyka,
  - kultura i sztuka,
  - podtrzymywanie tradycji narodowej, promocja regionu,
  - ochrona zwierząt oraz ochrona przyrody,
  - bezpieczeństwo mieszkańców i ochrony mienia
  - pomoc osobom niepełnosprawnym
  - pomoc dzieciom
- Stowarzyszenie „Nasze Krotoszyce”
  - Koła Łowieckie „Słonka i Miedziak”,
  - OSP Krotoszyce, Warmątowice Sienkiewiczowskie, Winnica i Janowice Duże ,
  - Stowarzyszenie Civis Europae z Lubina
  - Stowarzyszeniem „Zielona Akcja”,
  - Towarzystwo Przyjaciół Gminy Krotoszyce,

Położenie gminy Krotoszyce zapewnia jej pozycję najlepszej bazy dla organizacji wycieczek turystycznych. Wyróżniono dwa typy walorów turystycznych: kulturowe i przyrodnicze. Niestety z powodu braku danych GUS trudno określić dostępność i przygotowanie bazy turystycznej. Ocenia się, że niedostatecznie rozwinięte są elementy bazy noclegowej przy atrakcjach kulturowych i przyrodniczych.

Sezon turystyczny nie jest całoroczny (specyfika sportów ogólnie turystycznych i wodnych) trwa dwa miesiące, dlatego usługi turystyczne czy agroturystyczne powinny być jedynie funkcją uzupełniającą i wspomagającą dla podstawowych źródeł utrzymania.

Proponuje się w miarę możliwości:

a) stworzenie niezbędnej bazy usługowej dla mieszkańców gminy wypoczywających wokół pobliskich rzek i jezior,

b) stworzenie bazy noclegowej dla osób przyjezdnych na terenie poszczególnych wsi i ośrodków wypoczynkowych,

c) wykreowanie atrakcyjnych ofert turystycznych dla osób przybywających do gminy.

Wszystkie formy terenów rekreacyjnych, wraz z obiektami sportowymi, powinny być połączone ścieżkami rowerowymi i pieszymi, umożliwiającymi aktywny wypoczynek.

WNIOSKI:

Proponuje się w miarę możliwości:

a) stworzenie niezbędnej bazy usługowej dla mieszkańców gminy wypoczywających wokół pobliskich rzek i jezior,

b) stworzenie bazy noclegowej dla osób przyjezdnych,

c) wykreowanie atrakcyjnych ofert turystycznych dla osób przybywających do gminy.

2.5.7. ZATRUDNIENIE I ŹRÓDŁA UTRZYMANIA

„Największy wzrost realnego poziomu dochodów w 2008 roku wystąpił w gospodarstwach pracowników, natomiast najmniejszy w gospodarstwach rolników. Zróżnicowanie dochodów pomiędzy grupami społeczno-ekonomicznymi w ramach poszczególnych źródeł dochodów nie uległo istotnym zmianom. Udział dochodów z głównego źródła utrzymania w dochodzie rozporządzalnym uległ niewielkiemu zwiększeniu (w granicach 0,6-1,8 p.proc.) w stosunku do roku ubiegłego w większości grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych. Wyjątek stanowiły gospodarstwa rolników, gdzie udział dochodu z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie obniżył się o 1,2 p.proc.

Utrzymuje się dalszy spadek poziomu ilościowego spożycia niektórych podstawowych artykułów żywnościowych, zwłaszcza – mleka, kaszy, ryżu, płatków, tłuszczu zwierzęcych, pieczywa, jaj oraz niektórych warzyw (głównie ziemniaków) i owoców (przede wszystkim jabłek). Natomiast wzrosło spożycie przetworów mięsnych i innych przetworów zawierających mięso, ryb oraz owoców pestkowych, jagodowych i bananów.

Utrzymała się tendencja poprawy wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania, tj. cyfrowy aparat fotograficzny, odtwarzacze MP3 i DVD, komputer osobisty z dostępem do Internetu, zestaw kina domowego, kamerę video, a spośród sprzętu AGD – zmywarkę do naczyń i kuchenkę mikrofalową¹⁴.

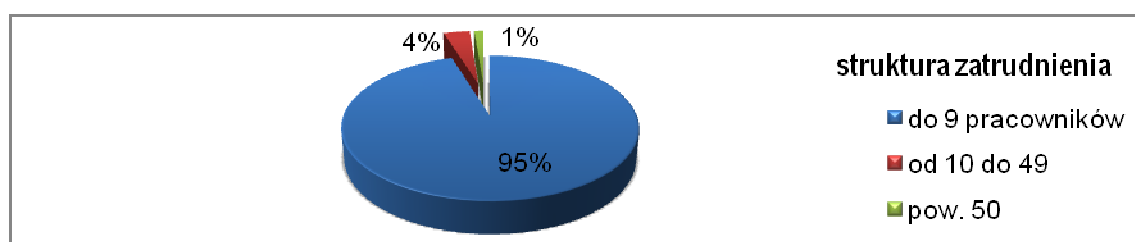
Rozwój przemysłu w gminie uwarunkowany jest kilkoma czynnikami. Wśród których wyróżnić należy te sprzyjające:

- a) korzystne położenie na skrzyżowaniu korytarzy transportowych,
- b) zasoby terenów pod inwestycje,
- c) potencjał ekonomiczny czyli istniejące przedsiębiorstwa.

Za nie sprzyjające uznać należy:

- a) potencjał ludnościowy (brak wykwalifikowanej kadry),
- b) tereny inwestycyjne nie posiadają aktualnych planów zagospodarowania przestrzennego.

Większość terenów produkcji znajduje się na obszarach pasm zabudowy mieszkaniowej. W strukturze podmiotów gospodarczych przeważają małe przedsiębiorstwa (często rodzinne), zatrudniające do 9 pracowników. W gminie jest tylko jeden duży podmiot gospodarczy, który zatrudnia powyżej 50 pracowników. Sporą grupę stanowią także podmioty budżetowe jak: szkoły podstawowe, gimnazjum, urząd gminy, itp.

Rys.25. Struktura zatrudnienia w podmiotach gospodarczych w gminie Krotoszyce. Dane GUS na 2008 rok.

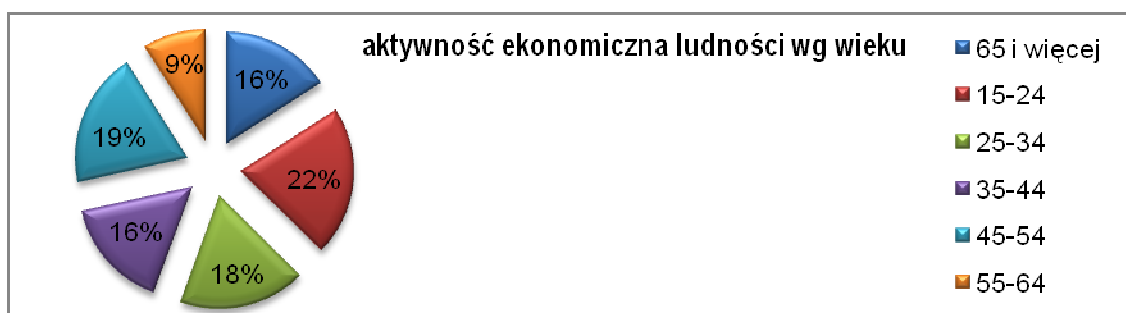
¹⁴ Sytuacja gospodarstw domowych w 2008 r. w świetle wyników badań budżetów gospodarstw domowych, GUS 2009-05-26

Wielu inwestorów w okresie prowadzenia działalności produkcyjnej, ze względu na wymogi technologiczne i ekonomiczne, preferuje wznoszenie nowych obiektów zamiast adaptacji już istniejących.

Obserwuje się coraz większą dbałość inwestorów o wizerunek przestrzenny obiektów produkcyjnych, natomiast mało zauważalna jest tendencja minimalizowania, przez przedsiębiorstwa, powierzchni zajmowanego terenu i oszczędnego nim gospodarowania, z uwagi na koszty podatkowe.

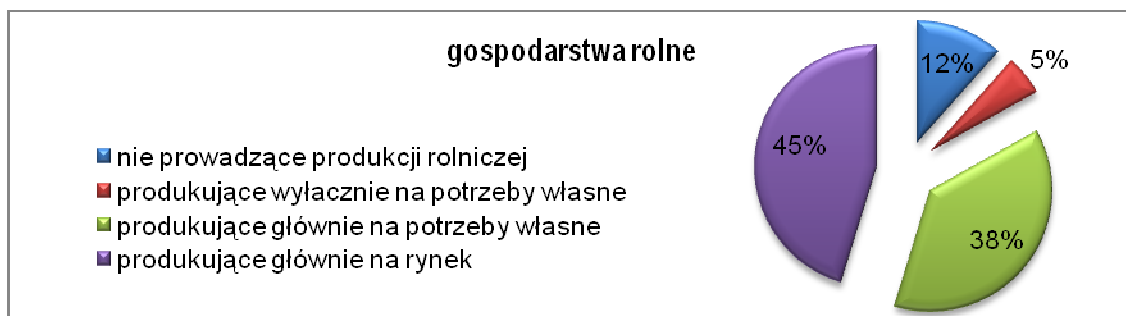

Rys. 26. Mieszkańcy gminy Krotoszyce posiadający własne źródło utrzymania, dane za 2002 rok. Dane GUS.

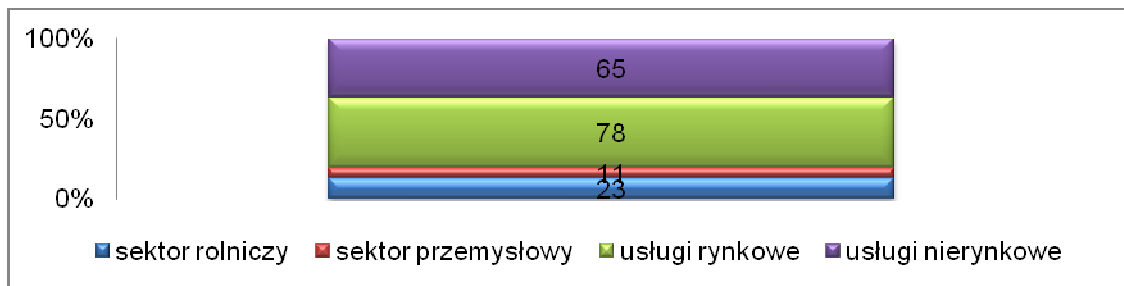

Rys. 27. Aktywność ekonomiczna ludności wg wieku w gminie Krotoszyce w roku 2002. Dane GUS.

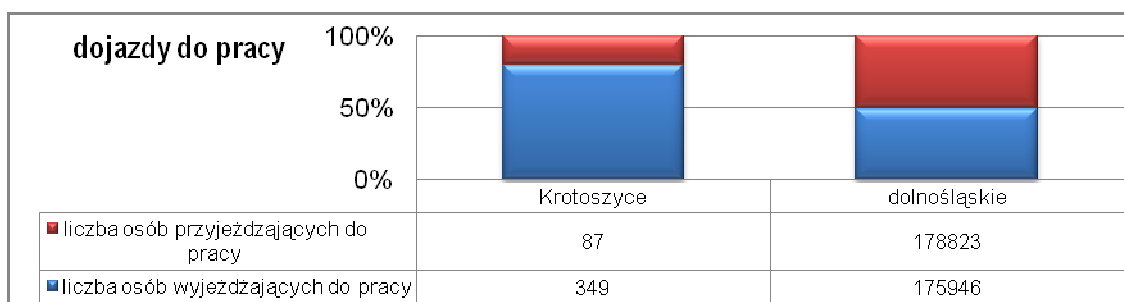
Spśród 980 gospodarstw domowych odnotowanych w gminie Krotoszyce w 2002 roku 528 gospodarstw było związanych z rolnictwem (w tym 526 indywidualnych gospodarstw rolnych).

Rys. 28. Gospodarstwa rolne wg rodzaju i celu produkcji w gminie Krotoszyce w roku 2002. Dane GUS.

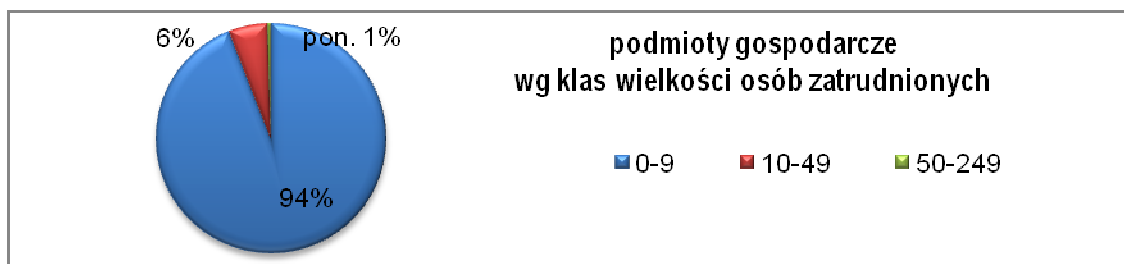

Rys. 29. Pracujący w głównym miejscu pracy wg sektorów ekonomicznych w gminie Krotoszyce w roku 2003. Dane GUS.

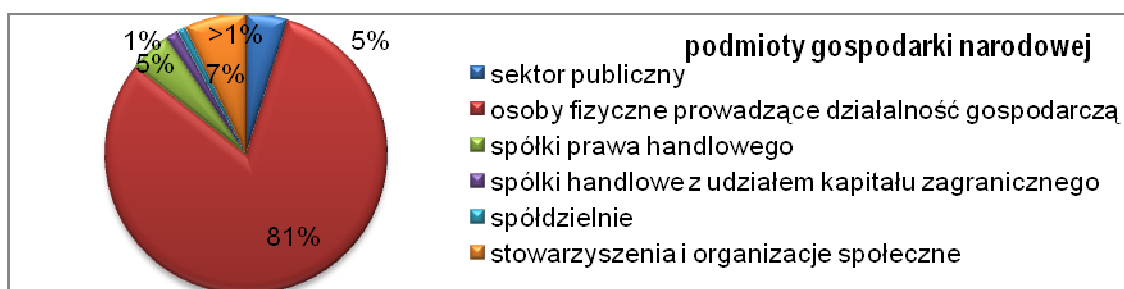

Rys. 30. Rynek pracy: porównanie dojazdów do pracy w gminie Krotoszyce na tle województwa w roku 2006. Dane GUS.

Zdecydowana większość miejsc pracy znajduje się poza rolnictwem i poza gminą Krotoszyce. Większość zatrudnionych dojeżdża do pracy do Legnicy. W 2006 roku na zlecenie GUS zostały przeprowadzone badania rynku pracy i osób dojeżdżających. W tym roku (przyp. 2006) saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosiło – 262 zatrudnionych. Liczba osób przyjeżdżających do gminy w stosunku do osób wyjeżdżających do pracy poza gminą Krotoszyce wynosi 0,25, co na tle średniej w województwie dolnośląskim 1,02 świadczy o dużym niedoborze miejsc pracy.

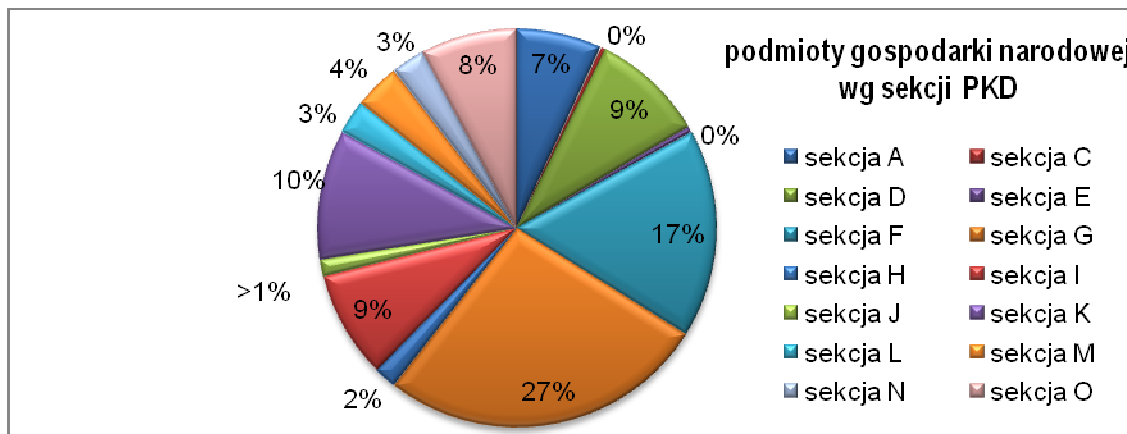
Rys. 31. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości w Krotoszycach w roku 2009. Dane GUS.

Rys. 32. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon wg sektorów własnościowych w gminie Krotoszyce w roku 2009. Dane GUS.

W podmiotach gospodarki narodowej dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 81%. Z uwagi na brak danych porównawczych, trudno jednak wysnuć dalej idące wnioski.

Rys. 33. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon wg sekcja PKD w gminie Krotoszyce w roku 2009. Dane GUS.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz.U. Nr 251, poz. 1885) Zasady budowy klasyfikacji. Schemat klasyfikacji PKD 2007

Sekcja A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Sekcja B Górnictwo i wydobywanie.

Sekcja C Przetwórstwo przemysłowe.

Sekcja D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.

Sekcja E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją.

Sekcja F Budownictwo.

Sekcja G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Sekcja H Transport i gospodarka magazynowa.

Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

Sekcja J Informacja i komunikacja.

Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.

Sekcja L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości.

Sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Sekcja N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.

Sekcja O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.

Sekcja P Edukacja.

Sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

Sekcja R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.

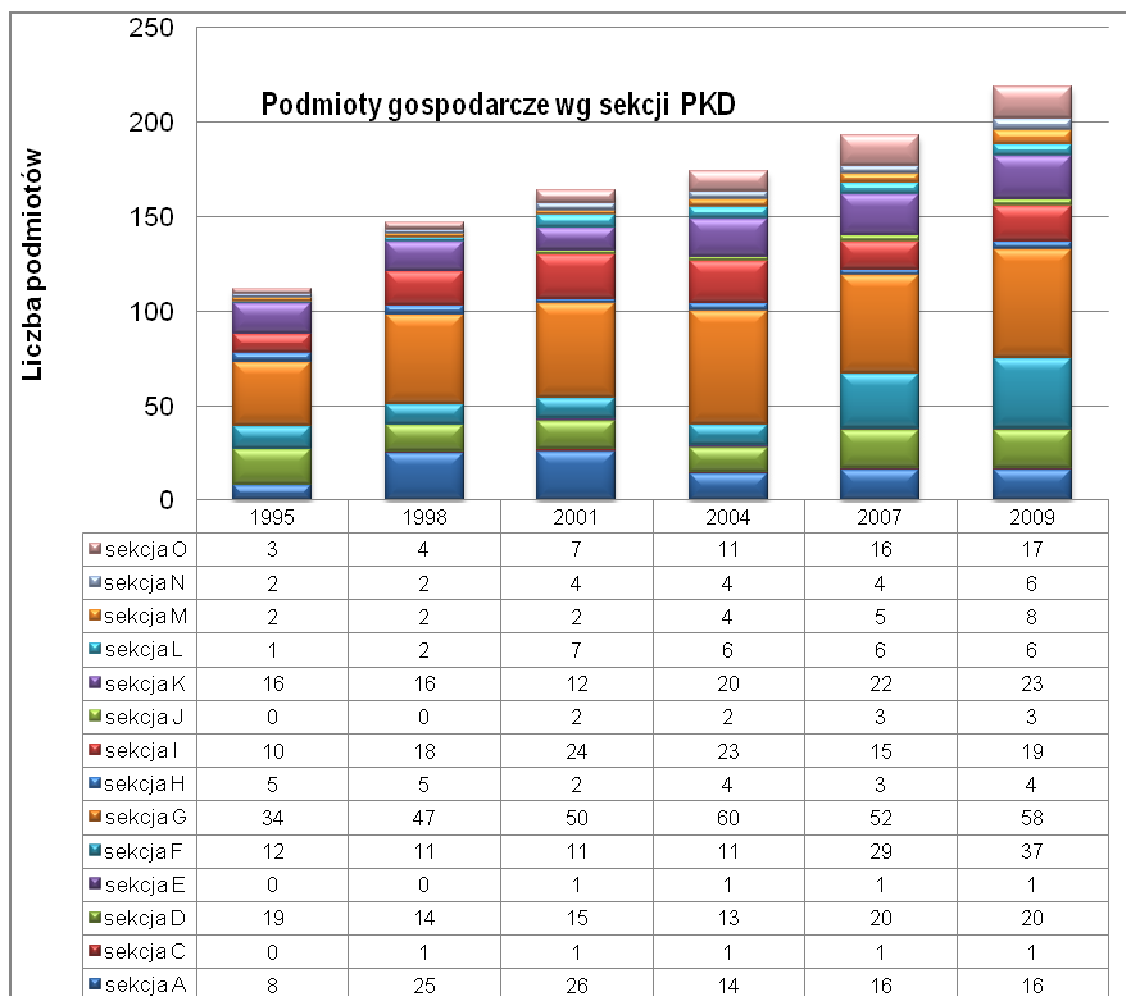
Sekcja S Pozostała działalność usługowa.

Sekcja T Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby.

Sekcja U Organizacje i zespoły eksterytorialne.

Na rysunku poniżej widoczny jest istotny przyrost podmiotów gospodarczych w wielu sekcjach PKD. Porównując można zauważyć sektory, które rozwinęły się w gminie najbardziej:

- wzrost ilości podmiotów w sekcji G, F, K - w handlu hurtowym i detalicznym, budownictwie i działalności finansowej i ubezpieczeniowej,
- wzrost ilości podmiotów w sekcji M, N i O – w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, w zakresie usług administrowania oraz w administracji publicznej.

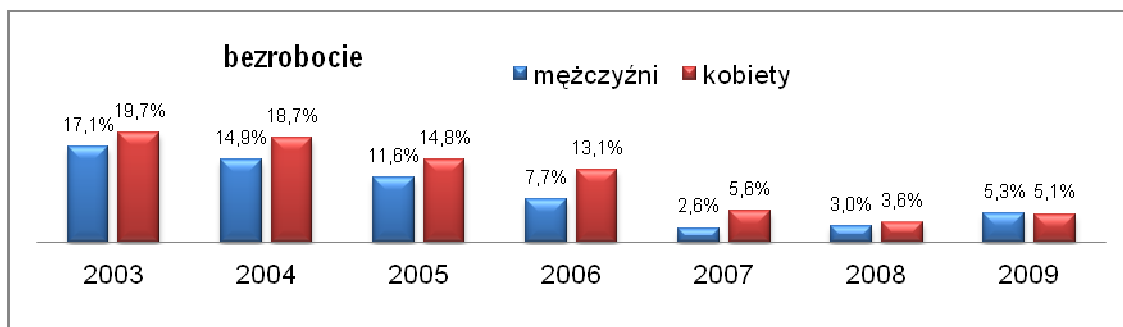
Rys. 34. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon wg sekcji PKD w gminie Krotoszyce w latach 1995-2009. Dane GUS.

WNIOSKI:

- Należy wyeliminować z zagospodarowania obszaru gminy obszary konfliktowe, w ramach których funkcjonują obiekty wzajemnie się wykluczające np.: przemysł z funkcją mieszkaniową.
- Należy wskazać obszary do rehabilitacji i przekształceń, eliminując tym samym ekspansję w ramach przestrzeni niezabudowanych.

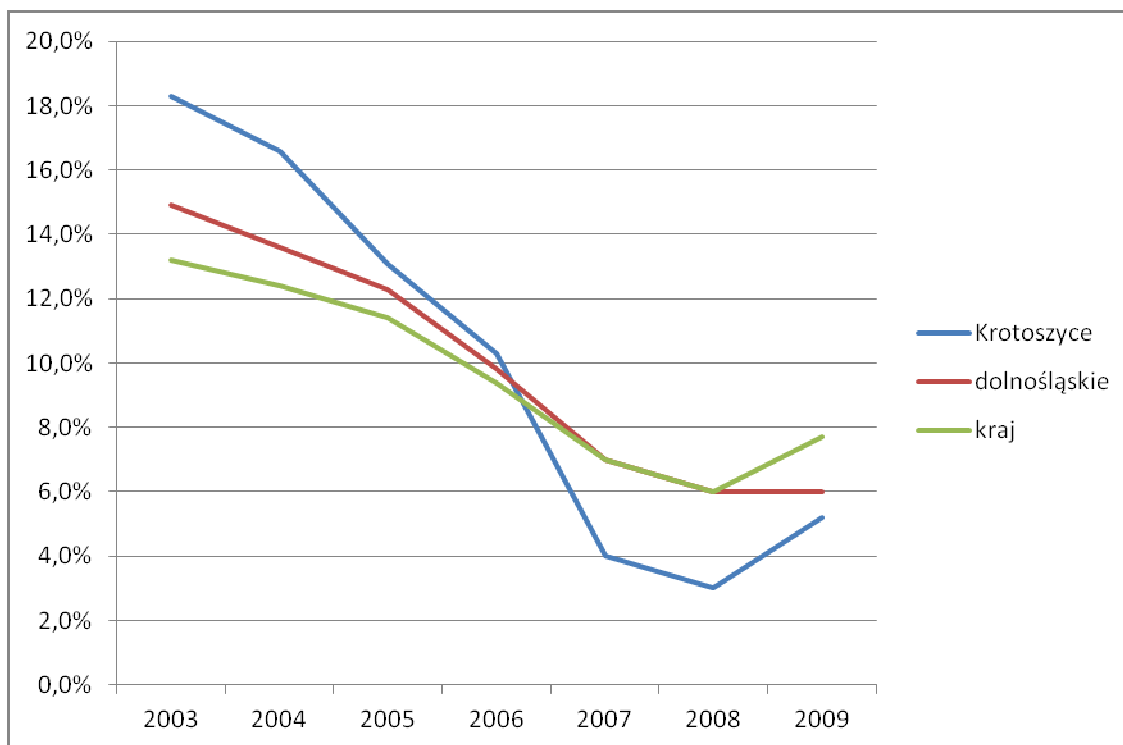
2.5.8. BEZROBOCIE

Bezrobocie mierzone ilością osób pobierających zasiłek wykazuje tendencje spadkowe. W 2009 roku wśród bezrobotnych przeważali mężczyźni, co jest odwróceniem dotychczasowej tendencji.

Rys. 35. Ilość osób pobierających zasiłek w gminie Krotoszyce z rozróżnieniem płci w latach 2003-2009. Dane GUS.

Niemniej główne problemy rynku pracy to wysokie bezrobocie wśród młodzieży, długotrwałe bezrobocie oraz ukryte bezrobocie na wsi (gospodarstwa domowe utrzymujące się z emerytury, renty i opieki socjalnej).

Rys. 36. Procentowy udział ilości osób bezrobotnych i pobierających zasiłek w stosunku do ilości osób w wieku produkcyjnym w gminie Krotoszyce, na tle województwa i kraju w latach 2003-2009. Dane GUS.

2.6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Na podstawie zarządzenia nr 0151/10/08 z dnia 13 sierpnia 2008r. Wójta Gminy Krotoszyce, w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia na obszarze gminy, na podstawie Gminnego Planu Zarządzania Kryzysowego, został powołany Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, którego zakres działań i zadań określa ustawa z dnia 18 kwietnia 2002r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2002r. Nr 62, poz. 558).

W ramach ustaleń ww. dokumentu wskazano potencjalne zagrożenia, jakie mają możliwość wystąpienia w ramach obszaru gminy. Należą do nich :

- 1) powódź,
- 2) zatopienia,
- 3) katastrofy cywilizacyjne,
- 4) awarie w zakładach przemysłowych z wydzielaniem się substancji trujących włącznie,
- 5) zdarzenia wywołane siłami natury, katastrofami i awariami technicznymi;

Do najważniejszych ciągów komunikacyjnych, w ramach których należy liczyć się z możliwością wystąpienia potencjalnego zagrożenia, gminy zaliczyć należy:

- 1) autostradę A-4 ,
- 2) drogę wojewódzką 364,
- 3) linię kolejową nr 284 (szlak zelektryfikowany, wykorzystywany do transportu towarowego);

W ramach zagrożeń powodziowych wymienić należy następujące ciekі wodne oraz miejscowości, dla których stanowią one potencjalne miejsca podtopień:

- 1) rzeka Kaczawa – Krajów, Krotoszyce, Dunino;
- 2) rzeka Nysa Szalona – Winnica;
- 3) zbiornik wody pitnej „Słup” – Winnica, Dunino;

2.6.1. ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Zgodnie z zapisami art. 82 ustawy - Prawo wodne, w dokumentach planistycznych powinny zostać wskazane tereny bezpośrednio zagrożone powodzią. Wskazania te powinny być dokonane na podstawie studium sporządzonego przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, o którym mowa w art. 82 ust 2 ustawy - Prawo wodne.

Na mapie uwarunkowań zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce naniesiono zasięgi powodzi na terenie gminy Krotoszyce, zgodnie ze Studium wykonanym na zlecenie IMGW o/Wrocław w 2007 roku [WUJEK et al. 2007]. Opracowanie to zawiera mapy w skali 1:10 000 z naniesionymi zasięgami zalewów wód prawdopodobnych $Q_{1\%}$ i $Q_{10\%}$, wykonane w oparciu o obliczenia hydrauliczne i analizę kształtowania się prawdopodobnych stanów maksymalnych w profilu podłużnym Kaczawy i jej ważniejszych dopływów¹⁵, metodą interpolacji rzędnych zwierciadła wód prawdopodobnych obliczonych dla przekrojów wodowskazowych.

¹⁵ w tym Nysę Łużycką

Obszar gminy odwadniany jest przez dwie rzeki: Kaczawę i jej prawobrzeżny dopływ Nysę Szaloną. Obie te rzeki zaliczane są do rzek górsko – nizinnych, które charakteryzują się gwałtownymi wezbrzeniami wód, przeważnie w okresach od maja do sierpnia, stwarzając zagrożenie powodziowe. Płynące przez teren gminy rzeki: Kaczawa i Nysa Szalona, są w większości obwałowane, jednak istniejące urządzenia hydrotechniczne, które nie zawsze są w dobrym stanie technicznym, powodują brak swobodnego przepływu wód podczas wezbrań. Również występująca na użytkach rolnych sieć rowów melioracyjnych znajduje się w większości, w złym stanie technicznym (jest niedrożna), w związku z czym nie spełnia w stu procentach swojego zadania w odprowadzaniu wody z pól [KARPUĆ et al. 2008].

Przyczynami podtopień i powodzi na terenie gminy Krotoszyce mogą być:

- 1) bardzo intensywne opady burzowe, określane jako oberwanie chmury, obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe lokalne wezbrania wód w okresie od czerwca do lipca,
- 2) opady rozlewne w okresie od maja do września, trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu¹⁶, obejmujące większą część zlewni,
- 3) szybkie topnienie śniegów i towarzyszące im opady deszczu, a szczególnie gdy towarzyszą im zatory lodowe na rzekach, w okresie od połowy lutego do końca kwietnia,
- 4) zatopienia i zalewy na skutek uszkodzenia lub zniszczenia zbiornika wody pitnej „Słup” na Nysie Szalonej.

W skutek wezbrania wód rzeki Kaczawy i Nysy Szalonej mogą nastąpić podtopienia na terenie obrębów: Winnica, Krajów i Dunino. Strefa bezpośredniego zagrożenia wodami powodziowymi rzeki Nysy Szalonej obejmuje miejscami dość szeroki pas doliny z użytkami rolnymi, ale także zabudową przysiółka Świąciany oraz zabudowy agroturystycznej „Stary Młyn” w Duninie. Zalewy Kaczawy nie obejmują tak rozległego terenu i ograniczają się w zasadzie do międzywala. Tereny potencjalnie zagrożone wodami powodziowymi obejmują użytki rolne na północny- zachód od Dunina.

Na terenie gminy wyznaczono dwie strefy zagrożeń powodowych, które mogą być spowodowane uszkodzeniem lub zniszczeniem tamy lub obwałowań zbiornika „Słup” [Program ochrony środowiska powiatu legnickiego 2005].

Strefa I, w której wysokość fali zalewowej sięga 6 m., a czas dojścia fali nie przekracza 15 minut obejmuje obręby Winnica i Krajów. Fala ta może spowodować uszkodzenia infrastruktury drogowej oraz części niżej położonych budynków wsi Winnica. Strefa II, w której wysokość fali zalewowej nie przekracza 1 m., a czas dojścia fali wynosi 40 minut obejmuje obręb Dunino. Nie stanowi ona zagrożenia dla zabudowań tej wsi.

¹⁶ od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby

2.6.2. ZAGROŻENIE OSUWANIEM SIĘ MAS ZIEMNYCH

Przez procesy geodynamiczne należy rozumieć różnorakie zjawiska związane z przemieszczeniem powierzchniowym skał wywołane grawitacją (osuwanie się mas ziemnych, obrywy, spelżywania). Ruchy masowe ziemi są zjawiskami geologicznymi, związanymi przede wszystkim z działaniem sił przyrody, takimi jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie się poziomu wód gruntowych oraz wezbrania rzek i potoków. Nie należy jednak zapominać o coraz większym wpływie działalności człowieka na powstawanie przedmiotowych zjawisk (podcinanie zboczy przy budowie dróg oraz budynków, wycinkę drzew na stokach w ramach intensywnej eksploatacji lasów). Osuwiska występują na stromych stokach, których profil poprzeczny jest kształtu wciosowego. Natomiast na stokach o mniejszym nachyleniu zachodzi solfukcja i spelżywanie powierzchniowej warstwy gruntu. Procesy te intensywniej zachodzą podczas długotrwałych opadów deszczu.

Art. 110a ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązuje starostę do obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także do prowadzenia rejestru zawierający informacje o tych terenach, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz. U. Nr 121, poz. 840). Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy, ustala się między innymi na podstawie analizy dostępnych w tym zakresie materiałów archiwalnych: geologicznych, kartograficznych i zdjęć lotniczych oraz wizji w terenie.

W rejestrze Starosty Legnickiego nie ma wpisów dotyczących terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi na terenie gminy Krotoszyce [stan na dzień 9 grudnia 2009 r.].

2.6.3. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

Szczególne zagrożenie w zakresie bezpieczeństwa publicznego powodują katastrofy drogowe, związane z przewozem materiałów niebezpiecznych, w tym niebezpiecznych substancji chemicznych.

Tabela 18. Potencjalne zagrożenia i ich lokalizacja

Lp.	Nazwa zakładu	Typ zagrożenia
1.	Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, w tym Zakład Produkcji Wody i Oczyszczalni Ścieków	chlor, biogaz
2.	Huta Miedzi „Legnica”	amoniak, kwas siarkowy, ług sodowy, kwas solny
3.	Zakłady Mechaniczne „LEGMET”	ciekły tlen, acetylen

Elementem, który ma istotny wpływ na wzrost zagrożeń w zakresie komunikacji kolejowej jest niedostosowanie infrastruktury szlaków drogowych do obecnego natężenia ruchu komunikacyjnego.

Katastrofy drogowe związane z przewozem Niebezpiecznych Substancji Chemicznych (NSCH), co do których głównym czynnikiem mającym wpływ na prawdopodobieństwo katastrofy w transporcie chemicznym jest: natężenie transportu substancji chemicznych, zły stan technicznych środków transportu przewożących substancje niebezpieczne, brak wydzielonych i oznakowanych tras przejazdów z materiałami niebezpiecznymi, brak kompleksowego monitoringu transportów; Przez gminę Krotoszyce przejeżdżają transporty między innymi: amoniaku, ciekłego tlenu, kwasu siarkowego, kwasu solnego.

Niezależnie wśród elementów mających wpływ na stan bezpieczeństwa publicznego, wymienić należy:

a) epidemie; Do przedsięwzięć zapobiegających występowaniu lub ewentualnemu rozprzestrzenianiu się epidemii zaliczyć należy: masowe szczepienia ochronne, wczesne ujawnianie przypadków chorób zakaźnych, utrzymanie odpowiedniego stanu sanitarnego i surowe przestrzeganie wymogów higienicznych,

b) gwałtowne opady atmosferyczne w dużych ilościach i związane z tym osuwanie się mas ziemnych;

c) lokalne podtopienia;

d) silne wiatry, huragany i inne niekorzystne zjawiska pogodowe;

e) katastrofy budowlane, powodowane przede wszystkim przez: stan techniczny obiektów, brak właściwej konserwacji obiektów, awarie instalacji technicznych, pożary, nieprawidłowość w realizacji obiektów, brak zabezpieczeń obiektów przeznaczonych do rozbiórki, przypadki losowe; Do obiektów potencjalnych katastrof zaliczyć należy: mosty drogowe i wiadukty, kominy wolnostojące o wysokości powyżej 15,0 m, wysokie budynki.

f) akty terrorystyczne, zagrożenia porządku publicznego – blokady dróg, strajki;

g) awarie gazociągów, urządzeń elektroenergetycznych, wodociągów; Głównym czynnikiem powodującym wzrost liczby katastrof i awarii infrastruktury technicznej jest wciąż jeszcze zły ich stan techniczny.

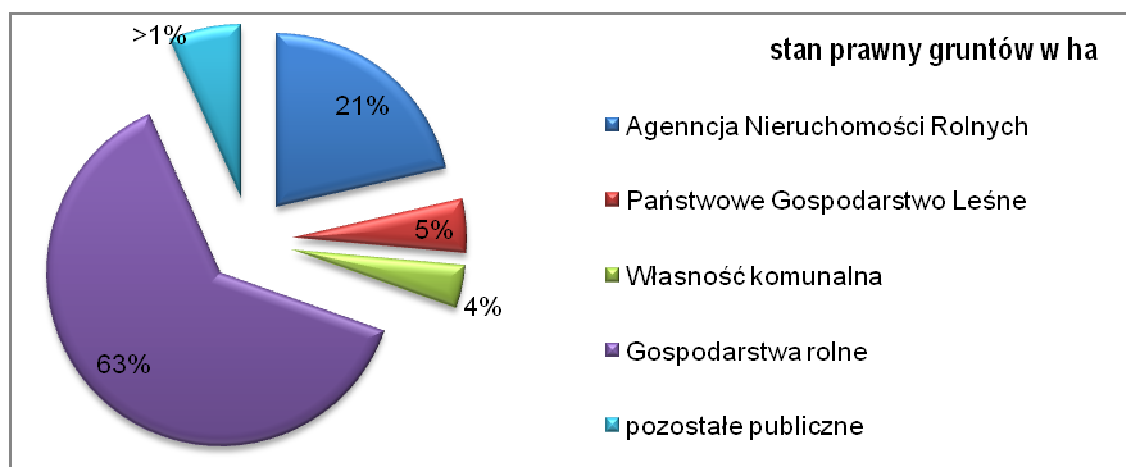
h) awarie kotłowni zapewniających dostarczenie ciepłej wody i centralnego ogrzewania;

i) zagrożenia w ruchu lotniczym; Na terenie gminy Krotoszyce brak jest lokalizacji obiektów związanych z komunikacją lotniczą. Hipotetycznie przyjmuje się jednak możliwość zaistnienia przypadku upadku samolotu szeroko kadłubowego przewożącego od 10 do 500 pasażerów.

l) pożary.

WNIOSKI:

Za główne zagrożenie bezpieczeństwa publicznego w ramach terenu objętego niniejszym opracowaniem przyjąć należy kolizje w ramach układu komunikacji kolejowej .

2.7. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Rys. 37. Procentowy udział ilości własności gruntów w gminie Krotoszyce. Dane Plan Urzędniowo-rolny Gminy Krotoszyce.

„Struktura władania gruntami

Udział we władaniu powierzchnią gminy Krotoszyce, przedstawia się następująco: -Agencja Nieruchomości Rolnych – 20,6%, -Państwowe Gospodarstwo Leśne – 4,8%, -Własność komunalna – 3,9%, -Pozostałe publiczne – 6,5%, -Gospodarstwa rolne – 60,6%, -Nieruchomości do 1 ha – 2,6%, -Spółdzielnie -0,1%, -Pozostałe prywatne – 0,9%.

Z powyższego zestawienia wynika, że we władaniu gruntami w gminie zdecydowanie największy udział mają gospodarstwa rolne, które zajmują 4 090,28 ha (około 61%) powierzchni ogólnej. Grunty Agencji Nieruchomości Rolnych stanowią około 21% - 1 392,32 ha. Udział 6,5 % posiadają grunty z grupy wymienionej jako pozostałe publiczne – 436,02 ha. Grunty PGL LP to 326,39 ha (około 5%). Wymienieni wyżej użytkownicy gruntów zajmują łącznie 92,5% powierzchni gminy.

Struktura władania gruntami w sektorze publicznym i prywatnym

We władaniu gruntami gminy Krotoszyce ogółem przeważa sektor prywatny. Powierzchnia zajmowana przez sektor publiczny na terenie gminy wynosi 2 416,09 ha, stanowi to 35,8% powierzchni ogólnej. W obrębie sektora publicznego udział poszczególnych właścicieli przedstawia się następująco:

- Agencja Nieruchomości Rolnych (ANR) – 1 392,32 ha (57,6%),
- Państwowe Gospodarstwo Leśne (PGL) – 326,39 ha (13,5%),
- Zasoby gminne – 261,36 ha (10,8%),
- Pozostali właściciele – 436,02 ha (18,1%).

Zróznicowanie udziału sektora publicznego w poszczególnych obrębach kształtuje się od 4,7% w Kozicach do 95,8% w Białce. W większości obrębów udział sektora publicznego we władaniu gruntami jest niski i nie przekracza 40%. W Czerwonym Kościele, Janowicach Dużych, Złotnikach i Pawłowicach Małych udział ten kształtuje się na wysokim poziomie (od 60% do 80%), a w Jaskowie i Białce na bardzo wysokim, gdzie przekracza 90% udziału. Średni wskaźnik udziału sektora publicznego we władaniu gruntami występuje tylko w Duninie – 52,0%.

Wśród władających gruntami w sektorze publicznym największą powierzchnią gruntów dysponuje Agencja Nieruchomości Rolnych (ok. 58%). Posiada ona grunty w 17 obrębach z wyjątkiem Kozic, a ich udział kształtuje się od 0,3% w Warmątowicach Sienkiewiczowskich do 58,8% w Złotnikach.

Większa koncentracja gruntów ANR występuje w czterech obrębach gminy: Czerwonym Kościele, Janowicach Dużych, Duninie i Złotnikach, gdzie w sumie we władaniu ANR znajduje się 868,58 ha tj. 62,4% ogólnej powierzchni jej gruntów w gminie. W pozostałych obrębach grunty ANR zajmują mniejsze powierzchnie od około 1 ha w Warmątowicach Sienkiewiczowskich do 66 ha w Szymanowicach.

Grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe występują tylko w 9 obrębach, a zróżnicowanie ich udziału kształtuje się od 0,2% w Babinie i Wilczycach do 17,4% w Janowicach Dużych. Największe powierzchnie gruntów PGL LP w gminie znajdują się w trzech obrębach: Janowice Duże, Winnica i Czerwony Kościół, a ich powierzchnia w sumie wynosi 224,39 ha, stanowi to ok. 69% tych gruntów w gminie.

Powierzchnia zajmowana przez sektor prywatny w gminie Krotoszyce to 4 330,78 ha (64,2%), w tym ponad 4 090 ha (60,6%) znajduje się we władaniu gospodarstw rolnych. W obrębie sektora prywatnego udział poszczególnych właścicieli przedstawia się następująco:

- grunty gospodarstw rolnych – 4 090,28 ha (94,4%),
- grunty nieruchomości do 1 ha – 172,86 ha (4,0%),
- grunty spółdzielni – 4,51 ha (0,1%),
- grunty pozostałych właścicieli – 63,13 ha (1,5%).

Największe powierzchnie gruntów sektora prywatnego występują w Krotoszycach – 672,34 ha, Wilczycach – 551,51 ha, Winnicy – 550,02 ha, Krajewie – 433,19 i Warmątowicach Sienkiewiczowskich – 360,68 ha, zajmując łącznie 2 567,74 ha (59,3%).

W użytkowaniu gruntów omawianego sektora dominują gospodarstwa rolne, które użytkują ponad 94% powierzchni. Grunty gospodarstw rolnych występują prawie we wszystkich obrębach gminy, oprócz Białki. Około 60% gruntów tych gospodarstw koncentruje się w 5 obrębach: Krotoszyce (629,73 ha), Winnica (517,68 ha), Wilczyce (515,01 ha), Krajów (430,45 ha) i Warmątowice Sienkiewiczowskie (349,60 ha).

Pozostali właściciele sektora prywatnego użytkują około 6% (240,50 ha) jego powierzchni¹⁷.

WNIOSKI:

Ogólna powierzchnia gruntów gminy Krotoszyce wynosi: **6 746,87** ha, z czego 63% gruntów należy do gospodarstw rolnych i jest administrowana przez prywatnych właścicieli.

¹⁷ Plan urzędniowo-rolny gminy Krotoszyce 2008 r.

2.8. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH**2.8.1. POMNIKI PRZYRODY OŻYWIONEJ****Chronione prawem obiekty przyrody**

W ewidencji pomników przyrody widniejącej na stronie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu [<http://www.wroclaw.rdos.gov.pl> wgląd dnia 29 stycznia 2010 r] istnieje 8 pomników przyrody ożywionej, objętych ochroną na podstawie decyzji, wydanych przez wojewodę legnickiego w latach 1970-1980. Lokalizację tych drzew zaznaczono na mapie uwarunkowań, stanowiącej załącznik graficzny do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce. Należy zauważyć, że oprócz drzew oznaczonych numerami 638 i 644, znajdują się one w ramach chronionych przez Konserwatora Zabytków założeniach parkowych.

Tabela 19. Pomniki przyrody na terenie gminy Krotoszyce widniejące w ewidencji RDOŚ [<http://www.wroclaw.rdos.gov.pl> wgląd dnia 29 stycznia 2010 r]

Lokalizacja	Obiekt	Obwód pnia [cm]	Dokument ustanawiający pomnik przyrody	Nr. ew.
Warmątowice, w parku podworskim, własność UMiG	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	570	Decyzja PWRN Wrocław nr 11/70 z dnia 31 grudnia 1970 r.	637
Warmątowice, na terenie ogrodu we wsi, własność W. Mikołajczyk	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	510	Decyzja PWRN Wrocław nr 12/70 z dnia 31 grudnia 1970 r.	638
Warmątowice, w parku podworskim, własność UMiG	Grupa drzew Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	380-475	Decyzja PWRN Wrocław nr 14/70 z dnia 31 grudnia 1970 r.	639
Krajewo, na gruntach PGR, własność PGR Legnica	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	615	Decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody Nr 33/77	640
Czerwony Kościół, w parku podworskim, własność PGR Legnica	Grupa drzew Klon srebrzysty (<i>Acer saccharinum</i>)	415, 535	Decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody Nr 1/79	641
Czerwony Kościół, w parku podworskim, własność PGR Legnica	Platan klonolistny (<i>Platanus x acerifolia</i>)	570	Decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody Nr 3/79	642
Krotoszyce, w parku podworskim, własność PGR Legnica	Platan klonolistny (<i>Platanus x acerifolia</i>)	510	Decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody Nr 4/79	643
Winnica, na wale rzeki, przy drodze Winnica-Słup, własność WZIR Legnica	Grupa drzew 3 szt. Lipa drobnolistnych (<i>Tilia cordata</i>), 4 szt. topoli (<i>Populus</i>)	245 - 315	Decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody Nr 2/80. (lipy są zniszczone (spalone) i powinny zostać wykreślone z listy, pierśnice topól wynoszą 460 o 465cm, inne są niewielkich rozmiarów – uwaga autora)	644

Zgodnie z art. 34 ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz.U. 2001 r. Nr 99, poz.1079 z późn. zmianami) rada gminy na drodze uchwały może wprowadzić ochronę obiektów przyrodniczych w formie pomnika przyrody lub stanowiska dokumentacyjnego, jeżeli wcześniej takiej ochrony nie wprowadził wojewoda. Dotychczas radni gminy Krotoszyce nie ustanowili takiej ochrony dla żadnego z obiektów.

2.8.2. SYSTEM NATURA 2000 (EUROPEJSKA SIĘĆ EKOLOGICZNA)

„Natura 2000” to spójna **Europejska Sieć Ekologiczna** obejmująca: specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) wyznaczone na podstawie tzw. Dyrektywy "Siedliskowej" ¹⁸, dla siedlisk przyrodniczych, wymienionych w załączniku I oraz gatunków roślin i zwierząt, wymienionych w załączniku II do Dyrektywy, a także obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) tworzone w ramach Dyrektywy Ptasiej ¹⁹, połączone w miarę możliwości fragmentami krajobrazu zagospodarowanymi, w sposób umożliwiający migrację, rozprzestrzenianie i wymianę genetyczną gatunków.

Omawiany obszar leży poza granicami Natury 2000. Najbliżej znajduje się obszar PLH 020037 Góry i Pogórze Kaczawskie ok. 2,5 km na południe od omawianego terenu²⁰ i pokrywa się tutaj z granicą Parku Krajobrazowego „Chełmy”.

Powierzchnia obszaru wynosi 33251,18 ha²¹. Obejmuje prawie całe Góry i Pogórze Kaczawskie, z wyłączeniem rolniczych i słabo zalesionych terenów w północno-zachodniej części Pogórza, na zachód od doliny Kaczawy. Leży na terenie gmin: Złotoryja, Męcinka, Paszowice, Świerzawa, Wojcieszów, Bolków a także Janowice Wlk., Marciszów i Jeżów Sudecki. Uzasadnieniem wyznaczenia ostoi są głównie dobrze zachowane siedliska przyrodnicze.

Krajobraz tej ostoi jest połączeniem elementów przyrodniczych i kulturowych, zaś duża część różnorodności biologicznej utrzymuje się tu dzięki ekstensywnej gospodarce człowieka. Bardzo ważne dla ochrony tego obszaru jest więc utrzymanie dotychczasowych sposobów zagospodarowania. Największym zagrożeniem jest niekontrolowana rozbudowa wsi oraz (poza obszarem Parku Krajobrazowego „Chełmy”) wydobywanie kopalin.

2.8.3. SYSTEM ECONET-POLSKA (EKOLOGICZNY SYSTEM OBSZARÓW CHRONIONYCH)

Najbardziej atrakcyjnym ze względu na walory przyrodniczo – krajobrazowe obszarem jest południowo-zachodni kraniec gminy, który znajduje się w granicach otuliny Parku Krajobrazowego „Chełmy”. Granicę otuliny pokazano na planszy uwarunkowań, stanowiącej załącznik graficzny do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce. W jej zasięgu znalazły się trzy obręby: Winnica, Krajów i w mniejszym stopniu Krotoszyce. Powierzchnia obszaru otuliny na terenie gminy Krotoszyce wynosi ponad 660 ha (9,8% powierzchni gminy).

Park Krajobrazowy "Chełmy" został utworzony 29 czerwca 1992 roku rozporządzeniem Wojewody Legnickiego. Jego powierzchnia wynosi 148,8 km², zaś otuliny - 135,7 km². Dnia 12 grudnia 1997 roku rozporządzeniem Wojewody Legnickiego powierzchnia parku została zwiększona do 159,99 km², a otuliny zmniejszona do 124,7 km².

¹⁸ Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

¹⁹ Dyrektywa Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków dla ochrony siedlisk ptaków

²⁰ linia Sichów – Prusice

²¹ planowane jest jego powiększenie

Park chroni duży fragment wschodniej części Pogórza Kaczawskiego w Sudetach Zachodnich. Do ważnych elementów rzeźby krajobrazu "Chełmów" należą: wyraźnie widoczna w terenie krawędź, oddzielająca obszar górzysty od części nizinnej Dolnego Śląska, płaskie zrównania na wysokości powyżej 350 m n.p.m. z licznymi rozczłonkowanymi płaskodennymi dolinkami; głęboko wyżłobione dolinki wciosowe, niekiedy o cechach przełomów; pagóry twarde, zbudowane ze skał odporniejszych niż te, które występują w ich otoczeniu [Mapa ochrony przyrody. Sudety Zachodnie. Muzeum Przyrodnicze, Jelenia Góra 2003].

Innymi, po rzeźbie terenu istotnymi walorami Parku są lasy liściaste, które należą do najlepiej zachowanych na całym obszarze Sudetów, bogactwo florystyczne oraz zróżnicowana i bogata fauna.

W sąsiedztwie gminy Krotoszyce istnieją jeszcze cztery warte wspomnienia rezerwaty [SZCZUKIEWICZ, RZOŃCA 2007], należą do nich:

Rezerwat „Ponikwa” – zatwierdzony na mocy Rozporządzenia Wojewody Dolnośląskiego z dnia 5 stycznia 2001 roku. Powierzchnia rezerwatu wynosi 8,32 ha. Leży w gminie Kunice, około 300 m na północ od wsi Pątnów Legnicki i ok. 10 km na północ od granicy gminy Krotoszyce. Głównym przedmiotem ochrony jest 75 występujący tu kruszczyk połabski oraz lasy łąkowe, łąkowe i ols porzeczkowy. Na terenie rezerwatu występuje naturalne źródło oraz kamień narzutowy o wymiarach pomnikowych. W pobliżu znajduje się jeszcze jeden rezerwat, w którym chroni się przede wszystkim kruszczyka połabskiego oraz szereg innych, rzadkich gatunków roślin. Jest to **Rezerwat „Błyszcz”**.

Rezerwat „Torfowisko Kunickie” - zatwierdzony na mocy Zarządzenia MOŚZiL z dnia 12 listopada 1996 roku. Powierzchnia rezerwatu wynosi 11,83 ha, z czego 5,00 ha stanowi obszar leśny, a 6,83 ha stanowią bagna i łąki z pokładami torfu, które są głównym celem ochrony w rezerwacie. Rezerwat leży przy granicy zabudowań wsi Kunice, około 8 km na północ od granicy gminy Krotoszyce (obr. Złotniki).

Rezerwat „Jezioro Koskowickie” – utworzony w kwietniu 2004 roku²². Rezerwat obejmuje wody jeziora wraz z przyległymi trzcinowiskami i pastwiskami w celu ochrony wartości przyrodniczych naturalnie starzejącego się jeziora, do których należą m.in.: populacje łąkowe ptactwa wodno-błotnego (ok. 30 gatunków), chronione gatunki ryb, największe na Śląsku naturalne trzcinowisko oraz dobrze wykształcony zespół niecznicy błotnej i oczeretu jeziornego. Rezerwat oddalony jest około 6 km na północny- wschód od Złotnik.

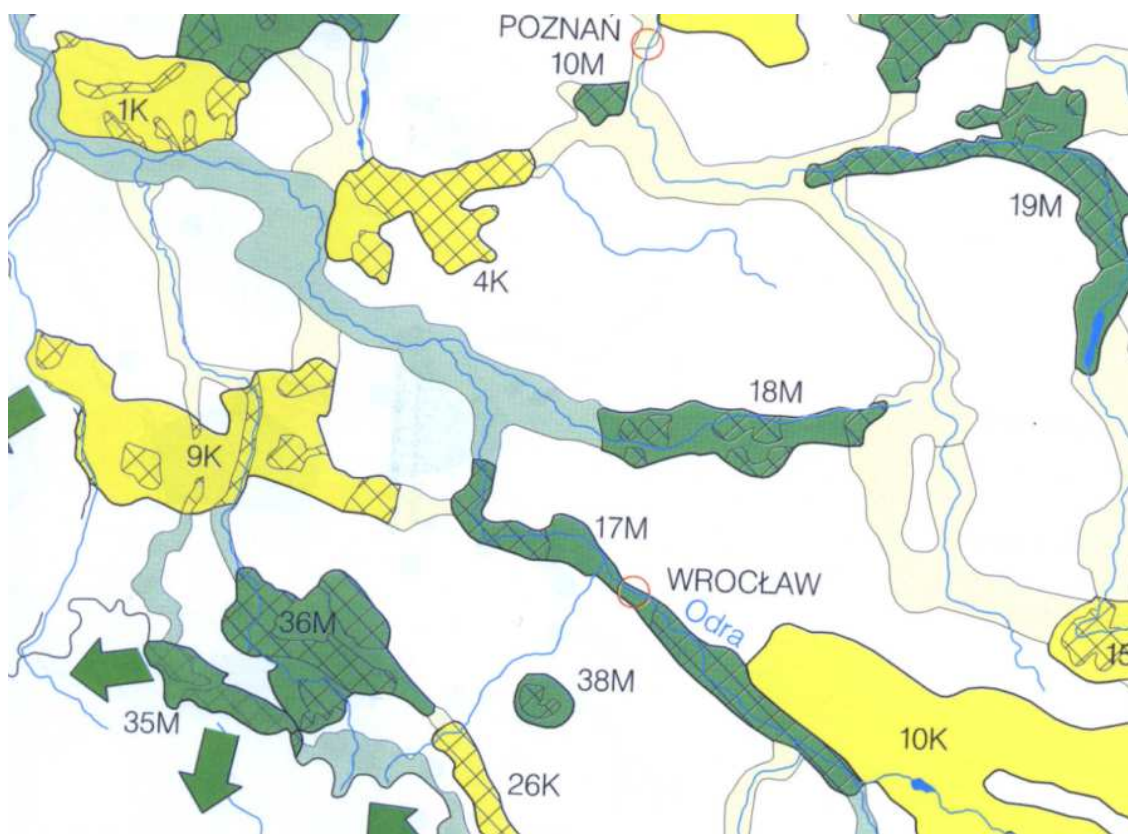
WNIOSKI:

1. W ewidencji pomników przyrody na terenie gminy Krotoszyce wykazanych zostało 8 pomników przyrody ożywionej. Sześć z nich znajduje się w obszarach chronionych, przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, założeń parkowych.
3. W ramach dokumentów planistycznych, realizowanych na potrzeby ustanowienia kierunków polityki przestrzennej gminy, należy zabezpieczyć chronione prawem elementy przyrody.
4. Obszar gminy Krotoszyce leży poza granicami Natury 2000.
5. Najbardziej atrakcyjnym ze względu na walory przyrodnicze – krajobrazowe obszarem jest południowo-zachodni kraniec gminy, który znajduje się w granicach otuliny Parku Krajobrazowego „Chełmy”.

²² Powierzchnia Rezerwatu „Jezioro Koskowickie” wynosi ok. 64 ha + otulina ok. 23 ha

6. Ważne dla obszarów chronionych pod względem przyrodniczym jest utrzymanie dotychczasowych sposobów zagospodarowania z uwzględnieniem ekstensywnej gospodarki człowieka oraz ograniczeniem niekorzystnie wpływającej na tego typu tereny niekontrolowanej rozbudowy wsi wraz z wydobyciem kopalin.

7. Analizując otoczenie jednostek osadniczych, które na podstawie ustaleń niniejszej zmiany studium będą przedmiotem ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a szczególnie mając na uwadze kontekst funkcjonalno – przestrzenny oraz dotychczas rozpoznane uwarunkowania przyrodnicze, można wywieść wniosek, że optymalnym rozwiązaniem, niosącym za sobą najmniej ograniczeń środowiskowych, jest (oczywiście poza pozostawieniem w dotychczasowym użytkowaniu) lokalizacja takich samych, i bądź zbliżonych charakterem funkcji do już istniejących na obrzeżach analizowanych terenów osadniczych, z wykluczeniem (z uwagi na istniejące i projektowane elementy przyrodnicze) zainwestowania w ramach funkcji uciążliwych w terenach chronionych i przeznaczonych do ochrony oraz w ramach terenów o funkcjach mieszkaniowych, rekreacyjno–wypoczynkowych, usług zdrowia itp.

Rys.37. Krajowa sieć ekologiczna Econet. Źródło <http://www.ios.edu.pl/biodiversity/9/mapa.htm>

2.9. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na podstawie dokumentów udostępnionych przez Starostwo Powiatowe w Legnicy, przyjąć należy iż na terenie gminy Krotoszyce zagrożenie o charakterze geologicznym nie występuje.

2.10. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

2.10.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN

W bilansie zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce, według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku, na terenie objętym opracowaniem wymieniono następujące złoża surowców naturalnych:

- **Złotniki - ily.** Złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej udokumentowane dokumentacją geologiczną zatwierdzoną decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii²³. Zasoby eksploatacyjne złoża wynoszą 548 tys. m³ i są zatwierdzone decyzją Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych²⁴. Koncesja na eksploatację złoża została wydana przez UW w Legnicy w 1996 roku²⁵.
Obszar i teren górniczy dla tego złoża został zniesiony decyzją Wojewody Dolnośląskiego nr 13/WE/01 wydaną dnia 23 listopada 2001 roku.
Złoże zlokalizowane jest na południowy- zachód od zabudowań wsi Złotniki. Zajmuje ono powierzchnię około 5 ha, przy czym jego część została już wcześniej wyeksploatowana, czego skutkiem jest głębokie wyrobisko, którego dno wypełniła woda. Surowiec ilasty był wykorzystywany do wyrobu ceramiki budowlanej w cegielni „Złotniki”. Złoże obecnie nie jest eksploatowane. Teren i obiekty cegielni zagospodarowane i użytkowane są dziś przez hurtownie materiałów budowlanych.
- **Dunino zbiornik.** Złoże kruszywa naturalnego udokumentowane w kategorii C2. Zasoby geologiczne – 27 906 tys. ton. Dokumentacja geologiczna została zatwierdzona decyzją Prezesa GUG SM/012/14/2257/70 z dnia 16.10.1970 roku. W sierpniu 2000 roku sporządzono „Dodatek do dokumentacji geologicznej w kat. C2 złoża kruszywa naturalnego Dunino”, w której zmieniono granice złoża.
Złoże Dunino – Zbiornik położone jest na terenach użytkowanych rolniczo, w obrębie doliny rzeki Kaczawy i rzeki Nysy Szalonej, pomiędzy Duninem i Krotoszcami. Obejmuje ono trzy odrębne pola. Pole I o powierzchni ok. 60 ha zajmuje rozległy obszar pomiędzy rzeką Kaczawą a Krotoszcami i sięga od drogi powiatowej nr 2203D Wilczyce – Dunino na północy, do granicy otuliny Parku Krajobrazowego „Chełmy” na południu. Pole II o powierzchni ok. 35 ha obejmuje część międzyrzecza

²³ decyzja Prezesa Centralnego Urzędu Geologii nr KZŁ/012/S/3769/78/79 z dnia 02.11.1979r.

²⁴ decyzja Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, znak BP/L/678/80 z 10.10.1980r.

²⁵ koncesja nr 9/92/96 z dn. 24 maja 1996r.

w rejonie przysiółka Świąciany. Pole III zajmuje obszar o powierzchni ok. 50 ha na północ od Dunina, pomiędzy drogą powiatową nr 2203D a rzeką Kaczawą Złoże. Jest to obszar konfliktogenny ze względu na fakt, iż obejmuje dużą powierzchnię użytkowaną rolniczo z wysokiej klasy glebami. Złoże nie jest eksploatowane, nie wydano koncesji na jego eksploatację, ani nie utworzono obszaru i terenu górniczego dla tego złoża. [PRZYŚLUP S. 2000].

- **Dunino.** Złoże surowców haloizytowych o zasobach 480 tys. ton. Dokumentacja geologiczna złoża została zatwierdzona decyzją Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego²⁶.

Haloizyt (halloizyt) to minerał z gromady krzemianów, zaliczany do grupy minerałów ilastych (grupa kaolinitu). Należy do grupy minerałów pospolitych i szeroko rozpowszechnionych. Surowiec jest przydatny dla przemysłu ceramicznego.

Złoże zlokalizowane jest przy krawędzi Nysy Szalonej, pomiędzy Duninem i Świącianami. Zajmuje powierzchnię około 4 ha, przy czym część złoża została już wyeksploatowana, czego dowodem jest wyrobisko stokowe. Złoże traktować należy jako obszar konfliktogenny ze względu na fakt, iż porastają je lasy (pododdziały 360i oraz 360h) [TURCZYN A., 1990].

Dla złoża wydano koncesję eksploatacyjną²⁷, której ważność wygasła w 2009 roku oraz utworzono obszar i teren górniczy „Dunino”.

- **Rzymówka – zbiornik.** Złoże kruszywa naturalnego, którego tylko wschodnia, stosunkowo niewielka część leży w gminie Krotoszyce. Zasoby są rozpoznane w kategorii C1 i wynoszą 45 690 tys. ton. Złoże obejmuje tereny rolne i leśne położone po obu stronach Kaczawy, powyżej Krotoszyca. Złoże nie jest eksploatowane jakkolwiek Urząd Wojewódzki w Legnicy wydał koncesję zezwalającą na jego eksploatację²⁸.

Ponadto na terenie całej gminy licznie występują, wyrobiska po eksploatacji surowców pospolitych (żwir, piasek) [TURCZYN A., 1990]. Ich lokalizację pokazano na planszy uwarunkowań, stanowiącej załącznik graficzny do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Złóża perspektywiczne

W wyniku zwiadu geologicznego przeprowadzonego przez Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu [TURCZYN A., 1990 r] na obszarze opracowania wyznaczono obszary prognostyczne występowania złóż surowców mineralnych, które dają perspektywę rozwoju bazy surowcowej dla potrzeb gminy. Obszary perspektywiczne wyznaczono w oparciu o dane z map geologicznych oraz analizy nieczynnych wyrobisk i archiwalnych otworów wiertniczych.

Perspektywiczne złoże **iłów** miocenowych występuje w szerokim pasie ciągnącym się od Prostyni na wschód do Złotnik, a potem wygiętym łukiem w kierunku południowo-wschodnim przez Babin i Kościelec. Iły występują także w rejonie Warmatówic Sienkiewiczowskich obejmując ¼ powierzchni tego obrębu. Są to iły tej samej serii i podobnych właściwościach jak iły eksploatowane w Złotnikach.

Kruszywo naturalne występuje w rejonie Czerwonego Kościoła, Krotoszyca oraz na obszarze

²⁶ decyzja Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego znak OS.Le.IV.7414-3/01 z dnia 14 lipca 2001 r.

²⁷ decyzja MOŚiZN nr 6/99 z dn. 22 lutego 1999 r.

²⁸ decyzja z dn. 28.12.1998r., znak SR.IV.8514-26/91/98 z terminem ważności do 2034 r.

obrębów: Dunino, Tyńczyk Legnicki, Winnica, Bielowice, Janowice Duże obejmując niemal całą wschodnią i znaczną część środkowej części gminy. Złoża te budują utwory wodnolodowcowe w postaci żwirów i pospółek.

Bazalty obejmują porośnięte lasem (oddz. 363) wzgórze znajdujące się na północny- zachód od Krajowa, po lewej stronie drogi prowadzącej do Krotoszyce. Na północnym stoku tego wzgórza znajduje się nieczynny kamieniołom, w którym prowadzono eksploatację bazaltu jeszcze w latach powojennych.

Zwierzelnina bazaltowa (betonit), której właściwości i zastosowanie jest podobne jak halozytu udokumentowanego w złożu „Dunino” zalega na rozległym obszarze pomiędzy Polem I Złoża Kruszywa Naturalnego „Dunino – Zbiornik” i zabudowaniami Krotoszyce.

Granice wymienionych obszarów pokazano na mapie uwarunkowań.

2.10.2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH

Według regionalizacji przedstawionej w Atlasie hydrogeologicznym Polski [1995] obszar gminy Krotoszyce leży w obrębie regionu: XV – wrocławskiego, subregion XV1 – przedsudecki. Natomiast, według regionalizacji podanej w Mapie hydrogeologicznej Polski w skali 1:200 000 pod redakcją C. Kolago [1982], obszar objęty opracowaniem mieści się w regionie XXV – przedsudeckim. Teren gminy Krotoszyce należy w całości do przedsudeckiego legnickiego hydrogeologicznego (XXV₁). Podregion ten dzieli się na kilka rejonów, z których dwa obejmują gminę Krotoszyce. Są to mianowicie: Rejon Legnicy i Rejon Warmątowic.

W rejonie Legnicy występują dwa piętra wodonośne o charakterze użytkowym [NOWICKI Zb., 2009]: czwartorzędowe i trzeciorzędowe (poziom mioceński).

Kompleks czwartorzędowy wiąże się przepuszczalnymi utworami osadów wodnolodowcowych i rzecznych. Zwierciadło wód czwartorzędowych ma w większości charakter swobodny. W głębokich dolinach występują kontakty hydrauliczne z wodonośnymi utworami trzeciorzędowymi. Wydajność potencjalna studni ujmujących wody czwartorzędowe waha się od 10 do 50 m³/h [NOWICKI Zb., 2009].

Jakość wód w utworach czwartorzędowych jest zróżnicowana. Są to wody twarde i bardzo twarde, o odczynie obojętnym bądź nieznacznie zasadowym. Mineralizacja w większości przypadków przekracza wartość maksymalną dla wód słodkich. Wody są nieagresywne lub słabo agresywne. Sporadycznie w rejonie Huty Miedzi spotyka się wody silnie agresywne.

Wody z tego poziomu ujmowane są w ujęciu „Krotoszyce”. Zasoby wód zostały tu zatwierdzone w kategorii „B” o wydajności 48 m³/h. Łączna średnia wydajność dwóch studni o głębokościach 14 i 15 m ujmujących te wody wynosi 8,85 m³/h (Q_{max}=32,36 m³/h) [Decyzja Starostwa Powiatowego w Legnicy z 12-10-2004 r., znak RS.6223/21/04].

Mioceński kompleks trzeciorzędowy jest zróżnicowany. W ramach tego kompleksu wydzielono wprawdzie trzy warstwy wodonośne (poziomy: nadwęglowy, międzywęglowy i podwęglowy, który zalega poniżej głównego pokładu węgla brunatnego udokumentowanego w rejonie Legnicy), ale podział ten jest czytelny jedynie na północ od Legnicy [NOWICKI Zb., 2009]. W północnej części gminy Krotoszyce występuje jeden, nadwęglowy poziom wodonośny, natomiast na północ od

uskoku chojnowsko-legnickiego występują dwa poziomy wodonośne: nadwęglowy oraz głębszy, międzywęglowy.

Warstwy wodonośne kompleksu trzeciorzędowego mają zwierciadło napięte. Wody te posiadają przeważnie charakter subartezyjski. Stwierdzono także występowanie wód artezyjskich (między innymi w Przybkowie). Osiągane wydajności na ogół nie przekraczają 30 m³/h.

Wody poziomu mioceńskiego średniotwarde i twarde o odczynie na ogół obojętnym. Mineralizacja wynosi zwykle poniżej 400 mg/dm³. Wody wykazują słabą agresywność kwasowęglową. W poziomie międzywęglowym zalegają wody od miękkich do średniotwardych o mineralizacji około 460 mg/dm³. Poziom mioceński, ze względu na grubą warstwę iltów w nadkładzie utworów wodonośnych jest traktowany jako odporny na zanieczyszczenia [NOWICKI Zb., 2009].

Wody z poziomu trzeciorzędowego badane są przez WIOŚ we Wrocławiu w punkcie zlokalizowanym na terenie Krotoszyce [HANULA P. 2009]. W 2009 roku zostały one zakwalifikowane do III klasy jakości (zadawalająca jakość wód), ponieważ stwierdzono tutaj podwyższoną zawartość azotanów (27 mg NO³/dm³). Za wody zanieczyszczone azotanami uznaje się wody podziemne, w których zawartość azotanów wynosi powyżej 50 mg NO³/dm³, natomiast wody podziemne, w których zawartość azotanów wynosi od 40 do 50 mg NO³/dm³ i wykazuje tendencję wzrostową uważa się za zagrożone takim zanieczyszczeniem.

Rejon hydrogeologiczny Warmątowic obejmuje okolice na wschód od doliny Nysy Szalonej między Słupem i Duninem, po okolice Złotnik, Kojczkowa i Przybyłowic. W rejonie Warmątowic występują naporowe wody szczelinowe w utworach metamorficznych paleozoiku i prekambriu, na głębokości 100-150 m. wydajność ujęć do kilku m³/h. W utworach czwartorzędu pierwszy poziom wodonośny występuje na obszarze ograniczonym do doliny Nysy Szalonej. Tam też notuje się najwyższą wodonośność na tym obszarze: 30-70 m³/h. Poza tym terenem wodonośność na terenie gminy wynosi ok. 10-30 m³/h.

Pierwsze zwierciadło wód podziemnych występuje na głębokości 5 m w dolinie Kaczawy oraz w dnie doliny Nysy Szalonej poniżej Słupa. Głębiej niż 20 m zalega w obszarze na północny wschód od doliny Nysy Szalonej. Na pozostałym terenie pierwsze zwierciadło wód podziemnych znajduje się przeważnie na głębokości 5-20 m. Pierwszy użytkowy poziom wodonośny nie jest izolowany od powierzchni w dolinie Kaczawy oraz dolinie Nysy Szalonej po Słup. Najzasobniejsze zbiorniki wód użytkowych (Dolina Nysy Szalonej) są zatem wrażliwe na zanieczyszczenia z powierzchni.

Większa część gminy leży w granicach czwartorzędowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 318 o nazwie Zbiornik Słup-Legnica, którego granice pokazano na mapie uwarunkowań, stanowiącej załącznik graficzny do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce. Zbiornik ten obejmuje zasoby wód podziemnych w dolnym odcinku doliny Nysy Szalonej i doliny Kaczawy (do ujścia Czarnej Wody) oraz wody międzymorenowe na wschód od wymienionych dolin. Zasilany jest głównie przez infiltrację wód opadowych. Powierzchnia zbiornika wynosi ok. 70 km². Średnia głębokość ujęć wynosi 15 m p.p.t, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne to około 15 tys. m³/d. Stopień izolacji zbiornika jest zróżnicowany: poziom międzymorenowy jest częściowo izolowany, poziom wodonośny w dolinach nie posiada izolacji. Stopień zagrożenia antropogenicznego i geogenicznego tych wód jest średni. Zbiornik ten nie jest udokumentowany [NOWICKI Zb., 2009].

KGHM Polska Miedź S.A prowadzi pomiary monitoringowe wód podziemnych w rejonie składowiska „Polowice”. Monitoring wód wokół składowiska oparty jest o cztery piezometry usytuowane na kierunku dopływu wód podziemnych w rejon składowiska oraz pięć piezometrów na kierunku odpływu wód. Ponadto, kontrolowany jest stan wód w rowie opaskowym oraz w pobliskim cieku Pawłówka. Pomiary wykonywane są co kwartał [informacje z KGHM, pismo Nr TOŚ 486/XII/2009 z dnia 15 grudnia 2009 r]. Wody podziemne napływające na teren składowiska zaliczają się w większości do III klasy czystości (zadawalająca jakość wód). Badania wykonywane na wodach odpływających spod składowiska wskazują, że jego wpływ na jakość wód podziemnych jest niewielki, nie zmieniający ich klasy.

Monitoring wód podziemnych prowadzony jest również w rejonie nieczynnego składowiska odpadów komunalnych w Janowicach Dużych [OLSZOWY A. et al., 2009]. Wody podziemne wypływające z terenu składowiska wykazują nieznacznie podwyższone wartości ogólnego węgla organicznego. Ponadto badano kwasowość wód (wartości w zakresie 6-8 pH) oraz przewodnictwo (wartości w przedziale 600-800uS/cm). Z uwagi na brak piezometru na kierunku wód dopływających w rejon składowiska nie udało się określić rzeczywistego wpływu tego składowiska na stan wód podziemnych w jego okolicy.

Niezależnie obszar ochrony zbiornika wód podziemnych stanowi teren, w ramach którego obowiązują ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów lub korzystania z wody, w celu ochrony zasobów tych wód przed degradacją.

WNIOSKI:

1. W bilansie zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku, na terenie objętym opracowaniem wymieniono cztery złoża surowców naturalnych: Złotniki – Iły, Dunino Zbiornik, Dunino i Rzymówka Zbiornik. Aktualnie, żadne z nich nie jest eksploatowane.
2. Prawie na całym obszarze gminy wyznaczono obszary prognostyczne występowania złóż surowców mineralnych, które dają perspektywę rozwoju bazy surowcowej.
3. Większa część gminy leży w granicach czwartorzędowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 318 o nazwie Zbiornik Słup-Legnica.

2.11. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Według art. 6, pkt 8 ustawy Prawo geologiczne i górnicze „**obszarem górniczym** jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny objętej koncesją” a „**terenem górniczym** jest przestrzeń objęta przewidywanymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego„. Rejestr obszarów górniczych, do którego prowadzenia zobowiązany został Minister Środowiska²⁹ udostępniony jest na stronie internetowej³⁰ Państwowego Instytutu Geologicznego. Art. 10 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wymaga, by tereny górnicze uwzględnione były w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

²⁹ art. 52, ust. 1 Ustawy Prawo geologiczne i górnicze

³⁰ <http://baza.pgi.waw.pl>

Art. 53 ust. 1 ustawy o pizp mówi również, że dla terenu górniczego sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Plan ten winien zapewniać bezpieczeństwo, ochronę środowiska i obiektów budowlanych oraz dawać możliwość prowadzenia robót górniczych. Integralną częścią planu jest projekt zagospodarowania złoża, który w szczególności winien zapewniać ochronę kopaliny.

Na obszarze gminy Krotoszyce zostały ustanowione następujące obszary i tereny górnicze:

- **Dunino.** Złoże surowców haloizytowych o zasobach 480 tys. ton. Dla złoża wydano koncesję eksploatacyjną (decyzja MOŚiZN nr 6/99 z dn. 22 lutego 1999 r.) której ważność wygasa w 2029 roku oraz utworzono Obszar i Teren górniczy „Dunino”.
- **Rzymówka zbiornik.** Złoże kruszywa naturalnego, którego tylko wschodnia, stosunkowo niewielka część leży w gminie Krotoszyce. Złoże nie jest eksploatowane jakkolwiek Urząd Wojewódzki w Legnicy wydał koncesję zezwalającą na jego eksploatację (decyzja z dn. 28.12.1998r., znak SR.IV.8514-26/91/98 z terminem ważności do 2034 roku).

Granice obszarów i terenów górniczych ustanowionych na terenie gminy Krotoszyce zostały pokazane na planszy uwarunkowań.

WNIOSKI:

Na terenie gminy ustanowiono dwa obszary i tereny górnicze:

- a) **Dunino** - Złoże surowców haloizytowych,
  - b) **Rzymówka zbiornik.** Złoże kruszywa naturalnego
- dla których, zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

2.12. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

2.12.1. KOMUNIKACJA DROGOWA

Reforma administracji publicznej, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 1999 r., objęła również administrację drogową. Wskutek wprowadzonych zmian oprócz autostrad powstały 4 kategorie dróg publicznych:

- a) drogi krajowe,
- b) drogi wojewódzkie,
- c) drogi powiatowe,
- d) drogi gminne.

Sieć drogowa gminy jest dobrze rozwinięta [PLAN ROZWOJU LOKALNEGO]. Teren gminy Krotoszyce łączy się z zewnętrznym układem komunikacyjnym regionu za pomocą sieci dróg powiatowych, drogi wojewódzkiej nr 364 i autostrady A-4. Drogi te stanowią ruszt komunikacyjny gminy, do którego dowiązane są drogi powiatowe i gminne obsługujące pozostałe miejscowości

na terenie objętym opracowaniem. Poniżej, w tabeli podano charakterystykę najważniejszych dróg utwardzonych prowadzących przez gminę.

Tabela 20. Charakterystyka systemu komunikacji drogowej na terenie opracowania. Obciążenie dróg podano na podstawie własnych, orientacyjnych badań ruchu w godzinach szczytu oraz średniodobowe według GPR 2005 (na drodze wojewódzkiej i krajowej).

Nr drogi	Relacja	Obsługiwane miejscowości	Natężenie ruchu pojazdów lekkich/ciężkich
A-4*	Wrocław-Legnica – Jędrzychowice (Granica Państwa)	bezpośrednio nie obsługuje	450/170 poj/h
3**	Jakuszyce – Legnica - Świnoujście	bezpośrednio nie obsługuje	600/150 poj/h
364**	Złotoryja - Legnica	bezpośrednio nie obsługuje	650/60 poj/h
2203D	Nowa Wieś Legnicka –Wilczyce	Nowa Wieś Legnicka, Złotniki, Prostynia, Dunino, Wilczyce	50 poj/h
2204D	Czerwony Kościół – droga nr 364	Czerwony Kościół	30 poj/h
2206D	Babin - Winnica – Słup	Babin, Kozice, Winnica	40 poj/h
2175D	Przybków - Małuszów	Złotniki, Kościelec, Wąrmętowice Sienkiewiczowskie	40 poj/h
2181D	Lipce – Pawłowice	nie obsługuje	sporadycznie
2190D	Wilczyce - Sichów	Wilczyce, Krotoszyce, Krajów	70 poj/h
2618D	Krotoszyce – Rzymówka - Kozów	Krotoszyce	40 poj/h

*) średniodobowe natężenie ruchu na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu w 2005 r.

**) natężenie ruchu pojazdów średnie dla pory dziennej na podstawie [KURPIEWSKI z zespołem 2007].

Administracyjnie drogami powiatowymi na terenie gminy Krotoszyce zarządza Zarząd Dróg Powiatowych w Legnicy. Wszystkie drogi powiatowe posiadają nawierzchnie utwardzone. Ponadto, nawierzchnią asfaltową pokryto część dróg rolniczych w południowo- zachodniej części gminy.

Trzon układu komunikacyjnego gminy Krotoszyce tworzą drogi gminne oraz drogi powiatowe, które umożliwiają dogodne połączenia komunikacyjne pomiędzy poszczególnymi miejscowościami.

Przez teren gminy przebiegają również drogi komunikacji kołowej o znaczeniu ponadgminnym i ponadregionalnym, należą do nich:

- autostrada A4 ,
- droga ekspresowa S-3 (faza projektowa),
- droga krajowa nr 3 (Zielona Góra – Legnica – Jelenia Góra),
- droga wojewódzka nr 364 (Legnica – Złotoryja – Lwówek Śląski – Gryfów Śląski),

jednakże ze względu na ich usytuowanie oraz charakter, dostęp do tych dróg z poziomu gminy jest ograniczony jedynie do wyznaczonych węzłów i zjazdów.

Autostrada

Przez teren gminy przebiega autostrada A-4, stanowiąca polski odcinek drogi międzynarodowej E40.

Autostrada A-4 łączy byłe polsko-niemieckie przejście graniczne Jędrzychowice/Ludwigsdorf z polsko-ukraińskim przejściem granicznym Korczowa/Krakowiec. Łączna długość kompletnej

autostrady, licząc po zakończeniu budowy pododcinków, planowanych do realizacji, wyniesie około 670km. Przez teren gminy Krotoszyce przebiega część pododcinka autostrady A-4 tj. Krzyżowa (Bolesławiec) – Krzywa – Legnica – Bielany Wrocławskie (Wrocław) km 79+657 - 88+759.

Po zakończonej w 2006 roku modernizacji, autostradę charakteryzują następujące parametry techniczne:

- klasa drogi: A
- ilość jezdni: 2
- szerokość pasa ruchu: 2x(2x3.75)m
- szerokość pasa rozdziału wraz z opaskami: 4.0 + 2x0.5m
- szerokość pasa awaryjnego: brak
- szerokość pasów włączeń i wyłączeń przy węzłach: 3.0m
- szerokość korony drogi: 24.0m
- skrajnia pionowa: 4.5m
- prędkość projektowa: 110 km/h
- obciążenie: do 115 kN/oś
- zasięg oddziaływania zanieczyszczeń emitowanych przez autostradę A-4:
  - strefa I – 20.0m – obszar oddziaływań ekstremalnych,
  - strefa II – 50.0m – strefa zagrożeń,
  - strefa III- 150.0m – strefa uciążliwości,

Połączenie dróg obsługujących teren gminy z autostradą A4, odbywa się poprzez drogę wojewódzką nr 364, której skrzyżowanie z autostradą A4 realizowane jest w postaci węzła częściowo bezkolizyjnego, z pełnym wyborem kierunku jazdy nazwanego „Węzeł Legnica”. Dla południowo-wschodniego regionu gminy, wygodniejszym punktem połączenia z autostradą A4 wydaje się być węzeł częściowo bezkolizyjny, z pełnym wyborem kierunku jazdy nazwany węzłem „Węzeł Legnickie Pole”.

Niezależnie w chwili obecnej trwają prace projektowe związane z inwestycją pod nazwą „Dostosowanie istniejącej autostrady A-4 na odcinku Wrocław – Krzywa i autostrady A-18 na odcinku Krzywa – Golnice do warunków autostrady płatnej wraz z dobudową trzeciego pasa ruchu i pasa awaryjnego a także budową i przebudową węzłów, obiektów inżynierskich, budową ogrodzeń i urządzeń ochrony środowiska. Na dzień dzisiejszy nie są znane parametry techniczne jakimi będzie się charakteryzować autostrada A-4 po zakończeniu wyżej opisanej inwestycji.

Droga ekspresowa S-3 (faza projektowa)

W związku z planowaną budową drogi ekspresowej S-3 relacji Świnoujście - Lubawka stanowiącej polski odcinek drogi międzynarodowej E65, na terenie gminy Krotoszyce powstanie odcinek tejże drogi o łącznej długości ok. 14,5 km. Droga ekspresowa S-3 stanowić będzie element Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego, który ma zadanie połączyć szlakami drogowymi Morze Bałtyckie z Morzem Adriatyckim, Czarnym i Egejskim.

Obecnie trwają roboty budowlane związane z budową ww. drogi na terenie województwa zachodniopomorskiego i lubuskiego, natomiast odcinek drogi S-3 przebiegający przez województwo dolnośląskie znajduje się w fazie projektowania. Budowa dolnośląskiego odcinka S-3 planowana jest na lata 2013÷2015.

Połączenie dróg obsługujących teren gminy z drogą ekspresową S-3 możliwe będzie przez drogi powiatowe: 2203 D, 2606 D oraz drogi gminne: 108464 D, 108461 D.

Droga krajowa DK-3

Droga krajowa nr 3 (DK3) zlokalizowana w zachodniej części Polski, na długości ok. 500 km przebiega południkowo przez województwa: zachodniopomorskie, lubuskie i dolnośląskie. Droga DK3 stanowi polską część międzynarodowej trasy E65 z Malmö w Szwecji do miejscowości Chaniá na Krecie. W północno-zachodniej części gminy Krotoszyce, zlokalizowany jest fragment (odcinek o długości ok. 1.3km) obwodnicy Legnicy, która to obwodnica znajduje się w ciągu drogi krajowej DK-3. Droga ta, na terenie gminy Krotoszyce, wyposażona jest w jedną dwukierunkową jezdnię o szerokości 12m (2 pasy ruchu o szerokości 3.5m oraz dwa pasy awaryjne o szerokości 2.5m).

Droga wojewódzka nr 364.

Centralną część gminy Krotoszyce przecina droga wojewódzka nr 364 relacji Gryfów Śląski-Legnica.

Na terenie gminy Krotoszyce przebiega odcinek ww. drogi w km 51+055÷56+400, łączący Złotoryję z Legnicą.

W czasie sporządzania studium, rozstrzygnięty został przetarg na przebudowę ww. odcinka drogi. Po wykonaniu przebudowy tj. w roku 2010, droga posiadać będzie następujące parametry techniczne:

- klasa drogi: Z
- prędkość projektowa: 90 km/h
- ilość jezdni: 1
- szerokość pasa ruchu: 3,25 m
- szerokość jezdni: 6,50 m
- szerokość pasa awaryjnego: brak
- szerokość pobocza gruntowego: 1,25 - 1,50
- obciążenie: do 100 kN

Połączenie dróg obsługujących teren gminy z drogą wojewódzką, realizowane jest za pomocą drogi powiatowej 2204D, która ma swój początek na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką nr 364 na kierunku Krotoszyce - Ernestynów, następnie przebiega przez Wilczyce i biegnie do miejscowości Czerwony Kościół.

Drogi powiatowe.

Drogi powiatowe stanowią istotny element układu komunikacyjnego na terenie gminy Krotoszyce. Ze względu na usytuowanie drogi powiatowe stanowią swego rodzaju pętlę zawierającą w sobie prawie całe terytorium gminy. Stan większości dróg powiatowych zostawia wiele do życzenia. Znaczna część dróg wymaga gruntownego remontu i rozbudowy w celu spełniania wymogów określonych ustawowo.

Tabela 21. Wykaz dróg powiatowych znajdujących się na terenie gminy Krotoszyce:

Lp.	Numer drogi	Relacja
1	2175D	Złotniki – Kościelec – Warmątowice Sienkiewiczowskie
2	2190D	Krotoszyce – Krajów - Sichów
3	2203D	Nowa Wieś Legnicka – Złotniki – Prostynia – Dunino – Wilczyce – Czerwony Kościół
4	2204D	Droga wojewódzka 364 – Czerwony Kościół
5	2206D	Banin – Winnica - Słup
6	2618D	Krotoszyce – Rzymówka – granica gminy

Drogi gminne.

Na terenie gminy Krotoszyce znajduje się 15 dróg o nadanym statusie gminnych. Jednakże prawie cały teren gminy, pokryty jest siecią dróg dojazdowych i wewnętrznych, które również stanowią bardzo ważny element układu komunikacyjnego. Drogi te zapewniają możliwość dojazdu do posesji zabudowanych jak i pól uprawnych itp.

Tabela 22. Wykaz dróg gminnych znajdujących się na terenie gminy Krotoszyce:

Lp.	Numer drogi	Relacja
1	108451	Bielowice - Winnica
2	108452D	Babina - Kościelec
3	108453D	Czerwony Kościół – Pawłowice Małe
4	108454D	Dunino - Święciny
5	108455D	Janowice Duże - Dunino
6	108456D	Krajów – Krajów Górny
7.	108457D	Krajów - Winnica
8.	108496D	Krajów – Łażniki (gr. gminy)
9.	108458D	Prostynia - Kozice
10.	108459D	Prostynia - Babin
11.	108460D	Tyńczyk Legnicki – Warmątowice Sienkiewiczowskie
12.	108461D	Warmątowice Sienkiewiczowskie - Bielowice
13.	108462D	Winnica – Sichówek (gr. gminy)
14.	108463D	Kozice - Kościelec
15.	108464D	Kozice – Janowice - Krajów

Obsługa pasażerska.

Obsługę pasażerską w ramach terenów gminy zapewniają:

a) PKS Trans-Pol Sp. z o.o. z Legnicy na trasie:

Jawor – Krotoszyce – Legnica

Winnica- Krotoszyce – Legnica

Złotoryja – Wilczyce - Legnica

b) dwóch przewoźników prywatnych;

Do niedawna realizowana przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Legnicy obsługa na linii nr 12, nr 19 i nr 22 zostały zlikwidowane.

Trasy rowerowe.

Z bazą komunikacyjną wiążą się również szlaki turystyczne. Na wyróżnienie zasługuje przede wszystkim „Szlak Bitwy nad Kaczawą” – rowerowa trasa turystyczna długości ok. 20 km posiadająca początek i zakończenie przy Muzeum Bitwy nad Kaczawą w Duninie.

W pozostałych miejscowościach na terenie gminy brak wydzielonych tras rowerowych.

Przez Gminę Krotoszyce przebiegają trzy szlaki dla turystyki pieszej oraz Europejski Szlak Cystersów, który swoim zasięgiem obejmuje miejscowości Kościelec, Warmątowice Sienkiewiczowskie i Winnicę.

Szczegółowy opis tras rowerowych w ramach rozdziału 2.4.2., str. 90 (Uwarunkowania – Opis obiektów i elementów zagospodarowania przestrzennego przedstawiających wartość kulturową w gminie Krotoszyce).

2.12.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez teren gminy Krotoszyce przebiega zelektryfikowana linia kolejowa nr 284 relacji Legnica – Marciszów. Linia kolejowa od roku 1996 jest wyłączona dla ruchu osobowego. Obecnie linia ta jest wykorzystywana do przewozów towarowych na odcinku z Marciszowa do Wojcieszowa Górnego jako bocznicę dla kamieniołomów oraz na odcinku od Legnicy do Wilkowa Złotoryjskiego (przez Jerzmanice) w celu transportu kruszyw bazaltowych.

Z eksploatacji wyłączono także stacje kolejowe w Wilczycach i Pawłowicach Małych, dlatego też obsługa komunikacyjna gminy opiera się wyłącznie na komunikacji samochodowej.

2.12.3. KOMUNIKACJA WODNA

Na terenie gminy nie funkcjonuje ten rodzaj komunikacji.

Potencjalna możliwość wykorzystania cieków wodnych gminy Krotoszyce, t.j. rzeki Nysy Szalonej i rzek Kaczawa, do celów rekreacyjnych jest ograniczona ze względu na funkcjonujące na tej drugiej ujęcie wody pitnej. Niezależnie dość znaczne ograniczenia w użytkowaniu ww. cieków są skutkiem występowania stref ochronnych ujęcia wód powierzchniowych, które zajmują znaczne obszary gminy Krotoszyce.

WNIOSKI:

Brak jest przesłanek i wniosków, co do rozwoju komunikacji wodnej.

2.12.4. KOMUNIKACJA LOTNICZA

Na terenie gminy Krotoszyce brak jest portu lotniczego obsługującego ruch pasażerski i towarowy. Najbliższe lotnisko znajduje się w Legnicy, jednakże ze względu na jego zły stan techniczny zamknięte zostało dla ruchu powietrznego w 2009 roku. Obecnie, biorąc pod uwagę lokalizację terenu gminy, najbliższe czynne lotnisko obsługujące ruch towarowy i pasażerski znajduje się w odległości około 100km, na terenie miasta Wrocław – Port Lotniczy Wrocław S.A.

WNIOSKI:

Należy zapewnić jak najdogodniejsze połączenie komunikacyjne z lotniskiem we Wrocławiu.

2.12.5. ZAOPATRZENIE W WODĘ

System zaopatrzenia w wodę oparty jest na dwóch źródłach: wsie Złotniki, Babin, Kościelec, Warmątowice Sienkiewiczowskie, Bielowice, Tyńczyk Legnicki, Kozice, Janowice Duże, Prostynia zaopatrywane są z ujęć Zakładu Produkcji Wody w Legnicy, natomiast wsie Dunino, Krotoszyce, Krajów i Winnica z własnego ujęcia w Krotoszycach. Do zwodociągowania pozostają wsie: Wilczyce, Czerwony Kościół i Szymanowice. Długość sieci wodociągowej (bez przyłączy) w gminie wynosi 35,4 km, korzysta z niej 2297 osób, to jest 76% mieszkańców gminy [<http://www.krotoszyce.pl>, wgląd 19.X.2009].

Wschodnia część gminy zaopatrywana jest w wodę do spożycia z ujęcia powierzchniowego na rzece Kaczawie (km 33+800). Woda, po wstępnym uzdatnieniu w procesie sztucznej infiltracji, jest następnie uzdatniana w Zakładzie Uzdatniania Wody w Przybkowie zarządzanym przez do Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. Zakład posiada zdolność produkcji wody 103 000 m³/d. W ostatnich latach zapotrzebowanie na wodę kształtuje się w granicach 17 000 - 18 000 m³/d.

Decyzją Wojewody Legnickiego znak OŚ.III.6210-2/56/95 z dnia 28 sierpnia 1995 roku dla omawianego ujęcia wód z rzeki Kaczawy ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej oraz strefy wewnętrzną i zewnętrzną ochrony pośredniej. Cała gminy Krotoszyce znajduje się w obrębie strefy ochrony pośredniej: zachodnia i środkowa części gminy w strefie wewnętrznej, część wschodnia natomiast – strefie zewnętrznej. Granice stref pokazano na mapie uwarunkowań. Strefa ochrony bezpośredniej ujęcia nie obejmuje gminy Krotoszyce.

Ujęcie wody w Krotoszycach funkcjonuje na podstawie pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez Wojewodę Dolnośląskiego decyzją SR.III.6210/36/98 z dnia 15 maja 1998 roku, zmienioną dnia 12 października 2004 roku przez Starostę Legnickiego decyzją nr RS.6223/21/04. Jest to pozwolenie wydane dla Urzędu Gminy w Krotoszycach na pobór wody z ujęcia Krotoszyce o zatwierdzonych zasobach wód podziemnych w kategorii „B” z utworów czwartorzędowych w ilości 244,9 m³/d (max. 311,6 m³/d). Pozwolenie to udzielone zostało na czas do 30 grudnia 2018 roku. Przywołana decyzja ustanawia strefy ochrony bezpośredniej dla

poszczególnych studni w granicach istniejących ogrodzeń. Ponadto ustalono strefę ochrony pośredniej, której granice zaznaczono na mapie uwarunkowań.

W gminie obszary hydrograficzne tworzą dwie rzeki: Nysa Szalona i Kaczawa. Ujęcie wody pitnej, między innymi do celów zaopatrzenia i obsługi mieszkańców gminy znajduje się na rzece Kaczawa w Legnicy. Znaczne ograniczenie w możliwości potencjalnego wykorzystania obu cieków wodnych stanowi strefa ochronna ujęcia wód powierzchniowych, której zasięg pokrywa znaczną część terenu gminy Krotoszyce.

Działalność w zakresie zaopatrzenia w wodę dla części gminy Krotoszyce prowadzi Zakład Produkcji Wody w Legnicy, który jest również właścicielem infrastruktury wodociągowej, w tym obszarze gminy. Niezależnie części gminy obsługiwana jest z ujęcia własnego, zlokalizowanego w Krotoszycach.

Biorąc pod uwagę powyższe przyjąć należy, iż:

- 1) system zaopatrzenia w wodę gmin oparty jest na dwóch źródłach:
  - a) wsie: Złotniki, Babin, Kościelec, Warmętowice Sienkiewiczowskie, Bielowice, Tyńczyk Legnicki, Kozice, Janowice Duże, Prostynia zaopatrywane są z ujęć Zakładu Produkcji Wody w Legnicy,
  - b) wsie: Dunino, Krotoszyce, Krajów i Winnica z własnego ujęcia w Krotoszycach,
- 2) do sieci wodociągowej podłączonych jest 13 wsi,
- 3) długość sieci wodociągowej (bez przyłączy) w gminie wynosi około 35,4 km, korzysta z niej 2297 osób,
- 4) do zwodociągowania pozostają wsie: Wilczyce, Czerwony Kościół i Szymanowice.

Wschodnia część gminy zaopatrywana jest w wodę do spożycia z ujęcia powierzchniowego na rzece Kaczawie (km 33+800). Woda, po wstępnym uzdatnieniu w procesie sztucznej infiltracji, jest następnie uzdatniana w Zakładzie Uzdatniania Wody w Przybkwie zarządzanym przez do Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. Zakład posiada zdolność produkcji wody 103 000 m³/d. W ostatnich latach zapotrzebowanie na wodę kształtuje się w granicach 17 000 - 18 000 m³/d.

Decyzją Wojewody Legnickiego, znak OŚ.III.6210-2/56/95, z dnia 28 sierpnia 1995 roku, dla omawianego ujęcia wód z rzeki Kaczawy ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej oraz strefy wewnętrzną i zewnętrzną ochrony pośredniej. Cała gminy Krotoszyce znajduje się w obrębie strefy ochrony pośredniej: zachodnia i środkowa części gminy w strefie wewnętrznej, część wschodnia natomiast – strefie zewnętrznej. Granice stref pokazane zostały szczegółowo na mapie stanowiącej załącznik graficzny do opracowania ekofizjograficznego, wykonanego na potrzeby niniejszego opracowania oraz w ramach załączników graficznych do niniejszej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce. Strefa ochrony bezpośredniej ujęcia nie obejmuje gminy Krotoszyce.

Ujęcie wody w Krotoszycach funkcjonuje na podstawie pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez Wojewodę Dolnośląskiego decyzją znak SR.III.6210/36/98, z dnia 15 maja 1998 roku, zmienioną dnia 12 października 2004 roku, przez Starostę Legnickiego decyzją Nr RS.6223/21/04. Jest to pozwolenie wydane dla Urzędu Gminy w Krotoszycach na pobór wody z ujęcia Krotoszyce.

WNIOSKI:

1. System zaopatrzenia w wodę oparty jest na dwóch źródłach: wsie Złotniki, Babin, Kościelec, Warmątowice Sienkiewiczowskie, Bielowice, Tyńczyk Legnicki, Kozice, Janowice Duże, Prostynia zaopatrywane są z ujęć Zakładu Produkcji Wody w Legnicy, natomiast wsie Dunino, Krotoszyce, Krajów i Winnica z własnego ujęcia w Krotoszycach. Do zwodociągowania pozostają wsie: Wilczyce, Czerwony Kościół i Szymanowice. Długość sieci wodociągowej (bez przyłączy) w gminie wynosi 35,4 km, korzysta z niej 2297 osób, to jest 76% mieszkańców gminy.
2. Cała gminy Krotoszyce znajduje się w obrębie strefy ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkwie: zachodnia i środkowa części gminy w strefie wewnętrznej, część wschodnia natomiast – strefie zewnętrznej. Strefa ochrony bezpośredniej ujęcia nie obejmuje gminy Krotoszyce.
3. Strefy ochronne ustanowiono również dla ujęcia wody w Krotoszycach. Obejmują one niezabudowane tereny położone bezpośrednio w sąsiedztwie ujęcia.

2.12.6. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Gmina Krotoszyce włączona jest do aglomeracji³¹ legnickiej (ustawa Prawo wodne, a w szczególności Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych - KPOŚK) o RLM=133500. Aglomerację tą obsługuje miejska oczyszczalnia ścieków w Legnicy.

System kanalizacji sanitarnej posiada 10 wsi położonych w środkowej i północnej części gminy: Krotoszyce, Dunino, Janowice Duże, Prostynia, Złotniki, Babin, Kościelec, Kozice, Tyńczyk Legnicki i Warmątowice Sienkiewiczowskie. W pozostałych zamieszkałych miejscowościach ścieki odprowadzane są do przydomowych osadników z których wywożone są beczkowozami do w/w oczyszczalni. W związku z powyższym istnieje pilna potrzeba budowy systemów kanalizacyjnych we wsiach, w których gospodarka ściekami na dzień dzisiejszy jest nie rozwiązana. Budowa wodociągów i kanalizacji sanitarnej planowana jest we wszystkich zamieszkałych miejscowościach gminy, które w chwili obecnej nie są wyposażone w w/w media. Tak więc, do skanalizowania pozostają wsie: Wilczyce, Czerwony Kościół, Krajów, Winnica, Bielowice i Szymanowice.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 31,8 km (bez przykanalików), korzysta z niej 1798 (60%) mieszkańców gminy [<http://www.krotoszyce.pl>, wgląd 19 X 2009].

Ścieki z terenu gminy Krotoszyce są odprowadzane poprzez sieć grawitacyjno - ciśnieniową do oczyszczalni miejskiej w Legnicy.

System kanalizacji sanitarnej na terenie gminy obejmuje dziesięć miejscowości położonych w środkowej i północnej części gminy: Krotoszyce, Dunino, Janowice Duże, Prostynia, Złotniki, Babin, Kościelec, Kozice, Tyńczyk Legnicki i Warmątowice Sienkiewiczowskie.

W pozostałych zamieszkałych miejscowościach ścieki odprowadzane są do przydomowych osadników z których wywożone są beczkowozami do w/w oczyszczalni. W związku z powyższym istnieje pilna potrzeba budowy systemów kanalizacyjnych we wsiach, w których gospodarka ściekami na dzień dzisiejszy jest nie rozwiązana. Budowa wodociągów i kanalizacji sanitarnej

³¹ Zgodnie z art. 43 ust 2 Prawa wodnego, aglomeracja oznacza teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

planowana jest we wszystkich zamieszkałych miejscowościach gminy, które w chwili obecnej nie są wyposażone w w/w media. Tak więc, do skanalizowania pozostają wsie: Wilczyce, Czerwony Kościół, Krajów, Winnica, Pawłowice, Świąciany, Bielowice i Szymanowice.

Gmina Krotoszyce włączona jest do aglomeracji³² legnickiej (ustawa Prawo wodne, a w szczególności Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych - KPOŚK) o RLM=133500. Aglomerację tą obsługuje miejska oczyszczalnia ścieków w Legnicy.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 31,8 km (bez przykanalików), korzysta z niej 1798 (60%) mieszkańców gminy. [<http://www.krotoszyce.pl>, wgląd 19 X 2009].

WNIOSKI:

1. Gmina Krotoszyce włączona jest do aglomeracji legnickiej, którą obsługuje miejska oczyszczalnia ścieków w Legnicy.
2. System kanalizacji sanitarnej posiada 10 wsi położonych w środkowej i północnej części gminy: Krotoszyce, Dunino, Janowice Duże, Prostynia, Złotniki, Babin, Kościelec, Kozice, Tyńczyk Legnicki i Warmątowice Sienkiewiczowskie. W pozostałych zamieszkałych miejscowościach istnieje pilna potrzeba budowy systemów kanalizacyjnych.

2.12.7. ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

Zaopatrzenie w gaz ziemny realizowane jest za pośrednictwem dwóch stacji redukcyjno-pomiarowych I^o (w Szymanowicach i w Wilczycach), dzięki którym gaz posiadają następujące wsie: Czerwony Kościół, Wilczyce, Krotoszyce, Dunino, Krajów.

W pozostałych miejscowościach mieszkańcy zaopatrują się w gaz płynny (z butli).

Istniejące rezerwy pozwalają na przyłączenie wszystkich zainteresowanych odbiorców zlokalizowanych na terenie gminy. Istnieją też techniczne warunki doprowadzenia gazu do miejscowości zlokalizowanych w sąsiedztwie m. Legnicy, Szymonowic, Wilczycy.

Dla elementów sieci gazowej, zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi należy określić strefę ochronną wyznaczoną przez odległości podstawowe wg tabeli.

Tabela 23. Strefa ochronna dla elementów sieci gazowej.

Rodzaj obiektu terenowego	DN ≤ 300 PN 6,3MPa	DN ≤ 300 1,2 < PN ≤ 2,5 MPa	Licząc od gazociągu do
Miasta i zespoły wiejskich bud. mieszkalne o zwartej zabudowie	25m	20m	linii zwartej zabudowy
Budynki użyteczności publicznej	35m	25m	granicy terenu
Bud. mieszkalne zabudowy jedno- i wielorodzinnej	20m	20m	rzutu budynku
Wolnostojące budynki niemieszkalne	15m	15m	rzutu budynku
Zakłady przemysłowe	25m	20m	granicy terenu
Parkingi	20m	20m	granicy terenu

³² Zgodnie z art. 43 ust 2 Prawa wodnego, aglomeracja oznacza teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

Strefa ochronna sieci gazowej, średniego ciśnienia których lokalizację pokazano na planie studium stanowi obszar, w którym operator sieci gazowej jest uprawniony do zapobiegania działalności mogącej mieć negatywny wpływ na jej trwałość i prawidłową eksploatację.

Ustala się obowiązek uzgodnienia z operatorem sieci gazowej lokalizacji obiektów wzdłuż strefy ochronnej oraz sposobu jej zagospodarowania. Powyższe gazociągi będą przez operatora sieci w niedalekiej przyszłości modernizowane i rozbudowywane na przedmiotowym terenie.

2.12.8. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Z uwagi na brak centralnych urządzeń zaopatrujących mieszkańców w ciepło, gmina Krotoszyce posiada system gospodarki cieplnej rozproszony. Mieszkańcy gminy korzystają w przeważającej większości z indywidualnych źródeł ciepła, znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub etażowe co) opalanych drewnem lub węglem. Mieszkańcy korzystający z sieci gazowej używają gazu również do celów grzewczych.

2.12.9. ELEKTROENERGETYKA

Przez gminę z zachodu na wschód przebiega linia tranzytowa 400 kV oznaczona symbolem Mi-Cza 4-0-02, stanowiąca element składowy centralnego układu energetycznego. Przecina ona ciąg zabudowy Krotoszyc w północnej części wsi. Najbliższe do osi linii zabudowania mieszkalne znajdują się w odległości 40 m.

Przez obszar gminy przebiega również szereg linii wysokiego napięcia 110 kV wychodzących ze stacji 110/20 kV Pawłowice (poprzednia nazwa: R-9 w Pawłowicach Małych) łączących w/w stację ze stacjami GPZ w Prusicach, Raciborowicach, Paszowicach, Świebodzicach i Wrocławiu.

Są to linie oznaczone symbolami:

Są to linie oznaczone symbolami:

- S-435 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Złotoryja,
- S-430 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Złotoryja,
- S-139 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Jawor,
- S-216 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Świebodzice,
- S-432 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Przybków,
- S-461 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Lubin,
- S-433 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Legnica,
- S-103 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Kąty Wrocławskie.

Elektroenergetyczna sieć przesyłowa:

Obecnie na terenie gminy Krotoszyce znajduje się elektroenergetyczna linia wysokiego napięcia sieci przesyłowej o napięciu 400 kV oznaczona symbolem Mi-Cza 4-0-02, stanowiąca element składowy centralnego układu energetycznego. Linia przebiega przez gminę z zachodu na wschód i przecina ona ciąg zabudowy Krotoszyc w północnej części miejscowości. Najbliższe do osi linii zabudowania mieszkalne znajdują się w odległości 40m.

Przewidywana jest budowa drugiego toru linii.

Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna:

Przez teren gminy przebiegają linie energetyczne napowietrzne o napięciu 110 kV wychodzących ze stacji R-9 w Pawłowicach Małych i łączących tą stację ze stacjami GPZ w Prusicach, Raciborowicach, Paszowicach, Świebodzicach i Wrocławiu. Są to linie oznaczone symbolami: S-435, S-430; S-139, S-216, S-432, S-461, S-433 i S-103. Przebieg tych linii nie koliduje z terenami zabudowanymi.

Tabela 24 . Linie energetyczne napowietrzne o napięciu 110kV

L.p.	Relacja linii	Nr linii	Napięcie [kV]
1	GPZ „Pawłowice” – S-103 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Kąty Wrocławskie	S-103	110
2	GPZ „Pawłowice” – S-439 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Jawor	S-139	110
3	GPZ „Pawłowice” – S-216 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Świebodzice	S-216	110
4	GPZ „Pawłowice” – S-430 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Złotoryja	S-430	110
5	GPZ „Pawłowice” – S-432 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Przybków	S-1432	110
6	GPZ „Pawłowice” – S-433 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Legnica	S-433	110
7	GPZ „Pawłowice” – S-435 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Złotoryja	S-435	110
7	GPZ „Pawłowice” – S-439 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Jawor	S-439	110
8	GPZ „Pawłowice” – S-461 stacja 110/20kV Pawłowice – stacja 110/20kV Lubin	S-451	110

Linie WN o napięciu 110kV rozprawdają wysokie napięcie między poszczególnymi GPZ.

Linie energetyczne napowietrzne i kablowe średniego napięcia o napięciu 20kV

Linie te rozprawdają średnie napięcie (SN) od GPZ do transformatorów 20/04kV na terenie poszczególnych miejscowości gminy.

Tabela 25. Linie energetyczne napowietrzne o napięciu 20kV

L.p.	Relacja linii	Nr linii	Napięcie [kV]
1	R-9 - GPZ Chojnów	741	20
2	R-9 - GPZ Chojnów	241	20
3	R-9 - GPZ Legnica	242	20
4	R-9 - GPZ Złotoryja	245	20
5	R-9 - GPZ Paszowice	246	20
6	R-9 - GPZ Jawor	247	20
7	R-9 - GPZ Złotoryja	249	20
8	R-9 - GPZ Legnica	251	20

Linie energetyczne napowietrzne i kablowe niskiego napięcia o napięciu 0,4kV

Linie te rozprawdają niskie napięcie (nn) od transformatorów (stacji transformatorowych) do odbiorców energii 0,400/0,230kV na terenie poszczególnych miejscowości gminy.

Linie energetyczne napowietrzne i kablowe oświetleniowe o napięciu 0,4kV

Linie te rozprowadzają niskie napięcie (nn) – obwody oświetleniowe od szafek oświetleniowych na terenie gminy do linii opraw oświetlenia drogowego 0,400/0,230kV na terenie poszczególnych miejscowości gminy.

Stan obecny systemu zasilania w energię elektryczną.

Teren Krotoszyce i gminy Krotoszyce obsługiwany jest przez TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Legnicy.

Krotoszyce oraz jednostki osadnicze (wsie i przysiółki) zasilane są w energię elektryczną w układzie podstawowym i rezerwowym, siecią linii elektroenergetycznych napowietrznych oraz kablowych o napięciu roboczym 20kV.

Linie główne wyprowadzone są ze stacji elektroenergetycznej 110/20kV zlokalizowanej w Pawłowicach (GPZ „Pawłowice”).

W każdej miejscowości gminy zlokalizowane są stacje transformatorowe 20/0,4kV typu słupowego, wieżowego lub kontenerowego, zasilane z linii napowietrznych lub kablowych o napięciu 20kV. Linie te prowadzone są na konstrukcjach żelbetowych, w niewielkim zakresie stalowych lub drewnianych, linie kablowe w ziemi.

Pas **ograniczonego użytkowania** dla linii napowietrznej 110kV wynosi 2x15 metrów od skrajnych przewodów linii dla terenów zabudowanych oraz 2x10m od skrajnych przewodów linii dla terenów zalesionych lub przewidzianych do zalesienia. Natomiast dla linii napowietrznej 20kV pas **ograniczonego użytkowania** wynosi odpowiednio 2x10m od skrajnych przewodów linii dla terenów zabudowanych oraz 2x5,5m od skrajnych przewodów linii dla terenów zalesionych lub przewidzianych do zalesienia. W przypadku linii napowietrznych 0,4kV pas **ograniczonego użytkowania** wynosi 3m od skrajnych przewodów linii. Ponadto przez teren gminy przebiegają linie o napięciu 110kV (system dystrybucji i rozdziału energii). Zasilanie w energię elektryczną przy obecnych potrzebach miasta i gminy jest wystarczające. Stan techniczny sieci elektroenergetycznej WN, SN i NN można ocenić jako dobry. Infrastruktura energetyczna NN we wszystkich miejscowościach gminy jest dobrze rozwinięta, zapewniona jest ciągła dostawa energii elektrycznej do gospodarstw domowych, ośrodków administracji państwowej i samorządowej oraz na potrzeby zakładów wytwórczych i usługowych z wyłączeniem sytuacji awaryjnych takich jak - intensywne opady śniegu, wichury, itp., przy których występują uszkodzenia sieci dystrybucyjnych po stronie SN-20kV. Wszystkie jednostki osadnicze gminy posiadają oświetlenie.

2.12.10. TELEKOMUNIKACJA

Istniejący system przesyłu informacji i łączności w gminie Krotoszyce składa się z naziemnego układu sieci i urządzeń telekomunikacji, w tym sieci masztów bazowych telefonii komórkowej (lokalizacja istniejącego masztu- rejon Węzła Legnica – zjazd z autostrady A-4 w drogę wojewódzką nr 364).

Na terenie Gminy działa dwóch głównych operatorów telekomunikacyjnych:

- Telekomunikacja Polska S.A.
- Telefonia DIALOG S.A.

oraz:

- Przedsiębiorstwo Usług Specjalistycznych „Ektronik-System”
- „Blok-Net’ Internet Service Provider
- „MAXIMA” Dariusz Szyszka
- „ITECOM” Sp. z o.o.
- „JUMBO – NET”

Operatorzy działający na terenie Gminy zapewniają szeroka gamę usług.

Są wśród nich usługi powszechne: telefoniczne, telefaksowe oraz specjalistyczne w dziedzinie transmisji danych, radiokomunikacji i dostępu do Internetu. Jednak należy nadmienić, że obecnie na terenie gminy nie ma powszechnego i szybkiego dostępu do Internetu.

Mimo znacznego postępu w ostatnich latach system telekomunikacyjny w Gminie jest niewystarczająco rozwinięty.

2.12.11. GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie gminy Krotoszyce zlokalizowane jest jedno nieczynne składowisko odpadów komunalnych stałych w Janowicach Dużych, które wybudowano w 1988 roku. Zlokalizowane zostało na działce nr 102/2, w ramach obszaru po nieczynnym wyrobisku poeksploatacyjnym i przylegającym do niego nieużytku, przy drodze łączącej Janowice Duże z Krajowem, ok. 1,2 km od Janowic. Odpady deponowane są na pow. 0,80 ha, a całkowita pojemność składowiska wynosi 8 tys. m³. Obiekt na dzień dzisiejszy nie posiada uszczelnienia oraz drenażu wód odciekowych. Składowisko to zostało zamknięte od 1 stycznia 2006 r. z ustalonym obowiązkiem zakończenia rekultywacji do końca 2009 r. Aktualnie obiekt ten podlega naturalizacji (naturalnej sukcesji) i jest regularnie monitoringowany.

Obecnie odpady komunalne, z większości gospodarstw domowych wyposażonych w pojemniki na odpady stałe, odbierane przez cztery firmy wywozowe, dzięki którym trafiają na składowiska zlokalizowane poza gminą, w tym składowisko w: Legnicy, Pielgrzymce i Lubinie. W bieżącym roku wprowadzono w kilku miejscowościach częściową, selektywną zbiórkę odpadów plastikowych [Sprawozdania z realizacji Planu gospodarki odpadami dla gminy Krotoszyce].

Na terenie gminy Krotoszyce zlokalizowane jest składowisko przemysłowe „Pawłowice” w rejonie Pawłowic Małych. Na składowisko to przyjmowane są także odpady niebezpieczne. Użytkownikiem składowiska jest KGHM POLSKA MIEDŹ S.A., Oddział Huta Miedzi Legnica. W większości deponowane są tu odpady z Huty Miedzi Legnica, Zakładów Mechanicznych LEGMET oraz Oddział Instytutu Metali Nieżelaznych Legnicy.

Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z wydzielonymi kwaterami do składowania odpadów niebezpiecznych w Pawłowicach funkcjonuje od 1987r. wykorzystując nieczynne wyrobisko po eksploatacji żwiru. Położone jest w granicach obrębu Pawłowice Małe (działki 105/2 ,105/5). Obiekt ten leży w zachodniej części obszaru ograniczonego od południa linią PKP relacji Legnica-Złotoryja, od północy drogą lokalną pomiędzy zlikwidowanymi zabudowaniami Białki i Pawłowic, a od wschodu i zachodu odcinkami dróg lokalnych do w/w zlikwidowanych wsi.

Składowisko składa się z czterech części, o różnej funkcji i na różnym etapie ich funkcjonowania [CHYBIŃSKI i inni 2004]:

– część zachodnia - tzw. "stara", wyłączona z eksploatacji 30 czerwca 1999 r. o powierzchni 7,10 ha; Dla tej części, w 2000 roku został opracowany projekt rekultywacji, zatwierdzony Decyzją Starosty Powiatowego w Legnicy nr RS. 6018-II-2/00 z dnia 24.11.2000 r.

– w obrębie zamkniętej „starej” części składowiska, trzykomorowe składowisko odpadów niebezpiecznych; Całkowita powierzchnia zabudowy trzech komór składowiska, z drogami, podjazdami i placami wewnętrznymi wynosi 5 733,5 m². Decyzją Starosty w Legnicy, składowisko zostało dopuszczone do użytkowania w marcu 2001 r.

– część wschodnia, przeznaczona do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, bezpośrednio przylegająca do części zamkniętej, o łącznej powierzchni 9,4 ha; Składają się na nią dwie kwatery Nr 1 i Nr 2, oddane do użytkowania w lutym 1998 roku oraz teren przeznaczony pod budowę kwater Nr 3 i Nr 4, które będą realizowane po zapelnieniu kwater Nr 1 i Nr 2.

W rejonie składowiska prowadzony jest stały monitoring zanieczyszczeń gleb, wód powierzchniowych (p. Pawłówka) i podziemnych (9 piezometrów) [Informacje z KGHM - pismo z dn. 15 XII 2009 r.]

Podczas prac terenowych na terenie gminy zidentyfikowano kilka nielegalnych, z reguły niewielkich składowisk odpadów. Ich lokalizacją wskazano na mapie stanowiącej załącznik graficzny do opracowania ekofizjograficznego, wykonanego na potrzeby niniejszej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W większości są to miejsca składowania gruzu, któremu z reguły towarzyszą odpady wielkogabarytowe. Wśród gruzowisk zdarzają się także wyroby z materiałów azbestopodobnych (teren byłego poligonu). Największe takie składowisko znajduje się na terenie zlikwidowanej wsi Pawłowice Małe, przy czym nie jest to tylko gruz pochodzący z rozbiórki budynków nieistniejącej już wsi.

WNIOSKI:

Podczas prac terenowych na terenie gminy zidentyfikowano kilka nielegalnych, z reguły niewielkich składowisk odpadów.

2.12.12. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Niekonwencjonalne źródła energii elektrycznej można podzielić na źródła odnawialne i nieodnawialne. Do odnawialnych źródeł energii elektrycznej należą: energia słoneczna, energia wiatru, wpływów morskich, fal morskich i energia cieplna oceanów, a do źródeł nieodnawialnych: wodór, energia magneto-hydro-dynamiczna. Energię wnętrza ziemi (geotermiczną) można zaliczyć do obu rodzajów źródeł: gejzery są źródłem nieodnawialnym, zaś energia gorących skał jest energia odnawialną.

Pomimo jednak powszechnej dostępności niekonwencjonalnych źródeł energii istnieje sporo ograniczeń determinujących możliwości ich wykorzystania, takich jak:

- technologiczne, ze względu na formę występowania i możliwości praktycznego wykorzystania (energia wiatrowa, słoneczna);
- ekonomiczne, związane z dużymi kosztami ich wykorzystania;
- techniczne, związane z możliwościami ich podłączenia do istniejących sieci energetycznych, a wynikające z rozproszonego ich występowania (energia wiatrowa, słoneczna);
- logistyczne, związane z możliwością zaspokojenia w surowce i kosztami ich dostarczenia (dot. głównie biomasy, ciepła geotermalnego głębokiego);
- infrastrukturalne, związane z możliwościami komunikacyjnymi, przesyłowymi;
- instytucjonalne, związane głównie z brakiem regulacji prawnych, jak i niezbędnej dokumentacji (planów przestrzennych zagospodarowania, planów zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepło);
- prawne – podstawową regulacją prawną mającą wpływ na rozwój energetyki niekonwencjonalnej w Polsce jest Ustawa Prawo Energetyczne i rozporządzenia wykonawcze do niej.

Mniej znane rodzaje energii (biomasa, biogaz, wody geotermalne) są bardziej nowoczesne, wymagają większych inwestycji, budzą także więcej wątpliwości co do ich usytuowania zarówno na terenie gminy jak i w bezpośrednim sąsiedztwie. Potencjalna zgoda na inwestycje jest tym większa im jej usytuowanie bardziej odległe od miejsca zamieszkania badanych. Bardziej akceptowane są inwestycje w najmniejszym stopniu ingerujące w środowisko (ogniwa słoneczne, przeznaczenie gruntów i nieużytków pod uprawę komponentów energetycznych). Znajomość, a tym samym zainteresowanie ofertami producentów urządzeń instalacji do pozyskiwania OZE jest niewielkie, najczęściej badani znają oferty dotyczące energii z drewna i solarnej.

Podstawowym aktem UE w zakresie źródeł odnawialnych jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych. W Dyrektywie tej założono osiągnięcie 20% udziału energii ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii w UE do 2020 roku. Dyrektywa wymaga przyjęcie przez każde państwo członkowskie krajowego planu działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. W Polsce sprawy te reguluje ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo Energetyczne (Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późniejszymi zmianami),

Odnawialne źródło energii, według definicji zawartej w art. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późniejszymi zmianami), to źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Aktualnie, na terenie gminy Krotoszyce nie jest prowadzona produkcja energii ze źródeł odnawialnych i alternatywnych. Poniżej za sporządzonym w 2006 roku studium pt. „Potencjał Dolnego Śląska w zakresie rozwoju alternatywnych źródeł energii” [<http://www.energia.dcz.t.wroc.pl> wgląd 04-02-2010] przeanalizowano lokalne zasoby energii odnawialnych na terenie gminy.

Energia wiatru

Energia użyteczna wiatru na wysokości 10 m nad gruntem w rejonie Legnicy wynosi 500-600 kWhm² na rok, a na wysokości 30 m. przekracza wartość 1000 kWhm² na rok, która uznawana jest za kryterium opłacalności budowy elektrowni wiatrowych [przytoczono za Lorenc 1992 w BLACHOWSKI 2005]. Szczegółowe badania wykonane w rejonie Winnicy przez Wilniewczyca [2001]. Przez okres jednego roku (3 luty – 30 listopad 2001) badano tutaj parametry aerodynamiczne na wysokości 30 m. Z badań tych wynika, że maksymalna, średniodobowa prędkość wiatru osiągnęła tu wartość 13,7 m/s. Odnotowano tutaj tylko 9 dni z wiatrem silnym, przekraczającym 10 m/s oraz 131 dni z wiatrem mniejszym niż 4 m/s. Oznacza to, że przez ok. 60% dni badanego okresu prędkość wiatru była wystarczająco duża, by poruszyć łopaty turbin wiatrowych.

Energia geotermalna

Polska znajduje się w wyjątkowo korzystnych warunkach geologicznych, termicznych i geograficznych do wykorzystania energii geotermalnej dla potrzeb społecznych. Wynika to z tego, że niżowe tereny kraju stanowią część najbogatszej w Europie prowincji gazowo- ropno-geotermalnej. Zasoby wód geotermalnych można spotkać w skałach budujących przeważającą część naszego kraju. Na Dolnym Śląsku złoża geotermalne udokumentowano dotychczas tylko w Sudetach.

Potwierdzenie tego potencjału na terenie gminy Krotoszyce wymaga kosztownych badań hydrogeologicznych i geofizycznych. Koszt wykonania jednego zespołu otworów (dipola) sięga 10 mln PLN, nie licząc kosztów urządzeń na powierzchni (np. wymienników).

Istnieją potencjalne możliwości pozyskiwania ciepła w układach z pompą ciepła. Na terenie gminy nie wykorzystuje się tej metody.

Energia słoneczna

Możliwości wykorzystania energii promieniowania w polskich warunkach są zróżnicowane, z uwagi na bardzo specyficzne warunki klimatyczne związane z położeniem geograficznym Polski. Ma tu bowiem miejsce ścieranie się wpływu dwóch dużych i bardzo odmiennych mas powietrza: atlantyckiego i kontynentalnego. Średni okres nasłonecznienia dla Polski wynosi 1 600 godzin, przy czym maksymalna liczba godzin słonecznych w roku występuje nad morzem, a wartość minimalna na Dolnym Śląsku.

W polskich warunkach klimatycznych stosowanie urządzeń wykorzystujących energię słoneczną do produkcji energii elektrycznej w układach fotowoltaicznych, hybrydowych i podobnych nie jest opłacalne. Z punktu widzenia bilansu energetycznego gmin zastosowanie małych układów tego rodzaju nie ma znaczenia. Na przykład, w naszej strefie klimatycznej, koszt produkcji energii elektrycznej w oparciu o zespół ogniw fotowoltaicznych może sięgać 4-7 zł/kWh, przy stosunkowo małej mocy urządzenia.

Znacznie bardziej opłacalne, dzięki całorocznemu stałemu zapotrzebowaniu, jest wykorzystanie energii słońca do ogrzania wody użytkowej. Koszty inwestycji dla czteroosobowej rodziny wynoszą w zależności od typu kolektorów słonecznych, a także producenta w granicach od 7000 zł do 15000 zł. Do produkcji ciepłej wody można zastosować z dużym powodzeniem kolektory płaskie. Dla czteroosobowej rodziny wystarczy 3 do 5 m² powierzchni kolektora.

Energia z biomasy

Biomasa to substancja organiczna powstająca w wyniku przetwarzania energii promieniowania słonecznego w procesie fotosyntezy. Do biomasy zalicza się:

- odpady powstające przy produkcji i przetwarzaniu produktów roślinnych,
- odpady komunalne i odchody zwierzęce z ferm hodowlanych,
- szybko rosnące rośliny hodowane w celach energetycznych na specjalnych plantacjach.

Wykorzystanie tych odpadów polega przede wszystkim na bezpośrednim ich spalaniu (drewno, słoma, siano, rośliny energetyczne) lub do produkcji biogazu (odpady organiczne, odchody zwierzęce). Pod względem energetycznym dwie tony biomasy równoważne są 1 tonie węgla kamiennego, jednak pod względem ekologicznym biomasa jest paliwem czystszy niż węgiel. Podczas spalania w odpowiednio zaprojektowanym do tego celu urządzeniu charakteryzuje się mniejszą emisją związków szkodliwych do atmosfery. Biomasa jest zatem bardziej przyjazna środowisku niż węgiel i jest odnawialna w procesie fotosyntezy [KUKLA i in., 2004].

Potencjał energetyczny drewna na terenie gminy Krotoszyce jest stosunkowo niewielki z uwagi na małą powierzchnię lasów. Nie prowadzi się też tutaj na większą skalę upraw drzewiastych roślin energetycznych. W gminie występuje natomiast nadprodukcja słomy, co wynika z niezbyt dużego jej zastosowania przy hodowli zwierząt gospodarskich. Z tego względu słomę należy uznać za znaczący surowiec energetyczny.

Użytki rolne stanowią niemal 81% powierzchni gminy. Najczęściej uprawiane są zboża. Można je w przynajmniej w części wykorzystać na cele energetyczne (słoma). Słoma, podobnie jak i siano mogą być wykorzystywane do produkcji ciepła, w specjalnie do tego przystosowanych instalacjach. Najlepszych biopaliw spośród zbóż dostarcza kukurydza, rzepak i żyto.

Elektrownie wodne

Kaczawa i Nysa Szalona przepływające przez teren gminy Krotoszyce nie są rzekami, które posiadają wystarczający potencjał energetyczny. Z tego względu rozwój energetyki wodnej na terenie gminy nie rokuje perspektyw.

Aktualnie, na terenie gminy Krotoszyce nie jest prowadzona produkcja energii ze źródeł odnawialnych i alternatywnych, takich jak energia słoneczna, ogniwa fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, hydroenergia, geotermia, biomasa (plantacje), odpady komunalne. Odnotować należy jedynie pojedyncze gospodarstwa, które w ramach środków własnych i na własne potrzeby bytowe zaopatrzyły się w kolektory słoneczne czy elektrownie wiatrowe.

Tabela 26. Zestawienie wybranych głównych celów Strategii Lizbońskiej oraz miejsce województwa dolnośląskiego na drodze do osiągnięcia tych celów (dok.)

Główne cele Strategii Lizbońskiej (poziom regionalny)	Wskaźnik liczbowy- rok osiągnięcie celu zawartego w SL	Aktualny poziom wskaźnika w województwie dolnośląskim - opis stanu tego wskaźnika (dane z lat 2002-2003)
Wzrost produkcji energii elektrycznej pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych w ogólnej konsumpcji energii	Poziom 22% do roku 2010 (Goeteborg)	Obecny poziom w województwie dolnośląskim -wg analiz przeprowadzonych przez Departament Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego wynosi 8%. Łącznie dla energii elektrycznej i ciepłej- 1,2%.

WNIOSKI:

1. Większości dróg powiatowych, położonych w granicach administracyjnych gminy Krotoszyce, wymaga gruntownego remontu i rozbudowy, w celu spełniania wymogów określonych ustawowo.
2. Brak dogodnej obsługi ruchu pasażerskiego (komunikacja kołowa, kolejowa) przede wszystkim na trasie Legnica gmina Krotoszyce, biorąc pod uwagę fakt, iż większa część mieszkańców dokonuje codziennych podróży do pracy i szkoły właśnie w tym kierunku.
3. Brak wydzielonych tras rowerowych dających możliwość swobodnego ruchu rowerowego w ramach obszaru gminy, jak również w ramach terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie, przedstawiających wartości kulturowe, turystyczne czy rekreacyjne.
4. Przydatność rzek gminy Krotoszyce dla celów rekreacyjnych jest ograniczona ze względu na ujęcie wody pitnej na Kaczawie w Legnicy. Niezależnie dość znaczne ograniczenia w użytkowaniu ww. cieków są skutkiem występowania stref ochronnych ujęcia wód powierzchniowych, które zajmują dość znaczne obszary gminy Krotoszyce.
5. W ramach terenu gminy Krotoszyce zwodociągowania wymagają wsie: Wilczyce, Czerwony Kościół i Szymanowice.
6. Budowy systemu kanalizacji ściekowej wymagają wsie: Wilczyce, Czerwony Kościół, Krajów, Winnica, Pawłowice, Święciany, Bielowice i Szymanowice.
7. Na terenie gminy nie ma powszechnego i szybkiego dostępu do Internetu.
8. System telekomunikacyjny w gminie wymaga rozbudowy.

2.13. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zestawienie poniższych dokumentów ukazuje zadania ponadlokalnych celów publicznych, jakie dotyczą terenu gminy Krotoszyce.

Gmina Krotoszyce należy do powiatu legnickiego, w którym **Legnica** jest znaczącym w skali regionu ośrodkiem przemysłowo – usługowym, jej węzłowa lokalizacja (skrzyżowanie pasm rozwojowych Trzeciego Paneuropejskiego Korytarza Transportowego i osi LGOM – Brama Lubawska) wpływa na jej dynamiczny rozwój i wyznacza jedną z najbardziej strategicznych pozycji w skali regionu.

Stąd też wywodzi się rola gminy Krotoszyce, jako ośrodka lokalnego o zasięgu obsługi w skali gminy. Dla gminy Krotoszyce przewidziano **funkcję usługową oraz obsługi rolnictwa**. Patrz. rozdział 1, str. 13-17.

1. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku

1) Cel nadrzędny określony w strategii brzmi :

Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju

2) Cele operacyjne to:

a) w sferze gospodarczej:

„Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska”. W ramach tak określonego celu zakłada się osiągnięcie wysokiego i stabilnego tempa wzrostu oraz rozwoju gospodarczego, jak również poprawę konkurencyjności Dolnego Śląska jako regionu

atrakcyjnego do inwestowania i długookresowego prowadzenia innowacyjnej działalności gospodarczej, przy wykorzystaniu endogenicznych czynników rozwoju.

b) w sferze przestrzennej:

„Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”. W ramach tak określonego celu zakłada się stymulowanie i wzmacnianie integracji przestrzennej oraz infrastrukturalnej Dolnego Śląska z Polską i Unią Europejską oraz wewnątrz regionu, aktywną ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych oraz kształtowanie środowiska przyrodniczego Dolnego Śląska w oparciu o zasady ekorozwoju.

c) w sferze społecznej :

„Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat”. W ramach tak określonego celu zakłada się stworzenie warunków do poprawy jakości życia, osiągnięcie wysokiego (w skali polskiej i europejskiej) poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych w szczególności w obszarach: socjalnym, edukacyjnym, kulturowym i zdrowotnym.

2. Strategia Rozwoju Powiatu Legnickiego na lata 2002-2017

Zgodnie z przyjętą strategią powiat powinien wykorzystać łagodny klimat, barwną przyrodę i bogactwo dziedzictwa kulturowego, aby stworzyć region sprawnie i ekonomicznie współpracujący ze środowiskiem.

Rozwój gospodarczy będzie następować jako pochodna rozwoju przemysłu (z uwzględnieniem lokalizacji przy ważnych węzłach komunikacyjnych), handlu i usług (w tym rekreacji i turystyki), a przede intensywnego rozwoju rolnictwa.

1) Wyznaczony cel strategiczny to:

„Zrównoważony rozwój powiatu legnickiego to wynik przebudowy rolnictwa i przetwórstwa rolnego, wykorzystania aktywności społecznej w celu wzrostu poziomu życia jego mieszkańców”

2) Kierunki rozwoju gospodarczego:

- a) stworzenie sfery usług oraz zaplecza technicznego dla rolnictwa,
- b) budowa zakładów przetwórstwa spożywczego oraz warzywno-owocowego,
- c) zmiana struktury agrarnej rolnictwa,
- d) zmiana profilu rolnictwa na rolnictwo ekologiczne,
- e) rozwój małych i średnich firm, transfer technologii i innowacji-produkcja na eksport,
- f) wzrost eksportu produktów przemysłu tekstylnego i skórzanego,
- g) rozwój sieci usług podstawowych i około biznesowych,
- h) rozwój branży budowlanej,
- i) wprowadzenie recyklingu odpadów komunalnych,
- j) rozwój agroturystyki, turystyki rowerowej i konnej oraz rekreacji przyrodnej;

3. Zintegrowana koncepcja lokalizacji biznesu na terenie „Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego”

W wyżej wymienionym opracowaniu, zrealizowanym w roku 2005 przez Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne, gmina Krotoszyce została zaliczona do kategorii gmin z przeważającą funkcją

rolniczą z możliwością wykorzystania atutu wynikającego z korzystnego położenia w stosunku do dużego ośrodka miejskiego i ważnych szlaków komunikacyjnych.

Ustalone cele:

1) strategiczny: wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej:

Na podstawie analiz sformułowano następujące cele operacyjne zmierzające do umocnienia legnickiego ośrodka rozwoju biznesu:

- a) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych,
- b) pozyskanie środków na wydatki inwestycyjne,
- c) wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców,
- d) zmniejszenie poziomu bezrobocia,
- e) poprawa wizerunku miast i gmin,
- f) przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej i terenów mieszkaniowych,
- g) stymulowanie aktywności społecznej mieszkańców;

2) strategiczny: rozwój funkcji szczególnych umożliwiających wykorzystanie naturalnych predyspozycji:

3) cele operacyjne – funkcja rolnicza:

- a) ochrona kompleksów gleb wysokiej klasy,
- b) stworzenie systemu dystrybucji produktów rolnych;

4. Strategiczne cele rozwoju gminy Krotoszyce, określone w Planie Rozwoju Lokalnego gminy Krotoszyce na lata 2006 -2013, uchwalonym uchwałą nr XXIX/189/06 Rady Gminy Krotoszyce z dnia 24 lutego 2006r.

1) Podniesienie poziomu życia ludności gminy, poprzez:

- a) kontynuację budowy i przebudowy infrastruktury technicznej i społecznej,
- b) rozwój przedsiębiorczości,
- c) rozwój turystyki i agroturystyki;

2) Poprawa warunków pracy, poprzez:

- a) dostosowanie rolnictwa do gospodarki rynkowej,
- b) rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego,
- c) zmniejszenie bezrobocia;

3) Zwiększenie liczby mieszkańców poprzez wyznaczenie nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

Tabela 27. Wykaz zadań inwestycyjnych planowanych do realizacji w gminie Krotoszyce w latach 2006-2013. Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego gminy Krotoszyce na lata 2006 -2013

nazwa inwestycji	okres realizacji
Przebudowa dróg gminnych: Szymanowice - Legnica	2006
Krajów (drogi transportu rolniczego)	2006-2009
Kościelec – Tyńczyk Legnicki	2010
Janowice Duże – Krajów	2011
Dunino- Świąciany	2012
Warmątowice Sienk. – Bielowice	2009
Złotniki – Nowa Wieś Legnicka	2007
Wilczyce – Szymanowice	2013
drogi osiedlowe w Krotoszycach	2008
parking przy ośrodku zdrowia w Krotoszycach	2008
Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Krotoszycach	2007
Budowa sieci wodociągowej we wsiach: Wilczyce, Czerwony Kościół i Szymanowice	2007-2008
sieci tranzytowej Winnica - Bielowice	2009
Budowa kanalizacji sanitarnej we wsiach: Wilczyce , Czerwony Kościół , Krajów , Winnica Bielowice , Szymanowice	2007-2009
Budowa obiektów kubaturowych: budynek gimnazjum w Krotoszycach, remiza strażacka w Janowicach Dużych, adaptacja budynku dla potrzeb OSP Krotoszyce, komunalny budynek mieszkaniowy w Kościelcu.	2010 2012 2008 2013
Termomodernizacja budynków gminnych: Ośrodek Zdrowia w Krotoszycach Sala gimnastyczna w Krotoszycach Szkoła Podstawowa w Krotoszycach Szkoła Podstawowa w Kościelcu Urząd Gminy w Krotoszycach Gminny Ośrodek Kultury w Krotoszycach	2008 - 2010
Budowa sieci gazowej we wsiach: Złotniki, Prostynia, Babin, Kościelec, Tyńczyk Legnicki, Warmątowice, Kozice, Janowice Duże, Winnica, Szymanowice.	2010-2013
Rekultywacja Gminnego Wysypiska Odpadów w Janowicach Dużych	2006-2009
Remont zabezpieczający klasztor cystersów w Winnicy	2010
Regulacja potoku „Ciekąca” we wsi Krajów	2007-2009

WNIOSKI:

Realizacja działań o znaczeniu ponadlokalnym, w ramach obszaru gminy Krotoszyce winna przynieść określone wskaźniki osiągnięć i efektów tj.:

- 1) poprawę jakości dróg poprzez ich budowę i modernizację,
- 2) poprawę jakości środowiska naturalnego ze względu na zmniejszenie zrzutu nie oczyszczonych ścieków, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
- 3) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i realizacji ze względu na modernizację i remont obiektów kultury,
- 4) poprawę bazy edukacyjnej dla młodzieży w związku z remontem i modernizacją obiektów szkolnych,
- 5) poprawa jakości bazy leczniczej i warunków ekonomicznych funkcjonowania ośrodka zdrowia i gabinetów lekarskich,
- 6) zwiększenie dostępności do bazy turystyczno-rekreacyjnej,
- 7) poprawę zdrowia mieszkańców poprzez budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- 8) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości,
- 9) rozwój infrastruktury niezbędnej dla rozwoju mieszkalnictwa i stref gospodarczych

2.14. BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ na potrzeby zmiany studium „B”

Szacując zapotrzebowanie na nową zabudowę przeanalizować należy wiele czynników m.in.:

- prognozy demograficzne,
- zjawiska migracji ludności z miasta powiatowego do gminy sąsiedniej,
- potrzeby mieszkaniowe istniejące, wielorodzinnych i wieloosobowych gospodarstw domowych,
- nowe istniejące i planowane tereny działalności gospodarczej,
- prognozy zwiększenia miejsc pracy.

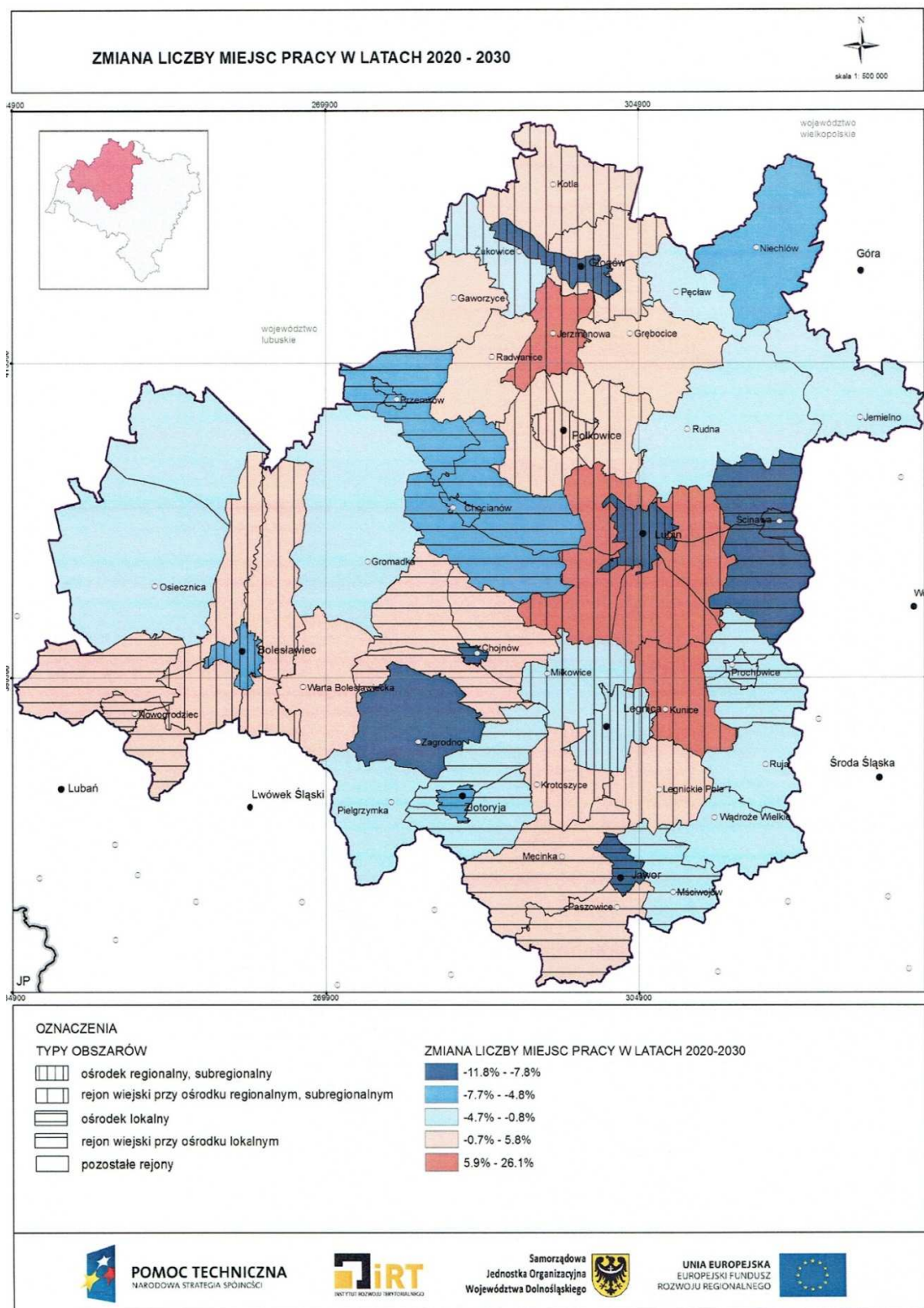
W dotychczas obowiązującym studium gminy, wyznaczone zostały znaczne rezerwy terenowe przeznaczone docelowo pod zabudowę, określone zostały jako „obszary rozwoju zabudowy”. Zgodnie z rysunkiem studium obszary rozwoju zabudowy obejmują całe jednostki osadnicze wraz z istniejącą zabudową oraz tereny przyległe tzw. rezerwy terenowe przeznaczone pod przyszły rozwój miejscowości.

Analiza demograficzna gminy obejmująca okres od 2002 do 2014r. (12 lat) przeprowadzona na potrzeby zmiany studium „A” wykazała, iż liczba mieszkańców gminy wzrosła w tym czasie o 290 osób. Na podstawie „Prognozy demograficznej dla gmin województwa dolnośląskiego, Część 1: Legnicki – Głogowski Obszar Funkcjonalny (autorzy: dr Stanisława Górecka, dr Robert Szmytkie)” liczba mieszkańców na terenie Gminy Krotoszyce do 2035 roku wzrośnie zaledwie o 47 osób. Należy tu jednak zauważyć, że poprzednia opracowana w roku 1995 dla potrzeb Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy perspektywiczna prognoza demograficzna dla poszczególnych miejscowości gminy, obejmująca przekroje czasowe: rok 2000, 2005, 2010, 2015, 2020 nie sprawdziła się. Na podstawie dotychczas zaobserwowanych tendencji należy założyć, że wzrost liczby ludności w gminie, nie będzie wynikiem jedynie przyrostu naturalnego, lecz również skutkiem migracji oraz efektem rozrastania się osiedli podmiejskich dla miasta Legnicy.

U W A R U N K O W A N I A

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określając zapotrzebowanie na nową zabudowę, bierze się pod uwagę perspektywę nie dłuższą niż 30 lat. Uwzględniając ww. analizy demograficzne wzrost liczby ludności do 2046r. może wynieść **max. 725 osób** (na podstawie analizy demograficznej obejmującej okres od 2002 do 2014r. (12 lat).

ZMIANA LICZBY MIEJSC PRACY W LATACH 2020-2030

Na terenie Gminy wyznaczono nowe tereny inwestycyjne., m.in. w obrębach Czerwony Kościół (24 ha), Wilczyce (13 ha), Babin (41,7 ha), Złotniki (19 ha). Z dostępnych danych prognozuje się zmianę miejsc pracy w gminie Krotoszyce – wzrost o 5,8%. Gmina Krotoszyce została zakwalifikowana jako rejon wiejski przy ośrodku regionalnym, subregionalnym. Natomiast analizując zatrudnienie na terenie Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, uzyskano wskaźnik zatrudnienia na poziomie: 96 osób / 1 ha powierzchni zainwestowanego terenu. Przyjmując zainwestowanie wyznaczonych nowych terenów inwestycyjnych na terenie Gminy Krotoszyce o powierzchni 97,9 ha, na poziomie 10% należałoby oczekiwać ok. 931 nowych miejsc pracy. Zgodnie z danymi GUS na rok 2006, liczba osób przyjeżdżających do pracy wynosi 87, natomiast wyjeżdżających do pracy 349.

Zakładając zaspokojenie w pierwszej kolejności potrzeb lokalnych (349 miejsc pracy), powstałoby ok. **582 nowych miejsc**.

Na podstawie ww. analiz, zapotrzebowanie na nowe tereny mieszkaniowe wyniesie:

- ok. 582 nowych mieszkań (ludność napływowa związana z nowymi miejscami pracy),
- ok. 219,7 nowych mieszkań (wzrost demograficzny $3,3 \times 219,7 = 725$).

Przeciętna liczba osób przypadających na 1 mieszkanie zgodnie z danymi GUS stan na 31 grudnia 2014r., dla Gminy Krotoszyce to 3,3.

$582 + 219 = 801$ nowych mieszkań.

- uwzględniając 60% mieszkań w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej MN zakłada się:
480 x 1000 m² – 48 ha,
480 x 1500 m² – 72 ha,
- uwzględniając 40% mieszkań w zabudowie zagrodowej MR zakłada się:
320 x 2000 m² – 64 ha,
320 x 3000 m² – 96 ha.

Istotnym czynnikiem wymuszającym, niejako wyznaczenie znacznych rezerw terenowych pod zabudowę, jest wysoki udział gruntów rolnych chronionych klas bonitacyjnych. Grunty rolne w gminie Krotoszyce zajmują powierzchnię 5679,01 ha, co stanowi aż 84,13% powierzchni gminy. Procentowy udział gruntów rolnych klas I - III w ogólnej powierzchni gruntów rolnych w gminie Krotoszyce jest bardzo wysoki i wynosi 73,66%. Przeważająca część gruntów rolnych znajduje się w użytkowaniu kilku dużych gospodarstw rolnych dysponujących setkami hektarów. Gospodarstwa te zainteresowane są ciągłym powiększaniem swoich arealów. W związku z powyższym nowe nierolnicze inwestycje na terenie gminy występują sporadycznie.

W obecnym stanie prawnym, brak możliwości uzyskania decyzji o warunkach zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na gruntach klas I-III. Lokalizacja zabudowy w trybie planu miejscowego wymaga zgodności ze studium gminy, stąd konieczność wyznaczenia znacznych rezerw.

BILANS TERENU ZGODNIE Z INWENTARYZACJĄ URBANISTCZĄ W STUDIUM.

l.p.	obręb	obszar rozwoju zabudowy								Inne funkcje terenów Poza obszarem rozwoju zabudowy Pow. w ha	
		Powierzchnia ogółem	Zabudowa istniejąca w podziale na funkcje pow. w ha						rezerwa terenów pow. w ha		
			MN	MW	PR	U	US	PP			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	Jaszków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ZC / 72,0
2	Białka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ZC / 68,3
3	Czerwony Kościół	46,0	29,4	-	1,9	-	1,1	0,26	13,3	PP/p / 24,0	

l.p.	obręb	obszar rozwoju zabudowy							rezerwa terenów pow. w ha	Inne funkcje terenów Poza obszarem rozwoju zabudowy Pow. w ha
		Powierzchnia ogółem	Zabudowa istniejąca w podziale na funkcje pow. w ha							
			MN	MW	PR	U	US	PP		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
4	Pawłowice Małe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Szymanowice	-	5,4	-	7,2	-	1,1	1,25	-	-
6	Wilczyce	42,7	29,1	-	-	3,2	1,1	-	9,3	PP/p / 13,0
7	Krotoszyce	118,5	49,6	0,7	-	3,7	1,4	-	63,1	ZC / 1,2
8	Krajów	26,8	12,9	-	-	0,1	-	-	13,8	-
9	Dunino	32,1	14,5	-	-	-	0,8	-	16,8	-
10	Janowice Duże	26,7	15,3	-	3,5	-	1,9	-	6,0	-
11	Winnica	61,7	35,3	-	-	0,2	1,1	-	25,1	-
12	Prostynia	25,5	19,7	-	2,6	1,1	0,9	-	1,2	-
13	Kozice	15,4	8,4	-	-	-	-	-	7,0	-
14	Tyńczyk Legnicki	52,0	6,8	1,1	4,0	0,1	1,0	-	39,0	-
15	Babin	51,7	6,1	1,4	0,8	0,9	0,24	-	42,26	PPp / 41,7
16	Złotniki	44,0	7,3	-	-	5,3	0,2	14,0	17,2	PPp / 19
17	Warmontowice Sienkiewiczowskie	35,8	10,0	-	2,0	3,9	1,0	-	18,9	PPp / 0,2
18	Bielowice	10,1	0,5	-	-	-	1,0	-	8,6	-
Łącznie:		543	220,9	2,5	22,0	10,2	3,44	15,51	268,26	239,4

Oznaczenia wg studium:

- MN – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa,
- MW – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
- PR – tereny produkcji rolnej i hodowli oraz obsługi gospodarki rolnej,
- U – tereny usług,
- US – tereny usług sportu i rekreacji,
- PP – tereny aktywności gospodarczej,
- ZC – tereny cmentarzy.

Powierzchnia wolnych terenów z możliwością lokalizowania nowej zabudowy w obszarze o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wynosi **268,26 ha**. W ramach tych obszarów: powierzchnia terenów zielonych, układu komunikacyjnego, terenów infrastruktury technicznej i innych terenów nieprzeznaczonych pod zabudowę wynosić będzie ok. 20% (53,65ha). Szacując chłonność terenu przeznaczonego pod zabudowę przyjęto następujący podział funkcji zabudowy:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna **MN**,
- zabudowa zagrodowa **RM**,
- zabudowa usługowa i produkcyjna **U i P**.

Przyjęto następujące powierzchnie działek dla:

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej min. 1000m² - max 1500m²,
- zabudowy zagrodowej min. 2000m² - max 3000m².

Chłonność zabudowy określono dla powierzchni 268,26 ha – 53,65 ha = 214,61 ha.

Przyjęto następujące proporcje w podziale na funkcje:

- 40% - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – **85,84 ha** (858 działek po 1000m² lub 572 działki po 1500m²), przy prognozowanym zapotrzebowaniu min. 48 ha – max. 72 ha;
- 50% - zabudowa zagrodowa – **107,31 ha** (536 działek po 2000m² lub 357 działek po 3000m²), przy prognozowanym zapotrzebowaniu min. 64 ha – max. 96 ha;
- 10% - zabudowa usługowa i produkcyjna – **21,46 ha**.

Przyjmując współczynnik zwiększający zapotrzebowanie na nową zabudowę w stosunku do wyniku analiz - dopuszczony przez ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w wielkości nie przekraczającej – 30%, otrzymujemy:

- 40% - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – **85,84 ha**, przy prognozowanym zapotrzebowaniu min. 62,4 ha – max. **93,6 ha**;
- 50% - zabudowa zagrodowa – **107,31 ha**, przy prognozowanym zapotrzebowaniu min. 83,2 ha – max. **124,8 ha**;
- 10% - zabudowa usługowa i produkcyjna – **21,46 ha**.

Wykaz terenów niezabudowanych wraz z obliczeniem chłonności obszarów w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

1. **UCHWAŁA** RADY GMINY KROTOSZYCE z dnia 7 lutego 2002 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 48/1 położonej w miejscowości Złotniki, gmina Krotoszyce, powiat legnicki
- MN1/01 = część działki nr 48/1 – **pow. 0,22 ha**
2. **UCHWAŁA** RADY GMINY W KROTOSZYCACH z dnia 10 listopada 1999 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
- MN = część działki nr 49/1 - **pow. 0,25 ha**.
3. **UCHWAŁA** Nr XV/133/2012 RADY GMINY KROTOSZYCE z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 148/7 w obrębie wsi Złotniki
- MN – **pow. ok. 0,45 ha**
- wskaźnik intensywności zabudowy maksimum 0.6, minimum 0.1;
4. **UCHWAŁA** Nr IV/27/2011 RADY GMINY KROTOSZYCE z dnia 21 lutego 2011 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 72 w obrębie wsi Warmątowice Sienkiewiczowskie
- MN – **pow. ok. 3,1 ha**
5. **UCHWAŁA** Nr VI/45/2015 RADY GMINY KROTOSZYCE z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działki nr 23/9, obręb Tyńczyk Legnicki
- MN – **pow. ok. 2,25 ha**
a) maksymalny wskaźnik zabudowy - 0,25,
b) maksymalna intensywność zabudowy - 0,35,
c) minimalna intensywność zabudowy - 0,05.
6. **UCHWAŁA** Nr VI/43/2011 RADY GMINY KROTOSZYCE z dnia 27 czerwca 2011 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 185 w obrębie wsi Winnica
- MN – **pow. 1,9935 ha**

- 1) wielkość powierzchni zabudowy co najwyżej 35%,
- 2) wskaźnik intensywności zabudowy minimalny w wysokości 0,06 oraz maksymalny nieprzekraczający wartości 0,5.

7. UCHWAŁA Nr XXVII/170/2010 RADY GMINY KROTOSZYCE z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 3 w obrębie wsi Winnica
- MN – pow. ok. 1,7 ha

8. UCHWAŁA Nr XXVIII/178/2010 RADY GMINY KROTOSZYCE z dnia 29 czerwca 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 16/2 obręb wsi Dunino
- MN - pow. ok. 3,87 ha

9. UCHWAŁA RADY GMINY KROTOSZYCE z dnia 7 lutego 2002 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 296/1 położonej w miejscowości Krotoszyce, gmina Krotoszyce, powiat legnicki
- MN 1/01 - MN 12/01, obejmujący działkę nr 296/1 o pow. 1,52 ha

10. UCHWAŁA RADY GMINY KROTOSZYCE z dnia 7 lutego 2002 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 225 i części działki nr 226/1 położonych w miejscowości Krotoszyce, gmina Krotoszyce, powiat legnicki
- MN – pow. 0,44 ha

POWIERZCHNIA przeznaczona pod budowę w obowiązujących mpzp = 15,7935 ha

Ok. 15% z tych terenów została już zainwestowana lub jest w trakcie zabudowy. Pozostałe tereny tj ok. 13 ha to tereny niezainwestowane. Łączna chłonność tych terenów to ok. 86 działek o powierzchni 1500m² (86 mieszkań).

Tereny przeznaczone pod budowę w trybie planów miejscowych w 100% pokrywają się z terenami wyznaczonymi pod budowę w obowiązującym studium. Powierzchnie te nie podlegają więc sumowaniu przy porównaniu: maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową budowę z obszarami możliwymi do zabudowania w granicach jednostek osadniczych i terenami przeznaczonymi pod budowę w planach miejscowych.

2.14.1. ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ – ZMIANA STUDIUM „B”

Przyjmując współczynnik zwiększający zapotrzebowanie na nową budowę w stosunku do wyniku analiz - dopuszczony przez ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w wielkości nie przekraczającej – 30%, otrzymujemy:

- Suma powierzchni terenów przeznaczonych pod budowę mieszkaniową jednorodzinną wynosi – **85,84 ha**, przy prognozowanym zapotrzebowaniu min. 62,4 ha – max. **93,6 ha**;
- Suma powierzchni terenów przeznaczonych pod budowę zagrodową wynosi – **107,31 ha**, przy prognozowanym zapotrzebowaniu min. 83,2 ha – max. **124,8 ha**;
- Suma powierzchni terenów przeznaczonych pod budowę usługową i produkcyjną wynosi – **21,46 ha**.

Zmiana studium „B” obejmuje teren o łącznej powierzchni ok. 6,5 ha wyznaczony jako obszar rozwoju zabudowy. 6,5 ha - 20% (tereny zielone, układ komunikacyjny, tereny infrastruktury technicznej) = 5,2 ha, z czego planuje się:

- 40% - pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną = 2,08 ha, gdy dopuszczalna do wyznaczenia powierzchnia nie przekraczająca maksymalnego zapotrzebowania w skali gminy to 7,76 ha;
- 50% - pod zabudowę zagrodową = 2,6 ha, gdy dopuszczalna do wyznaczenia powierzchnia nie przekraczająca maksymalnego zapotrzebowania w skali gminy to 17,49 ha,
- 10% - zabudowa usługowa i produkcyjna.

Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z sumą powierzchni użytkowej zabudowy określoną w studium i planach miejscowych – pozwala na wyznaczenie nowego obszaru rozwoju zabudowy w trybie zmiany studium „B”.

3. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Z *Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju*¹ przyjmujemy dla gminy Krotoszyce większość istotnych ustaleń dotyczących systemu osadniczego. Zasada harmonizowania rozwoju systemu osadniczego, jest podstawą aktywnej polityki osadniczej kraju, powinna prowadzić zarówno do likwidacji narastających dotychczas dysproporcji, zagrożeń i barier rozwojowych, jak i do zmiany dotychczasowego mechanizmu generującego rozwój niezharmonizowany. Rozwój systemu powinien zmierzać w kierunku:

- utrzymania względnie równomiernego rozmieszczenia wielofunkcyjnych ośrodków usług, specjalizujących się w produkcji przemysłowej i będących rozwiniętymi węzłami komunikacji o znaczeniu ponadlokalnym, które powinny umożliwiać nie tylko kształtowanie dobrych warunków życia ludności oraz efektywnych rozwiązań technicznych i funkcjonalno-przestrzennych w tych ośrodkach, lecz także ich kulturowe oraz gospodarcze oddziaływanie na zaplecze;

- zachowania względnie gęstej sieci równomiernie rozmieszczonych małych miejscowości i rozwiniętych demograficznie osiedli wiejskich, które powinny ułatwiać organizację racjonalnej obsługi zaplecza rolniczego na szczeblu lokalnym, podstawowym dla sprawnego funkcjonowania rolnictwa, a także rekreacji, gospodarki leśnej oraz poprawy warunków życia ludności wiejskiej;

- dążenia do komasacji osadnictwa na terenach wiejskich, ponieważ jego rozproszenie poważnie utrudnia racjonalną obsługę siedlisk przez sieci infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej.

Określona w studium wizja gminy zgodna jest z przewidywanym docelowym rozwojem przestrzennym, opartym na scenariuszu maksymalnego chłonnościowego wykorzystania istniejącego potencjału poszczególnych terenów, z jednoczesnym zachowaniem zasad i warunków zrównoważonego rozwoju.

W studium nie określa się konkretnej cenzury czasowej jego aktualności i horyzontu czasowego, w którym przedstawione rozwiązania przestrzenne powinny być osiągnięte.

Główne kierunki rozwoju przestrzennego gminy, zakładają intensywne i wielofunkcyjne wykorzystanie przestrzeni.

Przyjmuje się nadrzędną zasadę: kształtowania zwartych ośrodków wiejskich oraz ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych dla terenów gminy, poprzez określenie:

- a) systemu przyrodniczego, w tym: struktury (określenie obszarów, które powinny zostać bezwzględnie chronione, tych których ochrona jest pożądana, ale nie wyklucza innych form zagospodarowania),

- b) sposobu realizacji ochrony, czyli wytycznych do planów miejscowych lub określenie innych form ochrony oraz zasięgu systemu przyrodniczego, a w konsekwencji określenie jego dopuszczalnych zmian w przebiegu granicy terenów przewidzianych do zainwestowania,

- c) obszary przestrzeni otwartych i zielonych winny utworzyć jednolity system ciągłych ogólnodostępnych terenów łączących tereny zurbanizowane, zachowując i chroniąc istotne elementy środowiska przyrodniczego i kulturowego (system, winien stworzyć w granicach gminy, sieć powiązań zielonych, niezależnych od systemu realizowanego przez

¹ Zaktualizowana koncepcja zagospodarowania przestrzennego kraju, Warszawa, październik 2005 r.

K I E R U N K I

komunikacyjne przestrzenie publiczne, mając jednocześnie swoje naturalne połączenia z podobnymi systemami lub tylko jego elementami, funkcjonującymi lub planowanymi w gminach sąsiednich).

d) układu komunikacyjnego, gdzie główne zmiany wynikać będą z rozstrzygnięć związanych z powiązaniem podstawowego układu komunikacyjnego gminy z układem zewnętrznym (w tym z obwodnicami miejscowości),

e) zasobów i terenów mieszkaniowych, gdzie zmiany będą dotyczyć zasięgu terenów mieszkaniowych oraz ewentualnych zmian intensywności i standardu zamieszkania na tych terenach.

Realizacja polityki przestrzennej wykonywana będzie poprzez następujące instrumenty:

a) stałe monitorowanie uwarunkowań i tendencji do zmian w zagospodarowaniu obszaru gminy,

b) budowanie bazy danych o wsiach i osiedlach oraz umożliwienie przepływu tych danych w celu koordynacji i spójności podejmowanych działań,

c) realizację miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Cele polityki przestrzennej:

1. Poprawa struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym podniesienie ładunku przestrzennego, stworzenie korzystnego wizerunku gminy, wzmocnienie jej powiązań z regionem.

2. Racjonalne wykorzystanie terenów i intensyfikacja ich zagospodarowania.

3. Ochrona wartości środowiska przyrodniczego i wykorzystanie potencjału terenów otwartych.

4. Ochrona wartości zasobów dziedzictwa kulturowego.

5. Poprawa standardów zamieszkania, pracy i wypoczynku. Dostosowanie intensywności i sposobu zagospodarowania osiedli mieszkaniowych.

Słownik:

Z uwagi na brak ustawowych definicji, dla potrzeb Studium wprowadza się uściślenia następujących pojęć i definicji:

Obszary wiejskie - są to podstawowe przestrzenie, położone w granicach administracyjnych gminy Krotoszyce, wyznaczone w oparciu o podstawowy układ sołectw oraz podstawowe cechy przestrzenne i funkcjonalne.

Przeznaczenie podstawowe – jest to wskazane w studium preferowane przeznaczenie terenu w odniesieniu do powierzchni. Z uwagi na skalę i szczegółowość sporządzanego studium dla każdego terenu objętego dokumentem, niezależnie od zdefiniowanego przeznaczenia podstawowego, uzupełniającego, zamiennego, dopuszczonymi przeznaczeniami mogącymi występować dodatkowo w jego granicach są:

- istniejące lub planowane: drogi wewnętrzne, powierzchnie jezdne, postojowe, piesze lub rowerowe;

- parkingi i garaże, w tym naziemne, podziemne i nadziemne realizujące zapotrzebowanie na miejsca postojowe w granicach terenów;

- powierzchnie zielone, zieleń wysoka i średnia;

- miejsca na odpady komunalne, ogrodzenie, mała architektura, zadaszenia, pergole, tarasy;

K I E R U N K I

- budowle terenowe takie jak: podjazdy, schody, rampy, place zabaw, oczka wodne, urządzenie ogrodowe, elementy reklamowe wolnostojące i związane z obiektami budowlanymi, ekrany akustyczne;

- dominanty i akcenty architektoniczne, chyba że studium lub plan miejscowy stanowią inaczej;

- obiekty, sieci, przyłącza i urządzenia związane z uzbrojeniem terenu i infrastrukturą techniczną, wraz z zagwarantowaniem do nich dostępności komunikacyjnej;

z zastrzeżeniem, iż w planach miejscowych pojęcie to może zostać uściślone i uzupełnione o dodatkowe elementy zagospodarowania terenu oraz za wyjątkiem terenów, dla których ustalenia studium wskazują inaczej.

Przeznaczenie uzupełniające – jest to wymienione z nazwy przeznaczenie istniejącego lub planowanego zagospodarowania terenu, które zostało pominięte z uwagi na stopień uogólnienia lub może zostać wprowadzone w kolejnych etapach planistycznych, pod warunkiem, że lokalizacja nie naruszy ładu przestrzennego, a funkcja nie będzie kolidująca z przeznaczeniem podstawowym, pozostałymi ustaleniami studium oraz przepisami odrębnymi.

Przeznaczenie zamienne – pod tym pojęciem, należy rozumieć możliwość zmiany przeznaczenia podstawowego na inne, wymienione z nazwy przeznaczenie, z zastrzeżeniem zachowania pozostałych ustaleń studium.

Usługi publiczne – pod tym pojęciem, należy rozumieć:

- usługi administracyjne na szczeblu rządowym, wojewódzkim i samorządowym;
- usługi społeczne czyli: ochronę zdrowia, oświatę i wychowanie oraz edukację, kulturę, gastronomię, sektor bankowy, kulturę fizyczną i rekreację, turystykę, pomoc i opiekę społeczną, bezpieczeństwo publiczne,
- usługi techniczne: infrastrukturę techniczną lokalną, w tym obsługi komunikacyjnej, gospodarkę wodną – zaopatrzenie w wodę i kanalizację, gospodarkę odpadami oraz utrzymanie porządku i czystości, zaopatrzenie w energię (elektroenergetyka, gazownictwo, ciepłownictwo),
- usługi uciążliwe, w tym usługi transportu, w tym parkingi, garaże naziemne, a także stacje paliw, obiekty infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym, stacje i maszty przekaźnikowe oraz cementarnictwo,
- usługi nieuciążliwe, w tym handlowe (o pow. sprzedaży do 2000 m²) i rzemieślnicze,
- zielen publiczna.

Tereny otwarte – pod tym pojęciem rozumie się tereny lasów, doliny cieków wodnych, tereny nadjeziorne i jeziora, łąki, pastwiska, tereny korytarzy ekologicznych, obszary szczególnie cenne przyrodniczo, tereny zieleni publicznej, w ramach których ogranicza się możliwość lokalizacji obiektów kubaturowych, natomiast dopuszczalne jest funkcjonowanie już istniejących oraz wprowadzenie niezbędnych elementów infrastruktury technicznej sprzyjających ochronie środowiska przyrodniczego na zasadach ochrony krajobrazu i wizerunku miasta (kablowanie instalacji), zakaz realizacji napowietrznych sieci infrastrukturalnych.

Tereny zieleni niepublicznej – pod tym pojęciem rozumie się tereny ogrodów działkowych, tereny zieleni przydomowej i towarzyszącej funkcjom podstawowym.

Tereny aktywności gospodarczej – pod tym pojęciem należy rozumieć zabudowę produkcyjną, magazynową, składów, a także w ramach terenów wiejskich: produkcji rolnej, hodowli oraz obsługi gospodarki rolnej.

Korytarz ekologiczny – pod tym pojęciem należy rozumieć tereny: leśne, zakrzaczone i podmokłe z naturalną roślinnością o przebiegu liniowym (pasmowym) położone pomiędzy obszarami zagospodarowanymi, które zapewniają zwierzętom odpowiednie warunki przemieszczania się, dając możliwość schronienia i pokarmu. W ramach korytarza ekologicznego, dla jego prawidłowego funkcjonowania wprowadza się ograniczenie w jego zagospodarowaniu. W ramach obszaru korytarza: dopuszcza się funkcjonowanie istniejących elementów infrastruktury technicznej oraz wprowadzanie nowych niezbędnych i sprzyjających ochronie środowiska z jednoczesnym zakazem realizacji obiektów kubaturowych o innej niż w/w funkcji.

Tereny zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności zabudowa mieszkaniowa jedno i wielorodzinna oraz zagrodowa na terenach wiejskich, nie przekraczającą 3 kondygnacji wysokości nadziemnych włącznie, nie licząc dominant architektonicznych.

WSKAŹNIKI URBANISTYCZNE

1) – **intensywność zabudowy** – pod pojęciem należy rozumieć parametr będący ilorazem: sumy powierzchni całkowitych, liczonych w zewnętrznym obrysie murów wszystkich kondygnacji nadziemnych, wszystkich budynków położonych w granicach terenu do powierzchni całego terenu przeznaczonego na cele zabudowy.

2) – **powierzchnia zabudowy** – pod pojęciem należy rozumieć parametr wyrażający maksymalny iloraz, wyrażony procentowo, będący: sumą powierzchni zabudowy, liczonej na poziomie parteru w zewnętrznym obrysie murów wszystkich budynków położonych w granicach terenu studium do jego powierzchni z uwzględnieniem linii rozgraniczających dany teren, przemnożony przez 100%.

3) – **powierzchnia biologicznie czynna** – pod pojęciem należy rozumieć parametr wyrażający minimalny iloraz, wyrażony procentowo, będący: sumą wszystkich powierzchni biologicznie czynnych położonych w granicach terenu studium do jego powierzchni z uwzględnieniem linii rozgraniczających dany teren, przemnożony przez 100%.

4) - **wysokość zabudowy** – pod pojęciem należy rozumieć parametr wyrażający maksymalną wysokość budynku, zgodną z przepisami odrębnymi i określoną za pomocą nieprzekraczalnej ilości kondygnacji nadziemnych wraz z poddaszem użytkowym, z zastrzeżeniem iż na potrzeby studium przyjmuje się uśrednioną wysokość kondygnacji równą 3,5 m, z zastrzeżeniem, iż dla budynków jednokondygnacyjnych zgodnych z ustaleniami studium, których wysokość kondygnacji przekracza 3,5 m, wysokości zabudowy winna być określona dodatkowo za pomocą nieprzekraczalnej wysokości budynku w metrach.

3.1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

Istotne są zasady wynikające z założeń zrównoważonego rozwoju, które można sformułować następująco:

1) Przestrzeń, jako dobro rzadkie ze względu na jej wysoką wartość przyrodniczą i kulturową, winna być użytkowana bardzo oszczędnie.

2) Uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe terenu powinny stanowić podstawę do kształtowania funkcji rozwojowych struktur przestrzennych.

3) Zajmowanie wartościowej, z punktu widzenia ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, przestrzeni winno odbywać się jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Dotyczy to przede wszystkim rozwoju infrastruktury transportowej.

4) Sieć powiązań przyrodniczych składająca się z systemu obszarów chronionych, w tym obszarów europejskiej sieci Natura 2000 i korytarzy ekologicznych stanowi podstawę do prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa. Jej uszczuplenie powinno być z tego powodu poddane ostrym rygorom, szczególnie nie wolno dopuścić do uszczuplenia najcenniejszych obszarów.

5) Niestabilne przyrodniczo obszary mają podlegać renaturalizacji i odbudowie stosunków ekologicznych.

6) W zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się interes przyszłych pokoleń. W tym celu wprowadza się kategorię służebności ekologicznej, jako zobowiązania właścicieli poszczególnych terenów do wykonywania zadań i stosowania ograniczeń na rzecz ochrony przyrody i krajobrazu wynikających z określonych przepisów prawa i ustaleń władz odpowiedzialnych za ochronę przyrody i krajobrazu.

7) W zagospodarowaniu przestrzennym należy mieć wzgląd na potrzeby osób upośledzonych ruchowo, likwidując bariery architektoniczne ograniczające im możliwość pokonywania odległości i korzystania z walorów przyrody i kultury.

8) W razie wystąpienia ewentualnych sprzeczności interesów i konfliktów (wynikających z niemożności pogodzenia potrzeb i interesów różnych grup społecznych i rzeczywistych lub potencjalnych użytkowników przestrzeni oraz jej walorów) należy kierować się zasadą dobra wspólnego i prymatu rozwiązań mniej obciążających środowisko przyrodnicze.

9) Określone powyżej zasady powinny być uwzględniane podczas sporządzania miejscowych planów przestrzennych gminy.²

² Zaktualizowana w 2005 Strategia Rozwoju przestrzennego kraju

3.1.1. PODZIAŁ GMINY KROTOSZYCE NA OBSZARY

Obszar gminy Krotoszyce podzielono na obszary zgodne z podziałem administracyjnym na sołectwa. Dzięki temu rozpatrywano poszczególne wsie i wiejskie osiedla mieszkaniowe w ramach poszczególnych sołectw. Poniżej na kartach przedstawiono kierunki rozwoju przestrzennego dla poszczególnych sołectw, a w nich dla poszczególnych miejscowości i osiedli.

W tabeli nr 28 przedstawiono strefy i obszary, których granica zasięgu znajduje się na terenie sołectwa, dalej opisano w nich główne cele rozwoju sołectwa i planowane inwestycje celu publicznego, które zostały przedstawione również na planszy graficznej, kolejno wskazane zostały podstawowe zasady zagospodarowania, w tym wskaźniki urbanistyczne i na końcu ogólne przeznaczenie terenu w rozbiciu na przeznaczenie podstawowe i uzupełniające.

Rys. 39. Schemat podziału gminy Krotoszyce na sołectwa

Tabela 28. Ustalenia studium dla gminy Krotoszyce wg podziału na sołectwa

io c vc	Strefy/Obszary	Cele główne	Planowane inwestycje celu publicznego	Podstawowe zasady zagospodarowania/wskaźniki	Przeznaczenie podstawowe i uzupełniające
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Babin-Kościelec	<p>1) Strefy ochrony konserwatorskiej: a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego, b) „OW” ochrony konserwatorskiej, 2) Stanowiska chronionych gatunków flory, 3) Obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków, tabela nr 13, str.74 i nr 14, str.76, rozdz. 2.4.1. , 4) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkwowie, 5) Obszar do rekultywacji, 6) Obszar wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 318 Stup-Legnica, 7) wyrobiska; 8) obszary dolesień; Wieś Kościelec: 1) Strefy ochrony konserwatorskiej a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego, patrz rozdz. 3.4.1., str. 225 b) „OW” ochrony konserwatorskiej, strefa obserwacji archeologicznej, patrz rozdz. 3.4.1., 2) strefa ochrony sanitarnej cmentarza; 3) Obszar rozwoju zabudowy; Wieś Babin: 1) Strefy ochrony konserwatorskiej a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego, patrz rozdz. 3.4.5., str. b) „OW” ochrony konserwatorskiej, strefa obserwacji archeologicznej, patrz rozdz. 3.4.1.; 2) Obszar rozwoju zabudowy;</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy, 2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna), 3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów, 4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo 5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych, 6) poprawa wizerunku gminy, 7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji, 8) rozwój budownictwa mieszkaniowego, 9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym, 10) rozwój funkcji gospodarki leśnej, 11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej;</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienie wymogów określonych ustawowo, 2) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu, 3) realizacja inwestycji pod nazwą „dostosowanie istniejącej autostrady A4 na odcinku Wrocław – Krzywa do warunków autostrady płatnej wraz z dobudową 3-go pasa ruchu i pasa awaryjnego, 4) realizacja tras szlaków rowerowych Złotniki-Kościelec- Janowice Duże-Winnica-Bielowice 5) realizacja sieci gazowej we wsi Kościelec, 6) realizacja tras rowerowych i pieszo rowerowych, 7) poprawa bazy edukacyjnej dla dzieci i młodzieży w związku z remontem i modernizacją obiektów szkolnych, 8) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury, 9) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej, 10) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości;</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków), 2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178, 3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia;</p>	<p>1) <u>przeznaczenie podstawowe:</u> - zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa letniskowa, 2) <u>przeznaczenie uzupełniające:</u> - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza,</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Czerwony Kościół	<p>1) Strefy ochronny konserwatorskiej: a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego, patrz. 3.4.1.str. 225 b) „E” ekspozycji sylwety obszarów wiejskich, patrz. 3.4.1.str. 225, c) „OW” ochrony konserwatorskiej, strefa obserwacji archeologicznej, patrz rozdz. 3.4.1.</p> <p>2) Stanowiska ochrony gatunków fauny 3) Stanowiska chronionych gatunków flory 4) Obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków, tabela nr 13, str.74 i nr 14, str.76, rozdz. 2.4.1. 5) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkowie, 6) obszar do rekultywacji (Pawłowice Małe), gleby zanieczyszczone miedzią, 7) obszary dolesień, 8) dopuszczenie wariantowo realizacji glebowo - roślinnej oczyszczalni ścieków; 9) Tereny potencjalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych, Wieś Czerwony Kościół: 1) Strefy ochrony konserwatorskiej: a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego, b) „OW” strefa obserwacji archeologicznej; 2) Obszar rozwoju zabudowy;</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy, 2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna), 3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów, 4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, 5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych, 6) poprawa wizerunku gminy, 7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji, 8) rozwój budownictwa mieszkaniowego, 9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym, 10) rozwój funkcji gospodarki leśnej, 11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej;</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienia wymogów określonych ustawowo, 2) budowa wodociągu we wsi Czerwony Kościół 3) budowa kanalizacji ściekowej we wsi Czerwony Kościół 4) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu, 5) budowa drogi ekspresowej S3 relacji Świnoujście –Lubawka, odcinek drogi międzynarodowej E-65 6) realizacja cmentarza komunalnego dla miasta Legnica 7) dopuszczenie realizacji elektrowni wiatrowych, 8) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury, 9) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej, 10) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości, 11) utworzenie gminnej strefy gospodarczej o zorganizowanej działalności inwestycyjnej – działalność produkcyjno-usługowa (zadanie ponadlokalne-plan województwa);</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków), 2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30,rozdz. 3.2, str. 178, 3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia;</p>	<p><u>1) przeznaczenie podstawowe:</u> - zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa letniskowa <u>2) przeznaczenie uzupełniające:</u> - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza,</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Dunino	<p>1) Strefy ochronny konserwatorskiej: a) „E” ekspozycji sylwety obszarów wiejskich, patrz. 3.4.1.str. 225, b) „K” ochrony krajobrazu kulturowego, patrz. 3.4.1.str. 225 (Szlak Cystersów Dolnośląskich, Szlak Naszych Przodków, ścieżka dydaktyczna Bitwy nad Kaczawą 1813r.), c) „OW” strefa obserwacji archeologicznej, patrz rozdz. 3.4.1.,</p> <p>2) Stanowiska ochrony gatunków fauny,</p> <p>3) Stanowiska chronionych gatunków flory,</p> <p>4) Obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków, tabela nr 13, str.74 i nr 14, str.76, rozdz. 2.4.1.</p> <p>5) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkowie,</p> <p>6) Obszar o wysokich walorach przyrodniczych,</p> <p>7) Obszar wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 318 Słup-Legnica,</p> <p>8) Obszar bezpośredniego zagrożenia wodami powodziowymi,</p> <p>9) Obszary potencjalnego zagrożenia wodami powodziowymi,</p> <p>10) Wyrobiska,</p> <p>11) Obszary do dolesienia,</p> <p>12) Tereny potencjalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych;</p> <p>Wieś Dunino:</p> <p>1) Strefa ochrony konserwatorskiej: a) „OW” i „E” 2) Obszar rozwoju zabudowy;</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy,</p> <p>2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna),</p> <p>3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów,</p> <p>4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo</p> <p>5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych,</p> <p>6) poprawa wizerunku gminy,</p> <p>7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji,</p> <p>8) rozwój budownictwa mieszkaniowego,</p> <p>9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym,</p> <p>10) rozwój funkcji gospodarki leśnej,</p> <p>11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej;</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienia wymogów określonych ustawowo,</p> <p>2) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu,</p> <p>3) realizacja inwestycji pod nazwą „dostosowanie istniejącej autostrady A4 na odcinku Wrocław – Krzywa do warunków autostrady płatnej wraz z dobudową 3-go pasa ruchu i pasa awaryjnego,</p> <p>4) budowa drogi ekspresowej S3 relacji Świnoujście –Lubawka, odcinek drogi międzynarodowej E-65,</p> <p>5) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury,</p> <p>9) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej,</p> <p>10) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości,</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków),</p> <p>2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178,</p> <p>3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia;</p>	<p><u>1) przeznaczenie podstawowe:</u> - zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa lotniskowa</p> <p><u>2) przeznaczenie uzupełniające:</u> - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza,</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Janowice Duże	<p>1) Strefy ochrony konserwatorskiej: a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego (Szlak Cystersów Dolnośląskich, Szlak Naszych Przodków, ścieżka dydaktyczna Bitwy nad Kaczawą 1813r.). b) „OW” obserwacji archeologicznej, 2) Stanowiska ochrony gatunków fauny, 3) Stanowiska chronionych gatunków flory, 4) Obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków, tabela nr 13, str.74 i nr 14, str.76, rozdz. 2.4.1. 5) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkwowie, 6) Obszar o wysokich walorach przyrodniczych, 5) Obszar do rekultywacji (nieczynne składowisko odpadów), 6) Obszar wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 318 Słup-Legnica, 7) Obszar bezpośredniego zagrożenia wodami powodziowymi, 8) wyrobiska, 9) obszary do dolesienia, 10) obszar górniczy, 11) teren górniczy;</p> <p>Wieś Janowice Duże: 1) Strefy ochrony konserwatorskiej a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego, b) „OW” obserwacji archeologicznej; 2) Obszar rozwoju zabudowy;</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy, 2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna), 3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów, 4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo 5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych, 6) poprawa wizerunku gminy, 7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji, 8) rozwój budownictwa mieszkaniowego, 9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym, 10) rozwój funkcji gospodarki leśnej, 11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej;</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienia wymogów określonych ustawowo, 2) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu, 3) budowa drogi ekspresowej S3 relacji Świnoujście –Lubawka, odcinek drogi międzynarodowej E-65 4) realizacja tras szlaków rowerowych Złotniki-Kościelec- Janowice Duże-Winnica-Bielowice 5) realizacja sieci gazowej we wsi Janowice Duże 6) realizacja elektrowni wiatrowych, 7) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury, 8) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej, 9) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości;</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków), 2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178, 3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia, 4) dominanta dysharmonizująca widok i panoramę wsi (instalacja suszarni) – obiekt do rozbiórki;</p>	<p><u>1) przeznaczenie podstawowe:</u> - zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa letniskowa <u>2) przeznaczenie uzupełniające:</u> - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza,</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Kozice	<p>1) Strefy ochrony konserwatorskiej: a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego (ścieżka dydaktyczna Bitwy nad Kaczawą 1813r.), b) „OW” obserwacji archeologicznej, 2) Stanowiska ochrony gatunków fauny, 3) Stanowiska chronionych gatunków flory, 4) Obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków, tabela nr 13, str.74 i nr 14, str.76, rozdz. 2.4.1. 5) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkwie, 6) Obszar wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 318 Słup-Legnica, 7) wyrobiska, 8) obszary do dolesienia;</p> <p style="text-align: center;">Wieś Kozice:</p> <p>1) Strefa ochrony konserwatorskiej a) „OW” obserwacji archeologicznej; 2) Obszar rozwoju zabudowy;</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy, 2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna), 3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów, 4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo 5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych, 6) poprawa wizerunku gminy, 7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji, 8) rozwój budownictwa mieszkaniowego, 9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym, 10) rozwój funkcji gospodarki leśnej, 11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej;</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienia wymogów określonych ustawowo, 2) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu, 3) realizacja sieci gazowej we wsi Kozice, 4) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury 5) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej, 6) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości;</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków), 2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178, 3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia, 4) dominanta dysharmonizująca widok i panoramę wsi (instalacja suszarni) – obiekt do rozbiórki;</p>	<p><u>1) przeznaczenie podstawowe:</u> - zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa lotniskowa <u>2) przeznaczenie uzupełniające:</u> - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza,</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Krajów	<p>1) Strefy ochronny konserwatorskiej: a) „E” ekspozycji sylwetki obszarów wiejskich b) „K” ochrony krajobrazu kulturowego (Szlak Cystersów Dolnośląskich, Szlak Nad Nysą Szaloną, Szlak Naszych Przodków, ścieżka dydaktyczna Bitwy nad Kaczawą 1813r.), c) „OW” obserwacji archeologicznej, 2) Stanowiska chronionych gatunków flory, 3) Obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków, tabela nr 13, str.74 i nr 14, str.76, rozdz. 2.4.1. 4) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkwowie, 5) granica Otuliny Parku krajobrazowego „Chełmy”, 6) Obszar o wysokich walorach przyrodniczych, 7) Obszar wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 318 Słup-Legnica, 8) Obszar bezpośredniego zagrożenia wodami powodziowymi, 9) Wyrobiska, 10) obszar y do dolesienia, 11) obszar górniczy, teren górniczy, Wieś Krajów: 1) Strefy ochronny konserwatorskiej: a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego, b) „OW” obserwacji archeologicznej, 2) Obszar rozwoju zabudowy; Wieś Krajewo Górne: 1) Strefy ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej, „E” ekspozycji sylwetki obszarów wiejskich; 2) Obszar rozwoju zabudowy;</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy, 2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna), 3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów, 4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo, 5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych, 6) poprawa wizerunku gminy, 7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji, 8) rozwój budownictwa mieszkaniowego, 9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym, 10) rozwój funkcji gospodarki leśnej, 11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej;</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienie wymogów określonych ustawowo, 2) budowa kanalizacji ściekowej we wsi Krajów 3) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu, 4) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury, 5) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej, 6) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości;</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków), 2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178, 3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia;</p>	<p><u>1) przeznaczenie podstawowe:</u> - zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa letniskowa <u>2) przeznaczenie uzupełniające:</u> - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza,</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Krotoszyce	<p>1) Strefy ochrony konserwatorskiej a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego (Szlak Polskiej Miedzi, Szlak Cystersów Dolnośląskich, Szlak Nad Nysą Szaloną, Szlak Naszych Przodków, ścieżka dydaktyczna Bitwy nad Kaczawą 1813r), b) „OW” obserwacji archeologicznej,</p> <p>2) Stanowiska ochrony gatunków fauny,</p> <p>3) Stanowiska chronionych gatunków flory,</p> <p>4) Obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków, tabela nr 13, str.74 i nr 14, str.76, rozdz. 2.4.1.</p> <p>5) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkwowie,</p> <p>6) Granica Otuliny Parku Krajobrazowego „Chelmy”,</p> <p>7) Obszar o wysokich walorach przyrodniczych,</p> <p>8) Ujęcie wody „Krotoszyce”,</p> <p>9) Obszar bezpośredniego zagrożenia wodami powodziowymi,</p> <p>10) Obszary potencjalnego zagrożenia wodami powodziowymi,</p> <p>11) Wyrębiska,</p> <p>12) Obszary do dolesienia,</p> <p>13) Obszar górniczy,</p> <p>14) Teren górniczy;</p> <p>Wieś Krotoszyce:</p> <p>1) Strefy ochrony konserwatorskiej a) „OW” obserwacji archeologicznej, b) „K” ochrony krajobrazu kulturowego,</p> <p>2) Strefa ochrony sanitarnej cmentarza,</p> <p>3) Strefa ochrony ujęcia wody;</p> <p>4) Obszar rozwoju zabudowy;</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy,</p> <p>2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna),</p> <p>3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów,</p> <p>4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo,</p> <p>5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych,</p> <p>6) poprawa wizerunku gminy,</p> <p>7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji,</p> <p>8) rozwój budownictwa mieszkaniowego,</p> <p>9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym,</p> <p>10) rozwój funkcji gospodarki leśnej,</p> <p>11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej;</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienie wymogów określonych ustawowo,</p> <p>2) budowa kanalizacji ściekowej we wsi Święciany</p> <p>3) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu,</p> <p>4) poprawa bazy edukacyjnej dla dzieci i młodzieży w związku z remontem i modernizacją obiektów szkolnych,</p> <p>5) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury,</p> <p>6) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej,</p> <p>7) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości,</p> <p>8) realizacja inwestycji pod nazwą „dostosowanie istniejącej autostrady A4 na odcinku Wrocław – Krzywa do warunków autostrady płatnej wraz z dobudową 3-go pasa ruchu i pasa awaryjnego;</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków),</p> <p>2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178,</p> <p>3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia;</p>	<p><u>1) przeznaczenie podstawowe:</u> - zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy - produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa letniskowa</p> <p><u>2) przeznaczenie uzupełniające:</u> mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza,</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Prostynia	<p>1) Strefa ochrony konserwatorskiej: a) „OW” obserwacji archeologicznej</p> <p>2) Stanowiska ochrony gatunków fauny,</p> <p>3) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkwie,</p> <p>4) Obszar wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 318 Słup-Legnica,</p> <p>5) obszary potencjalnego zagrożenia wodami powodziowymi,</p> <p>6) wyrobiska,</p> <p>7) obszary dolesienia,</p> <p>8) gleby zanieczyszczone arsenem;</p> <p>Wieś Prostynia:</p> <p>1) Strefy ochrony konserwatorskiej: a) „OW” obserwacji archeologicznej;</p> <p>2) Obszar rozwoju zabudowy;</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy,</p> <p>2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna),</p> <p>3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów,</p> <p>4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo,</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienia wymogów określonych ustawowo,</p> <p>2) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu,</p> <p>3) realizacja inwestycji pod nazwą „dostosowanie istniejącej autostrady A4 na odcinku Wrocław – Krzywa do warunków autostrady płatnej wraz z dobudową 3-go pasa ruchu i pasa awaryjnego,</p> <p>4) realizacja sieci gazowej we wsi Prostynia</p> <p>5) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury,</p> <p>6) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej,</p> <p>7) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości;</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków),</p> <p>2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178,</p> <p>3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia;</p>	<p><u>1) przeznaczenie podstawowe:</u></p> <p>- zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy</p> <p>- produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa letniskowa</p> <p><u>2) przeznaczenie uzupełniające:</u></p> <p>mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Szymanowice	<p>1) Strefy ochrony konserwatorskiej</p> <p>a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego (Szlak Polskiej Miedzi)</p> <p>b) „OW” obserwacji archeologicznej,</p> <p>2) Stanowiska ochrony gatunków fauny,</p> <p>3) Stanowiska chronionych gatunków flory,</p> <p>4) Obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków, tabela nr 13, str.74 i nr 14, str.76, rozdz. 2.4.1. ,</p> <p>5) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkowie,</p> <p>6) Obszar wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 318 Słup-Legnica,</p> <p>7) Obszar bezpośredniego zagrożenia wodami powodziowymi,</p> <p>8) Wyrobiska,</p> <p>9) Obszary do dolesienia,</p> <p>10) gleby zanieczyszczone ołowiem;</p> <p>Wieś Szymanowice:</p> <p>1) Strefy ochrony konserwatorskiej</p> <p>a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego</p> <p>b) „OW” obserwacji archeologicznej;</p> <p>2) Obszar rozwoju zabudowy;</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy,</p> <p>2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna),</p> <p>3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów,</p> <p>4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo,</p> <p>5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych,</p> <p>6) poprawa wizerunku gminy,</p> <p>7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji,</p> <p>8) rozwój budownictwa mieszkaniowego,</p> <p>9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym,</p> <p>10) rozwój funkcji gospodarki leśnej,</p> <p>11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej;</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienie wymogów określonych ustawowo,</p> <p>2) budowa wodociągu we wsi Szymanowice</p> <p>3) budowa kanalizacji ściekowej we wsi Szymanowice</p> <p>4) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu,</p> <p>5) budowa drogi ekspresowej S3 relacji Świnoujście –Lubawka, odcinek drogi międzynarodowej E-65</p> <p>6) realizacja sieci gazowej we wsi Szymanowice</p> <p>7) budowa boiska sportowego,</p> <p>8) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury,</p> <p>9) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej,</p> <p>10) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości;</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków),</p> <p>2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178,</p> <p>3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia;</p>	<p><u>1) przeznaczenie podstawowe:</u></p> <p>- zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności,</p> <p>- usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy</p> <p>- produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej,</p> <p>- zabudowa zagrodowa,</p> <p>- zabudowa letniskowa</p> <p><u>2) przeznaczenie uzupełniające:</u></p> <p>mieszkaniowej,</p> <p>- aktywność gospodarcza</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Tyńczyk Legnicki	<p>1) Strefa ochrony konserwatorskiej: a) „OW” obserwacji archeologicznej, b) „K” ochrony krajobrazu kulturowego,;</p> <p>2) Stanowiska ochrony gatunków fauny, 3) Stanowiska chronionych gatunków flory, 4) Obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków, tabela nr 13, str.74 i nr 14, str.76, rozdz. 2.4.1. , 5) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkwowie, 6) Obszar wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 318 Słup-Legnica, 7) Wyrębiska, 8) Obszar do dolesienia, 9) Tereny potencjalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych; Wieś Tyńczyk Legnicki: 1) Strefy ochrony konserwatorskiej: a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego, b) „OW” obserwacji archeologicznej; 2) Obszar do rekultywacji (ruina hydroforni), 3) Obszar rozwoju zabudowy;</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy, 2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna), 3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów, 4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo, 5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych, 6) poprawa wizerunku gminy, 7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji, 8) rozwój budownictwa mieszkaniowego, 9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym, 10) rozwój funkcji gospodarki leśnej, 11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej;</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienia wymogów określonych ustawowo, 2) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu, 3) realizacja sieci gazowej we wsi Tyńczyk Legnicki, 4) realizacja elektrowni wiatrowych, 5) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury, 6) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej, 7) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości;</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków), 2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178, 3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia;</p>	<p><u>1) przeznaczenie podstawowe:</u> - zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy - produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa letniskowa <u>2) przeznaczenie uzupełniające:</u> mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Wilczyce	<p>1) Strefy ochrony konserwatorskiej: a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego, (Szlak Polskiej Miedzi. Szlak Cystersów Dolnośląskich) b) „OW” obserwacji archeologicznej; 2) Stanowiska ochrony gatunków fauny 3) Stanowiska chronionych gatunków flory, 4) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkwie, 5) Obszar wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 318 Słup-Legnica, 6) Obszar bezpośredniego zagrożenia wodami powodziowymi, 7) Obszary potencjalnego zagrożenia wodami powodziowymi, 8) Wyrobiska, 9) Obszary do dolesienia,</p> <p style="text-align: center;">Wieś Wilczyce</p> <p>1) Strefa ochrony konserwatorskiej: a) „OW” obserwacji archeologicznej; 2) Obszar rozwoju zabudowy;</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy, 2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna), 3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów, 4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo, 5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych, 6) poprawa wizerunku gminy, 7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji, 8) rozwój budownictwa mieszkaniowego, 9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym, 10) rozwój funkcji gospodarki leśnej, 11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej,</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienia wymogów określonych ustawowo, 2) budowa wodociągu we wsi Wilczyce 3) budowa kanalizacji ściekowej 4) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu, 5) realizacja inwestycji pod nazwą „dostosowanie istniejącej autostrady A4 na odcinku Wrocław – Krzywa do warunków autostrady płatnej wraz z dobudową 3-go pasa ruchu i pasa awaryjnego, 6) budowa drogi ekspresowej S3 relacji Świnoujście –Lubawka, odcinek drogi międzynarodowej E-65, 7) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury, 8) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej, 9) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości,</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków), 2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178, 3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia;</p>	<p><u>1) przeznaczenie podstawowe:</u> - zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy - produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa letniskowa <u>2) przeznaczenie uzupełniające:</u> mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Złotniki	<p>1) Strefy ochrony konserwatorskiej: a) „OW” obserwacji archeologicznej, b) „E” ekspozycji sylwety obszarów wiejskich; 2) Stanowiska ochrony gatunków fauny 3) Stanowiska chronionych gatunków flory, 4) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkwie, 5) Obszar wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 318 Słup-Legnica, 6) Wyrobiska, 7) Obszar y do dolesienia,</p> <p style="text-align: center;">Wies Złotniki</p> <p>1) Obszar do rekultywacji (ruina), 2) Obszar rozwoju zabudowy;</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy, 2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna), 3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów, 4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo, 5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych, 6) poprawa wizerunku gminy, 7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji, 8) rozwój budownictwa mieszkaniowego, 9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym, 10) rozwój funkcji gospodarki leśnej, 11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej;</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienie wymogów określonych ustawowo, 2) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu, 3) realizacja inwestycji pod nazwą „dostosowanie istniejącej autostrady A4 na odcinku Wrocław – Krzywa do warunków autostrady płatnej wraz z dobudową 3-go pasa ruchu i pasa awaryjnego, 4) realizacja tras szlaków rowerowych Złotniki-Kościelec- Janowice Duże-Winnica-Bielowice 5) realizacja sieci gazowej we wsi Złotniki, 8) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury, 9) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej, 10) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości,</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków), 2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych przeznaczonym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178, 3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia</p>	<p><u>1) przeznaczenie podstawowe:</u> - zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy - produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa letniskowa <u>2) przeznaczenie uzupełniające:</u> mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza,</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Warmątowice Sienkiewiczowskie</p>	<p>1) Strefy ochrony konserwatorskiej: a) „OW” obserwacji archeologicznej, b) „K” ochrony krajobrazu kulturowego, 2) Stanowiska ochrony gatunków fauny, 3) Stanowiska chronionych gatunków flory, 4) Obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków, tabela nr 13, str.74 i nr 14, str.76, rozdz. 2.4.1. , 5) Tereny potencjalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych, 6) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkwie, 7) Zbiornik wody pitnej „Warmątowice” 8) Obszar wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 318 Słup-Legnica, 9) Wyrobiska;</p> <p style="text-align: center;">Wieś Warmątowice Sienkiewiczowskie</p> <p>1) Strefa ochrony konserwatorskiej: a) „K” ochrony krajobrazu kulturowego,</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy, 2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna), 3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów, 4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo, 5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych, 6) poprawa wizerunku gminy, 7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji, 8) rozwój budownictwa mieszkaniowego, 9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym, 10) rozwój funkcji gospodarki leśnej, 11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej,</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienia wymogów określonych ustawowo, 2) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu, 3) realizacja tras szlaków rowerowych 4) realizacja sieci gazowej we wsi Złotniki, 5) budowa drogi ekspresowej S3 relacji Świnoujście –Lubawka, odcinek drogi międzynarodowej E-65, 6) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury, 7) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej, 8) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości;</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków), 2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178, 3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia</p>	<p>1) <u>przeznaczenie podstawowe</u>: - zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy - produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa letniskowa 2) <u>przeznaczenie uzupełniające</u>: mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza,</p>

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Winnica	<p>1) Strefy ochrony konserwatorskiej: a) „OW” obserwacji archeologicznej, b) „E” ekspozycji sylwety obszarów wiejskich, c) K” ochrony krajobrazu kulturowego; 2) Stanowiska ochrony gatunków fauny 3) Stanowiska chronionych gatunków flory, 4) Strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Przybkwowie, 5) Obszar wysokiej ochrony (OWO) GZWP nr 318 Słup-Legnica, 6) Granica Otuliny Parku Krajobrazowego „Chelmy”, 7) Obszar o wysokich walorach przyrodniczych, 8) Tereny potencjalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych, 9) Wyrobiska, 10) Obszar bezpośredniego zagrożenia wodami powodziowymi, 11) Tereny do rekultywacji; Wieś Winnica 1) Strefy ochrony konserwatorskiej: a) „OW” „E” i „K”, 2) Granica Otuliny Parku Krajobrazowego „Chelmy”, 3) Obszar o wysokich walorach przyrodniczych, 4) Obszar bezpośredniego zagrożenia wodami powodziowymi; Wieś Bielowice 1) Strefy ochrony konserwatorskiej: a) „OW” obserwacji archeologicznej, 2) tereny do rekultywacji (ruiny folwarku i pałacu);</p>	<p>1) zabezpieczenie rozwoju sieci infrastruktury technicznej w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy, 2) wspieranie rozwiązań infrastruktury technicznej wykorzystujących systemy energii odnawialnej (biomasa, energetyka wodna, energia słoneczna i energia wiatrowa, geotermalna), 3) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów, 4) dopuszczenie możliwości wydobycia surowców naturalnych w ramach złóż perspektywicznych i udokumentowanych gminy, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizowanego w tym przypadku obowiązkowo, 5) wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych, 6) poprawa wizerunku gminy, 7) ochrona kompleksów gleb o wysokiej bonitacji, 8) rozwój budownictwa mieszkaniowego, 9) rozwój funkcji usługowej oraz obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie podstawowym i lokalnym, 10) rozwój funkcji gospodarki leśnej, 11) poprawa warunków życia ludności wiejskiej;</p>	<p>1) remont i rozbudowa dróg powiatowych w celu spełnienia wymogów określonych ustawowo, 2) rozbudowa systemu telekomunikacyjnego i szybkiego dostępu do Internetu, 4) realizacja tras szlaków rowerowych 5) realizacja sieci gazowej we wsi Złotniki, 6) budowa drogi ekspresowej S3 relacji Świnoujście –Lubawka, odcinek drogi międzynarodowej E-65, 7) rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji ze względu na budowę, remont i modernizację obiektów kultury, 8) stworzenie i rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej, 9) tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej małej i średniej przedsiębiorczości;</p>	<p>1) Studium dopuszcza wprowadzenie zabudowy poza granicą rozwoju zabudowy/osadnictwa wskazaną w studium, po wykonaniu dodatkowych analiz krajobrazowych dotyczących charakteru wprowadzanej zabudowy oraz po dokonaniu właściwych uzgodnień (w tym ze stosownymi służbami ochrony zabytków), 2) wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu - patrz tabela 30, rozdz. 3.2, str. 178, 3) szerokość frontu działki, maksymalna wysokość zabudowy - do określenia na poziomie mpzp, po dokonaniu szczegółowej analizy sposobu zagospodarowania otoczenia;</p>	<p>1) <u>przeznaczenie podstawowe</u>: - zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności, - usługi, w tym publiczne, z wyłączeniem usług uciążliwych, w ramach terenów zabudowy - produkcja rolna i hodowla oraz tereny obsługi gospodarki rolnej, - zabudowa zagrodowa, - zabudowa letniskowa 2) <u>przeznaczenie uzupełniające</u>: mieszkaniowej, - aktywność gospodarcza,</p>

Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy.

Krotoszyce należą do obszarów wiejskich, pełniących funkcje gminne. Funkcje te są podstawą utrzymania zespołów wykształconych pracowników, tworzących istotny składnik lokalnych społeczności; przyciągają także bardziej wyspecjalizowane usługi i inne funkcje gospodarcze. Znaczące są także funkcje edukacyjne i w zakresie opieki zdrowotnej.

Cele główne :

Analiza uwarunkowań oraz przyjęta wizja rozwoju obszarów gminy stanowią podstawę do sformułowania następujących kierunków kształtowania jego struktury przestrzennej:

- 1) racjonalnego wykorzystania przestrzeni, polegającego na intensyfikacji zainwestowania z uwzględnieniem lokalnych wartości przyrodniczych i kulturowych oraz potrzeb mieszkańców,
- 2) ucytelnienia struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowanej na wzrost jego atrakcyjności i podniesienia jakości przestrzeni publicznych.

Przekształcenia struktury przestrzennej, zgodnie z przyjętymi kierunkami wymagają sformułowania szczegółowych ustaleń i zasad, które odniesiono do wyodrębnionych elementów struktury:

1. Granicy terenów przeznaczonych do zabudowy.
2. Głównych elementów kształtujących strukturę przestrzenną:
  - punktu centralnego – przestrzeni wspólnej,
  - głównych ulic,
  - głównych ciągów komunikacji pieszej i rowerowej,
  - kluczowych obszarów rozwoju gospodarczego,
  - kompleksów terenów otwartych i zieleni.

Szczegółowe kierunki działań:

- 1) Kształtowanie centralnego punktu we wsi wymaga przekształceń w kierunku zwiększenia liczby aktywności, w tym o charakterze usługowym oraz publicznym.
- 2) Wskazana lokalizacja obiektów o charakterze usługowym i ponadlokalnym.
- 3) W ramach racjonalizacji rozmieszczenia przestrzennego usług zdrowia i oświaty nakazuje się wyznaczenie terenów pod budowę lub rozbudowę:
  - a) żłobka;
  - b) ośrodka zdrowia umożliwiającego całodobową opiekę;
  - c) domu opieki społecznej³.
  - d) przedszkola;
  - e) szkoły podstawowej wraz z zapleczem sportowym;
  - f) gimnazjum wraz z zapleczem sportowym;
  - g) szkoły średniej;
  - h) świetlicy i sali wiejskiej wielofunkcyjnej;
  - i) ośrodków kultury wraz z biblioteką.
- 4) Wszelkie działania kształtujące przestrzeń winny mieć na celu podniesienie poziomu życia mieszkańców jak również uatrakcyjnienie i poprawę wizerunku gminy, w tym poprzez rehabilitację i renowację oraz podniesienie standardów wyeksploatowanej substancji mieszkaniowej.
- 5) Zakłada się zasadę przemieszania funkcji wzajemnie ze sobą nie kolidujących. Posłuży ona ożywieniu i zróżnicowaniu struktury przestrzennej terenów zabudowanych.

³ Prognoza demograficzna dla gminy Krotoszyce wskazuje taką potrzebę.

K I E R U N K I

6) Miejsca zamieszkania i miejsca pracy oraz niekolidujące funkcje powinny być ze sobą ściśle powiązane, tak aby ograniczyć potrzebę podróżowania, oszczędzić energię i zmniejszyć zanieczyszczenie.

7) Przyjęta polityka powinna zapewnić mieszkańcom gminy zadowalające warunki dokonywania wyboru w zakresie zatrudnienia, zamieszkiwania, przemieszczania się, wypoczynku i rekreacji.

Tabela 29. Kierunki i wskaźniki dotyczące terenów zabudowy wiejskiej gminy Krotoszyce.

MIESZKALNICTWO	
<p>Zasady zagospodarowania</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacja zabudowy jednorodzinnej w gabarycie i formie oraz układzie zgodnym z warunkami i tradycją lokalną, - porządkowanie i rozbudowa istniejących układów przestrzennych, ze szczególnym uwzględnieniem racjonalnych podziałów gruntów i wytyczania lokalnych układów komunikacyjnych, - przekształcenia terenów o układzie własności gruntów typowych dla obszarów rolniczych w tereny zabudowy wiejskiej, drogą scaleń i reparcelacji gruntów, - kształtowanie nowych zespołów zabudowy o czytelnym układzie i kompozycji przestrzennej, uwzględniających konieczność lokalizowania ogólnodostępnych przestrzeni publicznych, - uzupełnienie funkcji mieszkalnych zabudową usługową. <p><i>Należy dążyć do:</i> - sytuowania obiektów handlu przy głównych ciągach komunikacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wytworzenia, wzorem innych gmin i wsi, katalogu elementów i detali architektonicznych charakterystycznych i pożądanych, z uwagi na zachowanie tożsamości. <p><i>Dopuszcza się:</i> realizację komunikacji wewnętrznej i ogólnodostępnej, wprowadzenie w ramach funkcji uzupełniającej funkcji aktywności gospodarczej oraz produkcji rolnej i hodowli, w tym obsługi gospodarki rolnej.</p>	
<p>Zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności</p>	
	<p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - intensywność zabudowy nie przekraczająca 0,4 lub określona w planach miejscowych za pomocą innych parametrów odpowiadających specyfice terenu. <p>zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, nie przekraczająca 2 - 3 kondygnacji wysokości nadziemnych włącznie, wraz z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niezbędnymi obiektami i urządzeniami służącymi realizacji celów publicznych na poziomie lokalnym, - obiektami i urządzeniami usług, służącymi zaspokojeniu potrzeb mieszkańców na poziomie lokalnym, terenami zieleni przydomowej. <p>Nakazuje się aby minimalna ilość miejsc postojowych towarzyszących inwestycji zawierała się w przedziale – tabela 30 „Liczba miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu” – str. 176.</p>
	<p>Zakazy</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacji: obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz inwestycji powodujących zagrożenie dla jakości środowiska i warunków życia, a także sprzecznych z charakterem lokalnym istniejącej zabudowy (pod względem formy i skali) specyfice terenu, wyjątek stanowić będą inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej . - realizacji zespołów garażowych w formie zgrupowanej, - realizacji funkcji innych niż wymienione w ramach przeznaczenia podstawowego i uzupełniającego, patrz tabela 28 „Ustalenia studium dla terenów gminy Krotoszyce”- str. 161.
USŁUGI	
<p>Zasady zagospodarowania</p> <p><i>Należy dążyć do:</i> - sytuowania obiektów usługowych przy głównych ciągach komunikacyjnych i w parterach budynków,</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzupełnienia oferty usługowej, 	

<p>- lokalizacji usług publicznych. <i>Dopuszcza się</i> realizację komunikacji wewnętrznej i ogólnodostępnej. <i>Zaleca się:</i> - aby minimalna ilość miejsc postojowych towarzyszących inwestycji zawierała się w przedziale – patrz tabela 30 „Liczba miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu” – str. 176.</p> <p>- tworzenie przestrzeni publicznych wyposażonych w małą architekturę i zieleni, - realizację powiązań pieszych i tras rowerowych umożliwiających poruszanie się między zespołami zabudowy mieszkaniowej a miejscami pracy. Realizacja inwestycji wymaga zabezpieczenia miejsc postojowych dla obsługi danej inwestycji.</p>	
Zabudowa usługowa	
	<p>Wskaźniki</p> <p>- intensywność zabudowy nie przekraczająca 0,4 lub określona w planach miejscowych za pomocą innych parametrów odpowiadających specyfice terenu. <i>Należy:</i> w mpzp. określić: dopuszczalny udział terenu zabudowanego i zieleni, w całkowitej powierzchni działki lub terenu oraz powierzchnię i szerokość frontu działki budowlanej, jak również liczbę kondygnacji nadziemnych z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z lokalizacji.</p>
	<p>Zakazy</p> <p><i>Należy dążyć</i> do ograniczenia udziału zabudowy mieszkaniowej w ramach funkcji usługowej terenu.</p>
TERENY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ, W TYM TRENY PRODUKCJI ROLNEJ I HODOWLI ORAZ OBSŁUGI GOSPODARKI ROLNEJ	
Zasady zagospodarowania	
<p><i>Należy dążyć do:</i> - uzupełnienia i rozwoju istniejących oraz do powstania nowych kompleksów obiektów służących działalności gospodarczej, - podnoszenia standardów istniejących elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej poprzez ulepszenie i uzupełnienie ich struktury obiektami o wysokiej jakości oraz usunięcie lub transformację obiektów dysharmonijnych, - usunięcia obiektów tymczasowych, - nasycenia zespołów urbanistycznych zielenią wysoką, - usunięcia uciążliwości związanych z transportem. <i>Dopuszcza się:</i> - realizację komunikacji wewnętrznej i ogólnodostępnej. <i>Zaleca się:</i> - zachowanie spójności funkcjonalno-przestrzennej poprzez zaplanowanie ciągów pieszych i tras rowerowych umożliwiających poruszanie się między zespołami, - sytuowanie zabudowy o podobnych charakterze, gabarytach lub uzupełniającej się, - kształtowanie zabudowy w sposób umożliwiający minimalizowanie negatywnego oddziaływania zespołów urbanistycznych aktywności gospodarczej, - aby minimalna ilość miejsc postojowych towarzyszących inwestycji zawierała się w przedziale – patrz tabela 30 „Liczba miejsc postojowych towarzyszącym rodzajom przeznaczenia terenu” – str. 176.</p>	
Zabudowa	
	<p>Wskaźniki</p> <p>- intensywność zabudowy nie przekraczająca 0,4 lub określona w planach miejscowych za pomocą innych parametrów odpowiadających specyfice terenu. <i>Należy</i> w mpzp. określić: dopuszczalny udział terenu zabudowanego i zieleni w całkowitej powierzchni działki oraz maksymalną ilość kondygnacji nadziemnych jak również powierzchnię i szerokość frontu działki budowlanej, parametry i wskaźniki kształtujące zabudowę na styku z przestrzenią publiczną, terenami zielonymi. <i>Zaleca się</i> wprowadzenie ustaleń dotyczących zasad wprowadzenia nośników reklamowych, masztów antenowych oraz innych tego typu obiektów.</p>
	<p>Zakazy</p> <p><i>Zakazuje się:</i> - w odniesieniu do zespołów aktywności gospodarczej planowanych do realizacji wznoszenia obiektów tymczasowych, ograniczania dostępu do przestrzeni publicznej i terenów zielonych.</p>

3.2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Tabela 30. Liczba miejsc postojowych towarzyszących rodzajom przeznaczenia terenu.

	Klasa przeznaczenia terenu	Rodzaje przeznaczeń w ramach klasy	Min. liczba miejsc postojowych	Jednostka odniesienia
Tereny mieszkaniowe	Zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności		2	1 dom
	Zabudowa zagrodowa		2	1 dom
Usługi	Handel detaliczny	Handel detaliczny o pow. sprzedaży do 2000 m ²	20-25	1000 m ² pow. sprzedaży
	Gastronomia i rozrywka		5-15	100 m ² pow. użytkowej
	Kultura	Teatry, domy kultury, kina, kluby muzyczne, muzea, biblioteki, kościoły, plebanie, domy parafialne	20-25	100 miejsc użytkowych/ 100 m ² pow. użytkowej
	Biura		5-20	100 m ² pow. użytkowej
	Obsługa turystyki	Hotele, motele, pensjonaty	20-35	100 miejsc noclegowych
	Opieka zdrowotna i społeczna	Szpitala	5-20	100 m ² pow. użytkowej
		pozostałe	5-15	
	Edukacja	Przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja	2-7	1 izba lekcyjna
		Szkoły oraz obiekty, w których prowadzone są szkolenia i kursy ponadgimnazjalne	5-15	1 izba lekcyjna
Sport i rekreacja		15-20	100 m ² pow. użytkowej	
Aktywność gospodarcza	Produkcja, budownictwo, handel hurtowy, gospodarka magazynowa		10-25	100 m ² pow. użytkowej/ 100 miejsc pracy

3.2.1. MIESZKALNICTWO

Na podstawie dotychczas zaobserwowanych tendencji należy założyć wzrost liczby ludności w gminie, lecz nie będzie on wynikiem przyrostu naturalnego, lecz skutkiem migracji. Dotychczasowy napływ ludności jest efektem rozrastania się osiedli podmiejskich dla miasta Legnicy, natomiast projektowany wzrost powinien być konsekwencją wykorzystania nowych atrakcyjnych ofert terenów mieszkaniowych zawartych we wnioskach do studium oraz rozwojem

gospodarczym wynikającym z zagospodarowania nowych oferowanych terenów pod działalność gospodarczą.

Zakłada się wzrost ilości mieszkań odpowiadający potrzebom gminy, ale jedynie w zakresie dysponowania dostateczną ilością terenów pod zabudowę mieszkaniową. Wykorzystanie tych ofert będzie jednak zależało od możliwości finansowych samych mieszkańców gminy. Zasadniczy wzrost ilości mieszkań będzie wynikał z rozwoju zabudowy mieszkaniowej na terenach wnioskowanych w studium do przeznaczenia na te cele.

„Z prognozy wynika, że liczba ludności gminy w latach 2000 - 2020 wzrośnie o 292 mieszkańców. Prognozowany wzrost wynika z odnotowanej tendencji przyrostu urodzeń, a także spodziewanego przyrostu liczby mieszkańców w związku z prężnie rozwijającym się budownictwem mieszkaniowym. Znaczny wzrost nastąpi po zrealizowaniu osiedla mieszkaniowego „Złotniki” na obszarze około 100 ha gruntów, gdzie zostanie wydzielonych 270 działek budowlanych dla około 1000 mieszkańców”⁴.

Funkcje mieszkaniowe będą realizowane w zabudowie jednorodzinnej, na dużych działkach. Z rozwojem zabudowy mieszkaniowej będzie się wiązał rozwój pełnej podstawowej infrastruktury technicznej, wykorzystującej nowoczesne rozwiązania technologiczne, zwłaszcza w zakresie gospodarki ściekowej i ogrzewania.

Remonty i modernizacje powinny poprawiać nie tylko bezpieczeństwo budynków, ale również atrakcyjność zamieszkiwania w istniejącym zasobie mieszkaniowym. Zalety zasobu mieszkaniowego jak lokalizacja, dobra komunikacja, powinny być uzupełniane o cechy typowe dla nowej jakości:

- a) pełne wyposażenie w instalacje,
- b) wysoką wydajność energetyczną,
- c) brak barier architektonicznych,
- d) wystarczającą liczbę miejsc parkingowych,
- e) bezpieczne i dobrze utrzymane przestrzenie publiczne i rekreacyjne.

Mieszkania te i ich otoczenie powinny też być dostosowane do specyficznych potrzeb osób starszych. Powyższe postulaty, są podporządkowane realizacji celu strategicznego, jakim jest maksymalne zbliżenie poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych obywateli do obecnego poziomu średniej całej UE w okresie do 2025 r. w drodze likwidacji istniejących obecnie podstawowych deficytów cywilizacyjnych jakim są:

- a) niedobrowolne wspólne zamieszkiwanie,
- b) niska powierzchnia użytkowa mieszkań,
- c) zły standard utrzymania i wyposażenia technicznego mieszkań.

Powyższe kierunki działań określa Strategia⁵, która z założenia nie stanowi dokumentu operacyjnego, szczegółowo parametryzującego działania, składające się łącznie na zamknięty, średnio- lub krótkookresowy program realizacyjny polityki mieszkaniowej państwa. Dokument definiuje długofalowe cele rozwoju sektora mieszkaniowego, podstawowy katalog zasad kreowania polityki mieszkaniowej na poziomach lokalnym i centralnym, priorytety operacyjne oraz kierunki i działania rozwojowe w latach 2005-2013.

⁴ Plan rozwoju lokalnego gminy Krotoszyce na lata 2008-2013

⁵ Strategii długofalowego rozwoju sektora mieszkaniowego na lata 2005-2025

K I E R U N K I

Do problematyki zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, prawie do pomocy mieszkaniowej oraz roli władz publicznych szeroko odnoszą się postanowienia zawarte w dokumentach i aktach prawnych o najwyższej randze, w tym **Konstytucji RP**. Zgodnie z art.75 ust.1 ustawy zasadniczej władze publiczne są zobowiązane do prowadzenia polityki sprzyjającej „zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałają:

a) bezdomności,

b) wspierają rozwój budownictwa socjalnego oraz popierają działania obywateli zmierzające do uzyskania własnego mieszkania.” Konkretnie obowiązki ustawowe w tej materii wskazują na rolę samorządów lokalnych, które – zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2001 r. nr 71, poz. 733 z późn. zm.) – realizując zadania własne powinny stwarzać odpowiednie warunki umożliwiające zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej, bezpośrednio zaś – na zasadach i w wypadkach przewidzianych w ustawie – zapewniać lokale socjalne i lokale zamienne oraz zaspokajać potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach.

Jako podstawę planowania powinno się przyjąć zasadę zrównoważonego rozwoju polegającą na uwzględnieniu koniecznej koegzystencji procesów urbanizacyjnych z istniejącym w otoczeniu środowiskiem w sposób gwarantujący nie pogorszenie jego stanu i w konsekwencji do czerpania różnorodnych korzyści z zasobów tego środowiska. Środowisko powinno dawać podstawy do zaspakajania naturalnych potrzeb człowieka w zakresie obcowania z przyrodą oraz uczynienia jego egzystencji zdrowszą, bezpieczniejszą, przyjemniejszą i dającą satysfakcję z faktu bytowania w danych warunkach środowiskowych.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinną powinna być:

– realizowana warunkowo (w ograniczonym zakresie) dopuszczalna na terenach obecnie zurbanizowanych, lecz wyłącznie w niezbędnym zakresie,

– niedopuszczalna na obszarach wiejskich, pól i użytków zielonych o najwyższych klasach bonitacji gruntów oraz na obszarach o najwyższych walorach przyrodniczych.

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna powinna być:

– warunkowo (w ograniczonym zakresie) dopuszczalna na na obszarach o najwyższych walorach przyrodniczych, lecz wyłącznie w niezbędnym zakresie,

– niedopuszczalna na terenach źródłiskowych, cennych przyrodniczo łąk, torfowisk, rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych.

Zagospodarowanie wypoczynkowo – rekreacyjne powinno być:

– warunkowo (w ograniczonym zakresie) dopuszczalne na terenie całej gminy z zachowaniem pojemności rekreacyjnej i turystycznej najcenniejszych biotopów przyrodniczych.

3.2.2. USŁUGI

Zazwyczaj wraz z powstawaniem zakładów produkcyjnych, usługowych i handlowych, na terenach podmiejskich lub wiejskich, powstaje lokalny rynek pracy. Jednocześnie powoduje to zmianę dotychczasowego, tradycyjnego charakteru tych terenów, polegającą na dominacji działalności rolniczej. Zmiany takie mogą doprowadzić do powstania wsi wielofunkcyjnej, gdzie status regionów wiejskich lub miejsko – wiejskich ma jedynie administracyjny charakter⁶.

Powstanie wsi wielofunkcyjnej determinuje:

- a) dobre połączenie drogowe z centrum rozwoju (Legnica),
- b) odpowiednia infrastruktura techniczna,
- c) aktywność i poziom wykształcenia ludności

Gmina Krotoszyce posiada potencjał w postaci malowniczych krajobrazów pogórza, jezior i szlaków turystycznych, wydaje się zatem, że naturalny element wsi wielofunkcyjnej stanowić będzie agroturystyka. Niestety ponieważ sezon turystyczny (turystyka wypoczynkowa) trwa dwa miesiące w roku to jest oczywiste, że agroturystyka może być nawet w najatrakcyjniejszych miejscowościach jedynie uzupełnieniem przychodów, uzyskiwanych z innych źródeł. Zresztą nawet w państwach mających znacznie lepsze niż Polska warunki do rozwijania turystyki uznaje się agroturystykę jedynie za uzupełniające źródło dochodu⁷.

Wydaje się, że w gminie Krotoszyce na niektórych obszarach terenów wiejskich agroturystyka mogłaby być ważnym elementem tworzenia wsi wielofunkcyjnej. Wieś agroturystyczna w pełnym tego słowa znaczeniu to nie tylko baza noclegowa lecz także gastronomiczna, handlowa i usług ogólnych (np. warsztaty samochodowe) a często również usługi specjalistyczne. W miejscowościach, obsługujących turystykę, dopuszcza się realizację nimi m. in. wypożyczalni rowerów i innych sprzętów, warsztaty i szkoły jazdy. Równocześnie jednak miejscowości najatrakcyjniejsze tracą charakter wiejski, zamieniając się w stacje turystyczne. Ta perspektywa, aczkolwiek bardzo pociągająca (przykładem jest Zakopane, miasto o jednym z najwyższych PKB na mieszkańca) jest dostępna w Polsce jedynie najatrakcyjniejszym miejscowościom, które mogą przyciągnąć turystów w ciągu całego roku.

Dalsza zabudowa handlowo – usługowa powinna być:

- dopuszczalna (bez ograniczeń) na terenach zurbanizowanych,
- warunkowo (w ograniczonym zakresie) dopuszczalna na terenie całej gminy, przy czym na obszarach o najwyższych walorach przyrodniczych tylko w niezbędnym zakresie i tylko w przypadku usług o niskiej uciążliwości dla środowiska,
- niedopuszczalna na terenach źródłiskowych i cennych.

Zagospodarowanie uzdrowiskowe dopuszcza się:

- warunkowo (w ograniczonym zakresie) na terenie całej gminy z zachowaniem pojemności rekreacyjnej i turystycznej najcenniejszych biotopów.

⁶ Narodowy plan rozwoju na lata 2007-2013.

⁷ Narodowy plan rozwoju na lata 2007-2013.

3.2.3. TERENY PRODUKCJI ROLNEJ I TERENY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

W obecnych uwarunkowaniach gospodarczych znaczna większość regionów wiejskich nie jest w stanie przełamać stanu stagnacji lub bardzo wolnego wzrostu gospodarczego wykorzystując jedynie własny potencjał ludzki i gospodarczy, w tym także finansowy. Niezbędny jest zatem kapitał z zewnątrz. Jak dotychczas dopływa on przede wszystkim do regionów podmiejskich, których rozwój nie ma jednak na ogół nic wspólnego z harmonijnym rozwojem obszarów wiejskich. Stanowią one przede wszystkim przykłady szybkiego, niekiedy nie uwzględniającego wymagań ładu przestrzennego, przekształcania w niepełnowartościowe obszary miejskie, a właściwie typowe *suburbia*, powstające na obrzeżach miast⁸.

Dalszą zabudowę o charakterze produkcji rolnej i tereny aktywności rolniczej należy :

- warunkowo (w ograniczonym zakresie) dopuścić w ramach obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych,
- zakazać na obszarach o najwyższych walorach przyrodniczych.

Dalsze zagospodarowanie komunikacyjne powinno być:

- dopuszczalne (bez ograniczeń) wzdłuż obecnych dróg kołowych i kolejowych
- warunkowo dopuszczalne - w ograniczonym zakresie – niezbędnym dla obsługi ruchu tranzytowego (planowana droga ekspresowa S-3 i planowana autostrada A-4) oraz lokalnego na terenie całej gminy.

3.2.4. ZIELEŃ

W przestrzeni gminy Krotoszyce wskazana jest stopniowa przebudowa istniejącego systemu zieleni w taki sposób, aby stworzyć spójny układ większych powierzchniowo terenów, powiązanych ciągami zieleni, prowadzonymi wzdłuż dróg. Elementami tego systemu powinny być:

- a) tereny urządzonej zieleni (parki, zieleńce, cmentarze i ogrody działkowe) ze zbiornikami wodnymi,
- b) układy zieleni niskiej w celu stworzenia nowej jakości przestrzennej wewnątrz ulicznych i placów,
- c) ciągi zieleni wysokiej w formie alej, szpalerów i żywopłotów, zrealizowane wzdłuż dróg będących podstawowymi składowymi sieci komunikacyjnej oraz planowanych elementów projektowanych ciągów komunikacyjnych; zieleń ta, odpowiednio dobrana składem gatunkowym do warunków wegetacji w pobliżu tras komunikacyjnych pełnić będzie rolę izolacji przeciwpylowej i akustycznej,

⁸ Narodowy plan rozwoju na lata 2007-2013

K I E R U N K I

e) swobodnie kształtowane ciągi zieleni wysokiej na terenach otwartych, pełniące role korytarzy ekologicznych, w formie otoczonych zielenią mniejszych cieków wodnych, alej oraz zadrzewień śródpolnych na skarpach i miedzach pomiędzy terenami wykorzystywanymi rolniczo.

W obszarze gminy Krotoszyce wskazane są następujące kierunki działań:

– zachowanie istniejących miedz, krzewów i drzew śródpolnych, oczek wodnych, zarośli i zadrzewień, starych sadów i alei drzew owocowych,

– wprowadzanie zadrzewień śródpolnych przeciwdziałających erozji gleb,

– zachowanie (w miarę możliwości) wszystkich istniejących zadrzewień, pamiętając, że konsekwencją usuwanych drzew (w uzasadnionych przypadkach) powinno być sadzenie/zastępowanie nowymi,

– wydawanie zezwoleń na wycinkę drzew nie związaną z inwestycjami i zmianą przeznaczenia terenu, wyłącznie w formie warunkowej - w zamian za nowe nasadzenia (dotyczy to również koniecznej wymiany sadzonych powszechnie w latach 60 – tych XX w. topoli na nowe nasadzenia),

– systematyczne wprowadzanie zadrzewień wzdłuż ciągów komunikacyjnych,

– unikanie stosowania gatunków obcych geograficznie i wykazujących tendencję do dziczenia (dotyczy przede wszystkim robinii akacjowej, a także dębu czerwonego, klonu jesionolistnego),

– stosowanie innych gatunków geograficznie obcych (np. kasztanowiec, obce krzewy ozdobne) wyłącznie na obszarach zabudowanych,

– dążenie do odtworzenia dawnej kompozycji parków wiejskich, najlepiej w oparciu o zachowane źródła historyczne,

– wprowadzanie, w miejsce usuwanych, ze względu na bezpieczeństwo, starych próchniejących lub martwych drzew, nowych nasadzeń, w miarę możliwości takiego samego gatunku,

– zachowanie (w ramach przebudowy ścieżek i ciągów komunikacyjnych na terenie parków) niezabudowanych gruntów pod drzewami w odległości odpowiadającej rzutowi korony,

– zachowanie (w miarę możliwości), przynajmniej w parkach wiejskich, podszytów z całej powierzchni dawniej zaniedbanych parków, przynajmniej 1/4 powierzchni jako "matecznika dzikości",

– zachowanie pełnej różnorodności rodzimie występujących gatunków, szanując jednak ich naturalne związki siedliskowe i fitosocjologiczne (dotyczy szczególnie dębu bezszypułkowego i buka).

Zagospodarowanie leśne:

– warunkowo (w ograniczonym zakresie) dopuszczalne na terenie całej gminy z wyłączeniem zalesiania cennych przyrodniczo łąk i torfowisk,

– niedopuszczalne na obszarach głównych arterii komunikacyjnych.

Zagospodarowanie rolnicze (w postaci pól, ogrodów działkowych i sadów):

– dopuszczalne (bez ograniczeń) na terenach obecnie użytkowanych rolniczo lub odlogowanych,

K I E R U N K I

- warunkowo (w ograniczonym zakresie) dopuszczalne na terenie całej gminy z wyłączeniem wylesień oraz przekształceń na grunty ome cennych przyrodniczo łąk i torfowisk,
- niedopuszczalne na obszarach głównych arterii komunikacyjnych.

3.2.5. WODY

Wody powierzchniowe i podziemne powinny pozostawać w stanie ukształtowanym przez przyrodę i jednocześnie, na wyznaczonych odcinkach lub akwenach, być przydatne do:

- a) wykorzystania w zbiorowym zaopatrzeniu w wodę do picia,
- b) celów kąpielowych,
- c) bytowania ryb łososiowatych lub przynajmniej karpiowatych, spełniając także odpowiednie wymagania na obszarach chronionych.

W zakresie zaopatrzenia w wodę i usuwania ścieków studium wyznacza następujące kierunki rozwoju:

- a) budowa i modernizacja sieci wodociągowej w miejscowościach dotychczas nie zwodociągowanych,
- b) porządkowanie gospodarki ściekowej w zlewniach rzek i cieków gminy poprzez realizację zadania skanalizowania miejscowości dotychczas nie wyposażonych w sieć kanalizacji sanitarnej,
- c) przyłączenie wszystkich posesji w gminie do centralnej oczyszczalni ścieków z wykorzystaniem istniejących dotychczas lokalnych oczyszczalni i istniejących i projektowanych przepompowni,
- d) likwidacja (lub skuteczne zabezpieczenie) istniejących zbiorników na nieczystości płynne celem definitywnego wyeliminowania potencjalnego zagrożenia dla wód podziemnych,
- e) egzekwowanie od zakładów przemysłowych realizacji programów racjonalnej gospodarki wodno – ściekowej,
- f) minimalizacja wykorzystania wód podziemnych z ujęć własnych i wody wodociągowej do celów przemysłowych.
- g) budowa systemów podczyszczających wzdłuż modernizowanych i nowo powstających dróg o utwardzonej nawierzchni.

3.2.6. TERENY SPECJALNE

Nie występują, patrz rozdz. 2.Uwarunkowania podrozd.2.1.1.Tereny specjalne, str. 37.

3.2.7. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

W ramach obszaru gminy Krotoszyce nie wskazuje się terenów wyłączonych spod zabudowy, na szczególnych zasadach, innych niż określone w „Kierunkach zagospodarowania przestrzennego” niniejszego Studium.

„Biorąc pod uwagę warunki geotechniczne podłoża, na terenie gminy Krotoszyce wydzielono następujące rejony oceny podłoża [GAWROŃSKI 1968; JERZMAŃSKI J. et al. 1994]:

REJON A – obszary niekorzystne dla budownictwa.

Na obszarach tych należy unikać lokalizacji obiektów budowlanych. W przypadkach koniecznych (np. budowa inwestycji liniowych) należy przewidzieć specjalne badania geologiczno-inżynierskie, które często są kosztowne i długotrwałe.

A1: Obszary występowania ruchów masowych. Niekorzystnym czynnikiem jest tu skłonność do przemieszczania się warstw przypowierzchniowych. Na terenie gminy nie obserwuje się czynnych osuwisk. Potencjalnie, osuwiska mogą wystąpić na krawędziach erozyjnych.

A2: Obszar krawędzi erozyjnych. Strefy te występują na granicy pomiędzy wysoczyznami a głębiej wciętymi dolinami. Odznaczają się szeregiem zjawisk i procesów zboczowych (zsuwy, obrywy, zmywy, spelzwywania), szczególnie w strefach, gdzie koryto rzeki podcina wysoki brzeg. Obejmują one strome stoki biegnące wzdłuż doliny Nysy Szalonej.

REJON B – obszary o ograniczonej przydatności do budownictwa.

B1: Obszar gruntów pylastych. Obejmuje namuły piaszczyste i pylaste den dolinnych i stożków napływowych oraz namuły zagłębień bezodpływowych. Stanowią one wypełnienia den dolinnych bocznych dopływów Nysy Szalonej i Kaczawy lub też niewielkie zagłębienia owalnego kształtu pochodzenia wytopiskowego. U wylotu bocznych dolin tworzą one miejscami stożki holoceni. Natomiast zagłębienia wytopiskowe występują wśród osadów morenowych na wysoczyźnie pomiędzy Bielowicami i Janowicami Dużymi. Są to gliny piaszczyste ze znaczną domieszką frakcji pylastej, czasem są przewarstwione różnoziarnistymi piaskami i drobnymi żwirkami. Warunki budowlane w obrębie tych gruntów są co najwyżej dostateczne i pogarszają się w miarę wzrostu zawilgocenia (np. na skutek obfitych opadów). W opracowaniu ekofizjograficznym obszary te leżą w obrębie terenów włączonych do systemu przyrodniczego gminy lub też poza obrębem terenów zabudowanych wsi i nie mają znaczenia przy planowaniu rozwoju zabudowy.

B2: Obszary den dolin rzecznych. Głównymi czynnikami niekorzystnymi są tutaj okresowe zalewy, płytkie występowanie wód gruntowych (często agresywnych), luźny stan gruntów oraz częste wkładki i soczewki gruntów organicznych, co znacznie obniża nośność gruntów. Przydatność tych obszarów do zabudowy, bez specjalnych zabiegów technicznych jest więc bardzo ograniczona. Obszary te są wyłączone spod zabudowy z powodu zagrożenia powodziowego.

B4: Obszary bagienno-zastoiskowe. Obszary gruntów bagiennych i gliniastych z wodą okresowo utrzymującą się na powierzchni to tereny nieprzydatne dla budownictwa z uwagi na nienośne podłoże budowlane i płytkie występowanie agresywnych wód gruntowych. Grunty takie występują one w dolinach niektórych potoków i zostały włączone do systemu przyrodniczego gminy (wyłączone spod zabudowy).

B5: Obszar gruntów technogenicznych. Grunty nasypowe (np. gruzowiska po Pawłowicach), których nośność jest zmienna i wymaga badań każdorazowo przed posadowieniem nowego obiektu.

REJON C – o warunkach geologiczno-inżynierskich korzystnych dla budownictwa.

Rejon ten obejmuje obszary gruntów spoistych, zwartych, półzwartych i twardo-plastycznych oraz gruntów sypkich średniozagęszczonych i zagęszczonych, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a głębokość wody gruntowej przekracza 2 m. Nachylenie stoków nie przekracza na ogół 12%, ruchy masowe nie tutaj zachodzą lub są słabo zaznaczone.

C1: obszary gruntów ilastych, których lokalizację omówiono w 5.2 punkcie opracowania (złoża perspektywiczne) i pokazano na mapie ekofizjografii. Obejmują one wsie Prostynia, Złotniki, Babin, Kościelec i Warmątowice Sienkiewiczowskie. Iły te dają grunty o dość dobrych właściwościach budowlanych o ile nie są przewarstwione piachem lub zawodnione. Zwłaszcza w przypadku zawodnienia warunki budowlane pogarszają się radykalnie.

C2: obszar gruntów piaszczysto- żwirowych akumulacji wodnolodowcowej o nachyleniu zboczy do 3%. Ten typ gruntów jest na terenie gminy Krotoszyce w zdecydowanej przewadze. Zalegają one grubą, dochodzącą do 25 metrów warstwą na utworach trzeciorzędowych. Utwory te posiadają zmienną granulację, toteż jest możliwa zmienność warunków budowlanych nawet na niewielkim obszarze. W zasadzie jednak są one dobre.

C3: obszar gruntów skalistych pochodzenia magmowego i metamorficznego. Grunty tego typu występują w obrębie ukazujących się na powierzchni bazaltów i posiadają bardzo dobre warunki budowlane. Charakteryzują się doskonałą nośnością. Na terenie gminy jest to jednak teren zalesionego wzgórze zlokalizowanego na południe od Krotoszyce (na lewo od drogi Krajów – Krotoszyce), które ze względów przyrodniczych nie powinno być wskazane pod zabudowę”.

3.3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

System przyrodniczy gminy oparty jest na dolinach rzek Nysy Szalonej i Kaczawy, które stanowią główną oś tego systemu. Uzupełniają go lokalne korytarze związane z ciekami wodnymi i większymi rowami melioracyjnymi, tworzące lokalne systemy ekologiczne. Układ ten uzupełniają zagajniki leśne, pasy zadrzewień wzdłuż dróg gospodarczych oraz na polach uprawnych, oczka wodne, założenia parkowe w obrębie gminy w tworzące sięgacze lub wyspy ekologiczne⁹.

Na podstawie analizy istniejącego stanu środowiska można określić najważniejsze priorytety ochrony środowiska na terenie gminy Krotoszyce:

- a) ochrona wód ,
- b) ochrona powietrza atmosferycznego,
- c) ochrona przed hałasem,
- d) ochrona powierzchni ziemi,
- e) ochrona przyrody,

⁹ Ekofizjografia gminy Krotoszyce

f) inne działania proekologiczne:

- intensyfikacja edukacji ekologicznej mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji ekologicznej w szkołach,
- proponowane wdrożenia systemów zarządzania środowiskowego,
- uwzględnienie w programach sektorowych zagadnień ochrony środowiska (np. w rozwoju transportu, rozwoju turystyki, itd.);

Nadrzędny cel ochrony środowiska to:

zrównoważony rozwój gminy, w którym ochrona środowiska ma znaczący wpływ na przyszły charakter regionu i równocześnie wspiera jego rozwój gospodarczy i społeczny.

3.3.1. OCHRONA POWIETRZA

Duże zakłady przemysłowe objęte są dosyć dobrze funkcjonującym systemem monitoringu, a prowadzona w ostatnich latach polityka przyczyniła się do znaczącego spadku emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Jednocześnie coraz większy wpływ na jakość powietrza mają źródła energetyczne.

Rolą władz samorządowych, wyrażaną także w dokumentach planistycznych, będzie wspieranie tam, gdzie jest to możliwe, zastępowania kotłowni wyposażonych w kotły opalane węglem przez kotły gazowe, olejowe lub przystosowane do spalania biomasy. Alternatywą dla paliw tradycyjnych jest wykorzystanie innych źródeł energii, zwłaszcza biomasy, energii wiatru i energii słonecznej. Stworzone powinny być mechanizmy i rozwiązania (organizacyjne, instytucjonalne, prawne i finansowe), które pozwolą zwiększyć zainteresowanie wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych.

Promowane będą działania prowadzące do poprawy izolacji cieplnej budynków. Prowadzona będzie w tym zakresie również edukacja, mająca na celu zakorzenienie i utrwalenie zachowań pro-ekologicznych (np. oszczędność energii cieplnej i elektrycznej, używanie węgla dobrej jakości). Termomodernizacja prowadzona zarówno w skali indywidualnego odbiorcy, obiektów publicznych jak i zakładów pozwala na zredukowanie zużycia energii nawet o 60%, co automatycznie oznacza ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

Emisja ze źródeł mobilnych stanowi coraz większe zagrożenie, szczególnie na terenach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie ważniejszych szlaków komunikacyjnych. Zmniejszenie emisji możliwe jest przez wyprowadzenie części ruchu samochodowego z obszarów intensywnie zabudowanych. W tym celu powinny być m.in. budowane obwodnice, które pozwolą na rozdzielenie ruchu lokalnego i tranzytowego. Bardzo duże znaczenie będzie miało podniesienie standardu dróg i poprawa ich stanu technicznego.

3.3.2. OCHRONA PRZED HAŁASEM I PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM NIEJONIZUJĄCYM

Prawo Ochrony Środowiska wprowadza obowiązek dokonywania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przyporządkowywania terenom ich standardu akustycznego (Art. 114 ust. 1 ustawy POŚ). Zgodnie z tym zapisem, a także uwzględniając rozgraniczenia terenów dokonane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2007, Nr 120, poz. 826), poszczególnym rodzajom terenów wskazanych w planie pod konkretny sposób zagospodarowania przypisuje się jedną z poniższych funkcji akustycznych:

a) tereny przeznaczone na funkcje uzdrowiskowe (położone w obrębie strefy A ochrony uzdrowiska), na których obowiązują wartości dopuszczalne hałasu, jak dla I klasy standardu akustycznego,

b) tereny szpitali i domów opieki, na których obowiązują wartości dopuszczalne hałasu, jak dla II klasy standardu akustycznego, przy czym na terenie szpitali poza miastem obowiązują wartości dopuszczalne hałasu, jak dla I klasy standardu akustycznego,

c) tereny pod cele rekreacyjno- wypoczynkowe – III klasa standardu akustycznego,

d) tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży – II klasa standardu akustycznego,

e) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, na których obowiązują wartości dopuszczalne hałasu, jak dla II klasy standardu akustycznego,

f) tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej – III klasa standardu akustycznego,

g) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego – III klasa standardu akustycznego,

h) tereny zabudowy zagrodowej – III klasa standardu akustycznego,

i) tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ze zwartą zabudową mieszkaniową i koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych – IV klasa standardu akustycznego,

j) tereny niepodlegające ochronie akustycznej, takie jak lasy, tereny przemysłu, użytków rolnych, komunikacyjne i podobne, na których hałas nie stanowi uciążliwości dla ludzi.

Wyżej podane rozgraniczenie terenów różni się od wylistowanego w art. 113 ust. 2 Prawa Ochrony Środowiska, lecz tylko ono pozwoli jednoznacznie przyporządkować wartości dopuszczalne hałasu terenom o ustalonych w planie sposobie zagospodarowania. Urbaniści dokonujący takiego przyporządkowania powinni uwzględnić także zapis Art. 114 ust 2 ustawy POŚ zalecający, by w przypadku wątpliwości dotyczących zakwalifikowaniu terenu o funkcjach przemieszanych do konkretnej klasy standardu akustycznego, należy przyporządkować mu klasę jak dla przeważającego rodzaju terenu. Należy także pamiętać, że budynki mieszkalne i inne obiekty chronione zlokalizowane na obszarach produkcyjno- składowych podlegają ochronie akustycznej na podstawie przepisów prawa budowlanego (za pomocą rozwiązań technicznych należy zapewnić odpowiedni standard akustyczny w pomieszczeniach wewnątrz tych budynków).

Ograniczenia w zagospodarowaniu terenów przyległych do urządzeń elektro-energetycznych, które mogą powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów wielkości fizycznych

K I E R U N K I

charakteryzujących elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące wynikają z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U.2003, Nr 192, poz. 1883). Na obszarach występowania pól elektromagnetycznych o parametrach wyższych od dopuszczalnych nie mogą być zlokalizowane obiekty związane z długotrwałym przebywaniem ludzi, a zwłaszcza zabudowa mieszkaniowa, szpitale, szkoły, żłobki, przedszkola, internaty.

W obrębie tej strefy nie wyklucza się prowadzenia działalności gospodarczej, turystycznej, rekreacyjnej i podobnej, związanej z przebywaniem ludzi, pod warunkiem, że nie są przekroczone wartości dla miejsc dostępnych dla ludności. Na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową normy te wynoszą: 10kV/m dla składowej elektrycznej pola 50Hz oraz 60 A/m dla jego składowej magnetycznej. W innych miejscach dostępnych dla przebywania ludzi, natężenie takiego pola elektrycznego nie może przekraczać wartości granicznej 10kV/m, a magnetycznej składowej pola – 80 A/m. Normy powyższe nie dotyczą miejsc niedostępnych dla ludzi.

Linie 110kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza tutaj 3 kV/m. Zgodnie z zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 28 stycznia 1985 r, granica strefy, w obrębie której nie dopuszcza się do stałego przebywania ludzi wynosi 14m od osi linii (mierząc na poziomie 1,8m npt. lub 1,6m od krawędzi balkonu, tarasu, dachu albo ściany budynku mieszkalnego). Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego (uwzględniając najbardziej niekorzystne warunki środowiskowe i rozwiązania konstrukcyjne) pod taką linią, na wysokości 1,8m od powierzchni ziemi, wynoszą 3kV/m.

Dla linii 400kV, której przebieg pokazano na mapie uwarunkowań należy zachować pas strefy ochronnej wzdłuż linii o szerokości 66m (po 33m od osi linii w obu kierunkach). Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego (uwzględniając najbardziej niekorzystne warunki środowiskowe i rozwiązania konstrukcyjne) pod taką linią, na wysokości 1,8m od powierzchni ziemi, wynoszą 10kV/m.

3.3.3. OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH

Wody podziemne oraz wody powierzchniowe w ciekach naturalnych, potokach górskich i źródłach, z których te cieki biorą początek zaliczane są do strategicznych zasobów naturalnych kraju (Ustawa z dnia 6 lipca 2001 roku o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju – Dz.U.2001, Nr 97, poz.1051) i w związku z tym nie podlegają przekształceniom własnościowym. Gospodarowanie tymi zasobami jest prowadzone w interesie dobra ogólnego. Szczegółowe zasady korzystania z tego dobra określa ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (tekst jednolity: Dz.U. 2005, Nr 239, poz. 2019). Reguluje ona

K I E R U N K I

gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności dotyczy:

- ochrony zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem oraz niewłaściwą lub nadmierną eksploatacją,
- utrzymywania lub poprawy stanu ekosystemów wodnych,
- zaspokojenia potrzeb związanych z turystyką, sportem oraz rekreacją.

Od właściciela wód wymaga się między innymi zapewnienia swobodnego spływu wód powodziowych oraz lodów, dbałości o utrzymanie dobrego stanu ekologicznego wód oraz współdziałania w odbudowywaniu ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych. Zabrania się groduzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar. Zakaz ten nie dotyczy groduzenia terenów stref ochronnych ustanowionych na podstawie ustawy oraz obrębów hodowlanych ustanowionych na podstawie przepisów ustawy O Rybactwie Śródlądowym.

Podstawą prawną do ustanawiania stref ochronnych ujęć wody oraz obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych jest art. 51 ustawy z dnia 18 lipca 2001 roku „Prawo wodne” (tekst jednolity Dz.U.2005 Nr 239 poz. 2019). Zgodnie z artykułami 54 powołanej ustawy, na terenie stref ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wody zabrania się wykonywania wszelkich robót i czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęć.

Decyzją Wojewody Legnickiego znak OŚ.III.6210-2/56/95 z dnia 28 sierpnia 1995 roku w sprawie ustanowienia stref ochronnych dla ujęcia wód powierzchniowych rzeki Kaczawy w Przybkowie ustanawia nakazy, zakazy i ograniczenia dotyczące użytkowania terenów w obrębie poszczególnych stref. I tak, na terenie wewnętrznym ochrony pośredniej wprowadza się następujące zakazy:

1. zakaz odprowadzania do wód powierzchniowych i do ziemi ścieków nie spełniających warunków uzgodnionych z właściwym organem ochrony środowiska;
2. zakaz rolniczego wykorzystania ścieków;
3. zakaz urządzania przyzmy kiszonkowych bezpośrednio na ziemi oraz silosów na kiszonkę bez odpowiednich zbiorników magazynujących odcieki; dopuszcza się lokalizację silosów w odległości powyżej 300 od linii brzegu cieków powierzchniowych;
4. zakaz intensywnego chowu ryb i ich dokarmiania na naturalnych wodach powierzchniowych;
5. zakaz pojenia zwierząt w rzece Kaczawie, Nysie Szalonej i ich pierwszorzędnym dopływach oraz wypasania zwierząt w 5. metrowym pasie po obu stronach wymienionych cieków;
6. zakaz wydobywania żwiru, piasku i innych materiałów oraz wycinania roślin w 5. metrowym pasie po obu stronach rzeki Kaczawy i Nysy Szalonej oraz ich pierwszorzędnym dopływów, za wyjątkiem prac niezbędnych do konserwacji cieków wodnych i urządzeń hydrotechnicznych;
7. zakaz używania taboru pływającego z napędem spalinowym;
8. zakaz mycia pojazdów mechanicznych i wszelkiego innego sprzętu w wodach powierzchniowych;
9. zakaz przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych;
10. zakaz używania samolotów do przeprowadzania zabiegów rolniczych i leśnych;

K I E R U N K I

11.zakaz urządzania obozowiska w 70. metrowym pasie po obu stronach rzeki Kaczawy i Nysy Szalonej oraz ich pierwszorzędnych dopływów i w 70.metrowym pasie wokół rzędnej maksymalnego spiętrzenia zbiornika wody pitnej „Słup” na rzece Nysie Szalonej;

12.zakaz uprawiania sportów wodnych na rzece Kaczawie i Nysie Szalonej oraz ich pierwszorzędnych dopływach;

Ponadto, wprowadza się obowiązek uzyskania od właściwych organów w sprawach gospodarowania wodami¹⁰ oraz Legnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Legnicy pozytywnej opinii w zakresie ochrony środowiska i warunki realizacji (działalności gospodarczej) nowych inwestycji w rodzaju:

- nowych zakładów przemysłowych,
- ferm hodowlanych,
- magazynów produktów ropopochodnych, innych substancji chemicznych i rurociągów do ich transportu,
- wysypisk, wylewisk i innych urządzeń do utylizacji odpadów komunalnych i przemysłowych,
- nowych cmentarzy i powiększania cmentarzy istniejących,
- nowych miejsc grzebania zwierząt,
- prowadzenia prac melioracyjnych,
- nowych dróg publicznych i kolejowych oraz modernizacja dróg istniejących.
- Na terenie zewnętrznym ochrony pośredniej wymaga się pozytywnej opinii od właściwych organów w sprawach gospodarowania wodami w przypadku planowanej lokalizacji:
  - nowych zakładów przemysłowych,
  - ferm hodowlanych,
  - magazynów produktów ropopochodnych, innych substancji chemicznych i rurociągów do ich transportu,
  - wysypisk, wylewisk i innych urządzeń do utylizacji odpadów komunalnych i przemysłowych,
  - nowych cmentarzy i powiększania cmentarzy istniejących,
  - nowych miejsc grzebania zwierząt.

W pozwoleniu wodnoprawnym wydanym przez Wojewodę Dolnośląskiego decyzją SR.III.6210/36/98 z dnia 15 maja 1998 roku na pobór wody podziemnej z ujęcia Krotoszyce ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej dla poszczególnych studni w granicach istniejących ogrodzeń oraz strefę ochrony pośredniej, której granice zaznaczono na mapie ekofizjografii. Decyzja podaje także ograniczenia w użytkowaniu terenów w obrębie tych stref. I tak, w strefie ochrony bezpośredniej zaleca się zagospodarowanie zielenią oraz zakazuje użytkowania gruntów w celach niezwiązanych z eksploatacją wody. W strefie ochrony pośredniej wymaga się przestrzegania następujących zakazów:

- wprowadzania ścieków do ziemi i wód powierzchniowych,
- rolniczego wykorzystania ścieków,
- przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych,

¹⁰ aktualnie reguluje to ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo Wodne (tekst jednolity Dz.U.2005 Nr 239 poz. 2019), w szczególności dyrektor właściwego RZGW, wojewoda oraz organy jednostek samorządu terytorialnego (Art. 4.1 tej Ustawy)

K I E R U N K I

- stosowania nawozów sztucznych i środków chemicznych ochrony roślin,
- budowy osiedli mieszkaniowych,
- budowy dróg publicznych,
- wydobywania kopalin,
- wykonywania robót melioracyjnych i wykopów ziemnych,
- wykonywanie odwodnień budowlanych i górniczych,
- lokalizowania zakładów przemysłowych i ferm chowu zwierząt,
- lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych oraz rurociągów do ich transportu,
- lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych,
- mycia pojazdów mechanicznych,
- urządzania parkingów i obozowisk,
- lokalizowania nowych ujęć wód,
- lokalizowania cmentarzy i grzebania zwierząt.

Na obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych obowiązują zakazy, nakazy oraz ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów lub korzystania z wody w celu ochrony zasobów tych wód przed degradacją. Podstawą prawną do ustanawiania obszarów ochronnych jest art. 51 oraz art. 60 ustawy Prawo Wodne. Ustanawia je na drodze rozporządzenia dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej. Na obszarach ochronnych można zabronić wznoszenia obiektów budowlanych oraz wykonywania robót lub innych czynności, które mogą spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów lub wód, a w szczególności lokalizowania inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Zakazy te są wiążące dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

3.3.4. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI (GLEB I KOPALIN)

Ochrona powierzchni ziemi w polskim systemie prawnym postrzegana jest w dwóch ujęciach:

- jako ochrona gruntów rolnych i leśnych przed ich przeznaczeniem na cele nierolne i nieleśne oraz rekultywacja i poprawienie wartości użytkowej gruntów,
- racjonalne gospodarowanie, zachowanie wartości przyrodniczych, zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania, ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania, utrzymanie jakości gleby co najmniej na poziomie wymaganych standardów oraz zachowanie wartości kulturowych (stanowiska archeologiczne).

Pierwsze jest reprezentowane przez przepisy ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku „O ochronie gruntów rolnych i leśnych” (tekst jednolity: Dz.U.2004, Nr 121, poz. 1266 z późniejszymi zmianami), drugie – szersze i bardziej kompleksowe, przez przepisy powołanej już wcześniej ustawy Prawo ochrony środowiska.

Podstawową formą ochrony gruntów na etapie planowania przestrzennego jest ograniczenia ich przeznaczania na cele nierolnicze i nieleśne, przy czym miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, jako akt prawa miejscowego jest prawnym instrumentem tych ograniczeń.

Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne wymaga zgody ministra lub wojewody po uzyskaniu wymaganych opinii. Kolejnym etapem tego procesu jest wyłączenie gruntów z produkcji rolnej lub leśnej na podstawie decyzji wydanej przez starostę. Przeznaczenie gruntów rolnych na cele leśne nie wymaga decyzji.

Zgodnie z art. 9 powołanej ustawy, w **lasach ochronnych** mogą być wznoszone budynki i budowle służące między innymi: gospodarce leśnej, ochronie zdrowia, celom obronności oraz urządzeniom służącym turystyce. Lasy te mogą być przeznaczone na inne cele tylko w przypadkach uzasadnionych ważnymi względami społecznymi i brakiem innych gruntów, w trybie przewidzianym ustawą.

Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. „Prawo geologiczne i górnicze” [Dz.U. 2005, Nr 228, poz. 1947 z późniejszymi zmianami], udokumentowane złoża kopalin oraz udokumentowane wody podziemne w granicach stref ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Prawo Ochrony Środowiska (art. 72 ust. 1) wymaga dodatkowo, aby obszary występowania złóż kopalin zabezpieczyć dla obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji.

Zapis ten wzmocniony jest w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 roku w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. 2003, Nr 164, poz. 1587), które wymaga między innym uwzględniania obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż.

Do rekultywacji gruntów zanieczyszczonych substancjami stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. z 2007 r. Nr 75, poz. 493 z p.zm.). Zgodnie z art. 9 tej ustawy, do działań mających na celu ograniczenie szkody w środowisku, zapobieżenie kolejnym szkodom i negatywnym skutkom dla zdrowia ludzi (kontrolowania, powstrzymania, usunięcia lub ograniczenia w inny sposób zanieczyszczeń) oraz podjęcia działań naprawczych zobowiązany jest „podmiot korzystający ze środowiska”. Rodzaje działań naprawczych oraz warunki i sposoby ich prowadzenia określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r. (Dz.U. z 2008 r. Nr 103, poz. 664).

Działania te mają być uzgodnione z „organem ochrony środowiska”, który uzgadnia je w drodze decyzji. W rejonie KGHM Legnica, prowadzi się wieloletnie badania skażenia gleby metalami ciężkimi. Z przeprowadzonych badań wynika, że w pobliżu huty gleby były skażone miedzią, ołowiem, kadmem i cynkiem. Gleby te zostały wyłączone z produkcji rolnej, a wsie: Jasków, Białka i Pawłowice wysiedlone. Akcja ta została podjęta w związku z decyzją Wojewody Legnickiego z 1988 roku, która ustanawiała strefę ochronną wokół Huty.

Działania naprawcze powinny spowodować przywrócenie stanu początkowego, albo przybliżonego do stanu początkowego, w możliwie najkrótszym czasie.

3.3.5. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. O Ochronie Przyrody (Dz.U. 2009, Nr 151, poz. 1220, j.t. z późn.zm.), polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody, a w szczególności: dziko występujących oraz rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; siedlisk przyrodniczych; siedlisk zagrożonych wyginięciem, tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; krajobrazu; zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień.

Na terenie gminy nie ma obszarów objętych ochroną prawną na podstawie przepisów powołanej wyżej ustawy. Około 11% powierzchni gminy, w obrębach: Winnica, Krajów i Krotoszyce znajduje się w otulinie Parku Krajobrazowego „Chełmy”. Park Krajobrazowy „Chełmy” został utworzony 29 czerwca 1992 roku rozporządzeniem Wojewody Legnickiego. Aktualnie, cele ochrony Parku, jego granice oraz granice otuliny określa rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego nr 24 z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Chełmy” (Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 317, poz. 3923). W rozporządzeniu tym powierzchnia parku została zwiększona do 159,91 km², a otuliny zmniejszona do 124,71 km². Jak określa wyżej przywołana ustawa, otulinę Parku wyznacza się „w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka”. Ustawa oraz rozporządzenie Wojewody nie zawierają dodatkowych ograniczeń dla sposobu użytkowania gruntów w obrębie otuliny P.K. „Chełmy”.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oparte na opracowaniach ekofizjograficznych i wzbogacone prognozą oddziaływania na środowisko są bardzo skutecznym instrumentem służącym ochronie przyrody. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego można bowiem ograniczać wykorzystanie powierzchni ziemi w sposób niezgodny z jej walorami przyrodniczymi oraz wprowadzać pewne formy ochrony obszarów przyrodniczo cennych. Mianowicie, zgodnie z art. 44 ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody ustanowienie: pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego następuje na drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy po uzgodnieniu z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Ustawa o ochronie przyrody dopuszcza możliwość ograniczenia zakazów dotyczących gatunków podlegających ochronie ścisłej tylko za zgodą GDOŚ (art. 56). Kompetencje w tym zakresie dotyczące roślin objętych ochroną częściową ustawa przypisuje RDOŚ. Ustawa podkreśla, że zezwolenia mogą być wydane tylko w ściśle określonych przypadkach, gdy nie ma rozwiązań alternatywnych i jeśli nie spowoduje to zagrożenia dla populacji gatunków chronionych. Tryb uzyskania zezwolenia określa art. 56 ust 6 ustawy.

Ochronie terenów zieleni i zadrzewień w obrębie miast i wsi poświęcony jest rozdział IV Ustawy o ochronie przyrody. Do zakładania i utrzymywania tych terenów w należytym stanie zobowiązana jest rada gminy, między innymi także poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie objętym opracowaniem bardzo ważną rolę odgrywają wszelkie zadrzewienia oraz zakrzaczenia śródpolne, tworzące swoiste wyspy bioróżnorodności na typowo rolniczym

obszarze. Dlatego to ochrona tego typu zieleni wydaje się tutaj sprawą priorytetową zarówno ze względu na zachowanie stanu flory jak i fauny.

Z uwagi na znaczne walory przyrodnicze i krajobrazowe proponuje się wprowadzenie dodatkowych form ochrony obejmujących następujące obszary i obiekty:

1. Zespół przyrodniczo – krajobrazowy o powierzchni około 510 ha, obejmujący smugę lasów porastających zbocza ponad doliną Nysy Szalonej i samą dolinę aż do ujścia do Kaczawy. Ochrona dotyczy zachowania naturalnego krajobrazu doliny Kaczawy i Nysy Szalonej poprzez utrzymanie tam terenów leśnych i użytków zielonych w naturalnym użytkowaniu. Obszar ten obejmuje nie tylko tereny atrakcyjne krajobrazowo, ale też jest to obszar, w którym koncentrują najcenniejsze w gminie walory przyrody ożywionej.

2. Użytek ekologiczny o powierzchni około 2,5 ha obejmujący obszar wodno- błotny w dolinie potoku Kojszkówka na wschód od Warmątowic Sienkiewiczowskich.

3. Użytek ekologiczny o powierzchni około 7 ha dla ochrony stanowiska kwitnących bluszczy (*Hedera helix*) oraz wiciokrzewu pomorskiego (*Lonicera periclymenum*) na zachód od południowego skraju Krotoszyca, przy drodze powiatowej nr 2618D do Rzymówki.

Ponadto na terenie ochrony wymaga dolina Kaczawy, jako ważny korytarz ekologiczny oraz miejsce bytowania wielu gatunków ptaków, w tym rzadkich (strumieniówka, dzięcioł średni, remiz) i żerowiska nietoperzy. Nie wskazano tutaj konkretnej formy ochrony, ponieważ obszar ten obejmuje tereny zalewowe chronione przed zabudową na podstawie ustawy Prawo wodne.

Ochrony wymagają także cieki melioracji podstawowej. Wzdłuż przebiegających przez teren gminy cieków, proponuje się utworzenie ochronnych stref buforowych w formie 2 m lub 5 m obustronnych pasów zadarnień. Istnieją możliwości pozyskania funduszy unijnych na działania rolnośrodowiskowe.

Dotychczas nie ustanowiono ochrony prawnej dla żadnego z wymienionych wyżej obszarów, poza oddziałami leśnymi w rejonie Winnicy i Janowic Dużych, które zaliczono do lasów ochronnych z uwagi na wysokie walory przyrodnicze [WIERZBICKI 2007].

Utworzenie **zespołu przyrodniczo – krajobrazowego** pozwoliłoby ochronić wyjątkowo cenne fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego dla zachowania jego wartości estetycznych. Wiąże się to z wprowadzeniem niewielu ograniczeń w użytkowaniu gruntów, które chroniąc naturalny krajobraz służyłyby ochronie flory i fauny. Na terenie zespołów zakazane są jedynie świadome zmiany charakteru naturalnego krajobrazu, a więc działania takie jak wypalanie i niszczenie zarośli, traw, trzcinowisk, zaorywanie i podsiewanie łąk oraz zamiana ich na grunty uprawne, wznoszenie nowych budynków, a szczególnie służącym działalności gospodarczej.

Użytki ekologiczne powinny być tworzone na obszarach niewielkich powierzchniowo, które są izolowane lub słabo powiązane z większymi kompleksami z dobrze zachowanymi ekosystemami. Utrzymanie równowagi ekologicznej na tych terenach wymaga jedynie dokonywania okresowych zabiegów gospodarczych.

Polskie prawo nie precyzuje na czym polegać ma ochrona wizualnych wartości krajobrazu. W art. 5. pkt. 8. ustawy O Ochronie Przyrody podaje się, że **ochrona krajobrazowa** to zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu. Szerzej ujmuje to Europejska Konwencja Krajobrazowa. sporządzona we Florencji dnia 20 października 2006 r. (Dz.U. z 2006 r, Nr 14, poz. 98). W rozumieniu tego dokumentu, krajobraz – znaczy obszar, postrzegany przez ludzi, którego charakter jest wynikiem działania i interakcji czynników przyrodniczych i/lub

ludzkich. Ochrona krajobrazu polega na działaniach na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować jego zmiany wynikające z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Na planszy uwarunkowań pokazano charakterystyczne cechy krajobrazu na terenie gminy Krotoszyce: dominanty, punkty, ciągi, osie i płaszczyzny widokowe oraz znaczące elementy krajobrazu kulturowego.

W stosunku do układów przestrzennych terenów wsi, a także walorów krajobrazowych ich otoczenia w studium ustala się:

1) utrzymanie ich historycznie ukształtowanego układu ruralistycznego, poprzez określenie zasad lokalizacji nowej zabudowy i sposobu zagospodarowania terenu,

2) dopuszczenia do wypełnianie ubytków w historycznie ukształtowanych ciągach zabudowy, z poszanowaniem zasady dobrego sąsiedztwa i wykorzystania lokalnych tradycji budowlanych,

3) utrzymanie i eksponowanie układów przestrzennych wsi, a także mniejszych elementów zagospodarowania, a w tym pomników i kapliczek przydrożnych, dawnych urządzeń technicznych i komunikacyjnych oraz układów komponowanej zieleni, parków, cmentarzy,

4) utrzymanie historycznie ukształtowanej sieci dróg wraz z ich zadrzewieniem, w tym odtworzenie zieleni przydrożnej jako elementu dopełniającego układy zabudowy ulic,

5) zachowanie atrakcyjnych krajobrazowo krawędzi leśnych zamykających obszary otwarte w otoczeniu miejscowości,

6) zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym dominant architektonicznych i krajobrazowych oraz utrzymanie ich ekspozycji w krajobrazie kulturowym,

7) zahamowanie niekorzystnych procesów degradacji krajobrazu jak np. wycinka zadrzewień przydrożnych i śródpolnych,

8) potrzebę realizacji działań mających na celu:

a) zahamowanie procesów degradacji zabytków,

b) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,

c) zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,

9) system stref ochrony konserwatorskiej, wskazanych w ramach rozdz. 3.4.5. i rozdz. 3.5.1. niniejszego studium, szczegółowo określone zostaną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, sporządzanych dla terenów gminy Krotoszyce,

10) obowiązek opracowania planów miejscowych obejmujących obszary o wartościach historycznych i kulturowych z uwzględnieniem zagadnień rewaloryzacji i kształtowania krajobrazu kulturowego,

11) w granicach administracyjnych gminy Krotoszyce wyznacza się następujące strefy ochrony krajobrazu:

a) **STREFA „K” OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO**, dla której obowiązują następujące ustalenia:

- strefę „K” ochrony krajobrazu kulturowego obszarów wyznacza się wokół starowiejskich miejscowości gminy. Należą do nich układy ruralistyczne wsi: Krotoszyce, Wilczyce, Krajów, Winnica, Dunino, Prostynia, Babin, Kościelec, Janowice Duże, Kozice, Warmatowice Sienkiewiczowskie, Szymanowice i Czerwony Kościół,

K I E R U N K I

- strefa ochrony krajobrazu obejmuje również tereny integralnie związane z zespołem zabytkowym (ruralistycznym) oraz tereny znajdujące się w jego ścisłym sąsiedztwie, może ona stanowić podstawę do wyznaczenia w przyszłości obszarów wchodzących w skład parków kulturowych.

- w skład działań ochronnych, w tym obszarze wchodzi:

– rewaloryzacja zabytkowych elementów krajobrazu kulturowego,
– ochrona krajobrazu związanego przestrzennie z zespołem przedstawiającym wartość zabytkową,

– likwidacja elementów dysharmonizujących, w otoczeniu obiektu objętego ochroną konserwatorską,

– w przypadku miejscowości, określenie nieprzekraczalnych gabarytów, jak również sposobu kształtowania bryły obiektów projektowanych.

– ochronę zachowanych elementów krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z historycznym założeniem,

– zakaz lokalizacji elementów dysharmonizujących, wielkogabarytowych, przemysłowych, składów i magazynów,

– planowanie lokalizacji obiektów kubaturowych, sieciowych naziemnych poprzedzić studiami krajobrazowymi,

strefę „K” ochrony krajobrazu kulturowego wyznacza się dla:

1) obszarów integralnie związanych z zespołami zabytkowymi:

a) zespołem pałacowo – parkowym w Krotoszycach. Zdjęcie nr 30 i nr 36.

b) zespołem pałacowo – parkowym w Czerwonym Kościele. Zdjęcie nr 37.

c) zespołem pałacowo – parkowym w Warmątowicach Sienkiewiczowskich. Zdjęcie nr 38.

d) zespołem pałacowo – parkowym w Tyńczyku Legnickim Zdjęcie nr 39.

e) zespołem pałacowo – parkowym w Janowicach Dużych. Zdjęcie nr 40.

f) zespołem pałacowo – folwarcznym w Szymanowicach. Zdjęcie nr 41.

g) zespołem pałacowo – folwarczny w Babinie. Zdjęcie nr 42.

h) zespołem pałacowo – parkowym w Bielowicach. Zdjęcie nr 43.

i) zespołem kościoła z cmentarzem w Czerwonym Kościele. Zdjęcie nr 47.

j) zespołem kościoła z cmentarzem w Krotoszycach. Zdjęcie nr 48.

k) zespołem kościoła z cmentarzem w Kościelcu. Zdjęcie nr 49.

l) kościołem w Krajewie. Zdjęcie nr 50.

m) kaplicą w Winnicy. Zdjęcie nr 51.

n) zespołem klasztorno – folwarcznym grania w Winnicy. Zdjęcie nr 52.

2) dla układów ruralistycznych wsi gminy Krotoszyce, zgodnie z rysunkiem zmiany studium, przy czym ochroną objęte zostają układy wsi: Krotoszyce, Wilczyce, Krajów, Winnica, Dunino, Prostynia, Babin, Kościelec, Janowice Duże, Kozice, Warmątowice Sienkiewiczowskie, Szymanowice i Czerwony Kościół,

3) dla obszarów związanych ze szlakami turystycznymi i dydaktyczno – historycznymi wyznaczonymi w ramach obszaru gminy Krotoszyce; Strefa ta obejmuje dolinę rzek Nysy Szalonej i Kaczawy oraz obszar zawarty pomiędzy miejscowościami na szlaku *Bitwy nad*

K I E R U N K I

Kaczawą, do grupy których należą wsie: Dunino, Święcany, Krajewo, Winnica, Warmatowice Sienkiewiczowskie, Tyńczyk Legnicki, Janowice Duże. Trasa objęta ochroną zamyka się ponownie w Duninowie, przy czym ochroną objęte zostają obszary łączące rzekę Nysa Szalona z Kaczawą;

b) **STREFA „E” EKSPOZYCJI SYLWETY OBSZARÓW WIEJSKICH**, dla której obowiązują następujące ustalenia:

- strefę wyznacza się dla ochrony ekspozycji układu zabytkowego,
- strefa obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych o szczególnych wartościach krajobrazowych,
- działania konserwatorskie na tym obszarze polegają na ochronie wartości krajobrazu, w tym poprzez wykluczenie możliwości realizacji zabudowy lub innych elementów wysokościowych, które oddziałują w sposób dysharmonizujący na otoczenie,
- ograniczenia konserwatorskie w strefie „E” obejmują przede wszystkim wymogi dostosowania gabarytów nowej zabudowy lub też nowych elementów przestrzennych, do zabudowy historycznej lub elementów przestrzennych przedstawiających wartość kulturową lub historyczną. W ramach tych przestrzeni nie dopuszcza się wprowadzania zabudowy mającej negatywny wpływ na elementy krajobrazu podlegające ochronie,

- **strefą „E” ekspozycji sylwety obszarów wiejskich** objęte zostają następujące przestrzenie oraz elementy przestrzeni:

1) Czerwony Kościół – zdjęcie 1. Widok miejscowości na trasie Legnica - Złotoryja od strony przejazdu kolejowego w Pawłowicach Małych.

2) Kościelec – zdjęcie nr 16. Panorama wsi Kościelec z drogi ze wsi Prostynia do Legnicy.

3) Winnica – zdjęcie nr 27 i 28. Widoki z drogi Sichówek poprzez Krajewo do Krotoszyce.

4) Dunino – zdjęcie nr 13 i nr 32. Widok miejscowości z mostu na Kaczawie i z Krotoszyce.

5) stanowiska archeologiczne o zachowanej formie krajobrazowej, obejmujące obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego wyeksponowania obiektów zabytkowych o szczególnych wartościach krajobrazowych

a) grodzisko w Duninowie – nr AZP 11/106/78-19,

b) grodzisko w Krotoszycach – nr AZP 9/43/78-19;

Jednocześnie przy realizacji zagospodarowania terenu, w ramach obszaru gminy Krotoszyce należy dążyć do wyróżnienia w krajobrazie, a tym samym odtworzenia utraconej ekspozycji obiektów zabytkowych o wartości dla krajobrazu kulturowego tego terenu, w tym dla:

a) grodziska w Krajewie – nr AZP 1/59/79-19,

b) grodziska w Warmatowicach Sienkiewiczowskich - nr AZP 1/4/79-20;

Realizacja ww. działań wiązać się będzie przede wszystkim z ochroną ekspozycji, a tym samym przedpól tych obiektów, w tym poprzez zakaz zabudowy.

Zdjęcie 1. Widok na wieś Czerwony Kościół z drogi Legnica - Złotoryja

Zdjęcie 2. Widok na wieś Czerwony Kościół z drogi Legnica - Złotoryja

Zdjęcie 3. Widok z drogi do wsi Czerwony Kościół w kierunku Huty Miedzi Legnica

Zdjęcie 4. Widok z drogi polnej przy wsi Czerwony Kościół w kierunku Huty Miedzi Legnica

Zdjęcie 5. Widok na osadę Grośniki z drogi polnej przy wsi Czerwony Kościół

Zdjęcie 6. Widok z drogi do nieistniejącej wsi Białka w kierunku osady Grośniki

Zdjęcie 7. Widok z drogi do nieistniejącej wsi Białka w kierunku Huty Miedzi Legnica

Zdjęcie 8. Widok pozostałości po zlikwidowanej wsi Białka (wieś w strefie działania Huty Miedzi Legnica)

Zdjęcie 9. Widok panoramy wsi Krotoszyce ze zjazdu z drogi Legnica – Złotoryja w kierunku wsi Wilczyce

Zdjęcie 10. Widok panoramy wsi Wilczyce ze zjazdu z drogi Legnica – Złotoryja w kierunku wsi Wilczyce.

Zdjęcie 11. Widok z mostu na rzece Kaczawie na drodze z wilczyc do Duninowa – połączenie rzek Nysy Szalonej i Kaczawy

Zdjęcie 12. Widok z mostu na rzece Kaczawie na drodze z Wilczyc do Duninowa na rzekę Kaczawę (na horyzoncie widoczny komin Huty Miedzi Legnica)

Zdjęcie 13. Panorama wsi Dunino z mostu na rzece Kaczawie na drodze z Wilczyc do Duninowa

Zdjęcie 14. Panorama wsi Szymanowice z wiaduktu nad autostradą na drodze z Legnicy do Warmątowic Sienkiewiczowskich

Zdjęcie 15. Panorama wsi Złotniki z wiaduktu nad autostradą na drodze z Legnicy do Warmątowic Sienkiewiczowskich

Zdjęcie 16. Panorama wsi Kościelec z drogi ze wsi Prostynia do Legnicy

Zdjęcie 17. Panorama wsi Kościelec z autostrady Berlin – Wrocław na wysokości Legnicy

Zdjęcie 18. Panorama wsi Warmątowice Sienkiewiczowskie z drogi na Przybyłowice

Zdjęcie 19. Widok z kapliczki we wsi Winnica – panorama okolicy i Pogórza Kaczawskiego

Zdjęcie 20. Widok na elektrownie wiatrową z drogi na końcu wsi Winnica w kierunku wsi Słup

Zdjęcie 21. Widok na panoramę wsi Słup z drogi na końcu wsi Winnica w kierunku wsi Słup

Zdjęcie 22. Widok krajobrazu na wieś Słup i elektrownię wiatrową z drogi polnej ze wsi Bielowice do wsi Winnica

Zdjęcie 23. Panorama w kierunku Huty Miedzi „Legnica” ze wzgórza przy polnej drodze ze wsi Warmątowice Sienkiewiczowskie do wsi Bielowice

Zdjęcie 24. Widok masztu stacji nadawczej z drogi pomiędzy wsiami Kozice do Winnicy (po prawej stronie w oddali komin Huty Miedzi „Legnica”)

K I E R U N K I

Zdjęcie 25. Krajobraz Parku Krajobrazowego „Chełmy” widziany z drogi pomiędzy wsiami Słup i Winnica

Zdjęcie 26. Grangia w Winnicy (obiekt pocysterski w ruinie). Rok budowy XVII w., przebudowa w XVIII w. i w 1810 roku. Dawny dom zakonników grangii cysterskiej.

Zdjęcie 27. Panorama wsi Winnica ze skraju Krajoła z drogi pomiędzy wsiami Sichówek i Krajołów

Zdjęcie 28. Panorama wsi Winnica widoczna ze wsi Krajoła przy kościele

Zdjęcie 29. Panorama wsi Krajewo Górne na tle góry Górzec w Parku Krajobrazowym „Chełmy” widoczna z drogi pomiędzy wsiami Krajewo a Krotoszyce

Zdjęcie 30. Widok na park przy pałacu w Krotoszycach z początku drogi ze wsi Krotoszyce do wsi Rzymówka

Zdjęcie 31. Panorama widoczna z cmentarza w Krotoszycach na Pogórze Kaczawskie

Zdjęcie 32. Panorama na wieś Dunino z drogi przy świetlicy wiejskiej w Krotoszycach

Zdjęcie 33. Panorama krajobrazu widoczna z drogi przy Hucie Miedzi „Legnica” w kierunku wsi Kościelec

Zdjęcie 34. Panorama krajobrazu widoczna z drogi przy Hucie Miedzi „Legnica” w kierunku wsi Janowice Duże

Zdjęcie 35. Panorama krajobrazu widoczna z drogi przy Hucie Miedzi „Legnica” w kierunku Złotoryji (na horyzoncie widoczny zarys Wilczej Góry za Złotoryją – odległość ok. 25 km)

Zdjęcie 36. Pałac w Krotoszycach. Pierwotna wzmianka pochodzi z 1303r., styl renesansowy i neorenesansowy. Obiekt posiada ślady renesansu z XVI w. przebudowany w 1686r. i modernizacja w 1894r.

Zdjęcie 37. Pałac w Czerwonym Kościele. Czas powstania – 1794 r., przebudowa w XIX i XX w. Pierwotna wzmianka w 1315 i 1335 r. W XIV wieku w posiadaniu rodu Rothkirch.

Zdjęcie 38. Pałac w Warmątowicach Sienkiewiczowskich. Budowa z XVIII w., przebudowa XX w. Najwcześniejsza wzmianka o wsi pochodzi z 1217r., następna z 1369. pałac położony obok parku o powierzchni 19, 03 ha w tym wody 6.02 ha. Na terenie parku znajduje się pawilon ogrodowy. Park posiada liczny drzewostan, w tym 15 drzew o charakterze pomnikowym.

Zdjęcie 39. Pałac w Tyńczyku Legnickim. Budowa datowana na lata 80 XIX w., wystrój elewacji neobarokowy

Zdjęcie 40. Pałac w Janowicach Dużych. Na początku XII w. wieś Janowice Duże była własnością klasztoru - opactwa w Lubiążu. Nazwa wsi wymieniana jest w dokumentach klasztoru z 1202 i 1227 roku. Jako dobra lenne w 1506 r. przeszły na własność książęcą. Pałac pod względem stylowym posiada cechy przejścia baroku do klasycyzmu. Park pozbawiony bogatej roślinności, starych alejek i ścieżek nie wykazuje głębszych cech stylowych nie stanowi zabytku sztuki ogrodowej. Pałac wraz z zabudowaniami położony jest na wysokiej skarpie, wznosi się nad stawami. Teren z uwagi na brak prowadzenia jakichkolwiek prac porządkowych zaniedbany.

Zdjęcie 41. Pałac w Szymanowicach. Bezstylowy z elementami eklektyzmu I kondygnacyjny z dachem częściowo mansardowym. Pierwotnie dwór wzniesiony w II połowie XVII w., przebudowywany w XIX w. Przed pałacem folwark z pozostałościami parku.

Zdjęcie 42. Pałac w Babinie. Rok powstania 1892. W XVII w. miejscowość własnością biskupów, od XIV w. własność zakonu benedyktynów, od 1947 roku własność prywatna.

Zdjęcie 43. Pałac w Bielowicach (niszczący pałac i zabudowania folwarczne). Wieś związana z zakonem cystersów w Lubiążu. Dwór, park i zabudowania gospodarcze pochodzą z III ćw. XIX w.

Zdjęcie 44. Krajów – pałac. Pałac zbudowany został w XVI w. w stylu renesansowym. W połowie XVIII w. przebudowany został w stylu barokowym. W roku 1964 pałac poddany został remontowi po znacznych zniszczeniach. Park związany z pałacem powstał w XIX w.

Zdjęcie 45. Cenotaf upamiętniający Bitwę nad Kaczawą w 1813 roku stojący przy drodze ze Słupa do Jawora.

Zdjęcie 46. Cenotaf upamiętniający Bitwę nad Kaczawą w roku 1813 stojący przy drodze z Kozic do Winnicy

Zdjęcie 47. Mauzoleum upamiętniające Bitwę nad Kaczawą w roku 1813 stojące przy drodze we wsi Dunino

Zdjęcie 48. Kościół w Czerwonym Kościele. Styl wczesno gotycki, rok powstania 1302, przebudowy w 1677,1718 i w XIX w. W literaturze występuje data 1785 r. związana z budową nowego kościoła.

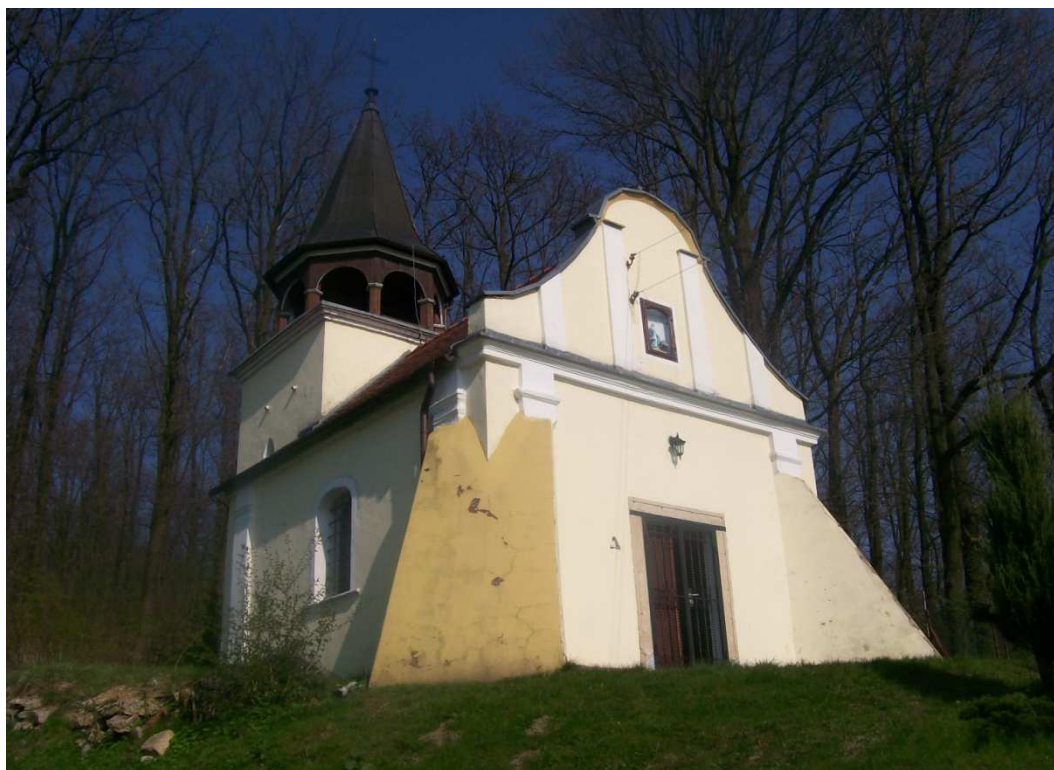
Zdjęcie 49. Kościół w Krotoszycach. Rok powstania 1305, przebudowy w 1626, 1777, 1874 roku. Obiekt bez cech stylowych

Zdjęcie 50. Kościół w Kościelcu. Budowla w stylu gotyckim z XV w., po pożarze w 1695 r. przebudowana w stylu barokowym.

Zdjęcie 51. Kościół w Krajowie. Rok budowy lata 70 ubiegłego wieku.

Zdjęcie 52. Kaplica p.w. Podwyższenia Krzyża w Winnicy. Obiekt związany z działalnością zakonu cystersów powstał na początku XVII w. Proponuje się wpisanie obiektu do rejestru zabytków.

Zdjęcie 53. Krajów – widok na grodzisko z drogi Krajów – Święciany.

Zdjęcie 54. Warmątowice Sienkiewiczowskie – widok na grodzisko z drogi, Warmątowice - Przybyłowice, na końcu wsi.

Zdjęcie 55. Dunino – widok na grodzisko z drogi Wilczyce – Dunino.

Zdjęcie 56. Krotoszyce – widok na grodzisko z drogi Wilczyce – Dunino.

3.4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Cele ochrony i kształtowania środowiska kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Zasoby dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej należą do trwałych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Krotoszyce. Zgodnie z przyjętymi celami ważną rolę przypisuje się ochronie wartości kulturowych tego obszaru, która polegać będzie na:

- a) ochronie zasobów dziedzictwa kulturowego wg załączonych wykazów i obszarów objętych ochroną konserwatorską¹¹,
- b) przystosowaniu obiektów o wartościach kulturowych do nowych funkcji,
- c) kształtowaniu ładu przestrzennego, przy zachowaniu właściwego, zgodnego z uwarunkowaniami historycznymi, wizerunku gminy,
- d) utrzymaniu w dobrym stanie technicznym i właściwym wyeksponowaniu zarówno poszczególnych zabytków, jak i krajobrazu kulturowego.

Do zadań prowadzących do realizacji celów związanych z ochroną dziedzictwa i wartości kulturowych gminy, jak również ochrony zespołów ruralistycznych wsi i ich krajobrazu kulturowego zalicza się:

- a) opracowanie planu opieki nad zabytkami,
- b) opracowanie gminnej ewidencji zabytków,
- c) wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej,
- d) poprawa stanu zachowania i funkcjonowania zabytków oraz założeń wchodzących w skład środowiska kulturowego, przez poprawę jakości życia mieszkańców np. poprzez modernizację lub zmianę funkcji tych zasobów,
- e) kształtowanie nowej zabudowy, z uwzględnieniem wartości kulturowych np. w zakresie form zabudowy i elementów kompozycji układów przestrzennych;

Spełnieniem wymogów ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej na podstawie przepisów ustaw szczególnych, jest wskazanie zabytkowych układów i elementów podlegających ochronie, poprzez przede wszystkim włączenie ich do:

- a) stref ochrony konserwatorskiej, oznaczanych następnie w planach zagospodarowania przestrzennego,
- b) gminnej ewidencji zabytków,
- c) rejestru zabytków;

Celem niniejszego opracowania, przy uwzględnieniu ww. zagadnień jest sformułowanie wytycznych konserwatorskich, pozwalających na oznaczenie w ramach niniejszej zmiany studium obszarów mających szczególne walory historyczne i kulturowe. Zakres studium obejmuje teren całej gminy Krotoszyce, wszystkie miejscowości i małe punkty osadnicze, folwarki, młyny, cmentarze, kościoły, parki, pałace oraz pomniki i punkty będące świadectwem kulturowego i gospodarczego rozwoju regionu.

¹¹ Patrz rozdz. 2.4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Ustalenia ogólne dla terenu położonego w granicach administracyjnych gminy

Krotoszyce:

Kto w trakcie prowadzenie robót budowlanych lub ziemnych, odkrył przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, jest obowiązany:

- wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot;
- zabezpieczyć, przy użyciu dostępnych środków, ten przedmiot i miejsce jego odkrycia;
- niezwłocznie zawiadomić o tym właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli jest to niemożliwe, wójta gminy Krotoszyce, który to jest obowiązany niezwłocznie, nie dłużej niż w terminie 3 dni, przekazać wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków przyjęte zawiadomienie.

3.4.1. OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ

W stosunku do układów przestrzennych terenów wsi, a także walorów krajobrazowych ich otoczenia zakłada się w studium:

a) utrzymanie ich historycznie ukształtowanego układu ruralistycznego, poprzez określenie zasad lokalizacji nowej zabudowy i sposobu zagospodarowania terenu,

b) dopuszczenia do wypełnianie ubytków w historycznie ukształtowanych ciągach zabudowy, z poszanowaniem zasady dobrego sąsiedztwa i wykorzystania lokalnych tradycji budowlanych,

c) utrzymanie i eksponowanie układów przestrzennych wsi, a także mniejszych elementów zagospodarowania, a w tym pomników i kapliczek przydrożnych, dawnych urządzeń technicznych i komunikacyjnych oraz układów komponowanej zieleni, parków, cmentarzy,

d) utrzymanie historycznie ukształtowanej sieci dróg wraz z ich zadrzewieniem, w tym odtworzenie zieleni przydrożnej jako elementu dopełniającego układy zabudowy ulic,

f) zachowanie atrakcyjnych krajobrazowo krawędzi leśnych zamykających obszary otwarte w otoczeniu miejscowości,

g) zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym dominant architektonicznych i krajobrazowych oraz utrzymanie ich ekspozycji w krajobrazie kulturowym,

h) zahamowanie niekorzystnych procesów degradacji krajobrazu jak np. wycinania zadrzewień przydrożnych i śródpolnych,

i) system stref ochrony konserwatorskiej, wyznaczony w studium, szczegółowo określany zostanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, sporządzanych dla terenów gminy Krotoszyce,

j) obowiązek opracowania planów miejscowych obejmujących obszary o wartościach historycznych z uwzględnieniem zagadnień rewaloryzacji i kształtowania krajobrazu kulturowego, w ramach terenów objętych strefą „W” i „OW” ochrony konserwatorskiej,

k) w granicach administracyjnych gminy Krotoszyce wyznacza się następujące strefę **„W” ŚCISŁEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ**, dla której wprowadza się:

- priorytet wymogów konserwatorskich, w odniesieniu do stanowisk archeologicznych oraz krzyży pokutnych, wchodzących w obszar oddziaływania strefy,

K I E R U N K I

- zakaz działań inwestycyjnych nie związanych bezpośrednio z konserwacją i rewaloryzacją terenu objętego jej oddziaływaniem,

- w odniesieniu do ustaleń zawartych w lit. b, dopuszcza się jedynie przeprowadzanie prac porządkowych oraz konserwację zachowanych elementów zabytkowych, celem ekspozycji w terenie lub zabezpieczenia przed zniszczeniem,

- strefa dla zespołów kościelnych równoznaczna jest ze strefą ścisłej ochrony konserwatorskiej „W” dla zabytków archeologicznych,

- w ramach ochrony obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje utrzymanie historycznej kompozycji układu ruralistycznego, posiadającego czytelnie zachowany układ, w tym: istniejących ciągów ulicznych z ich przekrojami i liniami zabudowy frontowej, kompozycji zabudowy obrzeżnej w granicach historycznych parceli, gabarytów wysokościowych zabudowy, wytyczonych poprzez wysokości zachowanej zabudowy historycznej, historycznych dominant i ich ekspozycji,

- w ramach ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje: trwałe zachowanie historycznej formy architektonicznej i substancji budowlanej, opracowanie rozwiązań inwestycyjnych, w tym dotyczących otoczenia obiektu zabytkowego, na podstawie zaleceń konserwatorskich i w uzgodnieniu z Dolnośląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi,

- w odniesieniu do stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków: zakaz wszelkiej działalności związanej z pracami ziemnymi, poza zatwierdzonymi przez służby ochrony zabytków, zachowanie istniejącego układu topograficznego grodzisk,

- w ramach obszaru objętego strefą wszelkie ewentualne prace należy uzgadniać z Dolnośląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, w tym za jego pozwoleniem prowadzić prace archeologiczne i wykopaliskowe. Inwestor bowiem, w ramach terenu inwestycyjnego, położonego w granicach strefy, winien liczyć się z koniecznością zlecenia dodatkowych badań lub dodatkowych opracowań studialnych, w tym: archeologicznych, architektonicznych, stratygraficznych, dendrochronologicznych,

- wszelkie prace o charakterze ruralistycznym (lokalizacje nowych obiektów, wyburzenia), budowlanym (remonty, przebudowy), jak również prace związane z kształtowaniem przestrzeni (drogi, ogrodzenia, zieleńce) oraz wszelka działalność o charakterze plastycznym (reklamy, kolorystyki, mała architektura) itp. jako mające wpływ na dokonanie w nim zmian - wymagają uzyskania zezwolenia właściwego Konserwatora Zabytków,

- nakazuje się zachować, pielęgnować, a w razie potrzeby uzupełniać istniejącą w ramach strefy zieleń, poddając ją bieżącym zabiegom sanitarnym, ustalenia te dotyczą to parków, alei i innych grup starodrzewu,

k) **strefę „W” ścisłej ochrony konserwatorskiej wyznacza się dla:**

1) zespołów kościelnych z cmentarzami:

- kościoła filialnego p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny wraz z cmentarzem w Czerwonym Kościele,

- kościoła filialnego p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa wraz z cmentarzem w Kościelcu,

- kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny wraz z cmentarzem w Krotoszycach;

K I E R U N K I

2) stanowisk archeologicznych o zachowanej formie krajobrazowej – grodzisk oraz terenów do nich przyległych, stanowiących jego otoczenie:

- grodzisko w Duninowie – nr AZP 11/106/78-19,
- grodzisko w Krajowie – nr AZP 1/59/79-19,
- grodzisko w Krotoszycach – nr AZP 9/43/78-19,
- grodzisko w Warmątowicach Sienkiewiczowskich – nr AZP 1/4/79-20;

4) krzyży pokutnych wraz z ich najbliższym otoczeniem;

W granicach administracyjnych gminy Krotoszyce wyznacza się następujące strefę **„OW” OBSERWACJI ARCHEOLOGICZNEJ**, dla której wprowadza się następujące ustalenia:

– wszelkie zamierzenia inwestycyjne na tym obszarze ,związane z pracami ziemnymi, należy uzgodnić z Dolnośląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, w tym co do konieczności ich prowadzenia pod nadzorem archeologicznym i za pozwoleniem Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,

– nadzór archeologiczny i ratownicze badania prowadzone są przez uprawnionego archeologa,

– pozwolenie konserwatorskie na prace, o których mowa w lit. a i lit. b, uzyskać należy przed wydaniem pozwolenia na budowę lub przed uzyskaniem zaświadczenia potwierdzającego akceptację przyjęcia zgłoszenia robót budowlanych, dla planowanej inwestycji,

– w obrębie znajdujących się na terenie objętym opracowaniem chronionych stanowisk archeologicznych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie wszelkie zamierzenia inwestycyjne wymagają przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych,

– dla zespołów pałacowych, pałacowo – folwarcznych, dworskich, folwarcznych wraz z parkami obowiązuje ustalenie na podstawie którego wszelkie prace ziemne wymagają przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych lub archeologiczno – architektonicznych, za pozwoleniem Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

1) **strefę „OW” ochrony konserwatorskiej wprowadza się dla:**

miejsowości gminy Krotoszyce o metryce średniowiecznej i nowożytnej:

- wieś Krotoszyce,
- wieś Wilczyce,
- wieś Krajów i Krajewo Górne,
- wieś Winnica,
- wieś Bielowice,
- wieś Warmątowice Sienkiewiczowskie,
- wieś Tyńczyk Legnicki,
- wieś Janowice Duże,
- wieś Babin,
- wieś Kozice,
- wieś Prostynia,
- wieś Dunino,
- wieś Szymanowice,
- wieś Czerwony Kościół;

Przebieg granic stref „OW” dla wymienionych miejscowości ustala się zgodnie z przebiegiem granic obszarów wiejskich, linii rozgraniczających, przebiegu linii zabudowy, zainwestowania istniejącego i przewidywanego, do realizacji na:

a) obszarach o zachowanych reliktach intensywnego pradziejowego i historycznego osadnictwa, przewidzianych pod rozwój zabudowy,

b) w miejscach zespołów pałacowo – folwarcznych wraz z parkami:

- pałac i folwark wraz z parkiem w Krotoszycach,
- pałac i folwark wraz z parkiem w Krajewie,
- pałac i folwark wraz z parkiem w Tyńczyku Legnickim,
- pałac i folwark wraz z parkiem w Janowicach Dużych,
- pałac i folwark wraz z parkiem w Warmątowicach Sienkiewiczowskich,
- pałac i folwark wraz z parkiem w Bielowicach,
- pałac i folwark w Babinie,
- pałac i folwark w Szymanowicach;

c) w miejscach stanowisk archeologicznych oraz ich bezpośredniego sąsiedztwa zgodnie z wykazem i lokalizacją AZP, o której mowa w tabeli 16, str. 79, patrz rozdz. 2.4.1., Obszary i obiekty objęte ochroną konserwatorską.

W ramach ustaleń niniejszej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce, postuluje się rozszerzenie wykazu rejestru zabytków gminy, a tym samym objęcie ochroną układów ruralistycznych wsi: Czerwony Kościół, Dunino, Janowice Duże, Krotoszyce, Warmątowice, Winnica.

3.4.2. OBIEKTY OBJĘTE OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ

W stosunku do historycznie ukształtowanej zabudowy, objętej ewidencją i rejestrem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, patrz rozdz. 2.4.1., Obszary i obiekty objęte ochroną konserwatorską, tabela 13 str. 74 i tabela 14 str. 76, które proponuje się ująć również w gminnej ewidencji zabytków zakłada się w studium:

a) zapobieganie powstawaniu zabytków w ciągach tej zabudowy i tworzenie warunków do ich odbudowy;

b) utrzymanie i eksponowanie jej walorów - proporcji, wykończenia elewacji i kształtów oraz pokrycia dachów, wielkości i układu otworów, stolarki, materiału budowlanego;

c) kształtowanie walorów nowej zabudowy mieszkalnej, rekreacyjno-turystycznej i produkcyjnej poprzez nawiązywanie do tradycji i wartości regionalnych przy określaniu formy architektonicznej i używaniu materiałów budowlanych.

W stosunku do zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków, patrz rozdz. 2.4.1. tabela 15, str. 78, ustala się:

– pełną rewitalizację zabytków w oparciu o rozpoznanie archiwalne i badania przy użyciu współczesnych technologii,

K I E R U N K I

- utrzymanie tych obiektów wraz z ich wyposażeniem i wystrojem w dobrym stanie technicznym oraz poddawanie zabiegom konserwatorskim,
- uporządkowania elewacji z uwzględnieniem zasad ich historycznych podziałów;
W przypadku daleko posuniętych przekształceń, odtworzenie fazy wydobytej w badaniach architektonicznych lub przekazach ikonograficznych.
- utrzymanie historycznego detalu architektonicznego z odtworzeniem brakujących fragmentów oraz możliwie pełnego wyposażenia i wystroju wnętrz (stolarka okien, schodów, drzwi, klamki, boazerie, piece, kominki, sztukaterie itd.),
- poszanowanie dawnego podziału wnętrza wraz z jego najważniejszymi elementami funkcjonalnymi i reprezentacyjnymi,
- podejmowanie wszelkich działań przy zabytkach w uzgodnieniu z urzędem konserwatorskim;

3.4.3. PARKI KULTUROWE

Nie występują.

3.4.4. DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Nie występują.

3.5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Respektując zasadę zrównoważonego rozwoju, mając na względzie konieczność zaspokojenia potrzeb ludności gminy Krotoszyce, biorąc pod uwagę konieczność przestrzegania prawa w zakresie kształtowania i ochrony środowiska można wskazać na następujące kierunki działań w dziedzinie środowiska:

- w celu polepszenia stanu środowiska za priorytetowe działanie należy uznać m. in. likwidację istniejących emitorów zanieczyszczeń poszczególnych elementów środowiska a przede wszystkim:

- emitory zanieczyszczeń atmosfery w postaci kotłowni opalanych węglem i odpadami (guma, plastik, papier, drewno itp.),

- emitory zanieczyszczeń wód podziemnych w postaci nieszczelnych szamb czy bezpośredniego odprowadzania ścieków do wód powierzchniowych i do gruntu,

- w celu polepszenia jakości wody pitnej za działanie priorytetowe należy uznać budowę ujęć wód podziemnych, gwarantujących spełnienie wymagań norm wód pitnych, ustalenie oraz zatwierdzenie stref ochronnych ujęć wód podziemnych wraz z określeniem ograniczeń w gospodarowaniu terenami w obrębie tych stref,

- na obszarach wokół zbiorników wodnych należy zaniechać ich nawożenia gnojowicą i nadmiarem środków chemicznych ochrony roślin i nawozów,

- dla zmniejszenia uciążliwości dla warunków przebywania ludzi na stałe należy wyznaczać strefy uciążliwości wzdłuż głównych ciągów i wokół obiektów uciążliwej infrastruktury z określeniem sposobu ich budowy i funkcjonowania,

- lokalizację obiektów przemysłowych i przetwórczych należy poprzedzać procedurą oceny oddziaływania na środowisko, w tym raportem oddziaływania na środowisko,

- dla zachowania właściwych stosunków wodnych należy wzdłuż cieków wodnych wszystkich klas wyznaczać pasy techniczne umożliwiające ich renowację i modernizację,

- przy przeznaczaniu gruntów pod zabudowę należy stosować jako zasadę przeznaczanie w pierwszej kolejności nieużytków a po ich wyczerpaniu gruntów najniższych klas bonitacyjnych, za zgodą odpowiednich organów i po wyłączeniu ich z produkcji rolnej i leśnej,

- należy ograniczać lokalizację na terenach leśnych obiektów budownictwa z wyjątkiem obiektów służących rekreacji i wypoczynkowi,

- należy podejmować działania w kierunku odbudowy i restauracji parków podworskich,

- należy przeprowadzać sukcesywnie rekultywację terenów zdegradowanych (dzikie wysypiska i wylewiska, nieczynne – wyeksploatowane żwirownie, pogorzeliska lasów itp.),

- należy w większym zakresie niż dotychczas udostępniać lasy ludności (budowa ścieżek rowerowych, szlaków turystyki pieszej, obiekty rekreacyjne, sportowe i wypoczynkowe),

- należy wykluczać spod wszelkiej zabudowy tereny objęte szczególną ochroną prawną (rezerваты przyrody, strefy bezpośrednie ujęć wód podziemnych, udokumentowane złoża surowców mineralnych itp.),

Przyjęte w załącznikach graficznych do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce ustalenia, w ramach infrastruktury

technicznej tj. przebiegu dróg, sieci i lokalizacji obiektów infrastruktury technicznej, stanowią jedynie schemat, a tym samym nie przesądzają, z uwagi na przyjętą skalę i zakres dokumentu, o ostatecznej lokalizacji w/w elementów.

Uwaga: Należy:

- 1) dążyć do zapewnienia maksymalnej szerokości w liniach rozgraniczających dla planowanych dróg i ulic, z uwzględnieniem zieleni i ścieżek rowerowych,
- 2) przewidzieć dla istniejących dróg i ulic ich korektę i poszerzenie w ramach ZRiD (Zgody na Realizację inwestycji Drogowych),
- 3) dla obiektów o wysokości równej i większej od 50 m n.p.t. każdorazowo należy spełnić wymóg zgłoszenia i uzgodnienia ich lokalizacji.¹²

3.5.1. KOMUNIKACJA DROGOWA

W związku z planowaną budową drogi ekspresowej S-3 relacji Świnoujście - Lubawka stanowiącej polski odcinek drogi międzynarodowej E65, na terenie gminy Krotoszyce planuje się realizację 9,3 km tejże drogi. Droga ekspresowa S-3 stanowić będzie element Środkoeuropejskiego Korytarza Transportowego, który ma zadanie połączyć szlakami drogowymi Morze Bałtyckie z Morzem Adriatyckim, Czarnym i Egejskim.

Obecnie trwają roboty budowlane związane z budową ww. drogi na terenie województwa zachodniopomorskiego i lubuskiego, natomiast odcinek drogi S-3 przebiegający przez województwo dolnośląskie znajduje się w fazie projektowania. Budowa dolnośląskiego odcinka S-3 planowana jest na lata 2013÷2015.

Połączenie dróg obsługujących teren gminy z drogą ekspresową S-3 możliwe będzie przez drogi powiatowe: 2203 D, 2606 D oraz drogi gminne: 108464 D, 108461 D.

Parametry projektowanej drogi:

- klasa drogi: S
- ilość jezdni: 2
- szerokość pasa ruchu: 2x(2x3.5)m
- szerokość pasa rozdziału wraz z opaskami: 12.0m
- szerokość pasa awaryjnego: 2x2.5m
- szerokość pasa drogowego: min. 46.0m
- skrajnia pionowa: 4.5m
- prędkość projektowa: 110 km/h
- obciążenie: do 115 kN/oś
- szerokość w liniach rozgraniczenia: brak danych¹³
- zasięg oddziaływania zanieczyszczeń emitowanych¹⁴;

W ramach ustaleń zmiany studium utrzymuje się dotychczasowy układ sieci drogowej.

¹² zgodnie z §2ust.2 rozporządzenia MI z dnia 25 czerwca 2003r. w sprawie sposobu zgłoszenia i oznakowania przeszkód lotniczych (Dz. U. z 2003r. Nr 130, poz. 1193, z późn. zm.), pismo SSRLSZRP nr 2053/WL/10 z 24.06.2010r.

¹³ projekt drogi na etapie odbioru przez GDDKiA O/ Wrocław koncepcji jej przebiegu, pismo GDDKiA o/Wrocław z dnia 30.06.2010r.

¹⁴ projekt drogi na etapie odbioru przez GDDKiA O/ Wrocław koncepcji jej przebiegu, postępowanie w sprawie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach inwestycji nie zostało jeszcze zakończone, prace projektowe dla ww. inwestycji w fazie projektu budowlanego

W celu poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, poprawy warunków bytowych osób mieszkających w pobliżu dróg oraz w celu podniesienia atrakcyjności obszarów leżących na terenie gminy Krotoszyce należy, w ramach możliwości realizować następujące działania:

1) modernizację istniejących i realizację nowych dróg gminnych i powiatowych w celu doprowadzenia ich parametrów, t.j. nawierzchni, geometrii i organizacji ruchu, do wymagań normowych,

2) realizację chodników dla obsługi pieszych, wzdłuż wszystkich dróg gminnych i powiatowych, na terenie ścisłej zabudowy,

3) realizację ścieżek rowerowych, przede wszystkim, nie kolidujących z ruchem pojazdów mechanicznych, a w ramach terenów zabudowanych wzdłuż dróg, w sposób który da możliwość wytworzenia systemu komunikacji rowerowej, łączącego elementy potencjalnych źródeł i celów ruchu mieszkańców gminy, z uwzględnieniem ruchu zewnętrznego gmin ościennych, przy uwzględnieniu: elementów i obiektów sportowo - rekreacyjnych, walorów krajobrazowych gminy, obiektów przedstawiających wartość kulturową, czy też historyczną;

Biorąc pod uwagę fakt, iż trasy sieci, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej wskazane w załącznikach graficznych do niniejszej zmiany studium, z racji skali opracowania, stanowią jedynie schemat ich przebiegu, czy lokalizacji; Ustala się iż nie stanowią one przesądzeń o ich lokalizacji. Docelowe ustalenia w powyższym zakresie przyjęte zostaną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, realizowanych dla terenów położonych w granicach administracyjnych gminy Krotoszyce. Niezależnie studium dopuszcza rozbudowę, przebudowę, modernizację i realizację nowej sieci oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej na potrzeby obsługi gminy Krotoszyce. W ramach ustaleń studium dopuszcza się również działania mające na celu dostosowanie autostrady A-4 do warunków autostrady płatnej wraz z dobudową trzeciego pasa ruchu i pasa awaryjnego wraz z pozostałymi elementami infrastruktury technicznej tej inwestycji. Dla autostrady A-4 przyjmuje się: strefę I – 20,0m (obszar oddziaływań ekstremalnych), strefę II – 50,0 m (strefa zagrożeń), strefa III – 150,0m (strefa uciążliwości¹⁵).

3.5.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez obszar gminy przebiega zelektryfikowana linia kolejowa relacji Legnica – Marciszów, która została wyłączona z ruchu pociągów pasażerskich.

Z eksploatacji wyłączono także stacje kolejowe w Wilczycach i Pawłowicach Małych, dlatego też obsługa komunikacyjna gminy opiera się wyłącznie na komunikacji samochodowej.

Biorąc pod uwagę zaistniałą sytuację należy, w ramach możliwości realizować działania mające na celu odtworzenie kolejowych połączeń pasażerskich, dających możliwość wykorzystania przez mieszkańców gminy tego środka transportu, przy wykorzystaniu istniejących tras kolejowych. Działania powyższe pozwolą na zabezpieczenie połączeń związanych z codziennym ruchem o charakterze praca – dom oraz szkoła – dom, jak również ruchem o charakterze krajoznawczym i turystycznym.

¹⁵ wg rozporządzenia MOŚZNiL z dnia 30.05.1997r.

3.5.3. KOMUNIKACJA WODNA

Z uwagi na zaistniałe uwarunkowania związane z przebiegającymi przez teren gminy Krotoszyce strefami ochrony wód¹⁶, nie przewiduje się rozwoju komunikacji wodnej.

2.5.4. KOMUNIKACJA LOTNICZA

Ze względu na istniejące uwarunkowania, w ramach terenu gminy Krotoszyce nie przewiduje się rozwoju komunikacji lotniczej.

3.5.5. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Istnieje pilna potrzeba budowy wodociągów we wsiach, w których gospodarka wodociągowa na dzień dzisiejszy nie jest rozwiązana. Należy dążyć do tego, aby w ramach możliwości gminy:

1) w wodociąg wyposażone zostały wszystkie zamieszkałe miejscowości gminy oraz tereny potencjalnego jej rozwoju; Do zwodociągowania w pierwszej kolejności wskazuje się wsie: Wilczyce, Czerwony Kościół i Szymanowice.

2) sieć wodociągowa spełniać będzie wymagania określone w Polskich Normach oraz odrębnych przepisach prawa, a przede wszystkim zapewniać będzie dostawę wody w wymaganej ilości i pod ciśnieniem gwarantującym niezawodność tej dostawy;

Ustalenia dla terenów znajdujących się w pasie technologicznym sieci wodociągowej:

1) minimalna odległość od linii zabudowy (budynki mieszkalne i inne) wynosi:

- a) w zakresie średnic do 300 mm – 3,0 m,
- b) w zakresie średnic od 300 mm – 500 mm – 5,0m,
- c) w zakresie średnic od 500 mm -8,0m,

2) minimalna odległość od linii rozgraniczającej, ogrodzenia trwałego wynosi:

- a) w zakresie średnic od 300 mm – 1,5 m,
- b) w zakresie średnic od 300 mm do 500 mm – 2,0m,
- c) w zakresie średnic od 500 mm – 3,0 m,

3) minimalna odległość od drzew (skrajni pnia) wynosi bez względu na średnicę przewodu – 1,5m,

¹⁶ Decyzją Wojewody Legnickiego, znak OŚ.III.6210-2/56/95, z dnia 28 sierpnia 1995 roku, dla ujęcia wód z rzeki Kaczawy ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej oraz strefy wewnętrzną i zewnętrzną ochrony pośredniej. Cała gmina Krotoszyce znajduje się w obrębie strefy ochrony pośredniej: zachodnia i środkowa części gminy w strefie wewnętrznej, część wschodnia natomiast – strefie zewnętrznej.

K I E R U N K I

4) w uzasadnionych warunkach istnieje możliwość zmniejszenia odległości, o których mowa w pkt 1 – pkt 3, na warunkach i w uzgodnieniu z właścicielem sieci;

Zakłada się modernizację istniejącego ujęcia wody SUW w Krotoszycach, tak aby umożliwić poprzez jego funkcjonowanie obsługę całej gminy. W gminie, należy dążyć do budowy sieci wodociągowej pierścieniowej budując sieć tranzytową Winnica – Bielowice. Pozwoli to na bezkolizyjną obsługę gminy.

Biorąc pod uwagę fakt, iż trasy sieci, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej wskazane w załącznikach graficznych do niniejszej zmiany studium, z racji skali opracowania, stanowią jedynie schemat ich przebiegu, czy lokalizacji; Ustala się iż nie stanowią one przesądzeń o ich lokalizacji. Docelowe ustalenia w powyższym zakresie przyjęte zostaną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, realizowanych dla terenów położonych w granicach administracyjnych gminy Krotoszyce. Niezależnie studium dopuszcza rozbudowę, przebudowę, modernizację i realizację nowej sieci oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej na potrzeby obsługi gminy Krotoszyce.

3.5.6. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Istnieje pilna potrzeba budowy systemów kanalizacyjnych we wsiach, w których gospodarka ściekami na dzień dzisiejszy jest nie rozwiązana. Należy dążyć do tego, aby:

1) w ramach możliwości gminy, zrealizowana została budowa kanalizacji sanitarnej we wszystkich zamieszkałych miejscowościach gminy, które w chwili obecnej nie są wyposażone w w/w media,

2) w ramach możliwości gminy, zrealizowana została budowa kanalizacji sanitarnej w ramach wszystkich obszarów potencjalnego rozwoju,

3) w zamieszkałych miejscowościach tam, gdzie ścieki odprowadzane są do przydomowych osadników, z których wywożone są beczkownikami do oczyszczalni miejskiej w Legnicy, należy skanalizować wsie: Wilczyce, Czerwony Kościół, Krajów, Winnica, Bielowice i Szymanowice, Pawłowice, Święciany,

4) sieć kanalizacyjna spełniała wymagania określone w Polskich Normach oraz odrębnych przepisach prawa, a przede wszystkim zapewniała ciągły odbiór ścieków od wszystkich użytkowników objętych zasięgiem kanalizacji, w sposób nie powodujący obciążeń nieakceptowanych dla środowiska naturalnego i gwarantujący niezawodność odbioru ścieków,

5) odprowadzenie ścieków mogło odbywać się grawitacyjnie, możliwie najkrótszą drogą; Ustalenia dla terenów znajdujących się w pasie technologicznym sieci kanalizacyjnej¹⁷:

1) dla przewodów kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej:

- a) minimalna odległość od linii zabudowy (budynki mieszkalne i inne) – 5,0m,
- b) minimalna odległość od linii rozgraniczenia, ogrodzenia trwałego – 2,0m,
- c) minimalna odległość od drzew (skrajni pnia) – 1,5 m;

2) dla przewodów kanalizacji deszczowej:

- a) minimalna odległość od linii zabudowy (budynki mieszkalne i inne) – 2,0m,

¹⁷ Dotyczy odległości od skrajni przewodu kanalizacyjnego

K I E R U N K I

- b) minimalna odległość od linii rozgraniczenia, ogrodzenia trwałego – 2,0m,
- c) minimalna odległość od drzew (skrajni pnia) – 1,5 m;
- 3) dla przewodów kanalizacji tłocznej:
  - a) minimalna odległość od linii zabudowy (budynki mieszkalne i inne) – 7,5m,
  - b) minimalna odległość od linii rozgraniczenia, ogrodzenia trwałego – 3,0m,
  - c) minimalna odległość od drzew (skrajni pnia) – 2,25 m;
- 4) w uzasadnionych przypadkach istnieje możliwość zmniejszenia odległości, o których mowa w pkt 1 – pkt 3, na warunkach i w uzgodnieniu z właścicielem sieci,
- 5) dopuszcza się wariantowo, w ramach obrębu Czerwony Kościół, realizację roślinno – glebowej oczyszczalni ścieków, patrz rysunek kierunków zmiany studium,
- 6) dopuszcza się wariantowo, odprowadzenie ścieków z obrębu wsi Czerwony Kościół do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w ramach gminy Złotoryja.

Biorąc pod uwagę fakt, iż trasy sieci, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej wskazane w załącznikach graficznych do niniejszej zmiany studium, z racji skali opracowania, stanowią jedynie schemat ich przebiegu, czy lokalizacji; Ustala się iż nie stanowią one przesądzeń o ich lokalizacji. Docelowe ustalenia w powyższym zakresie przyjęte zostaną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, realizowanych dla terenów położonych w granicach administracyjnych gminy Krotoszyce. Niezależnie studium dopuszcza rozbudowę, przebudowę, modernizację i realizację nowej sieci oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej na potrzeby obsługi gminy Krotoszyce.

3.5.7. GOSPODARKA ODPADAMI

Obecnie odpady komunalne z większości gospodarstw domowych wyposażonych w pojemniki odbierane przez cztery firmy wywozowe trafiają na składowiska zlokalizowane poza gminą (składowiska w Legnicy, Pielgrzymce i Lubinie).

W celu poprawy sytuacji w gminie należy dążyć do:

- 1) wprowadzenie pełnej segregacji odpadów,
- 2) wprowadzenia w 100% gospodarstw domowych gminy nakazu wykorzystania pojemników na śmieci, z kontrolą ich wykorzystania, poprzez obowiązek wykazania się umową na ich odbiór,
- 3) całkowitej likwidacji nielegalnych składowisk odpadów; Największe takie składowisko znajduje się na terenie zlikwidowanej wsi Pawłowice Małe.

3.5.8. ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

W ramach rozwoju infrastruktury technicznej gminy należy:

- 1) zrealizować sieć gazową w zamieszkałych miejscowościach gminy, w ramach których występuje jej brak, t.j. we wsiach: Złotniki, Prostynia, Kościele, Tuńczyk Legnicki, Warmątowice, Kozice, Janowice Duże, Winnica, Szymanowice¹⁸, na zasadach i w oparciu o ustalenia obowiązujących przepisów prawa w tym ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne;

¹⁸ Zgodnie z informacjami przekazanymi przez zarządców i dystrybutorów gazu, w ramach terenu gminy Krotoszyce istnieją rezerwy pozwalające na przyłączenie do sieci wszystkich zainteresowanych odbiorców

K I E R U N K I

2) zabezpieczyć rozwój sieci w ramach potencjalnych obszarów rozwoju gminy Krotoszyce;

Ustala się:

1) obowiązek uzgodnienia z operatorem sieci gazowej lokalizacji obiektów wzdłuż strefy ochronnej sieci gazowej, o której mowa w rozdz. 2.12.7 Zaopatrzenie w gaz ziemny, str. 139 oraz sposobu jej zagospodarowania;

2) szerokość stref kontrolowanych, których linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu podczas jego eksploatacji:

a) dla gazociągów podwyższonego średniego ciśnienia i gazociągów wysokiego ciśnienia, o średnicy nominalnej oznaczonej symbolem DN:

- do DN 150 włącznie – 4,0m,
- powyżej DN 150 do DN 300 włącznie – 6,0 m,
- powyżej DN 300 do DN 500 włącznie – 8,0 m,
- powyżej DN 500 – 12,0m,

b) dla gazociągów niskiego średniego ciśnienia – 1,0m;

3) w strefach kontrolowanych zakazuje się podejmowania działalności mogących zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji;

4) dla gazociągów nieczynnych, wyłączonych z eksploatacji:

a) zakaz wznoszenia obiektów budowlanych w odległości do 2,0 m od osi nieczynnego gazociągu w obu kierunkach,

b) zakaz prowadzenia prac ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego w odległości 3,0 m od osi nieczynnego gazociągu w obu kierunkach,

c) wznoszenie obiektów budowlanych dopuszczalne jest tylko pod warunkiem usunięcia nieczynnego gazociągu na odcinku kolizji, na warunkach ustalonych przez zarządcę sieci,

d) dopuszcza się prowadzenie prac ziemnych pod nadzorem operatora gazociągu;

5) dla strefy ochronnej sieci gazowej ustala się następujące zasady zagospodarowania:

a) zakaz lokalizacji zabudowy,

b) obowiązek zapewnienia swobodnego dojazdu do sieci oraz swobodnego przemieszczania się wzdłuż gazociągu,

c) dopuszcza się lokalizację sieci podziemnego uzbrojenia po uzgodnieniu i na warunkach określonych przez operatora gazociągu,

d) zakaz sadzenia drzew i krzewów w pasie 4,0 m (po 2,0 m od osi gazociągu), dopuszczając jedynie zagospodarowanie zielenią niską,

e) zakaz prowadzenia działalności mogącej zagrozić ww. infrastrukturze podczas jej eksploatacji;

W odniesieniu do gazociągu przesyłowego podwyższonego średniego ciśnienia DN300 (PN1,6MPa) relacji Biernacki – Chrościeszowice, dla której należy uwzględnić strefy ochronne, o których mowa w rozdz. 2.12.7., w tabeli 23, s. 156.

Biorąc pod uwagę fakt, iż trasy sieci, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej wskazane w załącznikach graficznych do niniejszej zmiany studium, z racji skali opracowania, stanowią jedynie schemat ich przebiegu, czy lokalizacji. Ustala się iż nie stanowią one przesądzeń o ich lokalizacji. Docelowe ustalenia w powyższym zakresie przyjęte zostaną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, realizowanych dla terenów położonych w granicach

administracyjnych gminy Krotoszyce. Niezależnie studium dopuszcza rozbudowę, przebudowę, modernizację istniejącej i realizację nowej sieci oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej na potrzeby obsługi gminy Krotoszyce.

3.5.9. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Zaopatrzenie mieszkańców gminy w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania należy dążyć do:

- 1) wykorzystania do celów grzewczych systemów i materiałów uwzględniających stan i ochronę środowiska naturalnego,
- 2) likwidacji systemów grzewczych, w ramach których głównym źródłem ciepła jest węgiel,
- 3) wspierania rozwiązań wykorzystujących systemy bezpieczne dla środowiska naturalnego, w ramach których źródłem zaopatrzenia w ciepło jest energia odnawialna, gdzie w naszym kraju to biomasa, jednak istotne znaczenie mają także mała energetyka wodna, energia słoneczna i wiatrowa, a także energia geotermalna, w tym energia związana z wodami kopalnianymi.

Biorąc pod uwagę fakt, iż trasy sieci, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej wskazane w załącznikach graficznych do niniejszej zmiany studium, z racji skali opracowania, stanowią jedynie schemat ich przebiegu, czy lokalizacji; Ustala się iż nie stanowią one przesądzeń o ich lokalizacji. Docelowe ustalenia w powyższym zakresie przyjęte zostaną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, realizowanych dla terenów położonych w granicach administracyjnych gminy Krotoszyce. Niezależnie studium dopuszcza rozbudowę, przebudowę, modernizację i realizację nowej sieci oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej na potrzeby obsługi gminy Krotoszyce.

3.5.10. ELEKTROENERGETYKA

Z uwagi na występujące w ramach gminy Krotoszyce uwarunkowania należy dążyć do:

- 1) zabezpieczenia potencjalnych obszarów rozwoju gminy w energię elektryczną¹⁹,
- 2) wspierania rozwiązań wykorzystujących systemy bezpieczne dla środowiska naturalnego, w ramach których źródłem zaopatrzenia w energię elektryczną jest: mała energetyka wodna, energia słoneczna i wiatrowa,
- 3) wykorzystania alternatywnych źródeł energii, które poza ogólnym przeznaczeniem dopuszcza się do zastosowania w zasilaniu indywidualnych odbiorców oddalonych od sieci energetyki zawodowej.

Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna

Podstawą określenia strategii rozwoju sieci elektroenergetycznej na terenie gminy jest osiągnięcie następujących celów:

- 1) poprawa niezawodności działania sieci elektroenergetycznej poprzez zapewnienie pełnego zasilania rezerwowego odbiorców,
- 2) poprawa standardu świadczonych usług poprzez właściwe parametry energii dostarczanej odbiorcom,

¹⁹ Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 10.04.1997 roku Prawo energetyczne (Dz. U. z 1997 roku nr 54, poz. 348 z późn. zm.) Oddział Dystrybucji EnergiaPro w Legnicy jest w trakcie sporządzania planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną.

3) tworzenie podstaw do dalszego rozwoju gminy poprzez stworzenie możliwości prawidłowego zasilania w energię elektryczną nowych odbiorców.

Przeprowadzono analizę kierunków zagospodarowania przestrzennego i gminy pod kątem określenia rejonów największego wzrostu zapotrzebowania mocy, oraz ustalenia właściwej strategii rozwoju infrastruktury elektroenergetycznej, umożliwiającej dalszy rozwój gminy.

Praktycznie, w każdej miejscowości gminy należy liczyć się z docelowym wzrostem mocy zapotrzebowanej, w stosunku do obecnego obciążenia które zostanie zabezpieczona w zakresie systemu dystrybucyjnego SN poprzez:

- 1) budowę nowych ciągów liniowych zapewniających drugostronne zasilanie,
- 2) zastąpienie linii kablowych w izolacji z polietylenu nieusieciowanego kablami w izolacji z polietylenu usieciowanego,
- 3) zwiększenie przepustowości istniejących linii SN poprzez wymianę przewodów na przewody o większym przekroju lub o wyższej dopuszczalnej temperaturze roboczej,
- 4) modernizację wyeksploatowanych sieci nn,
- 5) budowę nowych stacji transformatorowych.

Ustalenia dla terenów znajdujących się w pasie technologicznym linii elektroenergetycznej:

– wyznacza się pas technologiczny wzdłuż napowietrznych linii elektroenergetycznych o szerokości liczonej w poziomie od skrajnych przewodów:

- a) 15,0 m od linii o napięciu 110kV i wyżej,
- b) 10,0m od linii o napięciu 20 kV,
- c) 3,0 m od linii o napięciu 0,4 kV;

– zakazuje się lokalizacji budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi (w indywidualnych przypadkach, odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii, na warunkach przez siebie określonych),

– nakazuje się uzgadniać warunki lokalizacji wszelkich obiektów z właścicielem linii,

– zakazuje się sadzenia roślinności wysokiej pod linią i w odległości 16,5 m (linia 220 kV) lub 20 m (linia 400 kV) w obu kierunkach od osi linii/od rzutu pionowego skrajnego przewodu linii,

– nakazuje się zachowanie, wzdłuż przebiegu sieci, zagospodarowania terenów w pasach o szerokości gwarantującej bezpieczną i zgodną z prawem eksploatację elementów tej sieci, przy czym szerokość stref ochronnych powinna być zgodna z obowiązującymi przepisami prawa,

– wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasa technologicznego linii i w jego najbliższym sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela linii,

– w przypadku zaistnienia kolizji planowanej inwestycji, czy zagospodarowania z istniejącymi elementami infrastruktury elektroenergetycznej, przebudowa w/w dopuszczona jest jedynie na warunkach ustalonych przez właściwego zarządcę sieci,

– zalesienia terenów rolnych w pasie technologicznym linii mogą być przeprowadzone w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów,

– lokalizacja budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w bezpośrednim sąsiedztwie pasów technologicznych wymaga uzgodnień z właścicielem linii,

– dopuszcza się odbudowę, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę istniejącej linii oraz linii, która w przyszłości zostanie ewentualnie wybudowana na jej miejscu. Realizacja inwestycji po trasie istniejącej linii nie wyłącza możliwości rozmieszczenia słupów i urządzeń niezbędnych do korzystania z linii w innych niż dotychczasowych miejscach²⁰.

Zapotrzebowanie na energię elektryczną terenów rozwojowych

Zapotrzebowania na moc i energię elektryczną terenów rozwojowych gminy wynikać będzie zarówno z wskaźnika rozwoju budownictwa mieszkaniowego, jak również rozwoju działalności usługowej i produkcyjnej.

Zapotrzebowanie na energię elektryczną terenów rozwojowych funkcji usługowej i przemysłowej zależy będzie od rodzaju prowadzonej działalności oraz od stopnia zagospodarowania terenów.

Przewiduje się, że zasilanie terenów rozwojowych realizowane będzie przede wszystkim z istniejącego systemu sieci średniego i niskiego napięcia z wykorzystaniem rezerw systemu elektroenergetycznego GPZ „Pawłowice Małe”.

Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną uwzględniający zagospodarowanie terenów rozwojowych zostanie w pełni zabezpieczony w oparciu o istniejące GPZ.

Przedsiębiorstwo sieciowe, zarządzające infrastrukturą elektroenergetyczną na terenie gminy, przewiduje możliwość rozbudowy stacji elektroenergetycznej 110/20kV Pawłowice o rozdzielnię 400kV i połączenie z istniejącą linią 400kV Mikołowa-Czarna.

Po wyczerpaniu rezerw istniejącego systemu elektroenergetycznego przewiduje się budowę nowych linii średniego napięcia kablowych oraz nowych stacji transformatorowych.

Rozszerzanie sieci elektroenergetycznych na nowe tereny realizowane będzie w miarę ich zagospodarowywania.

Biorąc pod uwagę fakt, iż trasy sieci, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej wskazane w załącznikach graficznych do niniejszej zmiany studium, z racji skali opracowania, stanowią jedynie schemat ich przebiegu, czy lokalizacji; Ustala się iż nie stanowią one przesądzeń o ich lokalizacji. Docelowe ustalenia w powyższym zakresie przyjęte zostaną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, realizowanych dla terenów położonych w granicach administracyjnych gminy Krotoszyce. Niezależnie studium dopuszcza rozbudowę, przebudowę, modernizację i realizację nowej sieci oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej na potrzeby obsługi gminy Krotoszyce.

Sieć oświetlenia ulicznego.

W zakresie sieci oświetlenia ulicznego należy doprowadzić do prawidłowego oświetlenia ulic we wszystkich miejscowościach gminy. Jest to istotnym elementem strategii bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców, jak również stanowi znaczący element estetyki danej miejscowości.

²⁰ W celu ustalenia szerokości pasa ograniczonego użytkowania, przeanalizowano następujące przepisy: Polska Norma PN-75/E-05100 "Elektroenergetyczne linie napowietrzne. Projektowanie i budowa.", rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z dnia 15 czerwca 2002r), rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192 z 2003r). W wyniku analizy powyższych przepisów wynika, że szerokość pasa ograniczonego użytkowania dotycząca budownictwa mieszkaniowego oraz publicznego jest mniejsza niż szerokość stref technicznych i mieści się w tych strefach.

3.5.11. TELEKOMUNIKACJA

Najważniejszymi zadaniami dla poprawy funkcjonowania regionalnego systemu telekomunikacji są:

- modernizacja sieci miejscowych;
- budowa układów światłowodowych, umożliwiających przekazywanie rozmów telefonicznych, programów telewizyjnych i połączeń komputerowych.

Powyższe inwestycje powinny spowodować wzrost liczby abonentów na obszarze gminy.

Jest to proces niezbędny w dzisiejszych realiach gospodarki rynkowej, mając na uwadze zwiększone potrzeby telekomunikacyjne mieszkańców i potencjalnych inwestorów.

Obecny zasięg operatorów telefonii cyfrowej obejmuje obszar całej gminy. Nie ma potrzeby przeznaczania nowych terenów pod maszty przekaźnikowe.

W przypadku pojawienia się kolejnych operatorów na polskim

rynku, należy wyznaczyć lokalizacje masztów wzdłuż istniejących bądź projektowanych dróg.

W planowanych działaniach na rzecz poprawy stanu infrastruktury telekomunikacyjnej w Gminie należy rozważyć możliwość przystąpienia do "Programu aktywna wieś – budowanie społeczeństwa informacyjnego".

We wszystkich planowanych inwestycjach przemysłowych i mieszkaniowych należy zapewnić jej użytkownikom dostęp do korzystania z nowoczesnych systemów komunikacji elektronicznej poprzez wydzielenie obszarów do budowy sieci telekomunikacyjnych oraz uwzględnienie tego w prawie miejscowym.

3.5.12. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Odnawialne, przyjazne dla środowiska naturalnego i człowieka źródła energii są istotnym czynnikiem polityki zrównoważonego rozwoju kraju jak i województwa śląskiego. Przyczyniają się one do ochrony środowiska naturalnego, ochrony konwencjonalnych złóż surowców energetycznych, promują rozwój regionalny oraz pozwalają tworzyć nowe miejsca pracy. Deklaracja Madrycka z 1994 r. wzywa kraje Unii Europejskiej, aby w roku 2010 udział energii czystej w produkowanej przez te państwa wynosił 15%. Obecnie udział niekonwencjonalnych źródeł energii w bilansie paliwowo - energetycznym w tych krajach wynosi ok. 6,5 %, a ich znaczenie stale wzrasta. Decyzje niezbędne w celu określenia udziału energii odnawialnej zawarto w Białej Księdze - "Energia dla przyszłości: odnawialne źródła energii" wydanej przez Komisję Europejską. Plan działań zawarty w tym dokumencie zakłada osiągnięcie do 2010 r. celu minimum 12% udziału energii odnawialnej w gospodarce UE. Przyjęta w 2000 roku przez Radę Ministrów "Strategia rozwoju energetyki odnawialnej" zakłada osiągnięcie w 2010 roku 7.5% udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym kraju i zwiększenie tego udziału do 14% w roku 2020.

Zgodnie z prawem energetycznym, to samorządy gminne odpowiedzialne są za realizację tych celów i opracowanie programów zaopatrzenia w energię swoich mieszkańców.

K I E R U N K I

Głównym efektem ekologicznym związanym z zagospodarowaniem źródeł energii odnawialnej jest redukcja emisji substancji zanieczyszczających atmosferę a przedsięwzięcia z tego zakresu można podzielić na dwie kategorie:

1. najbardziej korzystnych efektów w postaci redukcji emisji zanieczyszczeń spodziewać się można częściowo lub całkowicie eliminując spalanie paliw. Przykładem tego typu działań jest: wykorzystanie energii wodnej, energii wiatru, energii słonecznej. Zagadnienie to obejmują również wszelakiego rodzaju przedsięwzięcia zmierzające do ograniczenia zapotrzebowania na energię (przykładowo termomodernizacja).

2. do drugiej grupy zaliczyć można przedsięwzięcia zmierzające do zamiany aktualnie używanych paliw na paliwa bardziej przyjazne dla środowiska. Do grupy tej należy zaliczyć np.: biopaliwa (biomasa, biogaz). Pamiętać należy o tym, że również w wyniku spalania paliw ekologicznych powstają również substancje zanieczyszczające atmosferę - dominuje jednak osąd, że niektóre z nich (np. CO₂) są ponownie asymilowane w roślinach w trakcie procesu fotosyntezy. W ten sposób utrzymuje się "zerowy bilans" tych substancji. W wyniku spalania biopaliw powstają również substancje nie wychwytywane przez rośliny. Przykładem mogą być tlenki azotu powstające przy energetycznym spalaniu wszystkich paliw niezależnie od pochodzenia (azot pochodzi z powietrza będącego nośnikiem tlenu niezbędnego spalania paliw) oraz wiele innych substancji (np. smolistych).

Rozważając przydatność terenów w obrębie gminy Krotoszyce pod lokalizację elektrowni wiatrowych zastosowano metodykę przyjętą w „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim” [Zathey M. i inni, 2009]. Na podstawie analiz uwarunkowań przedstawionych w opracowaniu ekofizjograficznym, w tym na mapie przyrodniczych uwarunkowań dla rozwoju przestrzennego gminy, dokonano rozgraniczenia terenów na 4 kategorie:

– **Kategoria I. Obszary całkowicie wyłączone z lokalizacji.** Do obszarów tych zaliczono południowo- zachodnią część gminy, znajdującą się w obrębie otuliny Parku Krajobrazowego „Chelmy”.

– **Kategoria II. Lokalizacje wysokiego ryzyka.** O zasięgu tej strefy na terenie gminy Krotoszyce, decyduje przede wszystkim konieczność zachowania 750,0m buforów ochronnych wokół zabudowy wsi. Po przeprowadzeniu takiej analizy, okazało się, że poza tą strefą znajdują się jedynie tereny położone w obrębach Pawłowice Małe, Jasków i Białka oraz we wschodniej części obrębu Winnica. Na pozostałym terenie, dodatkowo istnieją następujące kryteria przyrodnicze, które wskazują ten teren do kategorii II:

- cenne zbiorowiska roślinne występujące w obrębie trzech terenów wskazanych do objęcia ochroną prawną: zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Nysy Szalonej”, tereny wodno-błotne „Dolina Kojczkówki” oraz zagajnik leśny na zachód od Krotoszyc,
- pozostałe, nie proponowane do ochrony kompleksy leśne, zwłaszcza w rejonie Czerwonego Kościoła,
- korytarz ekologiczny związany z rzekami Kaczawą i Nysą Szaloną.
- obszary o wysokich walorach kulturowych – pole historycznej bitwy nad Kaczawą,
- położone w południowej części gminy (obruby Bielowice i Winnica) przedpola widokowe na m. Słup,
- tereny udokumentowanych złóż kopalin,

- obszary bezpośredniego i pośredniego zagrożenia powodzią.

– **Kategoria III. Lokalizacje dużego ryzyka.** Tereny zakwalifikowane do tej kategorii są to tereny wystarczająco oddalone od zabudowy, ale położone na trasie przelotów i żerowania gęsi – stwierdzono zimowe przeloty gęsi we wschodniej części gminy, na linii Prostynia – zbiornik „Słup”. Tereny takie wskazano we wschodniej części obrębu Winnica, pośrodku pomiędzy Warmątowicami Sienkiewiczowskimi, Janowicami Dużymi i Bielowicami, tak jak to wskazano na mapie kierunków. Realizacja elektrowni wiatrowych w ramach powyższego terenu jest dopuszczona pod warunkiem analizy i uwzględnienia przy doborze ostatecznej lokalizacji wyników opracowań, zrealizowanych na podstawie przepisów szczególnych, w tym ochrony przyrody i środowiska.

– **Kategoria IV. Lokalizacje najmniej konfliktowe.** Do obszarów tych zaliczono tereny położone w obrębach Pawłowice Małe. Granice tych terenów pokazano na mapie kierunków.

Lokalizacja elektrowni wiatrowych na terenach zaliczonych do kategorii I jest w zasadzie wykluczona. Ze szczególną ostrożnością należy podchodzić do lokalizacji dużych obiektów energetyki wiatrowej, łącznie z całkowitym wykluczeniem takich lokalizacji, na terenach wysokiego ryzyka (kategoria II). W obrębie terenów dużego ryzyka (kategoria III) wymaga się dużej staranności przy ocenie i wyeliminowaniu potencjalnych zagrożeń, które mogą powodować te obiekty.

W szczególności, należy uwzględnić zasięgi oddziaływania hałasu od planowanych urządzeń tak, aby nie powodował on przekroczeń wartości dopuszczalnych na objętych ochroną akustyczną terenach zabudowanych. Obliczenia takie najlepiej jest wykonać na etapie uzyskania pozwolenia na budowę, kiedy znane są parametry turbin. Wstępnie można ocenić, że potencjalne możliwości lokalizacyjne spełniające warunek akustyczny dotyczą terenów zlokalizowanych w obrębach Pawłowice Małe, Jasków i Białka oraz we wschodniej części obrębu Winnica. Dodatkowym warunkiem, który musi być spełniony na tym ostatnim terenie jest zapewnienie bezpieczeństwa ptakom i nietoperzom, w tym przelatującym gęsiom. Wymaga to rygorystycznie przeprowadzonego, całorocznego monitoringu ornitologicznego, którego realizacja wykracza poza zakres niniejszej oceny oraz opracowania jakim jest zmian studium. Przy lokalizacji elektrowni wiatrowych w obszarze istniejących dróg krajowych należy uwzględnić skumulowane oddziaływanie tych inwestycji w stosunku do terenów zabudowy mieszkaniowej oraz objętych ochroną środowiska. Obsługa komunikacyjna ww. inwestycji z układu dróg powiatowych i gminnych, przy uwzględnieniu korekty ich przebiegu w obszarze skrzyżowań z drogą ekspresowa S-3. "Niezależnie granice wskazanych orientacyjnych przestrzeni potencjalnych lokalizacji elektrowni wiatrowych zależy jest od ww. analiz i badań, przez co studium nie przesądza o ostatecznej wielkości i w ostateczności możliwości zaistnienia ww. strefy." Niezależnie zaznaczyć należy, iż w związku z opinią Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego, pismo z dnia 06.06.2012r. (data wpływu:12.06.2012r.) znak sprawy ULC-LTL-2/54-0284/02/10, w ramach terenu potencjalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych, wskazanego w projekcie zmiany studium, istnieje możliwość ograniczenia wysokości ewentualnych planowanych do realizacji budowli, obiektów i urządzeń do 100,0 m wysokości nad poziom terenu, wynikające z faktu zabezpieczenia ruchu cywilnego statków powietrznych. Z ww. powodu inwestycje przekraczające wskazaną wysokość wymagają zgłoszenia Prezesowi Urzędu Lotnictwa Cywilnego.

3.6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Zgodnie z ustaleniami obowiązujących przepisów prawa pojęcie "celu publicznego" ustalone zostało w ramach zapisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261 poz. 2603 – jednolity tekst z późn. zm.). W ww. dokumencie, w art. 6 ustawodawca ustalił zamknięty katalog celów publicznych i zdefiniował je w punktach od 1 do 10.

Biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa, dokumentami stanowiącymi podstawę realizacji inwestycji celu publicznego na poziomie lokalnym są decyzje administracyjne, wydawane przez burmistrza gminy na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Te ostatnie w myśl art. 9 ust. 4 ww. ustawy przyjmują ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako wiążące. Przyjmując jednak uwarunkowania wynikające z funkcjonowania w obiegu prawnym dokumentów administracyjnych, wydanych przez burmistrza gminy, przed rozpoczęciem prac nad zmianą studium, bezwzględnie należy przyjąć, iż stanowią one dokumentację wpływającą na rozwiązania przyjęte w dokumencie planistycznym, jakim jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce. Podobne stanowisko przyjmuje się w związku z obowiązującymi na obszarze opracowania niniejszego studium obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, których wykaz załączony został w tabela 32, rozdz. 3.9.1.

Niezależnie od powyższych ustaleń studium, w ramach obszaru gminy Krotoszyce, dopuszcza realizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym, w tym związanych z:

- 1) systemem ulic układu podstawowego,
- 2) systemem ciągów komunikacji pieszej i rowerowej, na potrzeby ich dalszego rozwoju i uzupełnienia,
- 3) realizacją lądowiska dla helikopterów, w ramach uzupełnienia obsługi i podwyższenia standardów w zakresie służby zdrowia i bezpieczeństwa publicznego,
- 4) realizacją i uzupełnieniem sieci i urządzeń infrastruktury technicznej działających na potrzeby gminy Krotoszyce,
- 5) realizacją programu, mającego na celu wyeksponowanie oraz połączenie ich funkcji z innymi funkcjami pokrewnymi i wspierającymi obsługę turystyki, w ramach poprawy wizerunku gminy, przestrzeni i obiektów przedstawiających wartości kulturowe i stanowiące zabytki w myśl przepisów szczególnych,
- 6) realizacją:
obiektów administracji, szkół publicznych, obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej i obiektów sportowych, obiektów działających w zakresie powszechnych usług pocztowych, w ramach uzupełnienia noworealizowanych lub funkcjonujących przestrzeni mieszkalnych,
- 7) zakładanie nowych i rozbudowę istniejących cmentarzy,
- 8) poszukiwaniem, rozpoznawaniem, wydobywaniem i składowaniem kopalin, w ramach uzyskanych koncesji.

Strategiczne cele rozwoju gminy Krotoszyce, określone w Planie Rozwoju Lokalnego gminy Krotoszyce na lata 2006 - 2013, uchwalonym uchwałą nr XXIX/189/06 Rady Gminy Krotoszyce z dnia 24 lutego 2006r.

1) Podniesienie poziomu życia ludności gminy, poprzez:

- a) kontynuację budowy i przebudowy infrastruktury technicznej i społecznej,
- b) rozwój przedsiębiorczości,
- c) rozwój turystyki i agroturystyki;

2) Poprawa warunków pracy, poprzez:

- a) dostosowanie rolnictwa do gospodarki rynkowej,
- b) rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego,
- c) zmniejszenie bezrobocia;

3) Zwiększenie liczby mieszkańców poprzez wyznaczenie nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

Tabela 31. Przedstawia wykaz zadań inwestycyjnych planowanych do realizacji w gminie Krotoszyce w latach 2006-2013. Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego gminy Krotoszyce na lata 2006 -2013.

nazwa inwestycji	okres realizacji
Przebudowa dróg gminnych:	
Szymanowice - Legnica	2006
Krajów (drogi transportu rolniczego)	2006 - 2009
Kościelec – Tyńczyk Legnicki	2010
Janowice Duże – Krajów	2011
Dunino- Świąciany	2012
Warmątowice Sienk. – Bielowice	2009
Złotniki – Nowa Wieś Legnicka	2007
Wilczyce – Szymanowice	2013
drogi osiedlowe w Krotoszycach	2008
parking przy ośrodku zdrowia w Krotoszycach	2008
Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Krotoszycach	2007
Budowa sieci wodociągowej we wsiach: Wilczyce, Czerwony Kościół i Szymanowice	2007 - 2008
sieci tranzytowej Winnica - Bielowice	2009
Budowa kanalizacji sanitarnej we wsiach: Wilczyce , Czerwony Kościół , Krajów , Winnica Bielowice , Szymanowice	2007 - 2009
Budowa obiektów kubaturowych:	
budynek gimnazjum w Krotoszycach,	2010
remiza strażacka w Janowicach Dużych,	2012
adaptacja budynku dla potrzeb OSP Krotoszyce	2008
komunalny budynek mieszkaniowy w Kościelcu	2013
Termomodernizacja budynków gminnych:	
Ośrodek Zdrowia w Krotoszycach	2008 - 2010
Sala gimnastyczna w Krotoszycach	

K I E R U N K I

Szkoła Podstawowa w Krotoszycach	
Szkoła Podstawowa w Kościelcu	
Urząd Gminy w Krotoszycach	
Gminny Ośrodek Kultury w Krotoszycach	
Budowa sieci gazowej we wsiach: Złotniki, Prostynia, Babin, Kościelec, Tyńczyk Legnicki, Warmątowice, Kozice, Janowice Duże, Winnica, Szymanowice.	2010 - 2013
Rekultywacja Gminnego Wysypiska Odpadów w Janowicach Dużych	2006 - 2009
Remont zabezpieczający klasztor cystersów w Winnicy	2010
Regulacja potoku „Ciekąca” we wsi Krajów	2007 - 2009

3.7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST.1

Gmina Krotoszyce w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego zaliczana jest do subregionalnych ośrodków równoważenia rozwoju (miasta średnie i małe), gdzie określa się funkcję jako lokalną produkcję i obsługę rolnictwa.

Do obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z zapisami o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w granicach administracyjnych gminy Krotoszyce znalazły się ustalenia:

1) Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego:

– utworzenie terenów aktywizacji gospodarczej – gdzie znajdzie się działalność produkcyjna i rzemiosło nieuciążliwe. Zapis dotyczy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy dla Krotoszyc. Lokalizacja: **Czerwony Kościół, przy węźle autostrady A-4 i drogi nr 364**. Funkcja węzłowa przewidziano ok. 50 ha;

2) Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku:

– podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju

– zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska”

– zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu,

– rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat;

3) Strategii Rozwoju Powiatu Legnickiego na lata 2002-2017:

– stworzenie sfery usług oraz zaplecza technicznego dla rolnictwa,

– budowa zakładów przetwórstwa spożywczego oraz warzywno-owocowego,

– zmiana struktury agrarnej rolnictwa,

– zmiana profilu rolnictwa na rolnictwo ekologiczne,

– rozwój małych i średnich firm, transfer technologii i innowacji-produkcja na eksport,

– wzrost eksportu produktów przemysłu tekstylnego i skórzanego,

– rozwój sieci usług podstawowych i około biznesowych,

– rozwój branży budowlanej,

– wprowadzenie recyklingu odpadów komunalnych,

– rozwój agroturystyki, turystyki rowerowej i konnej oraz rekreacji przyrodnej;

4) Zintegrowanej koncepcji lokalizacji biznesu na terenie „Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego”:

– wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej,

– wzmocnienie sieci powiązań komunikacyjnych,

– pozyskanie środków na wydatki inwestycyjne,

– wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców,

K I E R U N K I

- zmniejszenie poziomu bezrobocia,
- poprawa wizerunku miast i gmin,
- przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej i terenów mieszkaniowych,
- stymulowanie aktywności społecznej mieszkańców,
- ochrona kompleksów gleb wysokiej klasy,
- stworzenie systemu dystrybucji produktów rolnych;

5) **Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2008 – 2012 - uchwała nr 163/2007 Rady Ministrów z dnia 25 września 2007r.**

- budowa drogi ekspresowej S-3 Legnica/A-4 – Lubawka;

6) **Planu rozwoju lokalnego**

- podniesienie poziomu życia ludności gminy (poprzez: kontynuację budowy i przebudowy infrastruktury technicznej i społecznej, rozwój przedsiębiorczości, rozwój turystyki i agroturystyki),
  - poprawa warunków pracy (poprzez dostosowanie rolnictwa do gospodarki rynkowej, rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, zmniejszenie bezrobocia),
  - zwiększenie liczby mieszkańców poprzez wyznaczenie nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

W Okresowej ocenie planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, w Przeglądzie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa dolnośląskiego, w Ocenie realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i Raporcie o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego znalazł się Program Wspierania i Finansowania Małych i Średnich Gmin w Obszarze Infrastruktury. Program zainicjowany został w listopadzie 2001 r. podpisaniem listu intencyjnego przez władze Województwa Dolnośląskiego i Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. Celem porozumienia była współpraca zmierzająca do stworzenia i wdrożenia koncepcji finansowania inwestycji infrastrukturalnych zlokalizowanych w małych i średnich gminach województwa dolnośląskiego, które dotychczas miały ograniczony dostęp do kredytów i grantów na długoterminowe finansowanie zadań własnych. Program jest finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Funduszu Phare Tacis udostępnionych poprzez EBOR (na wsparcie techniczne i instytucjonalne).

W pierwszym etapie pracy samorząd województwa zidentyfikował przedsięwzięcia zlokalizowane na terenie województwa dolnośląskiego, które mogą zostać włączone do Programu Wspierania Finansowego Małych i Średnich Gmin w Obszarze Infrastruktury.

Weryfikacji poddano zadania ze 109 gmin regionu, z czego w 63 gminach zaawansowanie dokumentacyjne, przygotowanie formalno-prawne i ekonomiczne przedsięwzięć inwestycyjnych (144 zadania na kwotę ok. 1,4 mld PLN) oceniono jako kwalifikujące się do interwencji funduszy pomocowych.

Wytypowano pakiety projektów o największej wartości, najlepiej spełniające kryteria Funduszu Spójności oraz tzw. Pakiet Strukturalny - pojedyncze zadania zlokalizowane na obszarze 6 gmin.

Rekomendację Komitetu Sterującego przy Ministrze Środowiska do wnioskowania o dofinansowanie z Funduszu Spójności w latach 2007 . 2013 uzyskał m.in.:

- **Pakiet Kaczawa** - Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni rzeki Kaczawa, zgłoszony przez Związek Międzygminny .Unię Gmin Śląskich. Związek tworzą następujące

gminy: Wądroże Wielkie, Paszowice, Męcinka, Świerzawa, **Krotoszyce**, Chojnów, Pielgrzymka, Bolków, Gromadka, Zagrodno, Złotoryja, Marcinowice, Mściwojów, miasta: Chojnów, Jawor i Złotoryja.

3.8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 400 M² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

3.8.1. OBSZARY WYMAGAJĄCE SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI

Scalenie gruntów dotyczy:

- wytyczenia i urządzenia sieci dróg transportu rolniczego,
- zmniejszenia liczby działek w gospodarstwach rolnych,
- dostosowania granic działek do urządzeń melioracji wodnych oraz rzeźby terenu,
- kształtowania struktury obszarowej gospodarstw rolnych,
- wydzielenia gruntów na cele infrastruktury technicznej i społecznej, w ramach postępowania scaleniowego - bez procedur wywłaszczeniowych,
- tworzenia warunków do zwiększania lesistości.

„Przeprowadzenie prac scaleniowych przewiduje się w trzech obrębach gminy (Krotoszyce, Wilczyce i Winnica) na powierzchni ok. 2 149 ha. Należy dla tych miejscowości opracować założenia do projektu scalenia gruntów. Opracowanie w/w projektów, powinno odbywać się przy aktywnym udziale mieszkańców wsi.”²¹. Przed wykonaniem scalenia konieczne będzie uporządkowanie ewidencji gruntów.

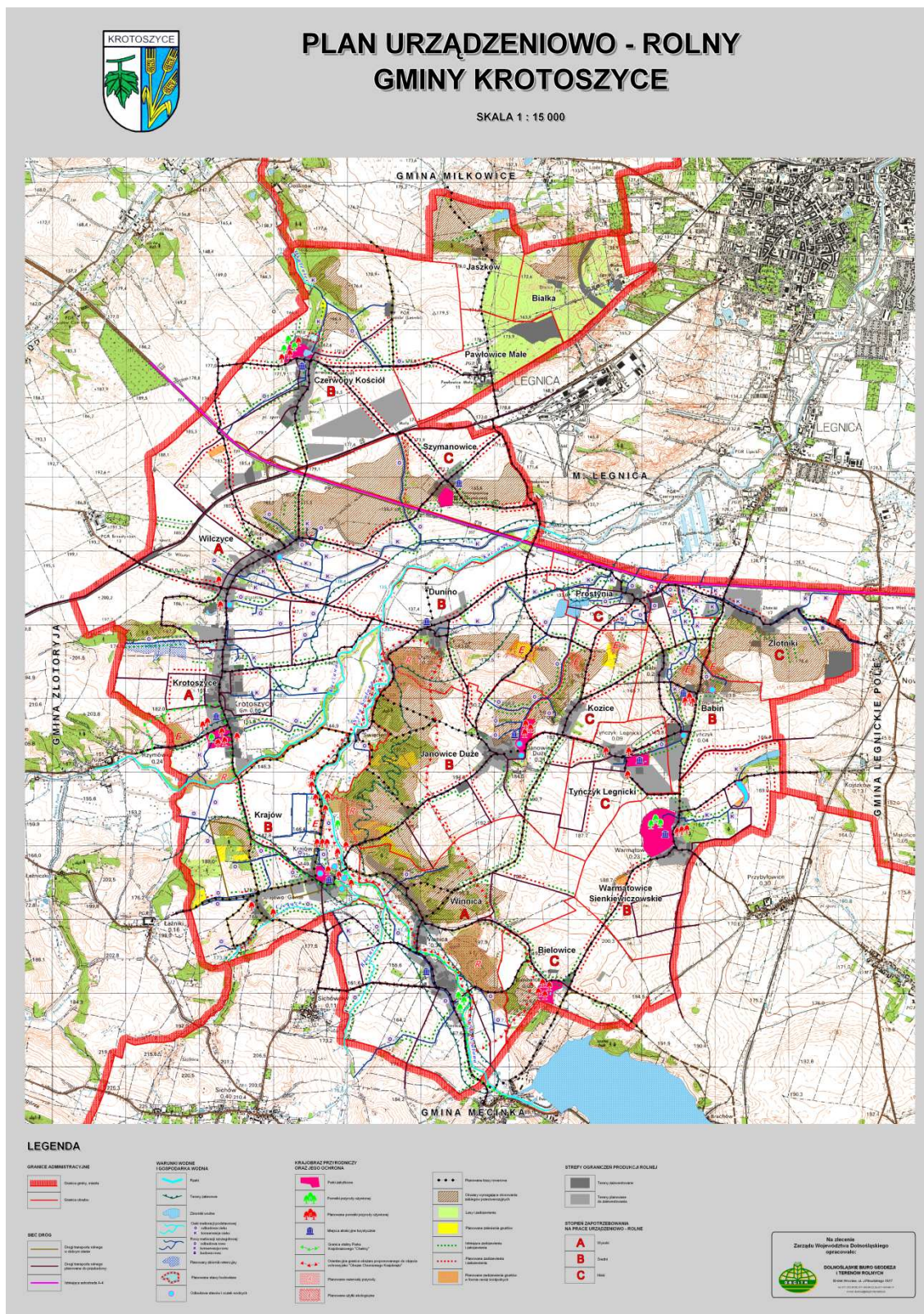
Niezależnie od powyższego, ograniczając się jedynie do terenów, które zgodnie z ustaleniami studium, wskazane zostały jako ważne ze względu na kontynuację funkcji i realizację w planach miejscowych przyjętej polityki przestrzennej, w studium wskazane zostały obszary zaplanowane do realizacji nowych terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy mieszkaniowej lub tereny usługowe, położone w istotnych ze względu na wizerunek gminy obszarach.

Studium potwierdza, iż wymóg przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości poza obszarami wyżej wymienionymi w praktyce może odnosić się do większości terenów położonych w obszarze gminy. Z uwagi na status własnościowy tych terenów studium nie określa jednak obowiązku scaleń i podziałów. Jedynie stwierdza się, iż aktualna struktura własnościowa oraz rozdrobnienie działek, jak również ich geometryczny kształt może w większości przypadków, zwłaszcza na terenie w/w obrębów, nie pozwolić na realizację wskazanego – preferowanego, przez studium przeznaczenia, bez wyprzedzającego dokonania wyżej wymienionych czynności.

Szczególne zasady scalenia i podziału nieruchomości winny być określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, z zachowaniem zgodności z przepisami odrębnymi.

²¹ Plan urządzeniowo-rolny gminy Krotoszyce, Wrocław 2008

Rys. 40. Plan urządzeniowo-rolny gminy Krotoszyce

3.8.2. OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 400 M²

W odniesieniu do art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obowiązkiem realizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego objęte zostały przez ustawodawcę tereny rozmieszczenia obiektów o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m². Zapis ten uległ zmianie wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 11 maja 2007r. o tworzeniu i działaniu wielkopowierzchniowych obiektów handlowych (Dz. U. z 2007 r. Nr 127, poz. 880). Zgodnie z jej ustaleniami parametr powierzchni sprzedaży obiektów handlowych, dla których należy zrealizować obowiązkowo plan zagospodarowania, został zmniejszony do 400m². Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 lipca 2008r. (Dz. U. z 2008r. Nr 123, poz. 803) uchylił ustawę z dnia 11 maja 2007r. Jednakże nowelizacja ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 poz. 647 tekst jednolity z późn. zm.), przyjęta przez ustawodawcę w dniu 24 kwietnia 2012r.²² obostrzenie dotyczące wskazania obligatoryjnie w planach miejscowych obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży pow. 400m² przywróciła.

Biorąc pod uwagę zaistniałą sytuację prawną, w myśl ustawodawcy, na dzień dzisiejszy, obowiązkiem realizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego objęte zostały tereny rozmieszczenia obiektów o powierzchni sprzedaży powyżej 400m².

W ramach ustaleń niniejszego studium wykazuje się brak istniejących i nie wskazuje się nowych terenów pod realizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400m² w gminie Krotoszyce.

3.8.3. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Przestrzeń publiczna – rozumiana, jako wszelkie miejsca dostępne powszechnie i nieodpłatnie, fizyczna przestrzeń, w której może znaleźć się każda jednostka społeczna, jest obszarem o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia, a także czynnikiem sprzyjającym nawiązywaniu kontaktów społecznych.

Dla tych obszarów zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt. 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym należy obowiązkowo sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Aby uniknąć zawłaszczenia przestrzeni publicznej, choćby symbolicznej np.: na skutek umieszczania reklam na budynkach publicznych (także remontowanych), nakazuje się w planie miejscowym określić zasady rozmieszczenia i warunków realizacji obiektów reklamowych i informacyjnych.

²² Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 kwietnia 2012r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647)

3.8.4. TERENY GÓRNICZE

Według prawa geologicznego i górniczego „**obszarem górnicznym** jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny objętej koncesją” a „**terenem górnicznym** jest przestrzeń objęta przewidywanymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego” (art. 6, pkt. 8). Rejestr obszarów górniczych, do którego prowadzenia zobowiązany został Minister Środowiska (art. 52, ust. 1 ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze) udostępniony jest na stronie internetowej (<http://baza.pgi.waw.pl>) Państwowego Instytutu Geologicznego. Art. 10 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wymaga, by tereny górnicze były uwzględnione w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Art. 53 ust. 1 ustawy mówi, że dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Plan ten winien zapewniać bezpieczeństwo, ochronę środowiska i obiektów budowlanych oraz dawać możliwość prowadzenia robót górniczych. Integralną częścią planu jest projekt zagospodarowania złoża, który w szczególności winien zapewniać ochronę kopaliny.

Na obszarze gminy Krotoszyce zostały ustanowione następujące obszary i Tereny Górnicze:

– **DUNINO**. Złoże surowców haloizytowych o zasobach 480 tys. ton. Dla złoża wydano koncesję eksploatacyjną (decyzja MOŚIZN nr 6/99 z dn. 22 lutego 1999 r.) której ważność wygasa w 2029 roku oraz utworzono obszar i teren górniczy „Dunino”.

– **RZYMÓWKA - ZBIORNIK**. Złoże kruszywa naturalnego, którego tylko wschodnia, stosunkowo niewielka część leży w gminie Krotoszyce. Złoże nie jest eksploatowane jakkolwiek Urząd Wojewódzki w Legnicy wydał koncesję zezwalającą na jego eksploatację (decyzja z dn. 28.12.1998r., znak SR.IV.8514-26/91/98 z terminem ważności do 2034 roku).

– **DUNINO – ZACHÓD**. Złoże kruszywa naturalnego. Koncesja na poszukiwanie i rozpoznanie złoża udzielona decyzją nr 16/P/2011 Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 19.09.2011 r.

– **DUNINO – WSCHÓD**. Złoże kruszywa naturalnego. Koncesja na poszukiwanie i rozpoznanie złoża udzielona decyzją nr 15/P/2011 Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 19.09.2011 r.

3.9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

3.9.1. OBSZARY, NA KTÓRYCH OBOWIĄZUJĄ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

K I E R U N K I

Tabela 32. Obowiązujące na terenie gminy Krotoszyce Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Dane Urząd Gminy w Krotoszycach.

Numer uchwały / Nr Dz. Urz. Woj.	Data	Nazwa planu	Obszar objęty opracowaniem	Przeznaczenie	Powierzchnia
Uchwała nr XXXV/179/98 Rady Gminy Krotoszyce /opublikowana w Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego	30 marca 1998r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	działka nr 70 położona w obrębie Warmatówice gmina Krotoszyce	teren przeznaczony pod budowę zakładu przetwórstwa warzywnego	ok.1,58 ha
Uchwała nr XII/69/99 Rady Gminy Krotoszyce /opublikowana w Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2001r. Nr 68, poz. 876 z 29 czerwca 2001r.	10 listopada 1999r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	działki nr 48/1 i 49/1 położone w obrębie Złotniki gmina Krotoszyce	1) część dz. nr 48/1 przeznaczona na cele rekreacyjne i usługi gastronomii, 2) część dz. nr 48/1 (teren byłej cegielni Złotniki) przeznaczona na cele handlowo – produkcyjne, hurtownię, magazyny i usługi handlu, 3) część dz. nr 49/1 przeznaczona na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;	1) ok. 1,10 ha, 2) ok. 1,90 ha, 3) ok. 0,25 ha;
Uchwała nr XXXII/173/02 Rady Gminy Krotoszyce /opublikowana w Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2002r. Nr 69 poz. 1331 z 30 kwietnia 2002r.	07 luty 2002r.	w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dz. nr 296/1 położonej w miejscowości Krotoszyce gmina Krotoszyce, powiat Legnicki	dz. nr 296/1 obręb Krotoszyce gmina Krotoszyce	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w układzie wolnostojącym	1,52 ha
Uchwała nr XXXII/174/02 Rady Gminy Krotoszyce /opublikowana w Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2002r. Nr 69 poz. 1332 z dnia 30 kwietnia 2002r.	07 luty 2002r.	w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dz. nr 225 i części dz. nr 226/1 położonych w miejscowości Krotoszyce gmina Krotoszyce, powiat Legnicki	dz. nr 225 i część dz. nr 226/1 obręb Krotoszyce gmina Krotoszyce	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w układzie wolnostojącym	0,30 ha i 0,14 ha
Uchwała nr XXXII/176/02 Rady Gminy Krotoszyce /opublikowana w Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2002r. Nr 69 poz. 1334 z dnia 30 kwietnia 2002r.	07 luty 2002r.	w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 112/60 położonej w miejscowości Szymanowice gmina Krotoszyce powiat Legnicki	dz. nr 112/60 położona w miejscowości Szymanowice gmina Krotoszyce	teren boiska sportowego	1,10 ha
Uchwała nr	07 luty	w sprawie uchwalenia	dz. nr 48 położona	1) część dz. nr 48/1	1)0,22

K	I	E	R	U	N	K	I
XXXII/177/02 Rady Gminy Krotoszyce /opublikowana w Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2002r. Nr 69 poz. 1335 z dnia 30 kwietnia 2002r.	2002r.	zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 48/1 położonej w miejscowości Złotniki gmina Krotoszyce, powiat Legnicki	w miejscowości Złotniki gmina Krotoszyce	przeznaczona na powiększenie istniejącej dz. budowlanej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 2) część dz. nr 48/1 o funkcji nieeksploatowane złoża ilów ceramiki budowlanej oraz użytek zielony	ha		
Uchwała nr XIV/83/04 Rady Gminy Krotoszyce /opublikowana w Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2004r. Nr 62 poz. 1233 z dnia 06 kwietnia 2004r.	26 lutego 2004r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego cmentarza komunalnego dla miasta Legnica – obszar gminy Krotoszyce	obszar wsi Jaszków i Białka, jednostka bilansowa 135 gmina Krotoszyce	cmentarz komunalny dla miasta Legnica – obszar gminy Krotoszyce			
Uchwała nr VIII/37/07 Rady Gminy Krotoszyce /opublikowana w Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2007r. Nr 256 poz. 2948 z dnia 17 października 2007r.	03 wrze śnia 2007r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod lokalizację obiektów i urządzeń produkcji przemysłowej, transportu i logistyki, baz, składów i magazynów we wsi Złotniki w gminie Krotoszyce	tereny w ramach obrębu Złotniki gmina Krotoszyce	teren przeznaczony pod lokalizację obiektów i urządzeń produkcji przemysłowej, transportu i logistyki, baz, składów i magazynów			
Uchwała nr XXVIII/178/2010 Rady Gminy Krotoszyce (plan oczekuje na publikację w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego)	29 czer wca 2010 r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dz. nr 16/2 obręb wsi Dunino;	dz. nr 16/2 obręb wsi Dunino, gmina Krotoszyce;	teren przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne;	3.86 ha		
Uchwała nr XXVII/170/2010 Rady Gminy Krotoszyce /opublikowana w Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2010r. Nr 111 poz. 1749 z dnia 16.06.2010 r	27 kwietnia 2010 r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 3 w obrębie wsi Winnica;	dz. nr 3 w obrębie wsi Winnica, gmina Krotoszyce;	teren przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne;	1.71 ha		

3.9.2. OBSZARY, DLA KTÓRYCH PODJĘTO PRZYGOTOWANIA LUB ROZPOCZĘTO PROCEDURĘ SPORZĄDZANIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Tabela 33. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w opracowaniu. Dane Urząd Gminy w Krotoszycach.

Lp	Numer uchwały	Data podjęcia	Nazwa planu	Przeznaczenie
1.	Uchwała nr XVIII/102/08 Rady Gminy Krotoszyce	24 listopada 2008r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dz. nr 16/2 obręb wsi Dunino;	teren przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne;
2.	Uchwała nr XXI/122/09 Rady Gminy Krotoszyce	24 kwietnia 2009r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru dz. nr 3 w obrębie wsi Winnica;	teren przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne;
3.	Uchwała nr XXI/124/09 Rady Gminy Krotoszyce	24 kwietnia 2009r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru dz. nr 185 w obrębie wsi Winnica;	teren przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne;
4.	Uchwała nr XXII/134/09 Rady Gminy Krotoszyce	22 czerwca 2009r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru dz. nr 72 w obrębie wsi Warmątowice Sienkiewiczowskie;	teren przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne;
5.	Uchwała nr XXII/136/09 Rady Gminy Krotoszyce	22 czerwca 2009r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru dz. nr 148/7 w obrębie wsi Złotniki;	teren przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne;
6.	Uchwała nr XXII/139/09 Rady Gminy Krotoszyce	23 września 2009r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów działek nr 96/1, nr 92, nr 93, nr 94, nr 79/1, nr 77/1, nr 72/4, nr 72/3, nr 70/3, nr 62, nr 52, nr 53 obręb wsi Winnica, nr 118, nr 97/2, nr 98, nr 70 obręb wsi Janowice Duże, nr 59 obręb wsi Tyńczyk Legnicki, nr 173 obręb wsi Warmątowice Sienkiewiczowskie;	przeznaczenie terenu pod elektrownie wiatrowe;

3.9.3. OBSZARY, KTÓRE UZYSKAŁY ZGODĘ NA ZMIANĘ PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE, W TYM OBSZARY, KTÓRE BYŁY OBJĘTE PLANAMI, KTÓRE STRACIŁY MOC PO WEJŚCIU W ŻYCIE „USTAWY O PIZP”

W gminie Krotoszyce jedynym dokumentami wskazującym na grunty, które uzyskały zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, poprzez stosowne, w myśl obowiązujących przepisów zgody organów do tego upoważnionych, są: miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Krotoszyce, zrealizowany w roku ....., który w myśl przepisów obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. Nr 80,poz. 717, z późn. zm.), jako uchwalony przed 01 stycznia 1995r. stracił ważność²³, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie gminy Krotoszyce , patrz rozdz. 3.9.1 str. 251.

3.9.4. OBSZARY, KTÓRE WYMAGAJĄ ZGODY NA ZMIANĘ PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I NIELEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

„Podstawową formą ochrony gruntów na etapie planowania przestrzennego jest ograniczenia ich przeznaczania na cele nierolnicze i nieleśne, przy czym miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, jako akt prawa miejscowego jest prawnym instrumentem tych ograniczeń.

Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne wymaga zgody ministra lub wojewody, po uzyskaniu wymaganych opinii, jak to podano w tabeli 34. Kolejnym etapem tego procesu jest wyłączenie gruntów z produkcji rolnej lub leśnej na podstawie decyzji wydanej przez starostę. Przeznaczenie gruntów rolnych na cele leśne nie wymaga decyzji.

Zgodnie z art. 9 powołanej ustawy, w **lasach ochronnych** mogą być wznoszone budynki i budowle służące między innymi: gospodarce leśnej, ochronie zdrowia, celom obronności oraz urządzenia służące turystyce. Lasy te mogą być przeznaczone na inne cele tylko w przypadkach uzasadnionych ważnymi względami społecznymi i brakiem innych gruntów, w trybie przewidzianym ustawą.

Ustawa „O ochronie gruntów rolnych i leśnych” rozgranicza właściwość organów w ten sposób, że w sprawach gruntów rolnych właściwym organem jest starosta, natomiast gruntów leśnych – dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.

²³ Zgodna na wyłączenie z produkcji rolnej i leśnej wydana dla terenów objętych planami uchylonymi w myśl przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nadal obowiązuje.

Tabela 34. Właściwości organów dot. wyłączenia gruntów rolnych lub leśnych z produkcji rolniczej lub leśnej

Rodzaj i klasa bonitacyjna gruntów	Organ wyrażający zgodę	Organ opiniujący
Grunty leśne, stanowiące własność skarbu państwa, na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta), za pośrednictwem wojewody.	Minister Środowiska	Dyrektor Regionalny Lasów Państwowych lub dla gruntów parków narodowych – Dyrektor Parku.
Pozostałe grunty leśne.	Marszałek województwa	Izba rolnicza
Grunty rolne, stanowiące użytki rolne klasy I-III, jeżeli zwarty obszar projektowany do wyłączenia wynosi powyżej 0,5 ha, na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta), za pośrednictwem wojewody.	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Marszałek województwa
Grunty rolne wytworzone z gleb pochodzenia organicznego i torfowisk, jeśli ich zwarty obszar przeznaczony do wyłączenia przekracza 1 ha, na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta).	Marszałek województwa	Izba rolnicza
Pozostałe grunty rolne.	Rada gminy w uchwale o uchwaleniu planu zagospodarowania przestrzennego	

Tak więc, ochronie prawnej podlegają gleby organiczne oraz gleby klas bonitacyjnych od I do III zlokalizowane poza obszarami miast. Objęcie ochroną prawną gleb uprawnych ma zapobiec zmniejszaniu się areалу rolnego oraz degradacji gleb obecnie użytkowanych rolniczo. Celem ochrony gleb jest nie tylko utrzymanie produkcji rolnej na wysokim poziomie, ale również ochrona zdrowia ludności jako konsumentów żywności wyprodukowanej na glebie. Nieco inny jest cel ochrony gleb organicznych. Te, z kolei są niezwykle cenne pod względem przyrodniczym jako część ekosystemów wodno-błotnych. Ekosystemy te stanowią siedliska i ostoje cennych i często zagrożonych gatunków roślin i zwierząt.

Użytki rolne z glebami klasy I, II, i III zajmują 4038 ha, co stanowi 74% powierzchni wszystkich ziem użytkowanych rolniczo w gminie Krotoszyce. Na terenie gminy nie występują większe kompleksy gleb organicznych torfowych (torfy i namuły torfiaste).²⁴

²⁴ Ekofizjografia dla gminy Krotoszyce

3.9.5. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W związku z istniejącymi uwarunkowaniami dla sprawnego przeprowadzenia procesów inwestycyjnych w *Studium* zaleca się realizację m.p.z.p. w ramach obszarów:

- 1) związanych bezpośrednio i funkcjonalnie z rozbudową układu komunikacyjnego gminy,
- 2) nowych inwestycji celu publicznego,
- 3) przestrzeni publicznych, powiązanych z systemami komunikacji kołowej, rowerowej i pieszej oraz z ciągami zieleni publicznej,
- 4) terenami rozwoju różnych form zabudowy;

Wymienione obszary, z uwagi na swój charakter i pełnioną funkcję publiczną, bezwzględnie wymagają podejścia zintegrowanego, a co za tym idzie opracowań planistycznych wskazujących na kierunki działań w zakresie polityki przestrzennej.

Kierunki działań o których mowa w niniejszym dziale i sposoby ich realizacji, wyszczególnione zostały w tabeli 28 str. 161 i tabeli nr 29 str. 176, przy czym Studium nie określa harmonogramu i kolejności realizacji wyszczególnionych w powyższym rozdz. działań. Przyjąć należy iż miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą realizowane w ramach możliwości finansowych gminy.

Niezależnie, w ramach ustaleń niniejszego studium, przyjmuje się nakaz realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla:

- 1) terenów potencjalnych konfliktów, w tym:
  - a) wynikających ze względu na uwarunkowania zewnętrzne, w związku z planowanym do realizacji przez GDDKiA przebiegiem dróg – obszar „Węzła Legnica” i projektowana trasa drogi S-3 wraz z terenami wsi Szymanowice, leżącymi w jego bezpośrednim sąsiedztwie,
  - b) obrębu wsi Złotniki w ramach terenów planowanych do realizacji inwestycji w zakresie rozwoju zabudowy mieszkaniowej, usług oraz aktywności gospodarczej,
  - c) terenów w ramach obszarów poszukiwań i wydobywania złóż naturalnych, w ramach których uzyskano koncesję na ich wydobycie,
  - d) terenu rozwoju gminnej strefy gospodarczej o zorganizowanej działalności inwestycyjnej, w tym produkcyjno – usługowej, planowanej do realizacji wzdłuż drogi nr 364 (Legnica – Złotoryja);
- 2) terenów przedstawiających szczególne wartości kulturowe i historyczne, w tym:
  - a) parków podworskich,
  - b) założeń, obiektów i terenów wpisanych do rejestru lub ewidencji zabytków,
  - c) terenów w granicach strefy „K” ochrony krajobrazu kulturowego;
- 3) terenów proponowanych do objęcia ochroną, w myśl przepisów prawa o ochronie przyrody i ochronie środowiska, w tym: obszarów chronionego krajobrazu, planowanych do realizacji rezerwatów przyrody, terenów lasów ochronnych;
- 4) terenów przeznaczonych w niniejszej zmianie studium pod: rozwój zabudowy, zalesienie;
- 5) terenów potencjalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych;

6)

7) obszarów i terenów górniczych, w tym:

- a) złoża surowców haloizytowych w ramach obrębu Dunino,
- b) złoża kruszywa naturalnego w ramach obręby Krotoszyce;

8) terenów przedstawiających znaczne walory przyrodnicze i krajobrazowe, w tym:

- a) zespołu przyrodniczo – krajobrazowego, obejmującego smugę lasów porastających zbocza ponad doliną Nysy Szalonej i samą dolinę aż do ujścia do Kaczawy (ochrona dotyczy zachowania naturalnego krajobrazu dolin rzecznych, poprzez utrzymanie tam terenów leśnych i użytków zielonych, jest to jednocześnie obszar w ramach którego koncentrują się najcenniejsze w gminie walory przyrody ożywionej),
- b) użytku ekologicznego o powierzchni około 7 ha dla ochrony stanowiska kwitnących bluszczy (*Hedera helix*) oraz wiciokrzewu pomorskiego (*Lonicera periclymenum*) na zachód od południowego skraju wsi Krotoszyce, przy drodze powiatowej nr 2618D do Rzymówki.
- c) dolina rzeki Kaczawa, jako ważny korytarz ekologiczny;

3.10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

3.10.1. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

„Z przeprowadzonych studiów i analiz dotyczących rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wynikają następujące wnioski wyznaczające kierunki działań, mające na celu poprawę warunków życia i pracy na obszarze gminy:

1. Realizacja zawartego w planie urządzeniowo – rolnym zakresu prac pozwoli na osiągnięcie wyznaczonych w „Strategii rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego” celu głównego i celów szczegółowych określonych dla regionu I, w którym znalazła się gmina Krotoszyce.

2. Stan techniczny urządzeń zabezpieczających przed zalewami rzecznyymi wymaga modernizacji i odbudowy w dolinie Kaczawy i Nysy Szalonej.

3. Decydujące znaczenie dla regulacji stosunków wodnych na terenie gminy będzie miał sprawnie działający system cieków melioracji podstawowej. Prac inwestycyjnych wymagają cieki: Błotnia, Ciekąca i Okaleniec na długości około 6 km.

4. Odbudowa rowów melioracyjnych (ponad 58 km) oraz urządzeń hydrotechnicznych przyczyni się do poprawy warunków wodnych w glebach. Planowane inwestycje melioracyjne powinny działać w dwóch kierunkach – odprowadzać nadmiar wody z pól lub zatrzymywać ją w glebie gdy wystąpią okresy suche.

5. W celu zwiększenia retencji wody w glebach należy dbać o zachowanie występujących na terenie gminy oczek wodnych i stawów. Wykorzystując sprzyjające warunki hydrograficzne zaplanowano również budowę stawów hodowlanych na powierzchni około 8 ha w Krotoszycach, Tyńczyku Legnickim, Czerwonym Kościele i Krajewie. Ponadto w Krotoszycach planowana jest budowa zbiornika wodnego na powierzchni około 13 ha. Wyżej wymienione działania zwiększą jednocześnie atrakcyjność krajobrazową wsi.

6. Chronione prawnie walory przyrodnicze i kulturowe wymagają prac remontowych i renowacyjnych. Szczególnie dotyczy to zabytkowych zespołów pałacowo-parkowych i kościelnych oraz pomników przyrody. Najcenniejsze przyrodniczo i krajobrazowo obszary gminy w postaci otuliny Parku Krajobrazowego „Chelmy”, podlegają szczególnej ochronie. Rolnicze, leśne i inne zagospodarowanie otuliny powinno mieć na uwadze ochronę parku, nie może obniżać jego wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych. Zaleca się wprowadzanie na obszarze otuliny rolnictwa ekologicznego. Ochrona tego obszaru przed:

- zanieczyszczeniami wymaga uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej i segregacji odpadów.

7. Ochroną prawną należy objąć najcenniejsze przyrodniczo i krajobrazowo obszary oraz obiekty występujące na terenie gminy. Szczególnie dotyczy to wzgórz ciągnących się wzdłuż Nysy Szalonej, a także jej doliny.

8. Wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy, wymagać będzie nawiązania współpracy z sąsiadującymi gminami, celem wspólnego tworzenia infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, a także promocji istniejących i planowanych obszarów chronionych oraz nowopowstałych terenów rekreacyjnych. Pozwoli to na rozwinięcie działalności agroturystycznej przez zainteresowanych mieszkańców gminy.

9. Ze względów ochronnych i krajobrazowych, mając na uwadze ochronę wód Kaczawy i Nysy Szalonej, a także zachowanie naturalnego krajobrazu dolin rzecznych, należy utrzymywać na ich obszarze i obszarach sąsiadujących użytki zielone. Użytkowanie gruntów powinno odbywać się zgodnie z występującymi warunkami naturalnymi.

10. Stosowania zabiegów przeciwozyjnych wymagają użytki rolne na powierzchni około 708 ha.

11. Bardzo niska lesistość gminy będzie zwiększona w małym stopniu przede wszystkim poprzez zalesianie gleb marginalnych i nieużytków. Zalesieniom w obrębach gminy towarzyszyć będzie sieć zadrzewień i zakrzewień przydrożnych. Zalesianie gruntów powinno odbywać się zgodnie z projektem granicy rolno-leśnej.

12. Planowane na terenie gminy inwestycje mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe i inne, a także planowane zalesienia gruntów, spowodują wyłączenie gruntów z użytkowania rolnego na powierzchni ponad 325 ha (6,0%). Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy zmniejszy się o ok. 5%.

13. Występujące na terenie gminy grunty odlogujące powinny być zagospodarowane przede wszystkim w kierunku inwestycyjnym, rolnym, wodnym i leśnym. Poprawa i kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw indywidualnych odbywać się będzie w oparciu o zagospodarowanie gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych (dzierżawa, kupno) oraz obrót prywatny. Duży wpływ na kształtowanie tej struktury będą miały również

możliwości uzyskania dochodu w gospodarstwach na poziomie, który pozwoli na utrzymanie się

z prowadzonej działalności w gospodarstwie. Rozwijać się będą przede wszystkim gospodarstwa duże o powierzchni powyżej 15 ha, poprzez powiększanie swojego areалу i wprowadzanie nowoczesnych technologii.

- Kompleksowe prowadzenie prac urządzeniowo-rolnych sprzyjać będzie poprawie struktury obszarowej gospodarstw oraz właściwej ich organizacji.

14. Przeprowadzenie prac scaliowych przewiduje się w trzech obrębach gminy na powierzchni ok. 2 149 ha. Należy dla tych miejscowości opracować założenia do projektu scalenia gruntów. Opracowanie w/w projektów, powinno odbywać się przy aktywnym udziale mieszkańców wsi.

15. Planowana sieć dróg transportu rolnego opierać się będzie przede wszystkim na drogach już istniejących. Na terenie gminy przewiduje się przebudowę ok. 114 km dróg. Drogi te pełnić będą również funkcję powiązań komunikacyjnych między miejscowościami gminy. Po nich również w większości zaplanowano przebieg tras rowerowych.

16. Przebudowane drogi powinny posiadać rozwiązania projektowe, gwarantujące długi okres eksploatacji (nawierzchnie asfaltowe, betonowe, tłuczniowe skropione, efektywne i sprawne systemy odwadniające). Projekty dróg powinny uwzględniać pas gruntu przeznaczony pod planowane zadrzewienia i zakrzewienia.

17. Poprawy wymaga struktura zasiewów z przeważającym udziałem zbóż. Występujące bardzo dobre warunki glebowo-klimatyczne powinny zostać wykorzystane do rozwoju wielokierunkowej produkcji roślinnej oraz stworzenia właściwej struktury upraw, w której obok tradycyjnych upraw intensywnych, znajdują się również uprawy specjalistyczne z zakresu warzywnictwa, sadownictwa, nasiennictwa, kwaciarstwa.

18. Podstawowym kierunkiem rozwoju produkcji zwierzęcej na terenie gminy Krotoszyce powinna być hodowla bydła (mlecznego i opasowego) oraz trzody chlewnej.

19. Na terenie całej gminy występują korzystne warunki glebowe dla rozwoju rolnictwa intensywnego wykorzystującego nowoczesne technologie. Jednak w obrębach położonych na terenie otuliny parku krajobrazowego oraz na obszarach planowanych do objęcia ochroną, wskazane byłoby prowadzenie produkcji rolniczej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

20. Rozwój produkcji rolnej oraz zwiększenie jej konkurencyjności wymagać będzie od rolników organizowania się w grupy producentów rolnych, co pozwoli wzmocnić ich pozycję na rynku produktów rolnych. Sprzyjać to będzie również wzrostowi opłacalności produkcji rolniczej.

- Do organizowania systemu urządzeń obsługujących rolnictwo należy włączyć rolników dysponujących wolnymi pomieszczeniami gospodarczymi oraz wyspecjalizowanym sprzętem rolniczym.

- Duże znaczenie dla tworzenia systemu obsługi rolnictwa i zbytu produktów rolnych, będzie miało również zaangażowanie organizacyjno-finansowe samorządu powiatowego i gminnego.

21. Wysoki stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne występuje w obrębach: Krotoszyce, Wilczyce i Winnica.

Przed przystąpieniem do realizacji prac urządzeniowo-rolnych poszczególnych wsi należy przeprowadzić aktualizację ewidencji gruntów.

22. Ogólne koszty realizacji podstawowych zabiegów urządzeniowo-rolnych na terenie gminy wyniosą około 84 719 tys. zł. Finansowanie prac urządzeniowo-rolnych możliwe będzie w dużym stopniu z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zgodnie z ustaleniami zawartymi w tym programie.

- Należy zorganizować system monitoringu, który szeroko informowałby mieszkańców gminy jak również innych zainteresowanych spoza gminy, o zmianach zachodzących na jej terenie i możliwościach, jakie te zmiany stwarzają. Chodzi tu między innymi o:
  - szeroką informację dotyczącą inwestowania na terenie gminy,
  - informację o możliwości korzystania z różnych funduszy celowych, czy kredytów,
  - informacje o działaniach administracyjnych i zamierzeniach ułatwiających inwestowanie w budownictwie mieszkaniowym, usługach itp., informowanie społeczności gminnej na temat prac urządzeniowo-rolnych i korzyści jakie wynikają z ich przeprowadzenia itd.

3.10.2. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA, W TYM OBSZARY CHRONIONE I WSKAZANE DO ZALESIENIA

„Zgodnie z ustawą O Lasach z dnia 28 września 1991 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 z późniejszymi zmianami) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się ustalenia planów urządzenia lasu, dotyczące granic i powierzchni lasów, w tym lasów ochronnych (art. 20. 1) oraz wskazuje się grunty przeznaczone do zalesienia (art. 14. 3 ustawy).

Plany urządzenia lasu sporządza się dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa (SP). Zasady gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności SP, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych sporządza się, na zlecenie starosty, uproszczony plan urządzenia lasu. Natomiast dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha, niestanowiących własności SP, zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasów. Dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha, wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, zadania z zakresu gospodarki leśnej na podstawie inwentaryzacji stanu lasów określa nadleśniczy.

Lasami stanowiącymi własność SP zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, natomiast nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje starosta.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie gminy Krotoszyce wynosi 560,8 ha (8,3% obszaru gminy), z czego 326,3 ha stanowią lasy państwowe w zarządzie Nadleśnictwa Legnica. Zostały one opisane w punkcie 10.1.2 pierwszej części ekofizjografii oraz oznaczone na załączniku kartograficznym, na którym podano numery wydzieleń leśnych.

Lasy nie będące pod zarządem Nadleśnictwa należą do osób prywatnych (34,9 ha), gminy Krotoszyce (1,7 ha w obrębach: Babin, Krotoszyce i Winnica), parafialne (0,4 ha w Szymanowicach) oraz KGHM Huta Miedzi „Legnica” (ok. 160 ha w obrębach Białka, Pawłowice i Jaszków). Łączna powierzchnia tych lasów równa jest 234,5 ha.

Dla lasów tych sporządzono inwentaryzacje oraz plany urządzenia gospodarstwa leśnego, których zapisy w wymaganym ustawą zakresie zostały uwzględnione w niniejszym opracowaniu²⁵.

²⁵ Ekofizjografia dla gminy Krotoszyce

3.11. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

3.11.1. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI

W Studium ochrony przed powodzią zlewni rzeki Kaczawy [WUJEK et al. 2007] proponuje się następujący zakres ochrony biernej i czynnej:

- modernizacja istniejących obwałowań chroniących tereny zurbanizowane i gęsto zabudowane przez dostosowanie koron obwałowań chroniących te tereny do wymogów normatywnych odpowiadających występującym tu klasom obwałowań II – III,

- modernizacja istniejących obwałowań terenów rolniczych do wymogów normatywnych klasy IV,

- dodatkowe, uzupełniające obwałowania rzek zabezpieczające doliny przed możliwością „obejścia” przez wodę 1%,

- uzupełniające obwałowania chroniące miejscowości oraz zespoły zabudowań zlokalizowane w dolinie rzek i zagrożone zalaniem przez wody 1%, udroźnienie koryt rzek poprzez cykliczne odmulenia dna,

- udroźnienie koryt rzek poprzez przebudowę mostów i przepustów o zbyt małym świetle.

Wyżynny charakter zlewni górnej i środkowej Kaczawy oraz jej dotychczasowe zagospodarowanie (w tym infrastruktura hydrotechniczna) powodują, że efektywnymi elementami systemu ochrony przeciwpowodziowej na tym obszarze powinna być kombinacja działań opartych o budowę suchych zbiorników retencyjnych z jednoczesnym powiększeniem/zachowaniem dotychczasowych obszarów zalewowych. W ramach omawianego Studium proponuje się wybudowanie w zlewni rzeki Kaczawy pięć suchych zbiorników przeciwpowodziowych (Rzymówka, Bystrzyk, Grobla, Skala, Wolbromek) i jeden wielozadaniowy (Pielgrzymka).

Terenu gminy Krotoszyce dotyczy pośrednio suchy zbiornik „Rzymówka” na Kaczawie, którego celem jest zmniejszenie zagrożenia powodziowego terenów położonych poniżej przekroju zbiornika w dolinie rzeki Kaczawy, ze szczególnym uwzględnieniem miasta Legnicy. Projektowany suchy zbiornik przeciwpowodziowy położony będzie w gminie Złotoryja, w dolinie rzeki Kaczawy. W przekroju osi zapory w km 45+520 rzeki Kaczawy, powierzchnia zlewni wynosi 313,3 km².

Zapora czołowa usytuowana będzie bezpośrednio powyżej miejscowości Rzymówka, w odległości około 1,5 km od zachodniej granicy gminy Krotoszyce. Trasa zapory przebiega równoległe do Potoku Prusickiego, prawobrzeżnego dopływu Kaczawy uchodzącego ca 100 m powyżej projektowanego korpusu zapory.

3.11.2. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

W rejestrze Starosty Legnickiego nie ma wpisów dotyczących terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi na terenie gminy Krotoszyce [stan na dzień 9 grudnia 2009 r.]²⁶.

Na terenie gminy zagrożenia naturalne, związane ze zjawiskami meteorologicznymi i hydrologicznymi, nie stanowią większego niebezpieczeństwa. Najpoważniejszym zagrożeniem jest susza glebowa, która powoduje zarówno straty w uprawach jak i wzrost zagrożenia pożarowego terenów leśnych.

Zagrożeniem naturalnym gruntów rolnych i leśnych jest erozja. Na terenie gminy zagrożenie gruntów wodną erozją powierzchniową i erozją wąwozową jest niewielkie aczkolwiek występuje głównie na gruntach rolnych o znacznym nachyleniu, podczas intensywnych opadów.

3.12. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Studium nie odnosi się do filarów ochronnych złoża, gdyż te są wyznaczone przez:

- koncesję,
- plan zagospodarowania złoża,
- plan ruchu kopalni,

w których zawarte są informacje i ustalenia dotyczące złóż kopalni.

3.13. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEN, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

Na mapie ekofizjograficznej wskazano również tereny, na których należy rozważyć możliwości ograniczenia lub wyeliminowania istniejących źródeł i skutków antropopresji w celu minimalizacji zagrożeń środowiska oraz polepszenia jego struktury i funkcjonowania. Na podstawie wcześniej opracowanych ocen jakości środowiska oraz zgodności aktualnego użytkowania i zagospodarowania z warunkami przyrodniczymi, a także wstępnej prognozy zmian zachodzących w środowisku, wskazano:

OBSZARY ZDEWASTOWANE, na których skutki antropopresji osiągnęły natężenie, wymagające zastosowania zabiegów kształtujących środowisko i prowadzących do poprawy jego stanu i jakości. Na terenie gminy do tej grupy terenów należą:

²⁶ Ekofizjografia dla gminy Krotoszyce

– być składowisko odpadów w rejonie Janowic Dużych. Teren ten zostanie prawdopodobnie zrekultywowany w kierunku leśnym.

– Na terenach kwalifikujących się do tej grupy należy podjąć działania mające na celu przywrócenie użyteczności obszarowi zdewastowanemu. Do działań takich należą np.:

– rekultywacja techniczna (podstawowa) obejmuje ukształtowanie rzeźby terenu, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleby metodami technicznymi.

– rekultywacja biologiczna polega na zwiększeniu aktywności biologicznej gleby i szaty roślinnej na terenie zdegradowanym lub zdewastowanym przez zanieczyszczenia przemysłowe, przesuszenie gruntów, wyjałowienie gleb ze składników pokarmowych, niekorzystny odczyn.

TERENY ZDEGRADOWANE, o niskiej jakości zagospodarowania przestrzennego (tereny substandardowych osiedli mieszkaniowych, tereny poprzemysłowe), a także tereny o gruntach zniekształconych, co przejawia się w niekorzystnych zmianach budowy i właściwości utworu geologicznego, rzeźby i warunków wodnych na danym terenie (nielegalne składowiska odpadów, wyrobiska i zwalowiska, grunty erodowane, zanieczyszczone mechanicznie i chemicznie, rozdeptane). Na terenie gminy Krotoszyce są to:

– wskazane na rysunku ekofizjografii tereny pod nielegalnymi składowiskami odpadów i gruzów,

– gruzowiska pozostałe po wysiedlonych wsiach, zwłaszcza Pawłowice Małe i Jaszków,

– obszarami wymagającymi przekształceń i rehabilitacji są obiekty zabytkowe lub o walorach kulturowych (pałace, dwory, folwarki) oraz inne nie wykorzystane obiekty gospodarcze po zlikwidowanych PGR-ach wymagające pozyskania nowych właścicieli gwarantujących właściwe utrzymanie obiektów zabytkowych; w wielu przypadkach rehabilitacji wymaga istniejąca zabudowa zagrodowa sprzed 1945 r.

Działania naprawcze na terenach zaliczonych do tej grupy polegać powinny na rewitalizacji, czyli inicjowaniu przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ład przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego i odbudowy więzi społecznych, a w szczególności, na:

– regulacji gospodarki wodno-ściekowej,

– likwidacji nielegalnych składowisk odpadów i gruzu,

– likwidacji zabudowy substandardowej,

– powstrzymaniu sukcesji wtórnej na terenach gdzie zaniechano prowadzenia gospodarki rolnej, np. przywrócenie wykaszania łąk lub wypasu pastwisk

KONFLIKTOWE SĄSIEDZTWA terenów wrażliwych ze źródłami antropopresji wymagającymi likwidacji lub restrukturyzacji. Kolizje te zostały szerzej omówione w punkcie 2.2. niniejszej części ekofizjografii.

– W celu eliminacji konfliktów funkcjonalnych należy w planach miejscowych rozważyć następujące działania:

– wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej oraz ekranów przeciw hałasowi i zanieczyszczeniom powietrza wzdłuż autostrady A4,

– likwidacja funkcji uciążliwych w obrębie stref mieszkaniowych, eliminować zabudowę z terenów zagrożonych wodami powodziowymi lub stwarzać warunki do eliminacji podtopień.

Na terenie gminy Krotoszyce zlokalizowane jest jedno składowisko odpadów komunalnych stałych w Janowicach Dużych, które zostało wybudowane w 1988 roku. Zlokalizowane ono na działce nr 102/2, w nieczynnym wyrobisku poeksploatacyjnym i przylegającym do niego nieużytku, przy drodze łączącej Janowice Duże z Krajowem, ok. 1,2 km od Janowic. Odpady deponowane są na pow. 0,80 ha, a całkowita pojemność składowiska wynosi 8 tys. m³. Obiekt nie posiada uszczelnienia oraz drenażu wód odciekowych. Składowisko to zostało zamknięte 1 stycznia 2006 r. z ustalonym obowiązkiem zakończenia rekultywacji do końca 2009 r. Aktualnie obiekt ten podlega naturalizacji (naturalnej sukcesji) i jest regularnie monitoringowany [OLSZOWY A., PASTUSZKA M., 2009].

Podczas prac terenowych na terenie gminy zidentyfikowano kilka nielegalnych, z reguły niewielkich składowisk odpadów. Ich lokalizacją wskazano na mapie uwarunkowań. W większości są to miejsca składowania gruzu, któremu z reguły towarzyszą odpady wielkogabarytowe. Wśród gruzowisk zdarzają się także wyroby z materiałów azbestopodobnych (teren byłego poligonu). Największe takie składowisko znajduje się na terenie zlikwidowanej wsi Pawłowice Małe, przy czym nie jest to tylko gruz pochodzący z rozbiórki budynków nieistniejącej już wsi.

3.14. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Zgodnie z art. 4 ust. 2a, 2b, 2c ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2005 r. Nr 240, poz. 2027- jednolity tekst z późn. zm.) tereny zamknięte ustalane są przez właściwych ministrów i kierowników urzędów celnych w drodze decyzji.

W ramach gminy Krotoszyce, w myśl obowiązujących przepisów prawa, nie występują tereny zamknięte.

Występowania innych terenów zamkniętych, w tym wymagających stref ochronnych, w ramach obszaru objętego ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Krotoszyce, nie stwierdzono.

3.15. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (Dz. U. z 1999 r. Nr 41 poz. 412 ze zm.)

Nie dotyczy.

3.16. INNE OBSZARY PROBLEMOWE, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE

„Na obszarze opracowania wyróżniono kilka obszarów zintensyfikowanego występowania problemów środowiskowych i konfliktów przestrzennych, wymagających zróżnicowanych przestrzennie rozwiązań w zakresie polityki przestrzennej:

1. Obszary cenne przyrodniczo

Rygorystyczne ograniczenia swobody w użytkowaniu terenów objętych ochroną lub planowanych do objęcia ochroną, w tym także terenów zielonych włączonych w system przyrodniczy gminy stwarzają ograniczenia dla planowania przestrzennego i mogą być źródłem wielu konfliktów funkcjonalno-przestrzennych, w tym szczególnie w realizacji inwestycji infrastrukturalnych i nowych korytarzy transportowych. Obszary te wskazano na mapie uwarunkowań.

2. Wysiedlone wsie

Znaczną część powierzchni obrębów Pawłowice Małe, Białka i Jasków obejmowała strefa ochronna Huty Miedzi Legnica (po zniesieniu strefy są to teraz w większości tereny, będące własnością KGHM). Wsie: Jasków, Białka i Pawłowice Małe zostały wysiedlone a domostwa wyburzone. Dzisiaj, w miejscach tych straszą jeszcze zarastające roślinnością ruderalną resztki ruin, gruzowiska oraz pozostawiane tutaj nielegalnie odpady wielkogabarytowe. Tereny te wymagają rekultywacji lub chociaż uporządkowania.

3. Były poligon wojskowy

W północnej części gminy znajdował się poligon wojskowy wykorzystywany ostatnio przez stacjonujące w Legnicy wojska radzieckie. Są to zarastające brzożami tereny o urozmaiconej rzeźbie, bogatszej o formy pochodzenia antropogenicznego (rowy, wały ziemne, wykopy itp.). Na pograniczu z gminą Miłkowice realizowany jest duży cmentarz z krematorium. Pozostały obszar poligonu wymaga zdefiniowania funkcji użytkowych.

4. Ruiny folwarku i zdegradowane założenie parkowe w Bielowicach

Od czasów wojny do 2001 roku obiekt ten zachował się w całości. Był w posiadaniu Państwowych Gospodarstw Rolnych. Pomieszczenia budynku pałacu przerobiono na mieszkania dla pracowników, a w zabudowaniach gospodarczych prowadzono hodowlę zwierząt.

W chwili obecnej, porzucony przez prywatnego właściciela, w znacznym stopniu został zdewastowany i rozgrabiony. Teren wymaga rewitalizacji.

5. Wsie pozbawione sieci wodno-kanalizacyjnej

System kanalizacji sanitarnej posiada 10 wsi położonych w środkowej i północnej części gminy: Krotoszyce, Dunino, Janowice Duże, Prostynia, Złotniki, Babin, Kościelec, Kozice, Tyńczyk Legnicki i Warmątowice Sienkiewiczowskie. W związku z powyższym istnieje pilna potrzeba budowy systemów kanalizacyjnych we wsiach, w których gospodarka ściekami na dzień dzisiejszy jest nie rozwiązana. Tak więc, do skanalizowania pozostają wsie: Wilczyce, Czerwony Kościół, Krajów, Winnica, Bielowice i Szymanowice. Do zwodociągowania pozostają wsie: Wilczyce, Czerwony Kościół i Szymanowice.

6. Pas terenu wzdłuż autostrady A4

Pas terenu o szerokości ok. 500 m po obu stronach autostrady A4 poddawany jest niekorzystnym oddziaływaniom spowodowanym ruchem samochodowym, czyli: hałas, zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, zanieczyszczenie gleb, skutki ew. zdarzeń drogowych, zaburzenia stosunków wodno-gruntowych i zakłócenia obiegu wody. Na terenie tym winna zostać utworzona strefa ograniczonego użytkowania, w obrębie której wykorzystanie terenów winno być ograniczane w zależności od odległości oraz natężenia czynników niepożądanych. W najbliższym sąsiedztwie drogi powinny znaleźć się wyłącznie pasy zieleni izolacyjnej. Kolejna strefa nie powinna być wykorzystywana do celów mieszkalnych, a jeżeli znalazłyby się w niej obiekty stałego pobytu ludzi, winny być one zaopatrzone w bardzo restrykcyjne urządzenia ochronne. W strefie tej można prowadzić działalność produkcyjną i usługową, ograniczoną produkcję rolną (szkółki, rośliny nasienne i przemysłowe) z wykluczeniem lokalizacji ogrodów działkowych oraz upraw warzyw.

Ograniczenia w zainwestowaniu na terenach o przekroczonych standardach akustycznych polegają na zakazie lokalizacji obiektów mieszkalnych lub innych wymagających ochrony przed hałasem, jeśli wcześniej nie zostaną podjęte środki ograniczające emisję fal dźwiękowych do środowiska.

7. Tereny polifunkcyjne

Ze względu na złożoność sytuacji przestrzennej wywołującej konflikty funkcjonalno-przestrzenne oraz zagrożenie procesami dezintegracji i degradacji za obszary problemowe uważa się także tereny polifunkcyjne, gdzie funkcje mieszkaniowe są przemieszane z usługami i działalnością produkcyjną, ze zróżnicowanymi, co do standardów zespołami zabudowy. Na terenie większości wsi gminy Krotoszyce występują takie tereny, które wymagają rozwiązania lokalnych konfliktów sąsiedztwa oraz konfliktów występujących w obrębie tych terenów, określenie ścisłych zasad modernizacji zabudowy, podwyższenie jakości przestrzennej terenów”.²⁷

Zakłada się szczególną dbałość o kształtowanie przestrzeni miejsc wyjątkowych do jakich należą **panoramy wsi**. Punkty te wymagają zaakcentowania kompozycyjnego w tkance osadniczej, w celu podkreślenia wjazdów do wsi albo widoków na panoramę, poprzez ich szczególną formę zagospodarowania albo parametry zabudowy.

Miejsca mające duże znaczenie widokowe, to w szczególności:

²⁷ Ekofizjografia dla gminy Krotoszyce

- węzły autostradowe, gdzie istotna jest forma i charakter samego węzła komunikacyjnego, a także sposób zabudowy na terenach przyległych do drogi;
- tereny wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, które docelowo mają stać się przestrzeniami charakterystycznymi dla wizerunku gminy;
- punkty charakterystyczne strefy ekspozycji panoramy widokowej;
- tereny w rejonie przystanków autobusowych PKS i dworca kolejowego PKP; wskazane jest podjęcie działań w celu połączenia obu funkcji lub ich maksymalnego zbliżenia oraz, ze względu na rangę tych miejsc, nadanie im adekwatnego dla pełnionej roli charakteru i wyglądu estetycznego.

Przyjmuje się następujące generalne zasady lokalizowania **urządzeń reklamowych i informacyjnych** na terenie gminy Krotoszyce, których celem jest dążenie do uporządkowania przestrzeni miejskiej:

- urządzenia reklamowe i informacyjne należy lokalizować w taki sposób, aby swoją formą, wielkością, kolorystyką nie zniekształcały istniejących układów przestrzennych (ich wnętrza, sekwencji widokowych, panoram itp.) oraz architektury budynków,
- nie zawłaszczyły, także w formie symbolicznej, przestrzeni publicznej,
- wprowadza się zakaz lokalizacji urządzeń reklamowych na obiektach budowlanych wpisanych do rejestru zabytków, chyba że Konserwator Zabytków postanowi inaczej;

Na obszarze całej gminy dopuszcza się lokalizowanie urządzeń reklamowych:

- jako integralnych elementów wiat przystankowych komunikacji miejskiej,
- na ogrodzeniach placów budów i rusztowaniach na czas prac budowlanych.

W zależności od potrzeb, zasady generalne powinno się uszczegóławiać na etapie sporządzania planów miejscowych, poprzez dążenie do określenia:

- potencjalnych miejsc lokalizacji,
  - powierzchni ekspozycji,
  - wysokości,
  - gęstości występowania na danym terenie,
- sposobu lokalizowania w liniach rozgraniczających ulic.

8. Tereny położone w obrębie byłej strefy ochronnej Huty Miedzi „Legnica”.

Strefę ochronną wokół KGHM „Legnica (zgodnie z obowiązkiem narzuconym przez ustawę o ochronie i kształtowaniu środowiska z 1980 r.) utworzono wobec braku technicznych możliwości całkowitego wyeliminowania uciążliwości, w celu wyłączenia spod upraw rolnych i przeprowadzenia rekultywacji gruntów zanieczyszczonych metalami ciężkimi. Obszar strefy ochronnej zatwierdzonej w 1989 r. wynosił 1128 ha. Uzgodniony sposób zagospodarowania stref polegał na wykupieniu gospodarstw i gruntów, zadarnieniu i zalesieniu większości przejętych obszarów, a następnie prowadzeniu na nich ukierunkowanej gospodarki rolnej i prac pielęgnacyjnych. W konsekwencji znaczne obszary strefy zostały zakwalifikowane jako tereny leśne.

W rejonie KGHM Legnica, prowadzi się wieloletnie badania skażenia gleby metalami ciężkimi. Z przeprowadzonych badań wynika, że w pobliżu huty gleby były skażone miedzią, ołowiem, kadmem i cynkiem. Gleby te zostały wyłączone z produkcji rolnej, a wsie: Jaszków, Białka i Pawłowice zostały wysiedlone.

Z dniem 1 stycznia 2006 r. w polskim ustawodawstwie przestało funkcjonować pojęcie „stref ochronnych”. Pozostał jednak obszar dawnej strefy, stanowiący własność huty. Według obecnego prawa zakład musi ograniczyć swe szkodliwe oddziaływanie do terenów, do których posiada tytuł prawny.

Dla położonej w obrębie miasta Legnica części terenu byłej strefy ochronnej obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty Uchwałą Nr V/30/98 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 29 grudnia 1998 r., w którym ustalono szczególne warunki zagospodarowania terenów, w tym zakazu zabudowy, wynikających z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych.

Ustalenia dla ww. strefy, jako:

Z uwagi na przekroczenie niektórych standardów jakości środowiska, na terenie byłej strefy ochronnej Huty Miedzi Legnica nie dopuszcza się lokalizowania zabudowy służącej celom mieszkaniowym, placówek wielogodzinnego przebywania dzieci i młodzieży oraz długotrwałemu (ponad 8 godzin na dobę) przebywaniu ludzi.

Zaleca się:

- utrzymanie istniejących i uzupełnienie terenów lasów, nasadzeń o charakterze zieleni izolacyjnej, terenów zadarnionych oraz wód otwartych (zbiorniki sedymentacyjne wód opadowych),
- prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z obowiązującymi na tym terenie planami urządzania lasów,
- prowadzenie okresowej kontroli stanu zanieczyszczenia gleb, wód powierzchniowych i podziemnych metalami ciężkimi, dla bieżącego określenia zasad prowadzenia gospodarki wodami opadowymi.

Dopuszcza się:

- zachowanie istniejących obiektów i urządzeń gospodarki komunalnej i obsługujących gospodarkę huty,
- lokalizowanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska oraz kontroli stanu środowiska,
- lokalizację korytarzy sieci infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
- realizację obiektów i urządzeń gospodarki komunalnej, obsługi komunikacji i obsługujących gospodarkę huty z zastrzeżeniem, że lokalizacja obiektów o wysokości większej niż 5 m wymaga uzgodnienia z organami nadzoru nad legnickim lotniskiem,
- lokalizację obiektów służących działalności gospodarczej i inwestowania w innowacyjne przedsięwzięcia.

3.17. WYKAZ TABEL

NR	TYTUŁ TABELI	ROZDZIAŁ	STRONA
1.	ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA GMINY KROTOSZYCE W OPRACOWANIU	1.3.	18
2.	PORTRET TERYTORIALNY GMINY KROTOSZYCE W 2009 ROKU	1.5.	19
3.	PYTANIA I NAJCZĘSTSZE ODPOWIEDZI Z ANKIETY: OBRAZ W ŚWIADOMOŚCI I PREFERENCJE MIESZKAŃCÓW GMINY KROTOSZYCE	1.6.	24
4.	STRUKTURA WIEKU, PŁCI I WYKSZTAŁCENIA RESPONDENTÓW	1.6.	28
5.	OCENA ZGODNOŚCI USTALEŃ W OBOWIĄZUJĄCYM STUDIUM	2.	31
6.	ZESTAWIENIE PROCENTOWEGO UDZIAŁU POWIERZCHNI KOMPLEKSÓW ROLNICZEJ PRZYDATNOŚCI GLEB	2.3.1.	51
7.	WYNIKI POMIARÓW DWUTLENKU SIARKI W KROTOSZYCACH	2.3.4.	60
8.	WYNIKI POMIARÓW DWUTLENKU AZOTU W KROTOSZYCACH	2.3.4.	61
9.	WYNIKI POMIARÓW PYŁU ZAWIESZONEGO PM10	2.3.4.	61
10.	WYNIKOWE KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH SUBSTANCJI ORAZ KLASA OGÓLNA WG KRYTERIÓW USTANOWIONYCH DLA CELU OCHRONY ZDROWIA	2.3.4.	63
11.	DOPUSZCZALNE POZIOMY HAŁASU W ŚRODOWISKU POWODOWANEGO PRZEZ POSZCZEGÓLNE GRUPY ŹRÓDEŁ HAŁASU	2.3.6.	66
12.	SZACUNKOWE PARAMETRY DROGOWYCH ŹRÓDEŁ HAŁASU	2.3.6.	67
13.	WYKAZ OBIEKTÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW	2.4.1.	74
14.	WYKAZ OBIEKTÓW WPISANYCH DO EWIDENCJI ZABYTKÓW	2.4.1.	77
15.	WYKAZ OBIEKTÓW DÓBR KULTURY WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW PROWADZONEGO PRZEZ WÓJTA GMINY KROTOSZYCE	2.4.1.	86
16.	WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH	2.4.1.	87
17.	LICZBA LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH WSIACH GMINY KROTOSZYCE W 2007 ROKU	2.5.1.	112
18.	POTENCJALNE ZAGROŻENIA I ICH LOKALIZACJA	2.6.3.	137
19.	POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE GMINY KROTOSZYCE WIDNIEJĄCE W EWIDENCJI RDOŚ	2.8.1.	141
20.	CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU KOMUNIKACJI DROGOWEJ NA TERENIE OPRACOWANIA	2.12.1.	151
21.	WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE GMINY KROTOSZYCE	2.12.1.	154
22.	WYKAZ DRÓG GMINNYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE GMINY KROTOSZYCE	2.12.1.	154
23.	STREFA OCHRONNA DLA ELEMENTÓW SIECI GAZOWEJ	2.12.7.	159
24.	LINIE ENERGETYCZNE NAPOWIETRZNE O NAPIĘCIU 110kV	2.12.9.	161
25.	LINIE ENERGETYCZNE NAPOWIETRZNE O NAPIĘCIU 20kV	2.12.9.	161
26.	ZESTAWIENIE WYBRANYCH GŁÓWNYCH CELÓW STRATEGII LIZBOŃSKIEJ ORAZ MIEJSCE WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO NA DRODZE DO OSIĄGANIA TYCH CELÓW	2.12.12.	167
27.	WYKAZ ZADAŃ INWESTYCYJNYCH PLANOWANYCH DO REALIZACJI W GMINIE KROTOSZYCE W LATACH 2006-2013	2.12.13.	171
28.	USTALENIA STUDIUM DLA GMINY KROTOSZYCE WG PODZIAŁU NA SOŁECTWA	3.1.1.	185
29.	KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE TERENÓW ZABUDOWY WIEJSKIEJ GMINY KROTOSZYCE	3.1.1.	200
30.	LICZBA MIEJSC POSTOJOWYCH TOWARZYSZĄCYCH RODZAJOM PRZEZNACZENIA TERENU	3.2.	202
31.	PRZEDSTAWIA WYKAZ ZADAŃ INWESTYCYJNYCH PLANOWANYCH DO REALIZACJI W GMINIE KROTOSZYCE W LATACH 2006-2013	3.6.	271
32.	OBOWIĄZUJĄCE NA TERENIE GMINY KROTOSZYCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	3.9.1.	279
33.	MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W OPRACOWANIU	3.9.2.	281
34.	WŁAŚCIWOŚCI ORGANÓW DOT. WYŁĄCZENIA GRUNTÓW ROLNYCH LUB LEŚNYCH Z PRODUKCJI ROLNICZEJ LUB LEŚNEJ	3.9.3.	283

3.18. WYKAZ RYSUNKÓW

NR	TYTUŁ RYSUNKU	ROZDZIAŁ	STRONA
1.	DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE GRUNTÓW Z PODZIAŁEM NA SPOSÓB UŻYTKOWANIA	2.1.	35
2.	ZESTAWIENIE KLASOUŻYTKÓW W GMINIE KROTOSZYCE	2.1.	36
3.	ZMIANY ŚREDNIOROCZNYCH STĘŻEŃ DWUTLENKU SIARKI	2.3.4.	62
4.	ZMIANY ŚREDNIOROCZNYCH STĘŻEŃ DWUTLENKU AZOTU	2.3.4.	62
5.	CHARAKTERYSTYKA LUDNOŚCI WEDŁUG GRUP WIEKOWYCH	2.5.1.	112
6.	WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO	2.5.1.	112
7.	STRUKTURA LUDNOŚCI GMINY KROTOSZYCE W GRUPACH WIEKOWYCH W LATACH 1995-2008	2.5.1.	113
8.	STRUKTURA LUDNOŚCI GMINY KROTOSZYCE W GRUPACH POKOLENIOWYCH W LATACH 2002-2008	2.5.1.	113
9.	STRUKTURA LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM	2.5.1.	114
10.	LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	2.5.1.	114
11.	SALDO MIGRACJI STAŁYCH W GMINIE KROTOSZYCE W LATACH 2001-2008	2.5.1.	115
12.	WYKSZTAŁCENIE LUDNOŚCI GMINY KROTOSZYCE W ROKU 2002	2.5.1.	116
13.	ZASOBY MIESZKANIOWE LICZONE WG ILOŚCI MIESZKAŃ I FORM WŁASNOŚCI W GMINIE	2.5.2.	119
14.	WIEKU BUDYNKÓW W GMINIE W 2002 ROKU W PRZELICZENIU NA MIESZKANIA	2.5.2.	119
15.	ŚREDNIA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA W LATACH 2002 – 2008 NA OSOBĘ W GMINIE KROTOSZYCE	2.5.2.	120
16.	STRUKTURA ŚREDNIEJ POWIERZCHNI MIESZKANIA W GMINIE W 2002 ROKU	2.5.2.	120
17.	MIESZKANIA POZBAWIONE WYPOSAŻENIA W MEDIA W 2002 ROKU	2.5.2.	121
18.	WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W MEDIA W GMINIE W 2002 ROKU	2.5.2.	121
19.	ILOŚĆ UDZIELANYCH PORAD LEKARSKICH I STOMATOLOGICZNYCH W GMINIE KROTOSZYCE W LATACH 2003 – 2009	2.5.3.	122
20.	ILOŚĆ MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO I KRAJU KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY PLACÓWEK OPIEKI SPOŁECZNEJ 2002 – 2006	2.5.3.	123
21.	ILOŚĆ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH POWYŻEJ 15 ROKU ŻYCIA Z ROZBICIEM NA PRAWNIE I BIOLOGICZNIE W CAŁOŚCI SPOŁECZEŃSTWA W GMINIE KROTOSZYCE W ROKU 2002	2.5.3.	123
22.	WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI BRUTTO	2.5.4.	124
23.	ILOŚĆ KOMPUTERÓW, Z WYSZCZEGÓLNIENIEM PODŁĄCZONYCH DO INTERNETU, W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I GIMNAZJALNYCH (BEZ SPECJALNYCH) W GMINIE W LATACH 2003-2008	2.5.4.	124
24.	KSIĘGOZBIÓR BIBLIOTEK MIERZONY ILOŚCIĄ WOLUMINÓW PRZYPADAJĄCĄ NA 1000 LUDNOŚCI W GMINIE KROTOSZYCE NA TLE WOJEWÓDZTWA W LATACH 2002 – 2008	2.5.5.	126
25.	STRUKTURA ZATRUDNIENIA W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W GMINIE KROTOSZYCE	2.5.7.	129
26.	MIESZKAŃCY GMINY KROTOSZYCE POSIADAJĄCY WŁASNE ŹRÓDŁO UTRZYMANIA, DANE ZA 2002 ROK	2.5.7.	130
27.	AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI WG WIEKU W GMINIE KROTOSZYCE W ROKU 2002	2.5.7.	130
28.	GOSPODARSTWA ROLNE WG RODZAJU I CELU PRODUKCJI W GMINIE KROTOSZYCE W ROKU 2002	2.5.7.	130
29.	PRACUJĄCY W GŁÓWNYM MIEJSCU PRACY WG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH W GMINIE KROTOSZYCE W ROKU 2003	2.5.7.	131
30.	RYNEK PRACY: PORÓWNIANIE DOJAZDÓW DO PRACY W GMINIE KROTOSZYCE	2.5.7.	131

NA TLE WOJEWÓDZTWA W ROKU 2006			
31.	PODMIOTY GOSPODARCZE WG KLAS WIELKOŚCI W KROTOSZYCACH W ROKU 2009	2.5.7.	131
32.	PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH W GMINIE KROTOSZYCE W ROKU 2009	2.5.7.	131
33.	PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKCJA PKD W GMINIE KROTOSZYCE W ROKU 2009	2.5.7.	132
34.	PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKCJI PKD W GMINIE KROTOSZYCE W LATACH 1995-2009	2.5.7.	133
35.	IŁOŚĆ OSÓB POBIERAJĄCYCH ZASIŁEK W GMINIE KROTOSZYCE Z ROZRÓŻNIENIEM PŁCI W LATACH 2003-2009	2.5.8.	134
36.	PROCENTOWY UDZIAŁ IŁOŚCI OSÓB BEZROBOTNYCH I POBIERAJĄCYCH ZASIŁEK W STOSUNKU DO IŁOŚCI OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINIE KROTOSZYCE, NA TLE WOJEWÓDZTWA I KRAJU W LATACH 2003-2009	2.5.8.	134
37.	PROCENTOWY UDZIAŁ IŁOŚCI WŁASNOŚCI GRUNTÓW W GMINIE KROTOSZYCE	2.7.	139
38.	KRAJOWA SIEĆ EKOLOGICZNA EONET	2.8.3.	144
39.	SCHEMAT PODZIAŁU GMINY KROTOSZYCE NA SOŁECTWA	3.1.1.	184
40.	PLAN URZĄDZENIOWO-ROLNY GMINY KROTOSZYCE	3.9.1.	276